

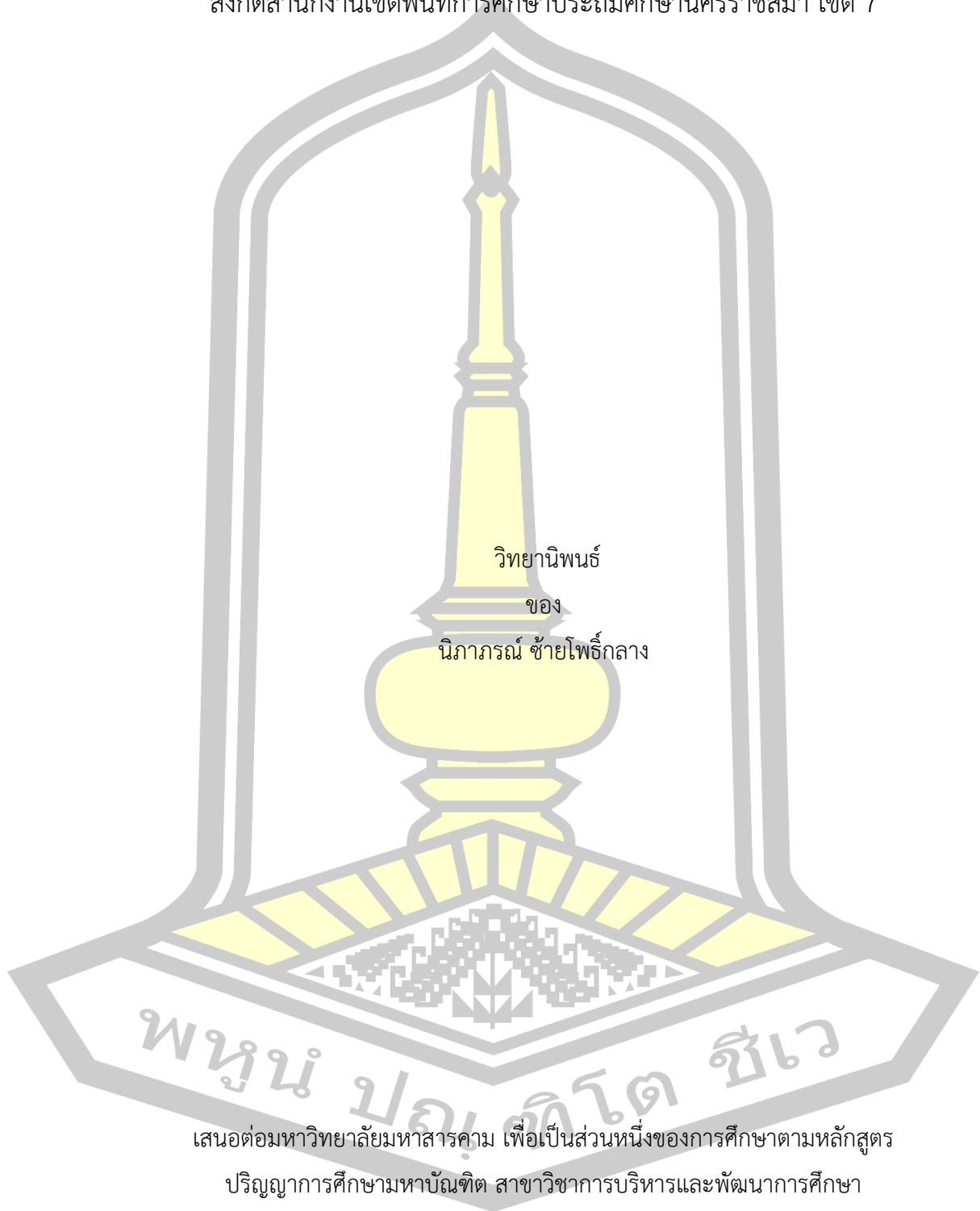
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

วิทยานิพนธ์
ของ
นิภาภรณ์ ชัยโพธิ์กลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
ปีการศึกษา 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

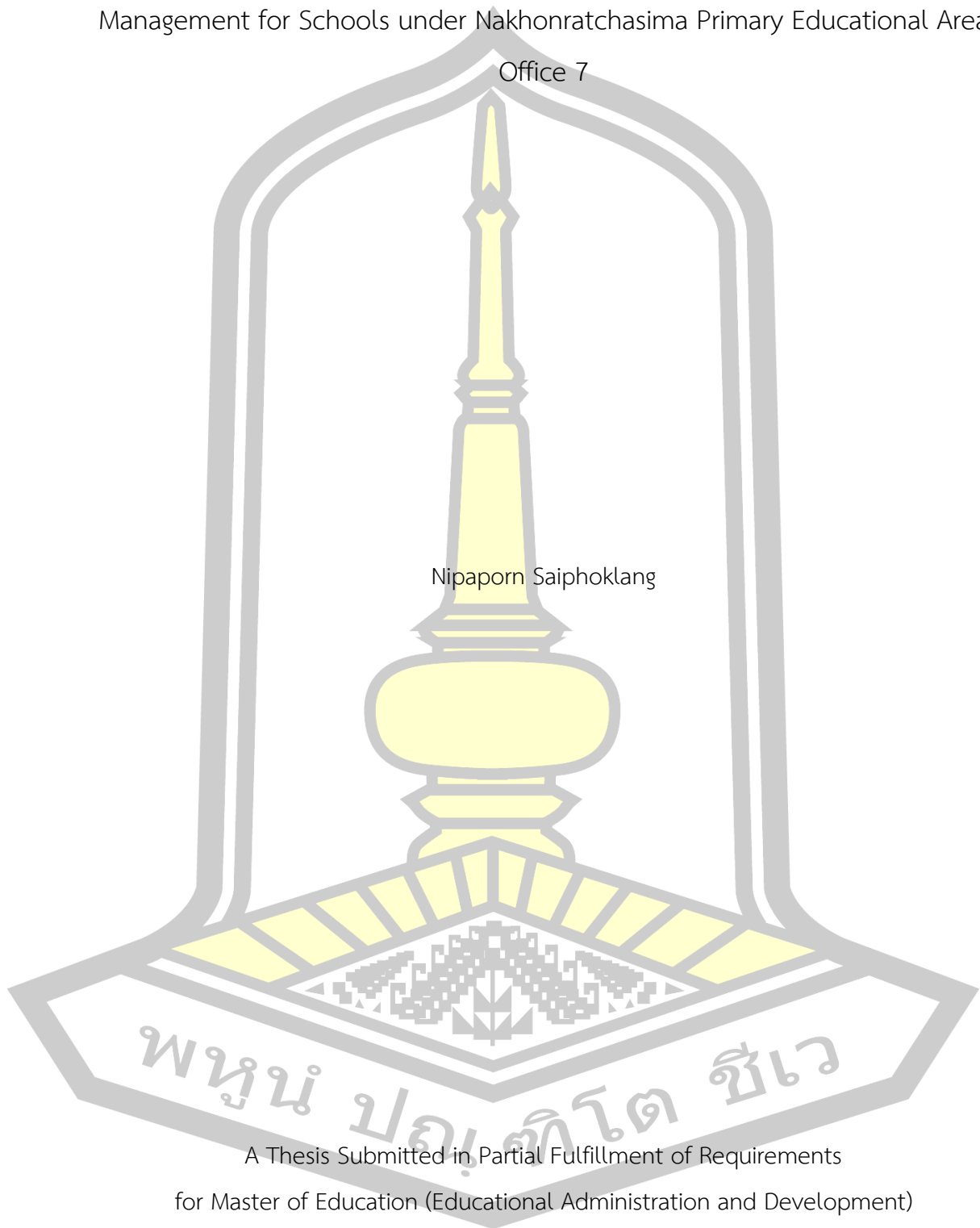
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
ปีการศึกษา 2561

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing a Program to Enhance Teacher's Competency on Classroom
Management for Schools under Nakhonratchasima Primary Educational Area

Office 7

Nipaporn Saiphoklang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

Academic Year 2018

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางนิภาภรณ์ ช้ายโพธิ์
กลาง แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. สีวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7		
ผู้วิจัย	นิภาภรณ์ ช้ายโพธิ์กลาง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. สีวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนประจำชั้น จำนวนทั้งสิ้น 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโปรแกรม 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ และ 27 ตัวชี้วัด คือ
 - 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มี

4 ตัวชี้วัด 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มี 6 ตัวชี้วัด 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล และขอขยายเนื้อหา แบ่งออก 5 Module ได้แก่ 1. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และ 5. ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู, การบริหารจัดการชั้นเรียน

พูน ปรุ ทิโต ชิว

TITLE	Developing a Program to Enhance Teacher's Competency on Classroom Management for Schools under Nakhonratchasima Primary Educational Area Office 7		
AUTHOR	Nipaporn Saiphoklang		
ADVISORS	Sivakorn Krissanasuvan , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2018

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the factors and competency indicators of classroom management of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, 2) to study the current state and desirable conditions of classroom management competency of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and 3) to develop the program for enhancing classroom management competency of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7. There were 3 phases of implementation in research and development including: 1) studying the factors and competency indicators of classroom management; the 5 professionals were the group of informants. The research instrument is the evaluation form. The statistics used for analyzing data were mean, and standard deviation. 2) Studying the current state and desirable conditions of teachers on classroom management competency; the samples consisted of 322 advisory teachers. The research instrument is the questionnaire. The statistics used for analyzing data were mean, and standard deviation. 3) The program development for enhancing classroom management competency; the 7 program assessors were the group of informants. The research instrument is evaluation form. The statistics used

for analyzing data were mean, standard deviation and Modified Priority Need Index.

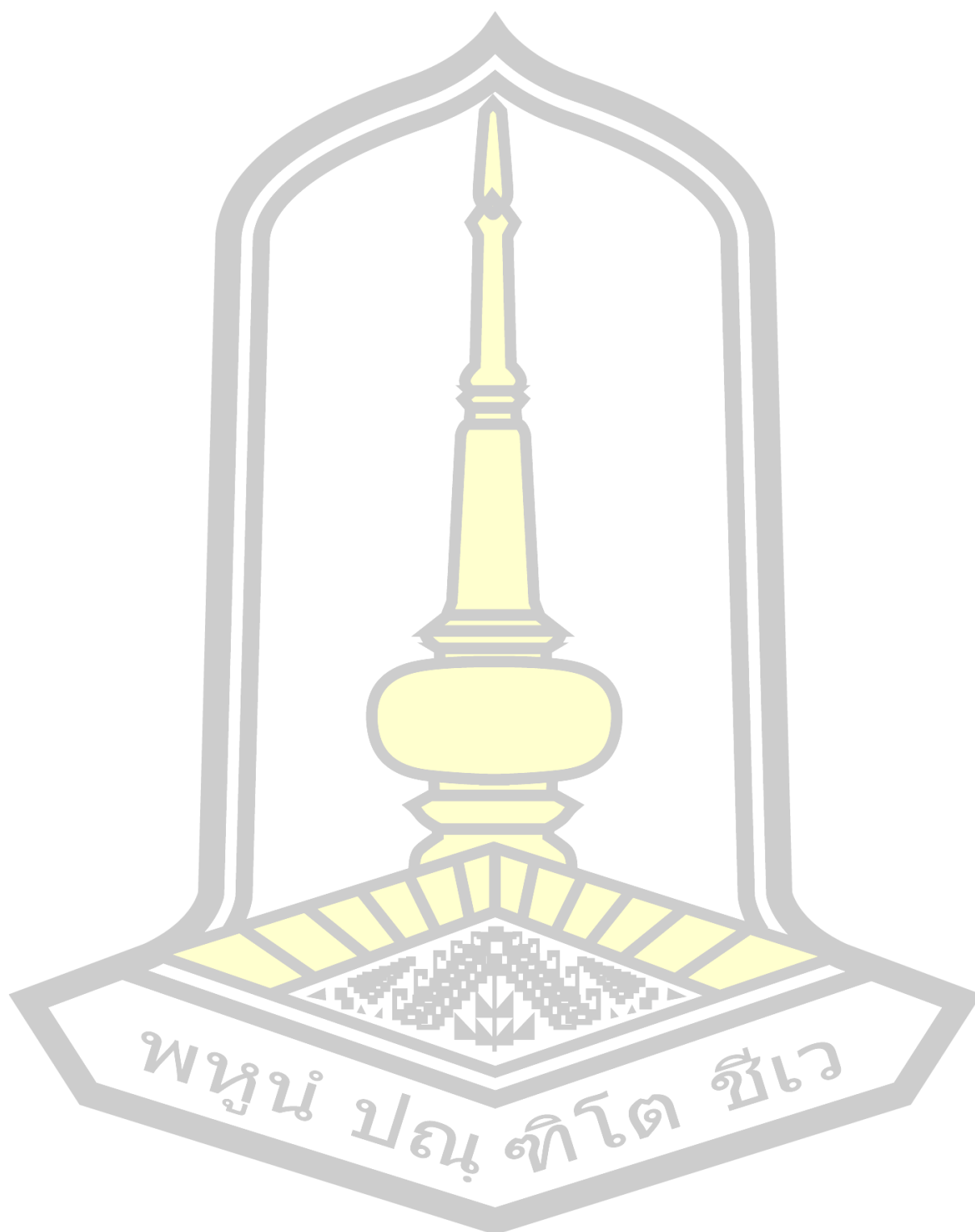
The results of the study were as follows:

1. There were 5 element and 27 indicators on competency indicators of the classroom management of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7. The first element was class atmosphere and safety (5 indicators). The second was the classroom management (7 indicators). The third element was classroom information (4 indicators). The fourth was positive behavior between teacher and student (6 indicators). The fifth was Facility for learning (5 indicators). The suitability and probability were at high level.

2. The results of the current and desirable conditions about competency indicators of the classroom management of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7. Were reported that the program's possibility, suitability and utility were at high level with the \bar{X} of 4.63

3. The result of development program of development for enhancing classroom management Competency of teachers in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 were 9 categories. The first category was the background and important of program. The second category was the aim of program. The third category was the goal. The fourth category was the technic of development. The fifth category was the structure of program. The sixth category was content. The seventh category was how to do activity. The eighth was the technic and tool. The ninth the an evaluation. The program was divided into 5 Module. The Module 1 was class atmosphere and safety. The Module 2 was the classroom management. The Module 3 was classroom information. The Module 4 was positive behavior between teacher and student. The last was facility for learning. The results of possibility, suitability were at high level.

Keyword : Program to Enhance Teacher's Competency, Classroom Management

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่อง ในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความรู้และชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ตลอดจนคณะครูและอาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอน ให้ความรู้และสนับสนุนแก่ผู้วิจัยจากเริ่มศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณ นางณัฐภา คัลปดี นางนันทินานันท์ ธนัทโรจนกุล นายกฤษฏา แก้วสิงห์ นางวารภรณ์ เปลี่ยมไธสง นายบำรุง ฉาไธสง ที่กรุณาผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของ องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน นางชญาภา สุระสิทธิ์ นางสาวณ ภาภัช แสงศิริคุณ นายประเสริฐ หนีทอง นายบุญธรรม ยมนัดต์ นายกฤษฏา แก้วสิงห์ ที่กรุณาเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย นางปิ่นมุก สมน้อย นายเสกสรร วรรณสุข นายธนรัตน์ มาลัยศรี นางสาวสุภาพร คำพิมาย นางชูเกษม ญาณประดับ นางสาวพานิชย์ โชพิมาย นางรัตนา ชื่อสัตย์ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และคณะครู โรงเรียนบ้านปราสาทหินนางรำ ผู้อำนวยการ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 82 (โคกทองเจริญ) ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนประทาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการชั้นเรียน

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัยทำให้

การวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ สติปัญญาและประสบความสำเร็จในชีวิต

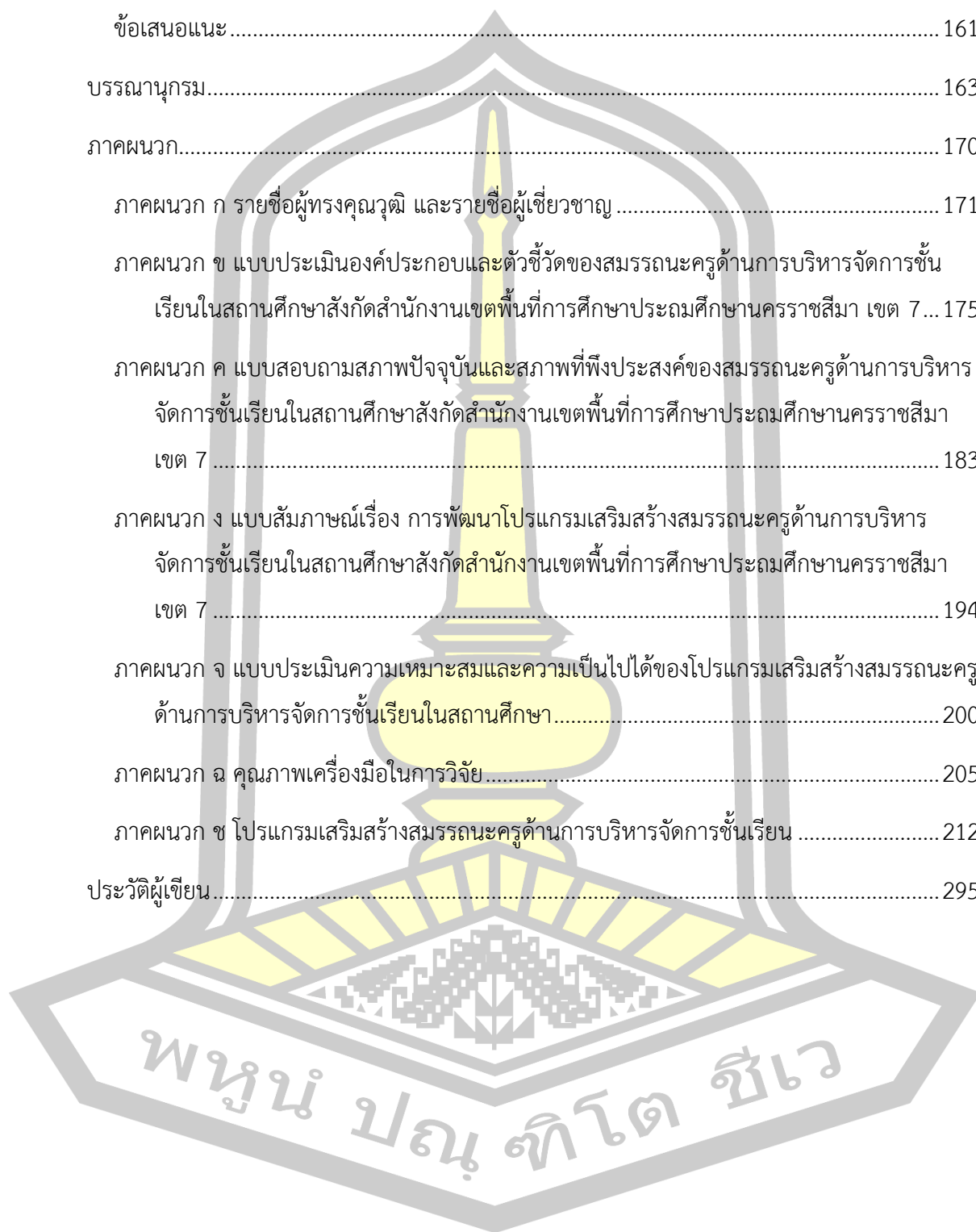
นิภาพรณ์ ชัยโพธิ์กลาง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
หลักการบริหารการศึกษา.....	12
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	18
สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน.....	22
โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม.....	56
บริบทพื้นที่วิจัย.....	62
การประเมินความต้องการจำเป็น PNI.....	67

การสนทนากลุ่ม Focus Group	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
งานวิจัยในประเทศ.....	77
งานวิจัยต่างประเทศ.....	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	87
ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	89
ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	92
ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	100
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	107
ระยะที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	111
ระยะที่ 3 ผลพัฒนาโปรแกรมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	118
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	156
สรุปผล	156

อภิปรายผล.....	157
ข้อเสนอแนะ.....	161
บรรณานุกรม.....	163
ภาคผนวก.....	170
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	171
ภาคผนวก ข แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ...	175
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7	183
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7	194
ภาคผนวก จ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา.....	200
ภาคผนวก ฉ คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	205
ภาคผนวก ช โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	212
ประวัติผู้เขียน.....	295

สารบัญตาราง

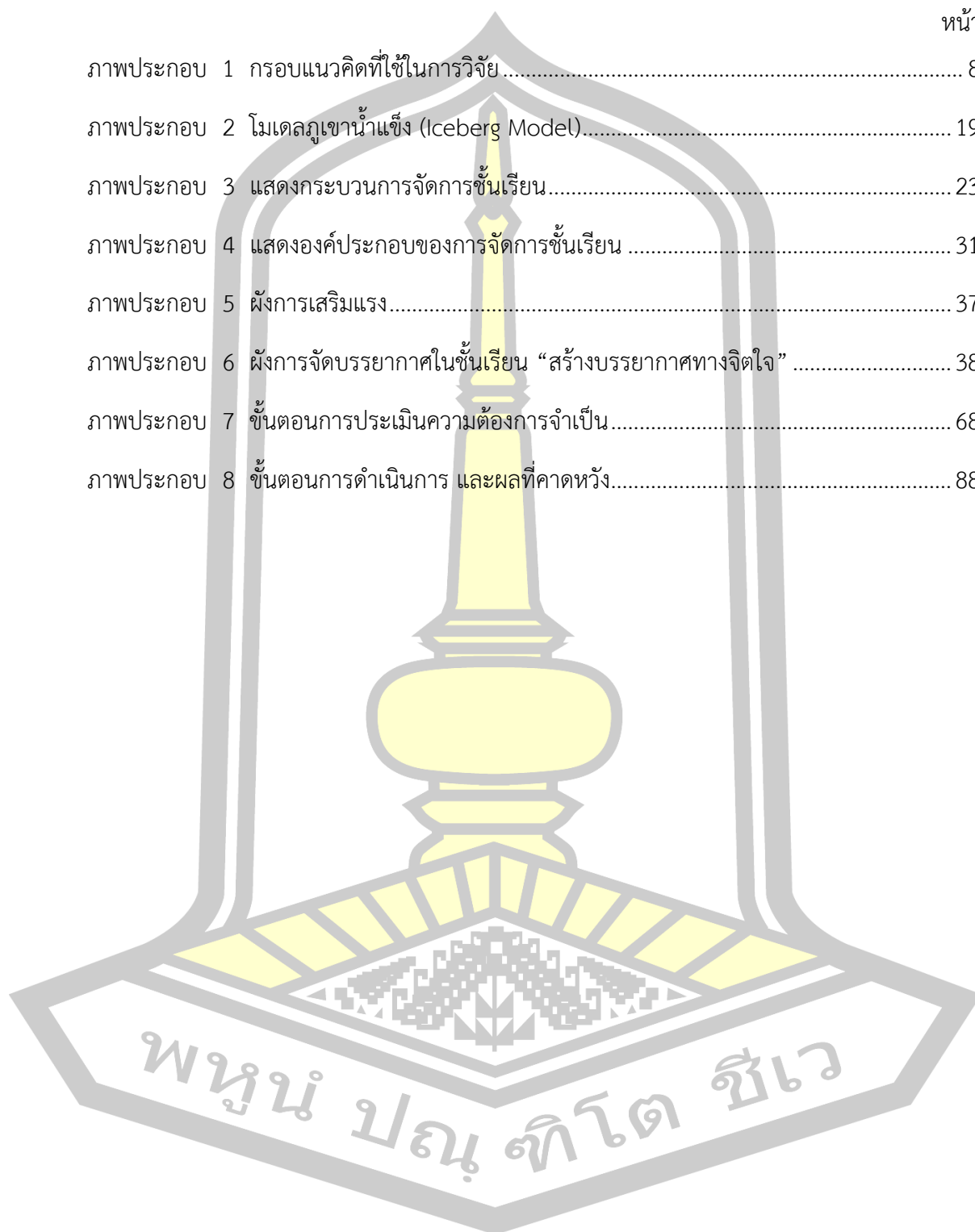
หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน.....	40
ตาราง 2 ความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ สพฐ. กับยุทธศาสตร์ สพป.นครราชสีมา เขต 7.....	65
ตาราง 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....	93
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7.....	94
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ และ ตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7.....	107
ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	111
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน	112
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความ ปลอดภัยของผู้เรียน	113
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน.....	114
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	115
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน.....	116

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	117
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม	118
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน.....	119
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน.....	120
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา.....	121
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน.....	122
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	123
ตาราง 19 การตรวจสอบยืนยันโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	139
ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.....	152

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ภาพประกอบ 2 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model).....	19
ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการจัดการชั้นเรียน.....	23
ภาพประกอบ 4 แสดงองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน	31
ภาพประกอบ 5 ผังการเสริมแรง.....	37
ภาพประกอบ 6 ผังการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน “สร้างบรรยากาศทางจิตใจ”	38
ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น.....	68
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง.....	88

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จึงนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 ที่ทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ในภาพรวมของประเทศช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บุคคลและสังคมปรับตัวตามไม่ทัน ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาในหลายลักษณะ วิชาชีพครูจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเนื่องจากเป็นวิชาชีพในการพัฒนาคนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้ชี้นำสังคมได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

การจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการการศึกษา อบรม การเรียนการสอน การวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดซึ่งบุคคลที่มีส่วนพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังดังกล่าวคือ ครูผู้สอน ตามมาตรา 24(5)

ได้กำหนดให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24(5) กำหนดว่า “ให้สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” และกำหนดไว้ในมาตรา 30 ระบุให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ในส่วนของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศโดยที่ ‘ความเป็นเลิศ’ ของสถานศึกษาสามารถวัดได้จากเกณฑ์มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 6 มาตรฐานและในการทำให้ ‘คุณภาพผู้เรียน’ เกิดความเป็นเลิศสถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้บริหารและสถานศึกษาซึ่งครูมีบทบาทสำคัญในการทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ในฐานะเป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงกำหนดสมรรถนะด้านคุณภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- 1) สมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริการที่ดี การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม และ
- 2) สมรรถนะประจำสายงาน คือ การออกแบบการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการชั้นเรียน ใช้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งครูที่ขอมิและเลื่อนวิทยฐานะจะต้องผ่านการประเมินด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากสมรรถนะการปฏิบัติงานที่เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดให้สมรรถนะมี 2 ประเภทคือสมรรถนะหลัก (Core Competencies) เป็นสมรรถนะที่จำเป็นในทุก ๆ ส่วนขององค์กรและบุคลากรทุกระดับสามารถแสดงคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล และสามารถแยกระดับของผู้ที่มีผลงานการปฏิบัติงานดีปานกลางและสูงออกจากกัน และสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับงาน (Job-related Competencies) เป็นความรู้เฉพาะทางและทักษะในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่หนึ่ง ๆ สามารถพัฒนาได้จากการฝึกอบรมและจากประสบการณ์การทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

สภาพการณ์พัฒนาวิชาชีพครูในระยะที่ผ่านมา ก่อนการปฏิรูปการศึกษา จากรายงานผลการสังเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดครูพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ระบุว่าสภาพการณ์วิชาชีพครูประสบปัญหาในเชิงปริมาณและคุณภาพ ปัญหาคุณภาพครูปรากฏอยู่ในระบบการผลิตครู การใช้ครู การพัฒนาครูและการรับรองมาตรฐานวิชาชีพนับตั้งแต่การขาดกลไกประสานระหว่างหน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานการใช้ครู ส่งผลให้การผลิตครูขาดทิศทางที่ชัดเจนตั้งนั้นการเริ่มต้นแก้ปัญหาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้สอนที่เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ภายใต้ยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ความสำคัญต่องานสอนของตน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีวิธีการเรียนรู้นำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพต่อไป ดังนั้นการเชื่อมโยงมาสู่ภารกิจโดยตรงของสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูคือคณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ทั้งในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการซึ่งในปี 2541 มีจำนวน 114 สถาบันทั่วประเทศต้องมีรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีระบบเพื่อสู่มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540)

สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนอาศัยแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549) ที่กำหนดให้การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นสมรรถนะประจำสายงานของครูด้านคุณภาพการปฏิบัติงานประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนมีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ 2) จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชาหมายถึงมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันและมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ 3) การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกา ข้อตกลงในชั้นเรียนแก้ปัญหา/พัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียนและมีการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549)

ปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษายังไม่มีมาตรฐานชัดเจนและไม่เป็นไปตามความต้องการของครูผู้สอนเท่าที่ควร มีเพียงคู่มือการประเมินสมรรถนะครูที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบประเมินครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และเพื่อประเมินการปฏิบัติงานประจำปีเท่านั้น แต่คู่มือที่มียังขาดรายละเอียดถึงวิธีการขั้นตอนการปฏิบัติในการได้มาของแต่ละตัวบ่งชี้ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มงานวิจัยสำนักวิจัยและ

พัฒนาการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสรุปในภาพรวมว่าการพัฒนาครูนั้นยังขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาครูจึงไม่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ชัดเจนหลักสูตรและเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู เน้นหลักการทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมได้ ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องหลักการอบรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ต้องมีโปรแกรมการพัฒนาที่มีคุณภาพซึ่งสามารถบอกรายละเอียดของขั้นตอนวิธีการไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นจะเห็นได้ว่าโปรแกรมการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการที่จะบอกให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้ถึงขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาและเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มุ่งเน้นให้ความสำคัญโดยกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรคือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบเป็นอันดับแรกโดย เน้นให้ครูมีทักษะในตนเองที่บ่งบอกถึงทักษะ 3 ประการคือ KPP (Knowledge Process Product) เน้นให้ผลผลิตของบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานตามจุดเน้นดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Teachers and Personals Competency) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการผนึกความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motivation) ทักษะ (Attitude) และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคลากรเข้าด้วยกันแล้วแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นสมรรถนะหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดเป็นสมรรถนะประจำสายงานเพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะของครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549) ซึ่งครูในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาครูจึงควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

จากความสำคัญและความเป็นมาของสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมุ่งศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน
- 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
- 4) การส่งเสริมพฤติกรรม

เชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการชั้นเรียนด้วยตัวเองจนนำไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ สามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเข้มแข็งจริงจังและดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีกี่องค์ประกอบอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับใด
3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
3. ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามระยะการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาเอกสารทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของครู เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน
2. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
3. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน
4. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน
5. ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัยผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.2.1 ประชากรได้แก่ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 จำนวน 2,100คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาขนาดกลาง เขต 7 จำนวน 322 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

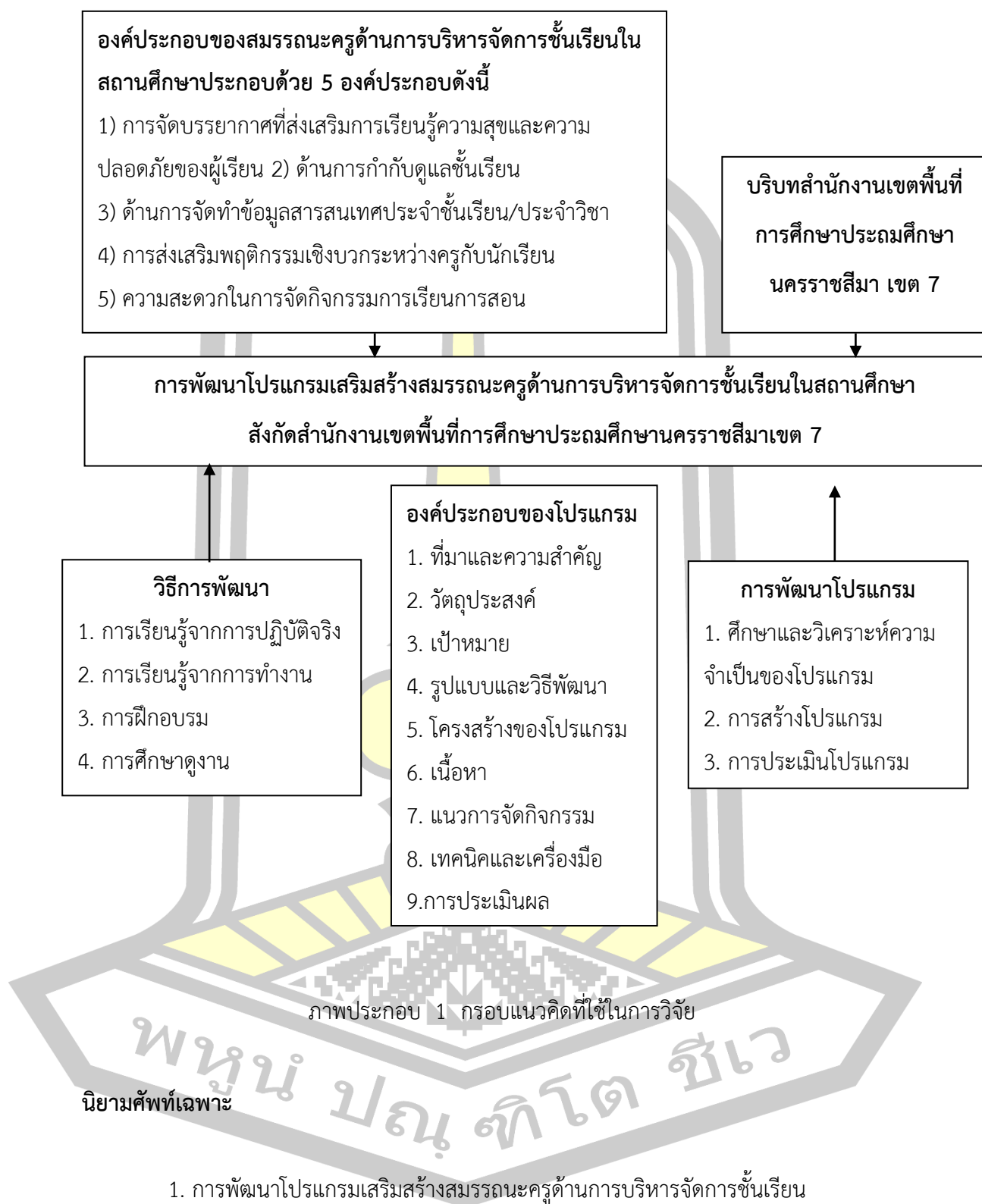
2.3 การศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขนาดกลาง เขต 7

2.3.1 ศึกษาครูงานโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้าน การบริหารจัดการชั้นเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2.3.2 ประเมินการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ยืนยันความเหมาะสมความเป็นไปได้โดยได้มาจากการ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขนาดกลาง เขต 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Jones and Jones (1990) ; Cole and Chan (1994) ; Kauchak and Eggen (1998) ; Burden (2003) ; Johson และคณะ (2005) ; Carla (2008) ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549) ; ฆนัท ธาตุทอง(2552) ; คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2555) ; สันติ บุญภิรมย์ (2557) ; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2557) และ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิ ยินดีสุข (2557) มาสังเคราะห์จนได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังภาพประกอบ 1

1. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินจัดการที่เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาที่ประกอบไปด้วยผู้ให้การพัฒนาผู้รับการพัฒนาในหน่วยงานต้นสังกัด โดยใช้เครื่องมือวิธีการในการ

พัฒนาอย่างเป็นระบบ ภายใต้กระบวนการพัฒนาที่ประกอบไปด้วยการวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการปรับปรุง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลการพัฒนาบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน การกำกับดูแลชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูมีการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียน ครูผู้สอนประจำชั้นมีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยต่อผู้ใช้งานอยู่เสมอ

2.2 การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง การที่ครูจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกาข้อตกลงในชั้นเรียน มีวิธีการ และกำหนดการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบวินัย ดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างเรียน และมีการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

2.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา หมายถึง การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

2.4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึก ทำให้นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า และการสร้างวินัยที่สมอบต้นสมอบปลาย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็จะลดลง

2.5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง การปฏิบัติในสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้วนำมาศึกษาเพื่อสำรวจตรวจสอบหาปัญหาหรืออาการของปัญหาที่

เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการในการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของครู ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ความต้องการที่มีต่อสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่วางไว้ ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของครูด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

6. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยกำหนดหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
2. หลักการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 3.1 ความเป็นมาของสมรรถนะ
 - 3.2 ความหมายของสมรรถนะ
 - 3.3 ประเภทของสมรรถนะ
4. สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
 - 4.1 ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน
 - 4.2 องค์ประกอบของการบริหารจัดการชั้นเรียน
5. โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
 - 5.1 ความหมายของโปรแกรม
 - 5.2 องค์ประกอบของโปรแกรม
 - 5.3 การพัฒนาโปรแกรม
6. การสนทนากลุ่ม Focus Group
7. การประเมินความต้องการจำเป็น PNI
8. บริบทพื้นที่วิจัย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ (2548) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

เลิศดาว กลิ่นศรีสุข (2550) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพความรู้ความสามารถพฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความ ต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคล พัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษาคือการ ดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็น คนดีที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพซึ่งจะพัฒนาคนให้มี คุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดหาอาคาร สถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการ ปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้เรียกว่า “ภารกิจ ทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารศึกษานั้นเอง”

Good (1973) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการการควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษาทั้งการบริหารธุรกิจ ใน สถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษาตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียนโดยตรงเช่นการเรียนการสอนการแนะแนวกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากความหมายของการบริหารการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือ คุณธรรมในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพ ของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

2. ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

บุญรัตน์ โดทอง (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ บุคคล ทำกิจกรรมปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคลและประสาน

ประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ต้องไว้ การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเพิ่มทำงานดังกล่าวย่อมเกิดความขัดแย้งและการร่วมมือกันทำงาน เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์การรวบรวมการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานหรือสถานศึกษาตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารจึงนับเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารหรือการจัดการมีบทบาทที่สำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญ ต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรัชญา เวสารัชช (2552) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอนกติกาและวิธีดำเนินการมีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลวจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความเข้าใจงานด้านการศึกษาและผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็มีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่งและทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

จากความสำคัญของการบริหารการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการมีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

หลักการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบในด้านการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

นิคม แก้วสา (2548) ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ คือ การบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจะยึดเป้าหมายคือคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโดยมีงานวิชาการเป็นหลักงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้ให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนและเป็นงานเสริมให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

Campbell (1971) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง

Good (1973) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า เป็นการวินิจฉัย การสั่งการ การควบคุมและจัดการเกี่ยวกับงานกิจการในโรงเรียน ทั้งการบริหารธุรกิจและการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียน ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาหมายถึงกระบวนการในการทำงานโดยมีผู้บริหาร สถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน วิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

2. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วัยรุ่น องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารวิชาการ เป็นการพัฒนาหลักสูตรให้สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น พัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำกับ ดูแล ติดตามผลและนิเทศเพื่อให้ครูได้ประเมินผลตามสภาพจริง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างหลากหลาย ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลาย

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนดขอบข่ายของงานงบประมาณ ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน การเบิกเงินจากคลัง
6. การบริหารบัญชี การจัดทำบัญชีการเงิน
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณได้อย่างเป็นระบบให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการตรวจสอบติดตามการใช้ทรัพยากร โดยประเมินผลคุณภาพการปฏิบัติงาน และวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา ส่งเสริมการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จัดการเงินในและนอกงบประมาณให้มีระบบการทำบัญชีที่ดี จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาพัสดุของสถานศึกษาให้เพียงพอและเป็นปัจจุบัน

2.3 ด้านการบริหารงานงานบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) เสนอขอขยายภารกิจ บทบาทและหน้าที่ของงานบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดทำระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราช อีสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลมีขอขยายครอบคลุมงานเกี่ยวกับบริหารงานบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จัดให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละงานกำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรตามความเหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนวางแผน จัดระบบงานธุรการให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนด ขอบข่ายการบริหารทั่วไป มีดังนี้

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
19. องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
20. งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
21. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
22. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
23. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไปมีขอบข่ายครอบคลุมงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้ทันสมัยมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม จัดระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานกับ

เขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาตามความเหมาะสมของท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทุกด้านรวมทั้งความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัด

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

1. ความเป็นมาของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการทำงาน (Competency) เกิดขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 โดยนักวิชาการชื่อ David McClelland ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยว่าทำไมบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกัน เขาได้ทำการศึกษาวิจัยโดยแยกบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีออกจากบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานพอใช้ แล้วจึงศึกษาว่าบุคลากรทั้ง 2 กลุ่มมีผลการทำงานที่แตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาทำให้สรุปได้ว่าบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ (Competency) (จิระประภา อัครบวร, 2549) McClelland (2553 ; อ้างอิงมาจาก McClelland. 1970) ผู้เสนอแนวคิดเรื่องสมรรถนะเป็นคนแรกได้อธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง 2 ส่วน คือ ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนักด้วยการศึกษา ค้นคว้า อบรม และการฝึกฝนปฏิบัติ ส่วนที่มองเห็นได้ยากคือส่วนใหญ่สุดที่อยู่ใต้อิผิวน้ำได้แก่ แรงจูงใจ ลักษณะนิสัยภาพลักษณ์ของตนเอง และบทบาทที่แสดงออกในสังคม เป็นส่วนที่พัฒนาได้ยากเพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

จากภาพประกอบ 2 สามารถอธิบายได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็งโดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่ายคือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่มองเห็นได้ยากจะอยู่ที่ใต้น้ำได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก ซึ่งอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ความรู้ ทักษะ/ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคคล (ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ทำให้บุคคลมีสมรรถนะ (พฤติกรรมในการทำงาน) ในรูปแบบต่าง ๆ และสมรรถนะต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับผลงานของบุคคล

2. ความหมายของสมรรถนะ

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2544) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะคือ สิ่งซึ่งแสดงคุณลักษณะ และคุณสมบัติของบุคคลรวมถึงความรู้ทักษะและพฤติกรรมที่แสดงออกมาซึ่งทำให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

ชูชัย สมितिไกร (2552) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคลได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ เช่นอุปนิสัย ทัศนคติบุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยมและ

เป้าหมายขององค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของคุณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงต้องสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงจากบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานต่ำได้

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) ได้ให้ความหมายว่า สมรรถนะคือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพและอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไรหรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร

Good (1973) ให้คำนิยามว่า “สมรรถนะ” หมายถึงความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นในอาชีพอย่างกว้าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

Boyatzis (1982) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กรและทำให้บุคคลมุ่งมั่นสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

จากความหมายของสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์ หรือการมีผลงานที่โดดเด่นกว่าในการทำงานหรือสถานการณ์นั้น

3. ประเภทของสมรรถนะ

ณรงค์วิทย์ แسنทอง (2547) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของคนที่จะต้องให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวมที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. สมรรถนะตามสายงาน (Job Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของคนที่จะต้องให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนนั้น ๆ สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึงบุคลิกลักษณะของคนที่จะต้องให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไปเช่นสามารถอาศัยอยู่กับแมงป่องหรืออสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งเรามักจะเรียกสมรรถนะส่วนบุคคลว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคล

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึงความสามารถหลักซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของคนที่ช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดและหมายถึงลักษณะพฤติกรรมของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของคนในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์กรต้องการให้มี
2. สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Managerial Competency) หมายถึงความสามารถในการจัดการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ และหมายถึงความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ (Role-Based)
3. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึงความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของงานต่าง ๆ (Job Based) หน้าที่ที่ต่างกันความสามารถในงานย่อมแตกต่างกันสามารถเรียก Functional Competency เป็น Job Competency หรือ Technical Competency
4. สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual Competency) หมายถึงความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่เหมือนกันไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถที่เหมือนกัน

จิระประภา อัครบวร (2549) ได้จำแนกประเภทของออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือพฤติกรรมที่ดีที่ทุกคนในองค์กรต้องมีเพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและหลักนิยมขององค์กร
2. สมรรถนะบริหาร (Professional Competency) คือคุณสมบัติความสามารถด้านการบริหารที่บุคลากรในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จและสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์วิสัยทัศน์ขององค์กร
3. สมรรถนะเชิงเทคนิค (Technical Competency) คือทักษะด้านวิชาชีพที่จำเป็นในการนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยจะแตกต่างกันตามลักษณะงานโดยสามารถจำแนกได้ 2 ส่วนย่อยได้แก่สมรรถนะเชิงเทคนิคหลัก (Core Technical Competency) และสมรรถนะเชิงเทคนิคเฉพาะ (Specific Technical Competency)

ชูชัย สมितिไกร (2552) จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือสมรรถนะที่บุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใดหรือระดับตำแหน่งใดก็ตาม
2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือสมรรถนะที่เป็นความรู้

ความสามารถทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงานหนึ่ง ๆ

3. สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือสมรรถนะที่บุคคลในระดับบริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจากประเภทของ

จากประเภทของสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะมี 3 ประเภทหลัก ๆ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) 2) สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) และ 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Individual Competency)

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

1. ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน

Jere (2004) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การที่ครูสร้างและคงสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมการสร้างกฎระเบียบและการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน

Everton และ Weinstein (2006) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นการกระทำของครูที่สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และด้านอารมณ์ สังคมโดยมีวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการชั้นเรียน 2 ประการคือการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อดึงดูดให้นักเรียนสนใจในการเรียนการสอนและอีกประการคือเพื่อส่งเสริมด้านสังคมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น

วิชวีวรรณ ไชยแสนหา (2550) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง วิธีการในการจัดการพฤติกรรมของเด็กและรวมถึงภาระหน้าที่ที่สามารถทำได้ในการดูแลชั้นเรียนการสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพสูงสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2551) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนว่า มีความหมายกว้างนับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนการสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนหมายถึง กระบวนการดำเนินการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ 2) การวางแผนจัดการ

3) การดำเนินการในชั้นเรียนสำหรับในแต่ละชั้นมีรายละเอียดประกอบ ดังนี้

1. การเตรียมการ หมายถึงการจัดเตรียมการเรียนรู้ไว้ให้พร้อมที่จะมีการเรียนการสอนในปีการศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านศักยภาพ
2. การวางแผนการเรียนการสอน หมายถึงการวางแผนการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการวางแผนการเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนที่คาดว่าจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ
3. การดำเนินการในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกระบวนการที่ได้กำหนดไว้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถตามสมรรถนะของรายวิชาพร้อมทั้งมีปฏิกริยาร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละครั้งและก่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายในระดับที่ยอมรับได้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในชั้นเรียน

ที่มา : สันติ บุญภิรมย์ (2557)

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการจัดการชั้นเรียน

จากความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพของห้องเรียน การจัดตกแต่งห้องเรียนทางวัตถุหรือทางกายภาพให้มีบรรยากาศและความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เต็มศักยภาพของนักเรียน การควบคุมห้องเรียนการดูแลห้องเรียนหรือการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียน และยังรวมไปการวางแผนขอช่วยหลักการวิธีการและทักษะสำคัญๆให้ชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นต้นการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะต้องคำนึงถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน เพื่อ

กระตุ้นส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนการสร้าง
กฎระเบียบในชั้นเรียนการจัดการเรียนการสอนให้สามารถดำเนินการไปอย่างราบรื่นและการจัดการ
สื่อสารสนเทศโดยมีเป้าหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน
ตลอดจนบรรลุเป้าหมายของการศึกษา

2. องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

Jones และ Jones (1990) การจัดการชั้นเรียนควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ

ดังนี้

1. การเข้าใจทฤษฎีการบริหารจัดการในชั้นเรียนและจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก
2. การสร้างความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็ก
3. วิธีสอนของครูที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุด
4. การใช้องค์กรและวิธีการจัดการกลุ่มที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมการทำงานสูงสุด
5. การแนะนำการปรับพฤติกรรม

Cole และ Chan (1994) ได้เสนอแนวคิดหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนไว้

โดยจัดหลักการไว้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. เจตคติของครูที่มีต่อการจัดชั้นเรียนซึ่งมีหลักการสำคัญประกอบด้วย
 - 1.1 สร้างเจตคติให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูเป็นเพื่อน
 - 1.2 ให้สิ่งที่ดีแก่นักเรียนถึงแม้บางครั้งเรามีปัญหาทางวินัย
 - 1.3 ให้นักเรียนได้พบแต่สิ่งที่ดีไม่ใช่สิ่งไร้สาระ
2. การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีในชั้นเรียน
 - 2.1 การประยุกต์การปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนให้เน้นการป้องกันมากกว่าการควบคุม
 - 2.2 สร้างความปรารถนาดีในชั้นเรียนโดยเอาใจใส่กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 - 2.3 หลีกเลี่ยงการเอาใจใส่คนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ
 - 2.4 จัดโปรแกรมต่าง ๆ ของชั้นเรียนที่ไม่ทำให้เกิดการแตกแยกหรือทำให้ชักช้าไม่ตรงต่อเวลา
 - 2.5 กระบวนการจัดการที่สร้างขึ้นอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลผู้คนที่ให้นักเรียนปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน

ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน

3. การจัดกิจวัตรประจำวันและกฎชั้นเรียนมีหลักการที่สำคัญดังนี้

- 3.1 จุดหมายของการบังคับให้นักเรียนปฏิบัติจะต้องสามารถปฏิบัติได้จริง มีความสมเหตุสมผลและมีความมั่นคง
- 3.2 จัดการสร้างงานกิจวัตรประจำวันก่อนเริ่มเรียนในแต่ละปีการศึกษา

3.3 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดงานกิจกรรมประจำวันและกฎชั้นเรียน
3.4 อธิบายให้นักเรียนทราบถึงเหตุผลของความจำเป็นของกิจกรรมประจำวันและกฎของชั้นเรียนที่กำหนดขึ้น

3.5 กำหนดกฎที่เป็นไปได้เพียง 2 - 3 ข้อและมั่นใจได้ว่าทุกคนเข้าใจ
3.6 ให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนแต่ละคน
3.7 เสริมแรงกลุ่มชั้นเรียนเมื่อกลุ่มคล้อยตามปฏิบัติงานกิจกรรมประจำวันและกฎของโรงเรียนและชั้นเรียน

4. การจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสิ่งสำคัญครูต้องมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการชั้นเรียนและหลีกเลี่ยงการทำโทษตั้งนั้นควรยึดหลักการจัดการที่สำคัญดังนี้

4.1 เมื่อคิดถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวินัยของนักเรียนให้เน้นไปที่พฤติกรรมที่ไม่สามารถยอมรับได้

4.2 อธิบายลักษณะที่ไม่ดีของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
4.3 การทำเป็นไม่สนใจของพฤติกรรมการเรียกร้องความสนใจที่ไม่สำคัญของนักเรียน

4.4 ไม่สามารถปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยการลงโทษ
4.5 ไม่ควรลดเกียรติหัวเราะเยาะหรือเหยียดหยามนักเรียน
4.6 หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์นักเรียน
4.7 ไม่ใช่คำที่บ่งบอกถึงความเสื่อมหรือความล้มเหลวเมื่อมีปัญหาทางวินัยเกิดขึ้น

4.8 พยายามจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่รุนแรงโดยประชุมปรึกษาหารือ
4.9 ขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญถ้าไม่สามารถจัดการได้ตามวิธีปกติ
4.10 ร่วมมือกับผู้บริหารผู้ปกครองและให้คำปรึกษา

Kauchak และ Eggen (2015) การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นพฤติกรรมของครูในการดำเนินกิจกรรมที่กำหนดขึ้น เพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ของเด็กการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วยการจัดระเบียบห้องเรียน การสร้างกฎเกณฑ์แนวปฏิบัติในห้องเรียน วิธีการตอบสนองของครูต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก วิธีดำเนินการสอนตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน

Burden (2003) ได้ให้ความหมายของหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ประการต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (Create a learning environment) เป็นการกระทำของครูที่แสดงออกทางกายภาพของการสอน รวมทั้งกระบวนการและวิธีดำเนินการที่หลากหลายในการแสดงออกแบบการจัดการชั้นเรียนการวางแผนและเตรียมบทเรียนและการจัดการ

เรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก (Positive social interaction) ความสามารถของครูที่สำคัญในการควบคุมชั้นเรียน ในขณะที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูจะต้องกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับและวิธีการดำเนินการให้ชัดเจนและยั่งยืนตลอดไป

3. การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของนักเรียน (Students' active engagement in learning) โดยครูจะต้องเป็นผู้ช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลดำเนินการไปได้พร้อม ๆ กันนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ก็สามารถเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดีและทำให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง (Promotion of intrinsic motivation) ซึ่งเป็นความสามารถของครูที่จะต้องใช้เวลาและความพยายามกับนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน

Johnson และคณะ (2005) ได้เสนอแนะว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจัดการชั้นเรียนได้แก่วิธีดำเนินการและการจัดการพฤติกรรมซึ่งมีสาระโดยสรุปดังนี้

1. วิธีการดำเนินการ (Procedures)

วิธีการดำเนินการเป็นแนวปฏิบัติที่แตกต่างจากกฎระเบียบวิธีดำเนินการที่สำคัญประกอบด้วย

1.1 วิธีดำเนินการทางวิชาการ (Academic Procedures) กิจกรรมที่สำคัญ

เช่นการทดสอบการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

1.2 วิธีดำเนินการในกิจวัตรหรืองานประจำ (Routine Procedures)

เป็นกิจกรรมที่จัดนับตั้งแต่นักเรียนเข้าชั้นเรียนจนกระทั่งออกจากชั้นเรียนเช่นการบันทึกเวลาเรียน การส่งการบ้านการส่งงานที่มอบให้ทำการขออนุญาตออกนอกห้องเรียนการลาหยุดเรียน

1.3 วิธีดำเนินการพิเศษ (Special Procedures) สำหรับสถานศึกษา

ขนาดใหญ่กิจกรรมสำคัญเช่นการซ้อมหนีไฟด้วยวิธีที่ปลอดภัยมีตัวอย่างและฝึกปฏิบัติ

2. การจัดการพฤติกรรม (Behavior Management) การจัดการพฤติกรรมมิได้

หมายความว่าครูลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนแสดง

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแต่ครูจะต้องมีมาตรการในการป้องกันมากกว่าการแก้ไข การจัดการหรือให้คำปรึกษาเป็นการส่วนตัว พฤติกรรมของนักเรียนนั้นครูจะต้องได้รับการฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติการจัดการพฤติกรรมมีขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 สื่อสารให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมที่คาดหวัง

หรือที่พึงประสงค์คืออะไร

2.2 สาธิตตัวแบบของพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.3 เสริมแรงเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

Carla (2008) ได้ให้ความหมายของหลักการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ การกำหนดขอบเขตเนื้อหาการเรียน การใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การสร้างกฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการในชั้นเรียน การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพการทบทวนบทเรียน หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชั้นเรียน การสื่อสารโดยใช้คำพูดและการใช้ภาษาท่าทาง การนำเสนอแนวคิด และความรู้ทางด้านวิชาการและระเบียบกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพที่ได้รวบรวมจากนักการศึกษา จำนวนหลายท่านมี 5 ประการดังนี้ (Carla, 2008)

1. การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพกลยุทธ์เป็นการจัดการเกี่ยวกับโต๊ะเก้าอี้ โต๊ะเรียนและวัสดุอุปกรณ์ในชั้นเรียนที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนคือจะแสดงให้เห็นว่า หน้าตาของห้องเรียนเป็นอย่างไร จะใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไรในชั้นเรียน เช่น การติดป้ายนิเทศที่กระดานไม่ควรทำเพียงเพื่อตกแต่งให้สวยงามเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการจัดการกับพฤติกรรมนักเรียนด้วย
2. การสร้างความเคารพนับถือและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยกลยุทธ์นี้ ได้คาดการณ์ว่าครูสามารถพัฒนาเคารพนับถือและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้โดยแสดงให้เห็นว่า แนวความคิดของนักเรียนมีคุณค่าและมีความสำคัญ ครูจะต้องแสดงความเชื่อถือในความคิดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำและพฤติกรรมของนักเรียน
3. การจัดการและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนกลยุทธ์นี้เป็นการแสดงให้เห็นการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การเลือกระดับความยากง่ายของบทเรียน การจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งครูจะต้องพิจารณาระดับความสามารถของนักเรียน ตอนวางแผนการเรียน
4. การส่งเสริมความปลอดภัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ได้เสนอว่าสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย จะส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้นักเรียนจะต้องรู้สึกปลอดภัยทางด้านกายภาพและความรู้สึก จะทำให้สามารถดึงดูดใจนักเรียนได้อย่างเต็มที่ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน
5. การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครองและคนอื่น ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549)

กำหนดให้การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นสมรรถนะประจำสายงานของครูด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้คือการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ชั้นเรียนและการกำกับดูแลชั้นเรียนกล่าวคือ

1. การจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการชั้นเรียนที่มีความยืดหยุ่นมีป้ายนิเทศหรือมุมวิชาการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกันการมีปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับนักเรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียนเป็นการจำแนกข้อมูลที่จำเป็นและเอกสารประจำชั้นเรียนจัดทำระบบข้อมูลและเอกสารประจำชั้นเรียน
3. การกำกับดูแลชั้นเรียนเป็นการสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันกำกับดูแลการปฏิบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลงและสามารถปรับพฤติกรรมข้อมูลนักเรียนให้เรียนร่วมกันได้อย่างราบรื่น

หนังสือ ฐาตุทอง (2552) ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ คุณครูต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีหลักการดังต่อไปนี้

1. ครูคือความหวังสุดท้ายที่ดีที่สุดครูเป็นผู้มีอำนาจเพียงผู้เดียวในห้องแม่จะมากหรือน้อยก็ต้องใช้อย่างชาญฉลาดด้วยการใช้ภาวะผู้นำกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนักเรียนอยู่ในสภาวะที่ต้องการแบบอย่างเป็นแบบอย่างที่แตกต่างกันไปจากพวกเขาเห็นนอกห้องเรียนดังนั้น การปฏิบัติของครูจึงมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของนักเรียน

2. การสอนข้อตกลงพื้นฐานข้อกำหนดและมารยาท
3. จัดห้องเรียนให้ปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 มิติคือ

- 3.1 มิติด้านกายภาพเน้นการจัดห้องเรียนให้ปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนแบบเสริมสร้าง
- 3.2 มิติด้านการเรียนการสอนกล่าวถึงวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- 3.3 มิติด้านการจัดการจะตรวจสอบงานประจำที่มีใช้การสอนและกระบวนการพื้นฐานที่จะช่วยจัดการให้ห้องเรียนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

4. การจัดการห้องเรียนประสบความสำเร็จต้องมีการวางแผนเตรียมการและการไต่ตรองอย่างเป็นระบบ

5. มีการเตรียมห้องเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียนการสอนและหน้าที่ด้านการจัดการของครูโดยในการจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 5.1 ความสะอาดความปลอดภัย
- 5.2 ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
- 5.3 ความสะดวกในการทำกิจกรรม
- 5.4 ความพร้อมของอาคารสถานที่เช่นห้องเรียนห้องน้ำห้องส้วมสนามเด็กเล่น

เป็นต้น

5.5 ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาดน้ำหนักรายงานของสื่อ

และเครื่องเล่น

5.6 บรรยากาศในการเรียนรู้การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

6. ครูต้องฝึกไต่ตรงเพื่อพัฒนาการสอนคือความคิดอย่างเป็นระบบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนการเข้าใจนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดห้องเรียนจัดพฤติกรรมในการเรียนการยกย่องนับถือกันในห้องเรียน

7. ครูต้องจัดการและบริหารงานวิชาการในห้องเรียนซึ่งผลผลิตของผู้เรียนด้านวิชาการนับว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นความคาดหวังของโรงเรียนทุกแห่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการสูงทั้งนี้การจัดการห้องเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญและสนใจในการจัดการห้องเรียนให้ส่งผลดีของด้านวิชาการ

คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2555) การจัดการในชั้นเรียนควรมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ความเข้าใจงานวิจัยในปัจจุบันทฤษฎีการจัดการในชั้นเรียนจิตวิทยาพัฒนาการเด็กและจิตวิทยาการศึกษา
2. ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็กซึ่งจะช่วยให้ครูเข้าใจความต้องการของเด็กและความสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง
3. วิธีสอนของครูที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดไม่ว่าจะเป็นการตอบสนองเด็กเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
4. การใช้ระบบและวิธีการจัดการของกลุ่มที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมการทำงานที่เกิดประโยชน์สูงสุด
5. ความสามารถในการแนะแนวและการปรับพฤติกรรมอย่างเหมาะสม กระบวนการในการจัดการชั้นเรียน

ในการจัดการห้องเรียนเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้แก่จัดพื้นที่ที่จะสอนเด็กในห้องเรียนควรมีพื้นที่ให้เด็กสามารถจะเรียนได้ทั้งห้องที่สำหรับเรียนเป็นกลุ่มและที่สำหรับเด็กบางคนที่จะทำงานคนเดียวควรมีพื้นที่สำหรับเด็กที่จะทำกิจกรรมอย่างอิสระพื้นที่ให้ครูจะเดินและสำหรับวางเครื่องมือในการทำกิจกรรมเป็นต้น
2. เนื้อหลักสูตรที่ใช้สอนเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียนเนื้อหาจะต้องเป็นลำดับขั้นตอนที่เด็กทำได้ทีละขั้นโดยมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

และถ้าเป็นไปได้ควรให้เด็กผ่านตามระดับความสามารถของเขา

3. กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ครูจะต้องเตรียมเพื่อให้เด็กสนใจและใช้เวลาเรียนรู้เต็มที่โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนใส่ใจติดตามการทำงานของเด็กเพื่อให้คำแนะนำหรือชมเชยเด็กที่ทำได้

4. กฎกติกาของห้องจะเป็นแนวทางให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ควรทำหรือพฤติกรรมที่เด็กจะต้องปฏิบัติเด็กควรได้รู้ตั้งแต่เริ่มเรียนในแต่ละวันกฎของห้องจะมีไม่มากประมาณ 3 - 4 ข้อต้องเขียนได้ในระดับที่เด็กทุกคนเข้าใจทำได้ระบุให้ชัดเจนเขียนในเชิงบวกเช่น “สุภาพ ช่วยเหลือคนอื่น ยกมือก่อนพูด ไม่ละลาบละล้วงผู้อื่น” กฎของห้องจะต้องอธิบายยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจชัดเจนและบอกเงื่อนไขในการปฏิบัติว่าการทำตามกฎจะได้รับผลอย่างไร การไม่ทำตามกฎจะได้รับผลอย่างไรโดยที่ครูต้องร่วมกับผู้เรียน เพื่อสร้างระเบียบและขั้นตอนปฏิบัติในห้องเรียนร่วมกันได้แก่การพูดคุยการเป็นเจ้าของการเดินไปเดินมาในห้องเรียน เป็นต้น

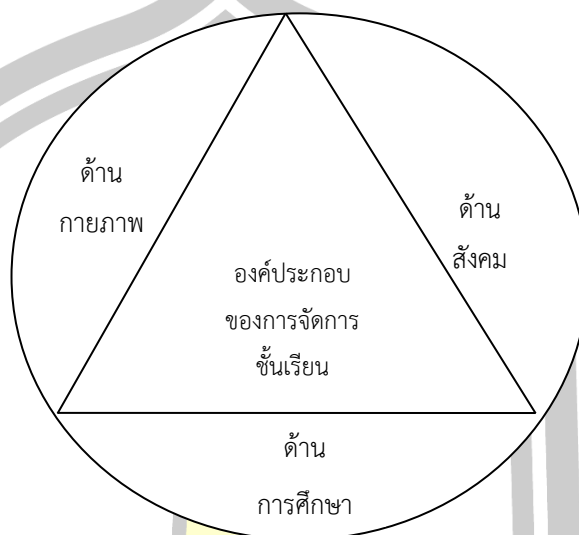
สันติ บุญภิรมย์ (2557) องค์ประกอบของการบริหารจัดการชั้นเรียน (Element of Classroom Management) เพื่อให้ชั้นเรียนได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนดังนั้นจึงมีการจัดองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียนต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านกายภาพหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชั้นเรียนจัดให้มีไว้อย่างเพียงพอพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลาซึ่งประกอบด้วยโต๊ะเก้าอี้ทั้งของผู้เรียนและผู้สอน กระดานดำบอร์ดสำหรับจัดนิทรรศการหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการจัดเตรียมการในด้านวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นไว้อย่างครบถ้วนและมีคุณภาพดีพร้อมใช้งานได้ตลอด

2. องค์ประกอบด้านสังคมหมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในรูปแบบต่าง ๆ ตามกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาผู้สอนกับผู้เรียนได้ช่วยกันทำงานผู้เรียนทำงานกันเป็นกลุ่มผู้สอนสารถิให้ผู้เรียนได้ศึกษาสังเกต

3. องค์ประกอบด้านการศึกษาหมายถึง การจัดลำดับเนื้อหาสาระความรู้ให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอน และให้ผู้เรียนได้ตระหนักในคุณค่าของความรู้ความสามารถที่ได้รับจากผู้สอนหรือการศึกษาค้นคว้าตามที่ได้รับมอบหมายให้เต็มตามอัตรภาพ ทั้งนี้เนื่องด้วยการจัดการศึกษาในส่วนของจัดการชั้นเรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการเรียนรู้ คือให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ให้เป็นที่ไปตามอัตรภาพและผู้เรียนสามารถพัฒนาได้โดยให้ความสำคัญไปที่การบริหารจัดการชั้นเรียนเนื่องจากชั้นเรียนเป็นสถานที่อยู่ของผู้เรียนตลอดระยะเวลาของการมาเรียนที่โรงเรียน

สำหรับองค์ประกอบด้านกายภาพและด้านสังคมเป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้องค์ประกอบด้าน
การศึกษาของผู้เรียนได้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แสดงดังภาพประกอบ 4

ที่มา : สันติ บุญภิรมย์ (2557)

ภาพประกอบ 4 แสดงองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2557) หลักการจัดห้องเรียนเพื่อให้นักเรียน
มีคุณลักษณะนิสัยดังประสงค์มีดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดห้องเรียนควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมห้องเรียนควรเป็นห้องใหญ่หรือกว้างเพื่อสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้จัดเป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนสอน ถ้าเป็นห้องเล็ก ๆ หลาย ๆ ห้องติดกันควรทำฝาเลื่อน เพื่อเหมาะแก่การทำให้ห้องกว้างขึ้น เพื่อปรับให้เหมาะสมกับกิจกรรมบางกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้แสดงออกหรือนำเสนอผลงานตนเองต่อเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนได้
2. ควรจัดห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้านโดยจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหรือหนังสืออ่านประกอบที่น่าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรมควรติดอุปกรณ์รูปภาพและผลงานไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพราะการต่อยอดความคิดที่จะนำสู่ความคิดสร้างสรรค์สามารถเกิดได้ตลอดเวลาดังนั้นผู้เรียนสามารถเสริมความรู้ได้ตามที่ตนต้องการ
3. ควรจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีได้แก่สภาพแวดล้อมทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการเรียนของนักเรียนเป็นอันมาก ครูมีส่วนช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่น ให้นักเรียนจัดหรือติดอุปกรณ์ให้มีสีสวยงามจัดกระถางต้นไม้

ระดับชั้นเรียนจัดที่ว่างของชั้นเรียน ให้นักเรียนทำกิจกรรม คอยให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือ ค้นคว้าแก้ปัญหาและครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่ให้เครียด เป็นกันเองกับนักเรียนให้นักเรียน รู้สึกมีความปลอดภัย สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน เพราะความรู้สึกที่ผ่อนคลายจะทำให้สมองของคนเราเกิดจินตนาการได้ ดังนั้นการจัดห้องเรียนที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรออีกต่อไปจะนำสู่การสร้างจินตนาการได้ เป็นอย่างดี

4. ควรจัดห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามชั้นเรียนจะน่าอยู่ก็ตรงที่นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดตั้งแต่พื้นชั้นเรียน โต๊ะ ม้านั่ง ขอบประตู หน้าต่าง ขอบกระดาน ชอร์ค แปรงลบกระดาน ฝาผนัง เพดาน ซอกมุมของห้อง ถึงขยะต้องล้างทุกวัน เพื่อไม่ให้มีกลิ่นเหม็นและบริเวณที่ตั้งถังขยะจะต้องดูแลเป็นพิเศษเพราะเป็นแหล่งบ่อเกิดเชื้อโรคประการนี้เป็นการรักษาสุขภาพของผู้เรียนนับเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหากสภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ ก็จะส่งผลต่อสุขภาพเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการสอนได้

5. ควรจัดห้องเรียนเพื่อสร้างความเป็นระเบียบทุกอย่างจัดให้เป็นระเบียบ ทั้งอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ เช่น การจัดโต๊ะชั้นวางของและหนังสือ แม้แต่การใช้สิ่งของก็ให้นักเรียน ได้รู้จักหยิบใช้เก็บในที่เดิม จะให้นักเรียนเคยชินกับความเป็นระเบียบ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ (Responsibility) ให้แก่ผู้เรียนนั่นเอง

6. ควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร ดังนั้น จึงควรจัดสภาพห้องให้อ่านวนย ต่อการเรียนรู้เช่นการจัดที่นั่งในรูปแบบต่าง ๆ อาจเป็นรูปตัวยูตัวทีหรือครึ่งวงกลมหรือจัดเป็น แถวตอนลึกให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาให้ ผู้เรียนรู้สึกกล้าถามกล้าตอบกล้าแสดงความคิดเห็น เกิดความใคร่รู้ใคร่เรียน ซึ่งจะเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนพัฒนาอาชีพพัฒนาสังคม

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2557) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวก (Classroom Management Competency : C) สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวก หมายถึงลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความชำนาญในการใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่มีอยู่ในการจัดการชั้นเรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งทางกายภาพและทางจิตใจหรือกล่าวว่าเป็นบรรยากาศเชิงบวกประกอบด้วยควมมีคุณลักษณะ และเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการชั้นเรียน

สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงการสื่อสารเทคโนโลยีเจริญรุดหน้าข้อมูลข่าวสารส่งทั่วถึง ทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็ว คนไทยจำเป็นต้องเรียนรู้ให้รวดเร็วขึ้นเข้าใจตนเองรู้เท่าทันผู้อื่นและสังคม อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข วิถีการดำเนินทางสังคมและเศรษฐกิจที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหาแต่ก็เป็น โอกาสให้มีการทบทวนด้านการจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญ 2540 จึงระบุให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติ เพื่อเป็นแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรม เพื่อให้ประชาชนไทยเป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นักศึกษานักกฎหมายและประชาชนจึงได้ร่วมมือกันร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและได้ประกาศใช้เมื่อ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติดังกล่าว เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ไม่ได้กำหนดขานานใหญ่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามกฎหมาย การศึกษานับนี้ได้จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ตามมาตรา 22, 23, 24 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด คือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอนความรู้ นำความรู้ไปใช้ได้จัด ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดและศักยภาพของผู้เรียนเน้นการผสมผสานสาระการเรียนรู้ หรือเน้นบูรณาการ ค้นคว้าจากแหล่งความรู้หลากหลาย ทั้งแหล่งความรู้ที่มีชีวิตและแหล่งความรู้ที่ไม่มีชีวิต สามารถพัฒนาปัญญาหลากหลายด้าน ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ทักษะ กระบวนการที่ผู้เรียนใช้ เพื่อการสร้างความรู้ นั่นคือ 1) กระบวนการทางปัญญาคือการคิดและ กระบวนการคิด 2) กระบวนการทางสังคมคือกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มทำงานเป็นทีมมีปฏิสัมพันธ์ กันมีการเคลื่อนไหวทางกายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนควรต้องมีการ ส่งเสริมจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ซึ่งเป็นไปตามมาตร 24 ข้อ 5 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

การจัดสภาพแวดล้อมในที่นี้จะเน้นเรื่องการสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนนั้นจะมีวิธีการสร้างอย่างไรสร้างยากหรือง่ายเพียงไร ผู้ใด เป็นผู้สร้างควรสร้างเมื่อใดสิ่งเหล่านี้เป็นการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ศึกษาและผู้สอนได้ใช้เป็น หลักในการจัดการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนบรรยากาศที่ดีหรือหรือบรรยากาศเชิงบวกจะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจ ใช้เวลาในการเรียนเต็มที่ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่ เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียนและอาจมีคติไม่ดีต่อผู้สอน อดคิดต่อสถาบันได้ บรรยากาศการเรียนการสอนโดยเน้นการจัดการชั้นเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วย ส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิภาพบรรยากาศการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) บรรยากาศทางกายภาพ 2) บรรยากาศทางจิต

1. บรรยากาศทางกายภาพการสร้างบรรยากาศทางกายภาพหรือบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ดีของห้องเรียนมีผลต่อการเรียนการสอนและต่อเจตคติที่ดีของผู้เรียนลักษณะของ ห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสมควรเป็นดังนี้

- 1.1 ห้องเรียนมีสีสน้ำตุมหาเหมาะสมสบายตาอากาศถ่ายเทได้ดี และสร้างพอเหมาะปราศจากเสียงรบกวนและมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
- 1.2 ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียนการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
- 1.3 ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะน่าอยู่ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.4 สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียนเช่นโต๊ะเก้าอี้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เช่นกระดาน จอรับภาพ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สามารถเคลื่อนที่ได้และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

1.5 ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่นให้ความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อวิธีการสอนโดยกระบวนการกลุ่มวิธีบรรยายวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

การจัดโต๊ะในห้องเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบรรยากาศทางการเรียน การจัดโต๊ะเรียนทำได้หลายแบบขึ้นอยู่กับผู้สอนจะยึดวิธีการสอนแบบใดเป็นหลัก เช่น จัดโต๊ะเรียนเพื่อเรียนแบบบรรยายแบบสาธิต แบบประชุมกลุ่มย่อยหรือกิจกรรมการเรียนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการจัดโต๊ะเรียนควรคำนึงถึง 1) จำนวนนักเรียน 2) สภาพห้องเรียน 3) ความสามารถของนักเรียน และ 4) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ตัวอย่างการจัดโต๊ะเรียนแบบต่าง ๆ

1. การจัดโต๊ะเรียนแบบธรรมดา เป็นการจัดโต๊ะเรียงแถวหันหน้าหากระดาน หน้าชั้นเรียนเหมาะกับการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางเช่นใช้วิธีการสอนแบบบรรยายแบบสาธิต ประกอบการบรรยายห้องเรียนแบบนี้เน้นความเข้มงวดระเบียบวินัยและเน้นบรรยากาศที่เงียบ

2. การจัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่มย่อย เป็นการจัดโต๊ะเรียนเพื่อให้ผู้เรียนในกลุ่มเดียวกันนั่งหันหน้าเข้าหากัน ซึ่งกลุ่มย่อยอาจประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่ 4 – 8 คนการจัดแบบนี้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มแบบอภิปรายกลุ่มย่อยแบบปฏิบัติการทดลองเป็นต้นการจัดโต๊ะแบบนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและกันสร้างความคุ้นเคยกันและกันตลอดจนศึกษาหาความรู้โดยใช้กระบวนการหาความรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียน

2. บรรยากาศทางจิตใจ บรรยากาศทางจิตใจหรือบรรยากาศทางจิตวิทยามีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนจะดำเนินอย่างมีชีวิตชีวาและราบรื่นนั้นผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนกับผู้เรียนต้องมีความสัมพันธ์กันและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่มีการหวาดระแวงกัน ปราศจากการติและวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบหรือทางไม่ดี เป็นบรรยากาศของ

การให้ความร่วมมือกันและกันซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศทางจิตใจร่วมกันบรรยากาศทางจิตใจ มีดังนี้

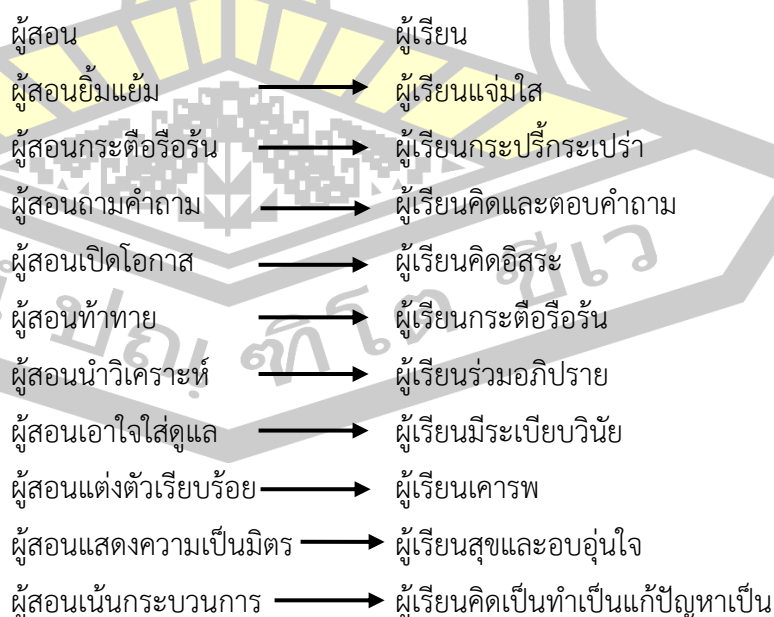
2.1 บรรยากาศความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
บรรยากาศดังกล่าวนี้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันสร้างซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

2.1.1 บุคลิกภาพของผู้สอนได้แก่การยิ้มแย้มแจ่มใสการแต่งกายสุภาพและสะอาดมีอารมณ์ขันท่าทางเหมาะสมการใช้คำพูดเหมาะสมและมีน้ำเสียงน่าฟังสิ่งเหล่านี้เป็นการเร้าใจดึงดูดความสนใจผู้เรียน

2.1.2 พฤติกรรมการสอนของผู้สอนเป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองค้นคว้าด้วยตนเองเปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้งและถามคำถามหรือการสอนที่ผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตยซึ่งจะทำให้ห้องเรียนดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุกและมีชีวิตชีวา

2.1.3 พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศอย่างมากคือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดหรือแนะนำอย่างเต็มใจโดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ผู้เรียนกับผู้เรียนรู้จักกันคุ้นเคยกัน และมีความไว้วางใจกันและกัน มีการตอบคำถามผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันมีการถามคำถามตลอดจนโต้แย้งกับผู้สอนและผู้เรียนอย่างมีเหตุผลและถูกต้องตามกาลเทศะบรรยากาศความคุ้นเคยจะเกิดขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนและพฤติกรรมการสอนของผู้สอน เช่น การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันค้นคว้าร่วมกันและใช้กระบวนการหาความรู้ด้วยตนเองหรือการใช้ทักษะกระบวนการหาความรู้

ตัวอย่างบรรยากาศในชั้นเรียนแบบที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ

2.2 บรรยากาศที่เป็นอิสระเป็นบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้และเน้นการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเป็นบรรยากาศที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนาน จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนานจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชา หรือเรื่องที่เรียนอีกทั้งเป็นการพัฒนาความเป็นผู้มีคุณลักษณะของนักคิดคือลักษณะใจกว้างมีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นไม่เป็นผู้ยึดมั่นในความคิดของตนเป็นหลักอย่างเดียวใฝ่รู้ไม่ด่วนตัดสินใจเรื่องใดง่ายโดยปราศจากการคิดไตร่ตรอง

2.3 บรรยากาศที่ท้าทายเป็นบรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้นสนใจติดตามค้นคว้า เช่น การถามคำถามที่ต้องใช้ความคิดการค้นคว้าการถามเรื่องราวที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ของประเทศและของโลก การให้ทำงานที่ยากและซับซ้อนหรือที่ต้องอาศัยความพยายามในการค้นหาและทำให้สำเร็จตลอดจนการสร้างบรรยากาศแข่งขันกันระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

2.4 บรรยากาศของการยอมรับนับถือ เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ คือมีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งในการทำงานและในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังเป็นบรรยากาศที่ผู้สอนจะต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ทักษะแตกต่างกัน โดยยอมรับในคุณค่าของผู้เรียนแต่ละคนและนำคุณค่าหรือความสามารถของแต่ละคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์หรือนำความสามารถที่แตกต่างกันมาประสานสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์ไม่มีใครโรงเรียนไม่ได้และไม่มีผู้ใดฉลาดแบบเลิศจนไม่ต้องเรียน ถ้าผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศดังกล่าวได้จะทำให้ผู้เรียนพบเห็นคุณค่าของตัวเองอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

2.5 บรรยากาศของการควบคุมเป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตนเองปฏิบัติตามเกณฑ์ระเบียบวินัยของห้องเรียนและความรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดโดยผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนเองมีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและออกจากห้องเรียนตลอดจนการแต่งกาย ภาษา ท่าทาง วาจาที่ใช้มีความสุขและเป็นผู้มีสัมมาคารวะให้ตระหนักเสมอว่าการที่ผู้สอนมีความคุ้นเคยเป็นกันเองกับผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งดีแต่ต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความเกรงใจและประพฤติในทางเหมาะสมทั้งกายวาจาและใจด้วย

2.6 บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจคือผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดและผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมในทางพึงประสงค์

นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงลักษณะทางจิตวิทยาของผู้เรียนว่าโดยปกติทุกคนมีแรงขับทางปัญญามีความอยากรู้อยากเห็นมีลักษณะเห็นตนเองสำคัญกับผู้อื่นต้องการมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วยความรู้ดังกล่าวจึงเป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาททำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดแรงขับทางปัญญาเสนอสิ่งเร้าที่ท้าทายให้ผู้เรียนต้องการทำค้นคว้าด้วยความสนใจ

2. ปลุกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความสามารถความถนัดของตัวเอง

3. สร้างโอกาสหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนๆ ด้วยกันเอง

สำหรับการเสริมแรงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรกระทำและรู้เทคนิคในการเสริมแรงเมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ประสบความสำเร็จในที่นี้จะกล่าวเฉพาะการเสริมแรงทางบวกที่ผู้สอนควรรู้จักเทคนิคการให้การเสริมแรงคือเสริมแรงแบบต่าง ๆ ดังนี้

การเสริมแรงด้วยวาจาเช่นกล่าวชมว่าดีดีมากเป็นความคิดที่ดีน่าสนใจยอดเยี่ยม เป็นต้นโดยผู้สอนต้องพูดให้ตรงกับความจริงตามสภาพที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมและไม่เสริมแรงที่มากเกินจนนักเรียนเคยชินกลายเป็นเรื่องธรรมดา

การเสริมแรงด้วยท่าทางเช่นแสดงการยอมรับโดยการพนกหน้ายิ้มพอใจตั้งใจยอดเยี่ยม เป็นต้น

การเสริมแรงด้วยการให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่นการให้วัตถุสิ่งของ การนำผลงานมาแสดงและยกย่องการติตป้ายประกาศเพื่อแสดงผลงานการใช้เครื่องหมายดีเด่น เป็นต้น

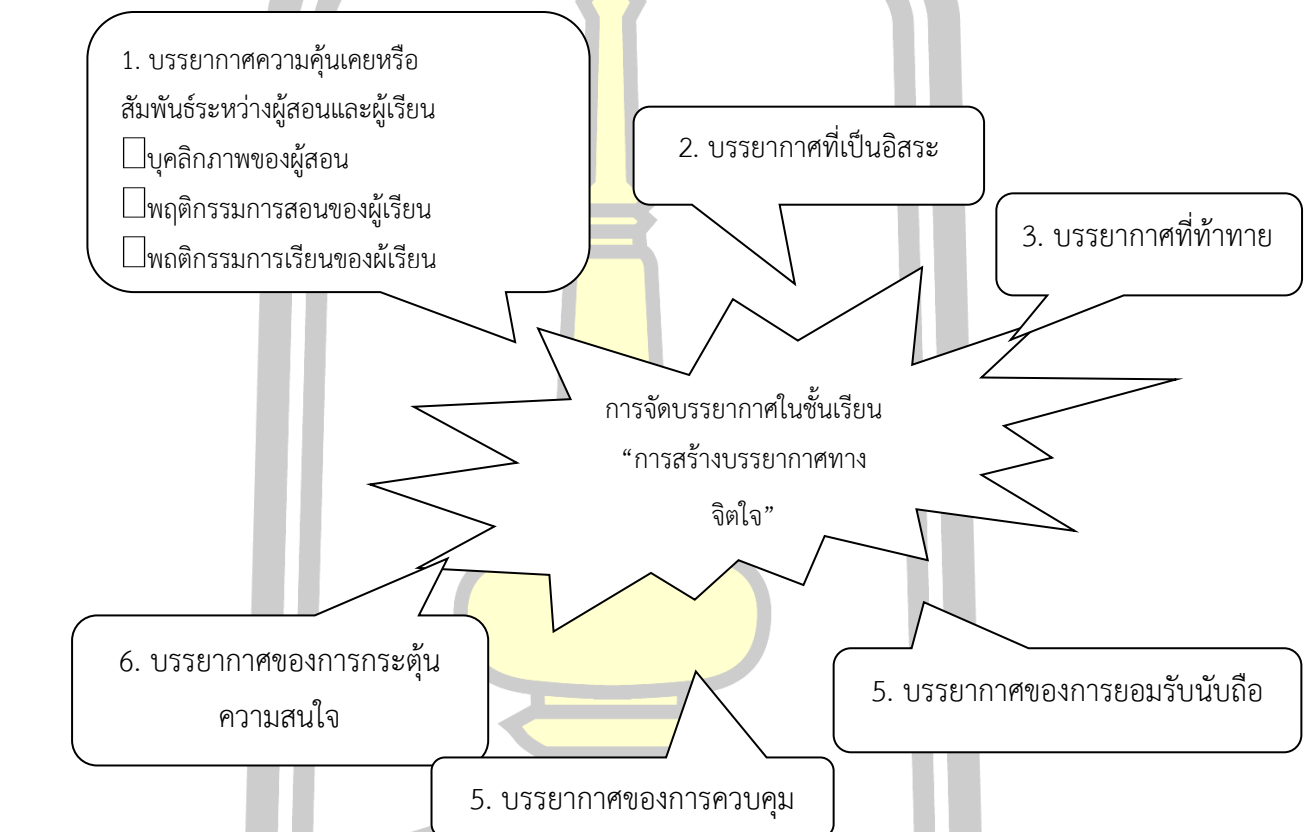

ที่มา : พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข (2557)

ภาพประกอบ 5 ผังการเสริมแรง

เทคนิคการสอนของครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ

1. มีลำดับขั้นตอนการสอนและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเป็นระยะ
2. ใช้รูปแบบวิธีและเทคนิคการสอนหลากหลาย
3. ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนตามความสนใจความถนัด
4. ให้โอกาสผู้เรียนแต่ละคนแสดงความสามารถปัญญาและศักยภาพแห่งตน

ที่มา : ทิมพัน์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2557)

ภาพประกอบ 6 ผังการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน “สร้างบรรยากาศทางจิตใจ”

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีที่จะช่วยให้การพัฒนาคนไทยมีลักษณะของคนยุคใหม่หรือยุคปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 คือเป็นคนไทยที่รู้เท่าทันโลกทันสมัยทันเหตุการณ์ทันคนรู้วิธีการเรียนรู้

รู้วิธีคิด คือ คิดเป็นรู้ วิธีการวิจัยและพัฒนาเป็นคนดี มีคุณภาพ รู้เรา รู้เขา เป็นคนดี เก่ง มีสุข ตามเป้าหมายที่คาดหวัง แต่ได้พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัจจัยสำคัญที่ผู้สอนตระหนักคือบรรยากาศทางกายภาพและบรรยากาศทางจิตใจและสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือบรรยากาศทางกายภาพและบรรยากาศทางจิตใจและสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือตัวผู้สอนเองควรต้องมีทักษะที่จำเป็น 4 ประการเพื่อจะเป็นแบบของการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นที่พึงประสงค์ทักษะจำเป็น 4 ประการคือ

1. ทักษะความสามารถรู้จักตนเองหรือรู้เราคือความสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองเพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนาวิสัยตนเองการควบคุมตนเองและเพื่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ
2. ทักษะความสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีมีความสุขสามารถสื่อสารเข้าใจร่วมมือร่วมใจทำงานกับคนอื่นได้แสดงความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นตลอดจนเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ทักษะความมีระบบและความสามารถปรับตัวได้คือความสามารถที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการมีความรับผิดชอบความสามารถปรับตัวได้ความยืดหยุ่นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้
4. ทักษะความสามารถในการตัดสินใจคือความสามารถทางปัญญาที่ใช้ในการประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างฉลาดและรอบคอบมีค่านิยมตนเองและต่อสังคม

การสอนซึ่งเป็นศาสตร์และศิลป์การสอนเป็นศาสตร์เพราะนักศึกษานักจิตวิทยา การศึกษาได้รวบรวมความรู้ไว้เป็นเรื่องราวและจัดระเบียบเขียนเป็นทฤษฎีหลักการมโนทัศน์ กฎต่าง ๆ ไว้ เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการสอน หลักการจัดการเรียนการสอน วิธีสอน ตลอดจน เทคนิคการสอนต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดและฝึกหัดจนเป็นทักษะได้ การสอนเป็นศิลป์เพราะเป็น ลักษณะเฉพาะของคนแต่ละคนในการถ่ายทอดความรู้ ผู้สอนรู้วิธีการถ่ายทอด มีความรู้ รู้เทคนิค การถ่ายทอด แต่ผู้สอนจะสามารถใช้วิธีและเทคนิคให้เหมาะสมเป็นที่ประทับใจต่อผู้เรียน อย่างไรนั้น คือเป็นศิลปะทางการสอนเช่นในการสอนด้วยวิธีการบรรยายผู้สอนที่มีศิลปะจะสามารถถ่ายทอด โดยใช้ น้ำเสียง ภาษา ท่าทาง ตลอดจนภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ กระชับ ชัดเจน ตลอดจน การยกตัวอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นเทคนิคหรือกลยุทธ์ของการสอนด้วยวิธีบรรยาย หรือเรียกว่าเป็นศิลปะการสอนการสอน จึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ผู้สอนที่มีความปรารถนา ทางการสอนคือผู้สอนที่มีศิลปะในการนำศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ศิลปะที่สำคัญ ประการหนึ่งคือ การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งบรรยายทางกายภาพและบรรยากาศ ทางจิตใจซึ่งบรรยากาศดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Jones and Jones (1990) ; Cole and Chan (1994) ; Kauchak and Eggen (1998) ; Burden (2003) ; Johson และคณะ (2005) ; Carla (2008) ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549) ; ฆนัท ธาตุทอง(2552) ; คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2555) ; สันติ บุญภิรมย์ (2557) ; ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2557) และ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2557)ได้นำมาวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบ สมรรถนะครูด้านการ บริหารจัดการชั้นเรียน	แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง												
	Jones and Jones	Cole and Chan	Kauchak and Eggen	Burden	Johsonและคณะ	Carla	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	ฆนัท ธาตุทอง	คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล	สันติ บุญภิรมย์	ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน และคณะ	พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดี	ความถี่
การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน		✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓		10
นำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียน	✓												1
ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	✓			✓					✓		✓		4
จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา					✓	✓		✓	✓				4

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ สมรรถนะครูด้านการ บริหารจัดการชั้นเรียน	แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง											
	Jones and Jones	Cole and Chan	Kauchak and Eggen	Burden	Johnsonและคณะ	Carla	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ ชนบท ชาติทอง	คัมภีร์ที่ ขจรปัญญาไพศาล	สันติ บุญภิรมย์	ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ	พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพ็ญวิภา ยินดี	ความถี่
จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารประจำชั้น เรียน/ประจำวิชา					✓		✓	✓	✓			4
การกำกับดูแลชั้นเรียน		✓	✓		✓		✓	✓				6
ใช้เทคนิคการจัดการชั้น เรียนที่มีประสิทธิภาพ	✓									✓		2
สร้างทัศนคติแห่งความ เอื้ออาทรและส่งเสริม ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล						✓					✓	2
การสื่อสารกับนักเรียน					✓							1
ความสะดวกในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน							✓	✓	✓			3

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนจากนักวิชาการหลายท่าน โดยสรุปจากตารางสังเคราะห์มีสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 9 ประการ ผู้วิจัยพิจารณาจากความถี่ของจำนวนแหล่งข้อมูลที่กล่าวถึงตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไปเป็นเกณฑ์ รวมถึงยึดความเหมาะสมกับสภาพบริบทการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 โดยเลือกจากลำดับที่มากที่สุดและรองลงมา ส่วนองค์ประกอบที่มีความถี่น้อย ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าสามารถผนวกเข้ากับองค์ประกอบที่มีความถี่มากใน 5 อันดับแรกดังนั้นจึงขอสรุปว่า องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนได้แก่

1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดตัวชี้วัดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

1.1 ความหมายการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

Burden (2003) ได้ให้ความหมายของหลักการบริหารจัดการบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ประการต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (Create a learning environment) เป็นการกระทำของครูที่แสดงออกทางกายภาพของการสอน รวมทั้งกระบวนการและวิธีดำเนินการที่หลากหลายในการแสดงออกแบบการจัดชั้นเรียนการวางแผนและเตรียมบทเรียนและการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก (Positive social interaction) ความสามารถของครูที่สำคัญในการควบคุมชั้นเรียน ในขณะที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูจะต้องกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับและวิธีการดำเนินการให้ชัดเจนและยั่งยืนตลอดไป

3. การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของนักเรียน (Students' active engagement in learning) โดยครูจะต้องเป็นผู้ช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลดำเนินการไปได้พร้อม ๆ กันนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ก็สามารถเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดีและทำให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง (Promotion of intrinsic motivation) ซึ่งเป็นความสามารถของครูที่จะต้องใช้เวลาและความพยายามกับนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2557) ได้กล่าวไว้ว่าการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึงลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความชำนาญในการใช้ความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่มีอยู่ในการจัดการชั้นเรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางกายภาพและทางจิตใจหรือกล่าวว่าเป็นบรรยากาศเชิงบวกก่อปรด้วยคุณลักษณะและเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการชั้นเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมในที่นี้จะเน้นเรื่องการสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนนั้นจะมีวิธีการสร้างอย่างไรสร้างยากหรือง่ายเพียงไร ผู้ใดเป็นผู้สร้างควรสร้างเมื่อใดสิ่งเหล่านี้ นักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ศึกษาและ ผู้สอนได้ใช้เป็นหลักในการจัดการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนบรรยากาศที่ดีหรือหรือ บรรยากาศเชิงบวกจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจ ใช้เวลาในการเรียนเต็มที่ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียนและอาจมีคติไม่ดีต่อผู้สอน อดคิดต่อสถานบันได้ บรรยากาศการเรียนการสอนโดยเน้นการจัดการชั้นเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิภาพบรรยากาศการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) บรรยากาศทางกายภาพ 2) บรรยากาศทางจิต

ภควรรณ โทมา (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง การจัดการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนบรรยากาศที่ดีหรือหรือบรรยากาศเชิงบวกจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

1.2 ความสำคัญการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531) ได้ค้นพบว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีมิตรต่อกันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยแท้จริง

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน เป็นการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี รวมถึงการแก้ไขปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียน การสอนตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษา

ภควรรณ โทมา (2555) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน เป็นการ จัดภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้อำนวยต่อการเรียนการสอน มีความสำคัญเพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีความสำคัญคือ ช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี รวมถึงการแก้ไขปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียน การสอนตลอดจนบรรลุผลตามเป้าหมายของการศึกษา

1.3 องค์ประกอบของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

พรณี ชูทัย (2538) กล่าวถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ คือ 1) บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) 2) บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) 3) บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) 4) บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) 5) บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success)

สุนน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้สรุปไว้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้นจึงสามารถแบ่งประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียนได้ 2 ประเภทคือ

1. บรรยากาศทางกายภาพ
2. บรรยากาศทางจิตวิทยา

บรรยากาศทั้ง 2 ประเภทนี้ มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งสิ้น

บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere) บรรยากาศทางกายภาพหรือบรรยากาศทางด้านวัตถุ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาดเหมาะสม โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น

บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere) บรรยากาศทางจิตวิทยา หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความคิดแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ภควรรณ โทมา (2555) โดยทั่วไปการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกัน 3 ประการคือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน

ครูผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งให้เป็นไปในลักษณะอย่างไร

ผู้เรียน มีส่วนต่อบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน พฤติกรรมของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความสนใจ ท่าทีของการแสดงพฤติกรรม แรงจูงใจ ความร่วมมือ การมีวินัย ความเชื่อมั่น การเห็นคุณค่าของตนเอง ตลอดจนการเคารพให้เกียรติผู้อื่นโดยเฉพาะกับครู เป็นผลมาจากการที่เด็กได้รับและเห็นตัวอย่างจากบุคคลแวดล้อมและที่สำคัญคือจากพฤติกรรมของครูที่มีต่อตัวเขาในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน หรือเป็นผลมาจากบรรยากาศในชั้นเรียนนั่นเอง ซึ่งทั้งครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ตามที่กล่าวแล้ว ถ้าครูมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน มีทักษะในการแสดงออกทางพฤติกรรมและการสื่อสารที่เหมาะสม มีคุณภาพ เสมอต้นเสมอปลาย ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู การเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนจะนำมาซึ่งความร่วมมือ ความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก บรรยากาศในชั้นเรียนย่อมราบรื่น

ลักษณะของครูผู้สอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ มีหลายประการ เช่น มีความรู้ลุ่มลึกในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างชัดเจน สามารถนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดได้ มีเจตคติที่ดีต่อการสอน ซึ่งหมายถึงมีความปรารถนาดีต่อผู้เรียน รักวิชาที่สอนและรักการสอน มีความรู้สึกอยากสอน ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ผู้สอนจะขาดไปเสียไม่ได้นอกเหนือจากความรู้ความสามารถในการสอนแล้ว ครูจะต้องมีความเข้าใจเห็นอกเห็นใจผู้เรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยวาจาและท่าทีต่อผู้เรียน ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความรู้สึกใกล้ชิด มีความห่วงใยผู้เรียน ยอมรับผู้เรียนอย่างที่เขาเป็น พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีความสุขในการเรียน ซึ่งทั้งหมดล้วนแต่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น

ครูต้องใช้ห้องเรียนเป็นสถานที่ปฏิบัติการสำหรับผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนา และค้นพบตนเอง เป็นสถานที่ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นห้องเรียนควรมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางบวกเพื่อพัฒนาตนเอง ให้มี

พรรณชนะอันกว้างไกลต่อสังคมที่ผู้เรียนพบปะและอาศัยอยู่ การส่งเสริมบรรยากาศเหล่านี้ให้เกิดขึ้นนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อถือในความสามารถของผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคล มีความรู้สึกไวต่อความคิดของผู้เรียน มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุดของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน 4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน 5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ

2. การกำกับดูแลชั้นเรียน

2.1 ความหมายการกำกับดูแลชั้นเรียน

Rush, G.M. and Moore (1991) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการของการจัดระบบระเบียบ และนำกิจการของห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนมักจะถูกรับรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยและควบคุมชั้นอย่างไรก็ตาม การเข้าใจเช่นนี้ เป็นเรื่องง่ายเกินไป ทั้งนี้เพราะ การบริหารจัดการชั้นเรียนมีหลายสิ่ง ที่มากกว่านั้นนั่นคือ การสร้างและดูแลเอาใจใส่บรรยากาศแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายความว่า การจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพว่า สร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

Jere Brophy (2004) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง การที่ครูสร้างและคงสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างกฎระเบียบและการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการของการจัดระบบระเบียบและนำกิจการของห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างกฎระเบียบและการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน และการสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 ความสำคัญการกำกับดูแลชั้นเรียน

Burden (2003) ได้นำเสนอเทคนิคในการกำกับดูแลชั้นเรียน ว่า ครูควรใช้กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติในการดูแลชั้นเรียน

อินทิรา บุญยาทร (2542) กล่าวว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน ครูควรยึดหลักดังนี้ 1) หลักประชาธิปไตย 2) หลักความยุติธรรม 3) หลักพรวิหารสี่ 4) หลักความใกล้ชิด

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) การกำกับดูแลชั้นเรียน เป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความสุข สดชื่น เบิกบาน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพที่ดีในอนาคต
2. ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจ ใฝ่เรียนรู้ ไม่ท้อแท้ หรือท้อถอย เป็นการส่งเสริมนิสัย ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และรักการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตลอดชีวิต
3. ทำให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ดีงาม เพราะเด็กที่เจริญเติบโตขึ้นในบรรยากาศแห่งความรักก็จะรู้จักรักผู้อื่น เพื่อแผ่ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีกว้างออกไป และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป
4. ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง และมีกำลังใจที่จะทำสิ่งที่ดีงามตลอดไป
5. ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะการเรียนรู้ที่มีความสุขเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นการฝึกการยอมรับ การเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น ไม่มุ่งมันเอาชนะ มีเหตุผล ฝึกความอดทน อดกลั้น รู้จักผ่อนปรน รู้จักให้อภัย เป็นต้น

สรุปได้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียน มีความสำคัญคือ การทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต ครูควรใช้กฎ ระเบียบ วิธีปฏิบัติในการดูแลชั้นเรียน เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งปัจจุบันและอนาคต

2.3 องค์ประกอบของการกำกับดูแลชั้นเรียน

Kauchak and Eggen (2015) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับดูแลชั้นเรียนประกอบด้วย ความคิด การวางแผน และการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงของครูที่สร้างสรรค์ภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบระเบียบ และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเป้าหมายของการบริหารจัดการ มี 2 ประการสำคัญ คือ

- 1.1 รังสรรค์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความเป็นไปได้ มากที่สุด และครูจะสามารถสะท้อนการปฏิบัติงานของตนเองด้วยการถามตนเองสม่ำเสมอว่าระบบการบริหารจัดการเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรเพียงใด

1.2 พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพในการจัดการและนำตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การบริหารจัดการชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และควบคุมดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย

ศักดิ์ ปาณะกุล และคณะ (2549) กล่าวถึง การกำกับดูแลชั้นเรียน ไว้ 6 ข้อ ดังนี้ 1) การสร้างความสนใจในชั้นเรียน 2) การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน 3) การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม 4) การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ 5) การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด 6) การกำหนดกิจกรรมให้พอดีกับความสนใจของผู้เรียน

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2557) หลักการจัดห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยดังประสงคมีดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดห้องเรียนควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมห้องเรียนควรเป็นห้องใหญ่หรือกว้างเพื่อสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้จัดเป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนสอน ถ้าเป็นห้องเล็ก ๆ หลาย ๆ ห้องติดกันควรทำฝาเลื่อน เพื่อเหมาะแก่การทำให้ห้องกว้างขึ้น เพื่อปรับให้เหมาะสมกับกิจกรรมบางกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้แสดงออกหรือนำเสนอผลงานตนเองต่อเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนได้

2. ควรจัดห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้านโดยจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหรือหนังสืออ่านประกอบที่น่าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรมควรติดอุปกรณ์รูปภาพและผลงานไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพราะการต่อยอดความคิดที่จะนำสู่ความคิดสร้างสรรค์สามารถเกิดได้ทุกเวลาดังนั้นผู้เรียนสามารถเสริมความรู้ได้ตามที่ตนต้องการ

3. ควรจัดห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีได้แก่สภาพแวดล้อมทางกาย สติปัญญาอารมณ์และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการเรียนของนักเรียนเป็นอันมาก ครูมีส่วนช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่น ให้นักเรียนจัดหรือติดอุปกรณ์ให้มีสีสวยงามจัดกระถางต้นไม้ประดับชั้นเรียนจัดที่ว่างของชั้นเรียน ให้นักเรียนทำกิจกรรม คอยให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือค้นคว้าแก้ปัญหาและครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่ให้เครียด เป็นกันเองกับนักเรียนให้นักเรียนรู้สึกมีความปลอดภัย สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน เพราะความรู้สึกที่ผ่อนคลายจะทำให้สมองของคนเราเกิดจินตนาการได้ ดังนั้นการจัดห้องเรียนที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรัดอึดจะนำไปสู่การสร้างจินตนาการได้เป็นอย่างดี

4. ควรจัดห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามชั้นเรียนจะน่าอยู่ก็ตรงที่นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดตั้งแต่พื้นชั้นเรียน โต๊ะ ม้านั่ง ขอบประตู หน้าต่าง ขอบกระดาน ขอรักแปรงลบกระดาน ฝาผนัง เพดาน ซอกมุมของห้อง ถึงขยะต้องล้างทุกวัน เพื่อไม่ให้มีกลิ่นเหม็นและบริเวณที่ตั้งถังขยะจะต้องดูแลเป็นพิเศษเพราะเป็นแหล่งบ่อเกิดเชื้อโรคประการนี้เป็นการรักษา

สุขภาพของผู้เรียนนับเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหากสภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการสอนได้

5. ควรจัดห้องเรียนเพื่อสร้างความเป็นระเบียบทุกอย่างจัดให้เป็นระเบียบทั้งอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ เช่น การจัดโต๊ะชั้นวางของและหนังสือ แม้แต่การใช้สิ่งของก็ให้นักเรียนได้รู้จักหยิบใช้เก็บในที่เดิม จะให้นักเรียนเคยชินกับความเป็นระเบียบ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ (Responsibility) ให้แก่ผู้เรียนนั่นเอง

6. ควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร ดังนั้น จึงควรจัดสภาพห้องให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เช่นการจัดที่นั่งในรูปแบบต่าง ๆ อาจเป็นรูปตัวตัวทีหรือครึ่งวงกลมหรือจัดเป็นแถวตอนลึกให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาให้ผู้เรียนรู้สึกกล้าถามกล้าตอบกล้าแสดงความคิดเห็น เกิดความใคร่รู้ใคร่เรียน ซึ่งจะเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค้นพัฒนาอาชีพพัฒนาสังคม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการกำกับดูแลชั้นเรียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน 2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน 3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม 4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ 5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด 6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน 7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

3. จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา

3.1 ความหมายจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา

นิตยา ทับพุ่ม (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลมาจำแนกหมวดหมู่และประเภทของข้อมูลที่ชัดเจน มีความถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะใช้งาน

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2547) เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงหมายถึง เครื่องมืออุปกรณ์หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการสารสนเทศ ซึ่งจะเกี่ยวกับการจัดหาข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การสื่อสารข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความกระพริบหรือตัวอักษร และตัวเลข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วให้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ตัวอย่างของเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น

สรุปได้ว่า จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา คือ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันและมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

3.2 ความสำคัญของการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา

กรมสามัญศึกษา (2538) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำข้อมูลสารสนเทศว่า สารสนเทศเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญ เพราะการบริหารจัดการปัจจุบันมีความยุ่งยากกว่าในอดีตขนาดขององค์การดำเนินการใหญ่กว่าในอดีต การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างรวดเร็วการกระจายข่าวสารและข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีการทำงานอย่างเป็นระบบในลักษณะ Feedback control

นิตยา ทับพุ่ม (2544) สารสนเทศมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการทุกระดับขององค์การ ทั้งในการปฏิบัติงาน และการบริการ ใช้ช่วยในการตัดสินใจ การวางแผน และการประเมินผลเปรียบเทียบช่วยเพิ่มระดับความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง สารสนเทศจะมีค่าหรือความหมายมากขึ้นเมื่อมีการใช้งานมากขึ้นและสารสนเทศนั้นส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจหรือการกระทำที่ดำเนินการ

กรมสามัญศึกษา (2538) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำข้อมูลสารสนเทศว่า การทำข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการจัดการในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นหน่วยงานจึงจำเป็นต้องจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างฉับไวทันต่อเหตุการณ์ ถ้าหน่วยงานใดมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ดีการที่จะได้รับความสำเร็จสูงสุดในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ไม่ยากนัก

ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษานั้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา อย่างมีหลักและเหตุผลของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ดังนี้

1. สำหรับผู้บริหารระดับสูง ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารและวางแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการควบคุมติดตามและ ประเมินผลของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้จัดทำไปแล้ว
2. ผู้บริหารระดับกลางและระดับปฏิบัติจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลและ สารสนเทศทางการศึกษาในการควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามแผน หรือเป้าหมาย
3. ผู้บริหารระดับห้องเรียน (ครู) จะใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนในทุก ๆ ทาง เป็นการควบคุมการปฏิบัติงานในห้องเรียนให้มี ประสิทธิภาพ
4. สำหรับบุคคลทั่ว ๆ ไป เช่น นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักการศึกษา จะมี ประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานทางวิชาการ ช่วยในการการตัดสินใจที่มีเหตุผล หรือเพื่อแสวงหา ความรู้ ทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน 3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน 4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ

4. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

4.1 ความหมายของการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสร้างพฤติกรรมเชิงบวก คือการสอนหรือฝึกคนให้เชื่อฟังในกฎระเบียบหรือแนวทางการปฏิบัติตนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกที่นำมาใช้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยองค์รวม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ประกอบด้วย การสบสายตา วาจาสร้างสรรค์ และสัมผัสที่อบอุ่น ซึ่งเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ปราศจากความกดดัน หรือภาวะความตึงเครียด บรรยากาศที่เกิดความประทับใจ และรับรู้ว่าคุณค่าจะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายได้ ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ ได้แก่ การใช้ปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้งการสบสายตา การพูดจาอย่างสร้างสรรค์ และการสัมผัสด้วยความรักและอบอุ่น จะทำให้เด็กมีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในตนเอง นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคงและยืนยาว

Embracing (2006) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ครูที่ใช้การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกจะให้เกียรติ เกื้อกูล คำจุน และให้กำลังใจนักเรียน จะเข้าใจว่า ทำไมเด็กถึงมีพฤติกรรมบางอย่าง หรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูจะเข้าใจเด็กมองตัวเองอย่างไร ซึ่งอาจเป็นเหตุผลของการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้

สรุปได้ว่า ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียนหมายถึงการที่ครูผู้สอนมีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึก ครูที่ใช้การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกจะให้เกียรติ เกื้อกูล คำจุน และให้กำลังใจนักเรียน การทำให้นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า และการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลายพฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็จะลดลง

4.2 ความสำคัญของการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า บทบาทของครูนอกจากจะใช้ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ แล้ว ครูควรแสดงพฤติกรรมโดยใช้การสื่อสาร

แบบสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ และครูควรเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเลียนแบบอีกด้วย ไม่ว่าจะพยายามสอนเด็กด้วยการบอกเล่าสักเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าการเรียนรู้ที่ไม่ได้เกิดจากสภาพการเรียนรู้ตามสภาพจริงแล้ว การเรียนรู้ นั้น ๆ จะไม่มีความหมายต่อผู้เรียนเลย ดังนั้น ตัวแบบจึงมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งครูและพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างด้านพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

การสร้างปฏิสัมพันธ์แบบสร้างสรรค์กับเด็ก เป็นการสื่อสารที่ดีระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่งสามารถเรียนรู้และศึกษาทั้งในเรื่องความสนใจและความต้องการของเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนอีกด้วย การใช้ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์เป็นการสร้างสัมพันธภาพในเชิงบวกระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้เด็กกล้าที่จะแสดงออกและเรียนรู้ด้วยความมั่นใจ เด็กที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา คณิตศาสตร์ และได้เปรียบในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กและครู จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้การจัดการในชั้นเรียนเป็นไปด้วยดี และจะทำให้เด็กเกิดความประทับใจ และยอมรับโรงเรียนหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว ซึ่งเยาพา เดชะคุปต์ ได้เสนอแนวทางในการสร้างปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก 3 ประการ ได้แก่

สบสายตา การสบสายตาเป็นภาษาท่าทางที่สื่อความหมายได้ดีอีกวิธีการหนึ่ง สายตาที่พ่อแม่และครูมองและสบสายตากับเด็ก จะทำให้เด็กรับรู้ได้ถึงความรัก ความเมตตา และความอบอุ่น บางครั้งการสบสายตากับเด็ก ทำให้เห็นและเรียนรู้เด็กได้หลายเรื่อง เช่น อาจรู้ว่าเด็กมีความสุขหรือไม่ เด็กรู้สึกอย่างไร จะทำให้สามารถตอบสนองเด็กได้ตรงกับสภาพที่เด็กกำลังประสบอยู่ ดังนั้น การสบสายตาจึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ ที่ส่งผลให้เด็กเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ รวมถึงส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กโดยรวม วาจาสร้างสรรค์ การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ หรือการพูดในเชิงบวกของพ่อแม่และครู ย่อมส่งผลต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็กด้วย การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดีโดยเฉพาะบุคลิกภาพภายใน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสุขสบายใจ ความมีวินัยในตนเอง การจัดการและควบคุมอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์

สัมผัสที่อบอุ่น นอกจากการพูดหรือการใช้สายตาเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กแล้ว การสัมผัสเด็กถือเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้กับเด็กอีกวิธีการหนึ่ง การสัมผัสด้วยการโอบกอด การสัมผัสเด็กอย่างเหมาะสม จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีด้วย เด็กจะรู้สึกถึงความปลอดภัยและการสื่อสารความรัก ความปรารถนาดีที่พ่อแม่มีให้ได้อย่างมั่นคง การกอดลูกด้วยความนุ่มนวล จึงถือเป็นวิธีเสริมสร้างความมั่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับตัวลูกด้วย

สรุปได้ว่า การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มีความสำคัญคือเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์ ที่ส่งผลให้เด็กเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ รวมถึงส่งผลดีต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนโดยรวม และและครูควรเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเลียนแบบอีกด้วย

4.3 องค์ประกอบของการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

Burden (2003) การบริหารจัดการการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ที่มีประสิทธิภาพจะประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ประการต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (Create a learning environment) เป็นการกระทำของครูที่แสดงออกทางกายภาพของการสอน รวมทั้งกระบวนการและวิธีดำเนินการที่หลากหลายในการแสดงออกแบบการจัดชั้นเรียนการวางแผนและเตรียมบทเรียนและการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก (Positive social interaction) ความสามารถของครูที่สำคัญในการควบคุมชั้นเรียน ในขณะที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูจะต้องกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับและวิธีการดำเนินการให้ชัดเจนและยั่งยืนตลอดไป

3. การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของนักเรียน (Students' active engagement in learning) โดยครูจะต้องเป็นผู้ช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลดำเนินการไปได้พร้อม ๆ กันนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ก็สามารถเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดีและทำให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น

4. การสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง (Promotion of intrinsic motivation) ซึ่งเป็นความสามารถของครูที่จะต้องใช้เวลาและความพยายามกับนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน

คมสันที ขจรปัญญาไพศาล (2555) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียนในการจัดการห้องเรียนเพื่อป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้แก่จัดพื้นที่ที่จะสอนเด็กในห้องเรียนควรมีพื้นที่ให้เด็กสามารถจะเรียนได้ทั้งห้องที่สำหรับเรียนเป็นกลุ่มและที่สำหรับเด็กบางคนที่จะทำงานคนเดียวควรมีพื้นที่สำหรับเด็กที่จะทำกิจกรรมอย่างอิสระพื้นที่ให้ครูจะเดินและสำหรับวางเครื่องมือในการทำกิจกรรมเป็นต้น

2. เนื้อหลักสูตรที่ใช้สอนเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียนเนื้อหาจะต้องเป็นลำดับขั้นตอนที่เด็กทำได้ทีละขั้นโดยมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุดและถ้าเป็นไปได้ควรให้เด็กผ่านตามระดับความสามารถของเขา

3. กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ครูจะต้องเตรียมเพื่อให้เด็กสนใจและใช้เวลาเรียนรู้เต็มที่โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนใส่ใจติดตามการทำงานของเด็กเพื่อให้คำแนะนำหรือชมเชยเด็กที่ทำได้

4. กฎกติกาของห้องจะเป็นแนวทางให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ควรทำหรือพฤติกรรมที่เด็กจะต้องปฏิบัติเด็กควรได้รู้ตั้งแต่เริ่มเรียนในแต่ละวันกฎของห้องจะมีไม่มากประมาณ 3-4 ข้อ ต้องเขียนได้ในระดับที่เด็กทุกคนเข้าใจทำได้ระบุให้ชัดเจนเขียนในเชิงบวกเช่น “สุภาพช่วยเหลือคนอื่น ยกมือก่อนพูด ไม่ละลาบละลั้งผู้อื่น” กฎของห้องจะต้องอธิบายยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจชัดเจนและบอกเงื่อนไขในการปฏิบัติว่าการทำตามกฎจะได้รับผลอย่างไร การไม่ทำตามกฎจะได้รับผลอย่างไรโดยที่ครูต้องร่วมกับผู้เรียน เพื่อสร้างระเบียบและขั้นตอนปฏิบัติในห้องเรียนร่วมกันได้แก่การพูดคุยการเป็นเจ้าของการเดินไปเดินมาในห้องเรียน เป็นต้น

สมบัติ ตาปัญญา (2549) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างพฤติกรรมเชิงบวก มี 4 องค์ประกอบ ที่แสดงให้เห็นการรับรู้และให้รางวัลพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในลักษณะต่อไปนี้ มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน ขอให้นักเรียนแสดงอาการรับรู้ มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ 2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า 3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย 4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน 5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน 6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม

5. ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1 ความหมายของความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ความสะดวกในการจัดการชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ 2)การวางแผนจัดการ 3) การดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งวิธีการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน เพื่อรักษาสภาพบรรยากาศในห้องเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 ความสำคัญของความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สิริพร ศรีสมวงษ์ (2549) กล่าวไว้ว่า ครู คือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการ เรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบ

ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้อีก

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2554) กล่าวว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสำคัญ คือ เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เพิ่มความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

5.3 องค์ประกอบของความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ความสะดวกในการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ 2) การวางแผนจัดการ 3) การดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2554) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นได้กับทุกคน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของครูจึงควรสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก และลักษณะการสอนจะต้องมีความหลากหลาย สอนให้นักเรียนรู้จักคิด คิดเป็น ทำเป็น มีวิจารณญาณของตนเอง โดยครูจะต้องคอยให้คำชี้แนะ บทบาทของครูในอนาคตคือ การสอนวิธีหาความรู้ในโลกแห่งความรู้อันมากมายที่ไม่อาจบอกได้หมด การจัดการเรียนการสอนที่ครูเคยเป็นศูนย์กลางจะต้องเปลี่ยนมาเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องหาทางให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เอง รู้วิธีเรียน และรักที่จะเรียนรู้ ครูจะต้องเปลี่ยนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. เป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอน วางแผนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีก
2. เป็นผู้จัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอน
3. เป็นผู้ชี้แนะหรือแนะแนวทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
4. เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ได้เรียนรู้ได้อย่างราบรื่น
5. เป็นผู้เสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน 4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน 5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

1. ความหมายของโปรแกรม

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู หมายถึงระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู

อุณา นพคุณ (2548) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้คืองานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและได้กล่าวถึงความแตกต่างกันของคำว่าโปรแกรมและโครงการไว้ว่าโปรแกรมคืองานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความจำเป็นในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนานในกรณีเช่นนี้ โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรมนั้นระยะเวลาจึงจะเป็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาประเมินผลเพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของโปรแกรม

Barr and Keating (1990) ได้กล่าวไว้ว่าโปรแกรมมีความหมายได้หลายแบบขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลโดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมายคือ

1. โปรแกรมหมายถึงหน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล
2. โปรแกรมหมายถึงลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ
3. โปรแกรมหมายถึงกิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะ

Chen (1990) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรมว่าเป็นการกำหนดถึงสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์ ผลกระทบสำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและเงื่อนไขที่จะทำให้เป้าหมายหรือผลกระทบเหล่านี้เกิดขึ้นได้ทฤษฎีโปรแกรมประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่ระบุถึงโครงสร้างของโปรแกรมที่ควรจะเป็นประกอบด้วยการจัดกระทำ (Treatments)

ผลลัพธ์ (Outcomes) และกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Processes) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคุณค่าของโปรแกรมส่วนนี้จะถูกเรียกว่า “Normative Theory” ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่ระบุถึงกลไกเชิงสาเหตุที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกระทำของโปรแกรมกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติและผลลัพธ์ส่วนนี้จะถูกเรียกว่า “Causative Theory” โดยที่ Normative Theory จะให้การชี้แนะเกี่ยวกับเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่จะต้องตรวจสอบหรือติดตามและการออกแบบและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกระทำส่วน Causative Theory จะระบุถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของโปรแกรมภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนดและผลที่จะเกิดขึ้นจากโปรแกรม

Rogers (2000) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรมเป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับโปรแกรมถูกคาดหวังว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้เป็นมาตรฐาน (Benchmark) ในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

จากความหมายของโปรแกรมข้างต้น สรุปได้ว่า โปรแกรมคือแผนหรือกิจกรรมที่มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบมีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรม กำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรม และมีการประเมินผลอย่างมีระบบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาครูให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบโปรแกรม

หรรษา สุขกาล (2543) ได้เสนองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรม (Elements of Program Development) ว่ามี 3 องค์ประกอบคือบริบท (Context) เป้าหมาย (Goal) และแผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) องค์ประกอบทั้งสามจะต้องมีความพอเหมาะเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

เจนจิรา คงสุข (2540) ได้กล่าวถึงโปรแกรมประกอบด้วย หลักการ ความหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ

ปริญญา มีสุข (2552) ได้ออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครูแบบมีส่วนร่วมของครูประกอบด้วย 9 องค์ประกอบดังนี้สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เวลา คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม เนื้อหาที่ใช้ เอกสารที่ใช้ การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรมและการประเมินผลโปรแกรม

Kanaya และ McMillan (ปริญญา มีสุข, 2552) อ้างอิงจาก (Kanaya, 2005) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครูพบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบของโปรแกรมและองค์ประกอบของบุคคลองค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 1) รูปแบบ 2) ระยะเวลา 3) การเป็นกลุ่มผู้เข้าอบรมที่อยู่ในบริบทเดียวกัน 4) การเรียนรู้เชิงรุก 5) การเน้นที่เนื้อหาความรู้ 6) มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงองค์ประกอบของบุคคล ประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ

2) การมีแรงจูงใจ

จากองค์ประกอบของโปรแกรมข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย

- 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้าง
- 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ 9) การประเมินผล

3. การพัฒนาโปรแกรม

Barr และ Keating (1990) กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) โดยเสนอรูปแบบ 5 ขั้นตอนเพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) คือ

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

- 1.1 ประเมินความต้องการของนิสิตนักศึกษา
- 1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อมสถาบัน
- 1.3 ประเมินทรัพยากรได้แก่บุคลากรเงินและทรัพยากรทาง

ขั้นที่ 2 การวางแผน (P)

- 2.1 การพัฒนาที่วางแผน
- 2.2 กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และการประเมินผลกายภาพ
- 2.3 เลือกวิธีปฏิบัติ
- 2.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
- 2.6 กำหนดเวลาที่ใช้จนสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

- 3.1 กำหนดความรับผิดชอบเช่นทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
- 3.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 3.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังใช้โปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไปหรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

Styles (हररषष सुषुकषल, 2543 อ้างอิงจาก styles, 1990) เสนอรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) ประกอบด้วย

1. การประเมินความต้องการ
2. ตั้งวัตถุประสงค์

3. การวางแผนตั้งทีมงาน
4. การพัฒนาบุคลากร
5. การประเมินผล
6. วิธีลงมือปฏิบัติ
7. การจัดการทรัพยากร
8. การประเมินสิ่งแวดล้อม

Boone (1992) ได้นำเสนอโปรแกรมการพัฒนาการศึกษาของระบบโรงเรียนไว้ในหนังสือ Development Program in Adult Education ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนหลักและขั้นตอนย่อยดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

1. การวางแผน
 - 1.1 องค์การและกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย
 - 1.1.1 การทำความเข้าใจและการยอมรับกับหน้าที่ขององค์การคือพันธกิจปรัชญาและเป้าหมาย
 - 1.1.2 การทำความเข้าใจและการยอมรับกับโครงสร้างขององค์การทางด้านบทบาทและความสัมพันธ์
 - 1.1.3 การจัดการความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการขององค์การทางด้านอำนาจการพัฒนากุศลและการประเมินผลและการตรวจสอบได้
 - 1.1.4 การทำความเข้าใจและการยอมรับกับการทดสอบกรอบแนวคิดสำหรับการวางโปรแกรม
 - 1.1.5 การทำความเข้าใจและการยอมรับกับความต่อเนื่องของการปรับปรุงองค์การต่อไป
 - 1.2 การเชื่อมต่อองค์การกับสาธารณะ
 - 1.2.1 การระบุกลุ่มเป้าหมายขององค์การ
 - 1.2.2 การระบุและการพบปะผู้นำของกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.2.3 การร่วมกันระบุประเมินและวิเคราะห์ความต้องการโดยมุ่งกลุ่มเป้าหมาย
2. การออกแบบและการนำไปใช้ประกอบด้วย
 - 2.1 การออกแบบโปรแกรม
 - 2.1.1 การแปลงความต้องการอย่างเร่งด่วนให้เป็นความต้องการระดับมหภาค
 - 2.1.2 การแปลงความต้องการระดับมหภาคให้เป็นวัตถุประสงค์มหภาค

2.1.3 การชี้กลยุทธ์ทางการศึกษาทั่วไปและกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.4 การชี้เฉพาะผลที่ตามมาในระดับมหภาคของโปรแกรม

2.2 การนำโปรแกรมที่วางไว้แล้วไปปฏิบัติ

2.2.1 การพัฒนาแผนการปฏิบัติโดยการเปลี่ยนความต้องการไปเป็นวัตถุประสงค์ของการสอนการระบุประสบการณ์ในการเรียนรู้สำหรับวัตถุประสงค์ของกสนสอนแต่ละข้อการพัฒนาแผนสำหรับการประเมินผลที่จะตามมาของผู้เรียนและการประเมินผลประสบการณ์ในการเรียนรู้

2.2.2 การพัฒนาและการนำกลยุทธ์และเทคนิคสำหรับการตลาดของแผนปฏิบัติการไปใช้

2.2.3 การพัฒนาและการติดตามแผนสำหรับการสรรหาและการฝึกอบรมทรัพยากรผู้เรียนรู้ที่ผู้นำ

2.2.4 การติดตามผลและการเสริมแรงระหว่างครูและผู้เรียน

3. การประเมินผลและการตรวจสอบ

3.1 การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม

3.2 การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม

3.3 การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมการเปลี่ยนแปลงองค์การและสำหรับการตรวจสอบได้จากสาธารณชนองค์การที่เหนือขึ้นไปผู้ให้เงินทุนองค์การวิชาชีพและรัฐบาล

Houle (1996) ได้นำเสนอการวางโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรไว้ในหนังสือการออกแบบการศึกษา (The Design of Education) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอนดังมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ

ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้

ขั้นที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำไปใช้

ขั้นที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม

ขั้นที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากรผู้นำวิธีการตารางกำหนดการลำดับเรื่องการเสริมแรงทางสังคมการทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคลบทบาทและความสัมพันธ์เกณฑ์ทางด้านประเมินผลและความชัดเจนของการออกแบบ

ขั้นที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตที่ใหญ่กว้างทั้งด้านการแนะนำผู้เรียนรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้เรียนงบประมาณการเงินที่สนับสนุนและการตีความหมาย

ขั้นที่ 6 นำแผนไปสู่ผลการกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในองค์การทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลระดับองค์การ

ขั้นที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตาม

4. กระบวนการของโปรแกรม

Knowles (1980) ได้นำเสนอการวางโปรแกรมการพัฒนาการศึกษาไว้ในหนังสือ The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับวางแผน
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการการศึกษาทางด้านการศึกษาระดับปริญญา)
- ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การประเมินผลและการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

การวางแผนโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ในหนังสือ Planning Programs for Adult Learners ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน
- ขั้นที่ 2 การระบุแนวคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม
- ขั้นที่ 5 การเตรียมการสำหรับการถ่ายโอนการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผลการกำหนดรูปแบบตารางเวลาและความต้องการทางด้านเจ้าหน้าที่
- ขั้นที่ 7 การออกแบบแผนการสอน
- ขั้นที่ 8 การประสานงานผู้สนับสนุน
- ขั้นที่ 9 การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม

อუნตา นพคุณ (2548) กล่าวว่าการพัฒนาโปรแกรมมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้รับบริการว่าเป็นใครมีภูมิหลังอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ระบุเนื้อหาให้สอดคล้องกับประสบการณ์และภูมิหลังของกลุ่ม

ผู้รับบริการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนการสอนไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโครงการ

จากการพัฒนาโปรแกรมข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาโปรแกรมประกอบด้วย 1. ศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นของโปรแกรม 2. การสร้างโปรแกรม 3. การใช้โปรแกรม 4. การประเมินโปรแกรม

บริบทพื้นที่วิจัย

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม การเรียนรู้ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาล

2. พันธกิจ

2.1 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงเท่าเทียม และส่งเสริม สนับสนุนประชากรวัยเรียน ได้ศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต

2.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

2.4 ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม สร้างจิตสำนึกในความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ

2.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและ สพป. บริหารจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.7 ส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

2.8 ประสานองค์กรภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เป้าประสงค์

3.1 ประชากรวัยเรียนทุกกลุ่มและทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม ทัวถึง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.2 นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อจบหลักสูตรแต่ละระดับแล้ว มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีอัตราการออกกลางคันลดลง โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

3.4 ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลแห่งการเรียนรู้

3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีศักยภาพสูงในการบริหารจัดการศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กรแห่งการเรียนรู้

4. กลยุทธ์การจัดการศึกษา

เพื่อให้การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ ทั้ง 7 ยุทธศาสตร์บรรลุเป้าหมาย จึงกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงาน คือ am Korat7 หมายถึง ฉันท คือ ชาวโคราชเจ็ด ที่ทุกคนเป็นเจ้าของในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมแก้ปัญหา ดังนี้

I หมายถึง ฉันทขยันตั้งใจทำงาน

Am หมายถึง อยู่อย่างมีคุณธรรม และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง (Change to forward)

Korat หมายถึง ปัจจัยการขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย
K= Knowledge การสร้างองค์ความรู้ด้วยการพัฒนาและเรียนรู้

O= Organization องค์กรแห่งสุนทรียภาพและมีชีวิต บริการอย่างเป็นมิตร รวดเร็วใส่ใจ

R = Result Based Management การบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์สู่ความสำเร็จเป็นเลิศ

A = Accountability ความรับผิดชอบและตรวจสอบได้

T = Teamwork ทีมเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ

7 หมายถึง นโยบายความเป็นเลิศและเป็นหนึ่ง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อมุ่งพัฒนาการศึกษา จำนวน 7 ยุทธศาสตร์ (ดอกจัน 7 ดอก) ดังนี้

4.1 ยกระดับคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

- 1) นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 100
- 2) นักเรียนคัดลายมือสวย สะอาด เรียบร้อย
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5
- 4) พัฒนาคุณภาพระบบการประกันภายในให้เข้มแข็ง
- 5) ปฏิรูปการเรียนรู้

4.2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม

- 1) ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
- 2) ความเป็นไทย
- 3) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) ประวัติศาสตร์หน้าที่พลเมือง
- 5) มัคทายกน้อย
- 6) โรงเรียนวิถีพุทธ
- 7) อบรมคุณธรรม จริยธรรม
- 8) ลูกเสือ เนตรนารี

4.3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง และมีคุณภาพ

- 1) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
- 2) สนับสนุนโรงเรียนดีมีคุณภาพ
- 3) สนับสนุนการบริหารงบประมาณ
- 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่งต่อเด็กนักเรียนเข้าเรียน
- 5) ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
- 6) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 7) โรงเรียนอาชีพทำมาหากิน
- 8) ทุนการศึกษา
- 9) บ้านพักนักเรียน

4.4 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1) พัฒนาองค์ความรู้ และสมรรถนะของครูผ่านการปฏิบัติจริงและการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้

2) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร เสริมสร้างระบบแรงจูงใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติ สนับสนุน ความเจริญก้าวหน้าของครูให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น

3) พัฒนาผู้บริหารกลุ่มที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน พัฒนาผู้บริหาร
สุภาพสตรี

4.5 เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนศูนย์เครือข่ายโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง
- 2) พัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่ให้พร้อมบริการ
- 3) ส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย

4.6 พัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ICT เพื่อการบริหารและการเรียนรู้

- 1) การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
- 2) มี line กลุ่มผู้บริหาร ประธานศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่

4.7 เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

- 1) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 2) องค์กรความรู้ 3 เสาหลัก

ตาราง 2 ความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ สพฐ. กับยุทธศาสตร์ สพป.นครราชสีมา เขต 7

ยุทธศาสตร์ สพฐ.	ยุทธศาสตร์ สพป.นครราชสีมา เขต 7
ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกกระดับคุณภาพผู้เรียนและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ยุทธศาสตร์ 2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 7 เตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียน
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการ การศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมี คุณภาพ	ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ ทั่วถึง และมีคุณภาพ
ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา	ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 7 เตรียมความพร้อมสู่ประชาคม อาเซียน

ตาราง 2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ สพฐ.	ยุทธศาสตร์ สพ.บ.นครราชสีมา เขต 7
ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ	ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการศึกษา ยุทธศาสตร์ 6 พัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ICT เพื่อการบริหารและการเรียนรู้

สรุปการดำเนินการด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มุ่งเน้นให้ความสำคัญ โดยกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรคือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบเป็นอันดับแรกโดย เน้นให้ครูมีทักษะในตนเองที่บ่งบอกถึงทักษะ 3 ประการคือ KPP (Knowledge Process Product) เน้นให้ผลผลิตของบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานตามจุดเน้นดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีการกำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Teachers and Personals Competency) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการผนึกความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) แรงจูงใจ (Motivation) ทักษะ (Attitude) และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคลากรเข้าด้วยกันแล้วแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นสมรรถนะหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดเป็นสมรรถนะประจำสายงานเพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะของครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549) ซึ่งครูในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาครูจึงควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

การประเมินความต้องการจำเป็น PNI

ความต้องการจำเป็น (Needs) เป็นสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงาน เป็นความแตกต่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) หรือสภาพที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง (What should be) (Witkin and Altschuld) ส่วนการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) นั้นเป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่ใช้ในการศึกษาความแตกต่าง (Discrepancy) หรือการศึกษาช่องว่าง (Gap) ระหว่างสภาพที่เป็นจริง (What is) กับสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) นำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนที่จะเลือกช่องว่างหรือความต้องการ จำเป็น (Needs) ที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการแก้ปัญหาต่อไป (คมสอน วงษ์รักษา, 2540)

1. ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2548) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่าง ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการเลือกความ ต้องการจำเป็นมาแก้ไข

Witkin (1995) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่นำมาใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่มุ่งหวัง โดยเน้นความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome gaps) และนำมาจัดเรียงลำดับ และเลือกความ ต้องการจำเป็นมาแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของ Kaufman, Rojas and Mayer (1993)

Reviere, Berkowitz, Carter and Ferguson (1996) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่ทำอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจ นอกจากนี้

Witkin and Altschuld (1995) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนการดำเนินงาน (2) การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และ (3) การใช้ประโยชน์จากความ ต้องการจำเป็น

จากการศึกษาความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการของ การวิเคราะห์ช่องว่าง หรือความแตกต่าง (Gap/discrepancy analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน และสภาพที่ควร จะเป็น และมี การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นว่า ความต้องการจำเป็นอะไรสำคัญก่อนหลัง เพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

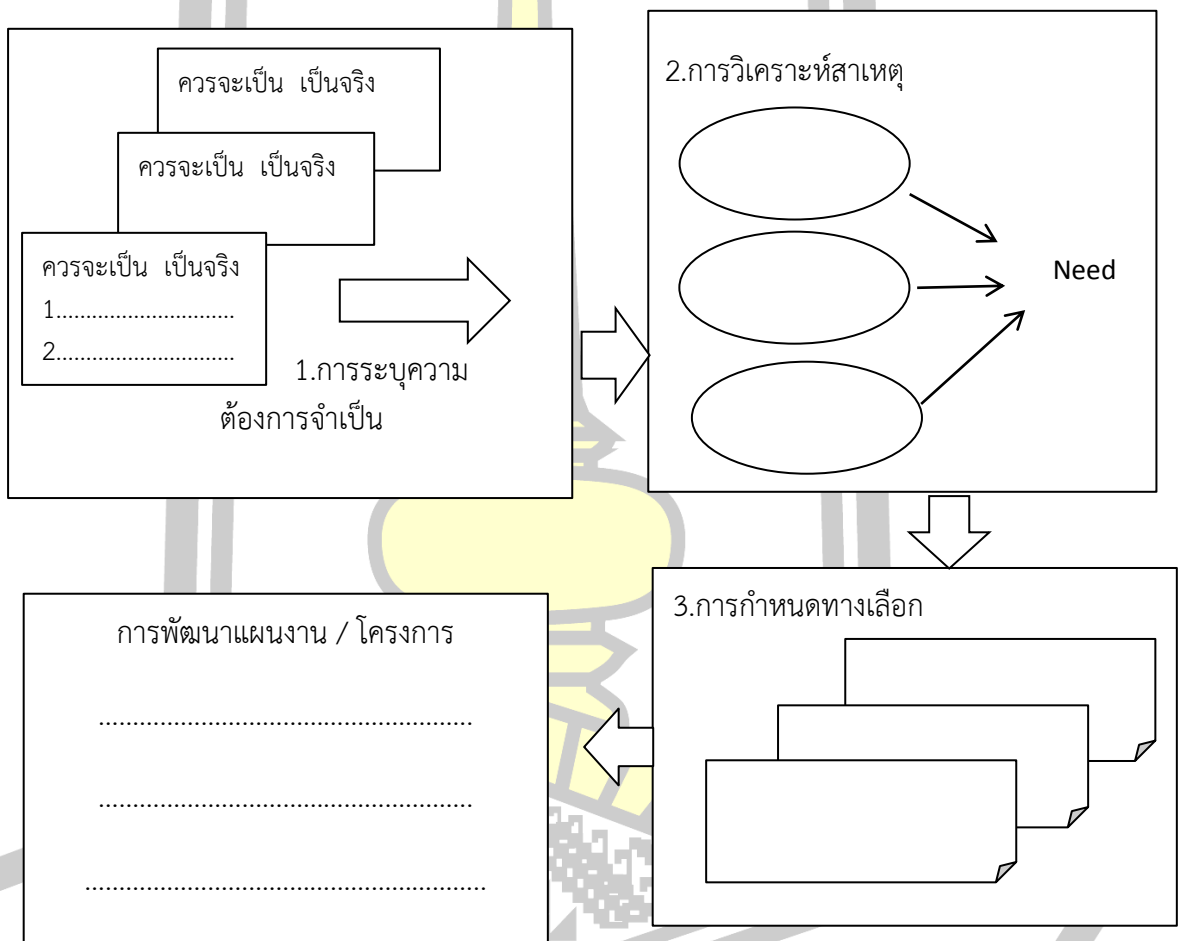
2. ขั้นตอนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ มีกระบวนการดำเนินงาน 3

ขั้นตอนคือ

- 2.1 การระบุความต้องการจำเป็น (Needs identification)
- 2.2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs analysis)
- 2.3 การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs

solution)

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช (2548)

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

3. ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2546) ได้กล่าวสรุปขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการประเมิน (Pre-assessment) ในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการสำรวจ (exploration) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1. วางแผนสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
2. นิยามหรือกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็น
3. กำหนดขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นหลักและ/หรือประเด็นที่ต้องการประเมิน
4. กำหนดรายละเอียดและข้อมูลความต้องการตามขอบเขตที่จะประเมิน ซึ่งรวมถึงกลุ่มเป้าหมายในการประเมิน
5. ตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ แผนเบื้องต้นสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นและการนำไปใช้ในขั้นที่ 2 และ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นการประเมิน (Assessment) หลังจากการสำรวจความต้องการจำเป็นต่าง ๆ แล้วในขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล (data gathering) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. สรุปตัดสินใจกำหนดเกี่ยวกับบริบท ขอบเขต และสิ่งที่เกี่ยวข้องในการประเมินความต้องการจำเป็น
2. เก็บรวบรวมข้อมูลของความต้องการ ซึ่งในขั้นตอนนี้ยอมทำให้ทราบความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย
3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นระยะแรก
4. วิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการหรือประเด็นปัญหา
5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องการการแก้ไขตามลำดับความสำคัญในระยะแรก

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการประเมิน (Post Assessment) เมื่อได้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นแล้วในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง คือ การนำผลการประเมินไปใช้ (utilization) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. จัดเรียงลำดับ (Set priority) ความสำคัญของความต้องการจำเป็น เทคนิคที่ใช้ในการจัดเรียงลำดับ เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (mean difference analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติ (multi component data analysis) การกำหนดดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีการถ่วงน้ำหนัก (weighted needs index)

2. พิจารณาหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา จากข้อที่ 1 การจัดเรียงลำดับทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญเร่งด่วนที่สุด ถ้าหากไม่นำมาแก้ปัญหา ก็จะสูญเปล่าในการทำการประเมิน ดังนั้นจึงต้องช่วยกันพิจารณาหาทางเลือกในการแก้ปัญหา

3. พัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการดำเนินการต่อไป

4. ประเมินผล ของการประเมินความต้องการจำเป็น

5. รายงานผล การประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

2. การกำหนดคำถามและขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็น

3. กำหนดการประเมินความต้องการจำเป็น

3.1 การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

3.2 การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล

3.3 การกำหนดเครื่องมือการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การจัดทำรายงาน

3.6 การใช้ผลประเมิน

4. ประเภทของวิธีการใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้แบ่งประเภทประเมินความต้องการจำเป็น จำแนกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นการวิจัยประเภทความต้องการจำเป็นที่ใช้การวิเคราะห์ปฐมฐาน ได้แก่ การวิจัยสำรวจ การวิจัยอนาคต การวิจัยบรรยาย กลุ่มที่สอง เป็นการวิจัยทุติยฐาน เป็นการวิจัยประเภทความต้องการจำเป็นที่ได้จากการวิเคราะห์ทุติยฐาน กลุ่มที่สาม เป็นการวิจัยเพื่อประเมินงานวิจัยเพื่อต้องการประเมินความต้องการจำเป็น (Meta Evaluation of Needs Assessment Research) ที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นของแต่ละวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสำรวจ การระบุความต้องการจำเป็นที่ดำเนินการกันส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจ เรียกว่าการสำรวจความต้องการจำเป็น (Needs Survey) วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เมื่อกำหนดประเด็นวิจัยว่าจะประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจุดมุ่งหมายใด และระบุประเภทของความต้องการจำเป็นได้แล้วจึงทำการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ขั้นตอนสำคัญสำหรับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสำหรับการวิจัยสำรวจ คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าจะใช้นิยามความแตกต่าง หรือนิยามการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วย (Needs Prioritization)

2. การใช้แบบสอบถามวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามสามารถทำได้ทางไปรษณีย์ การสอบถามทางโทรศัพท์ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ถือว่าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่และกว้างและลักษณะของข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้ตอบความต้องการจำเป็นที่กำหนดด้วยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือระดับองค์กร

3. การใช้วิธีการสัมภาษณ์ คือการคุยอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งนิยมใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ เช่น เกี่ยวกับบุคลิกภาพ การปรับตัว เจตคติ ความสนใจ รวมทั้งคุณลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านวิธีการปฏิบัติ การใช้การสัมภาษณ์เพื่อวัดความสามารถในด้านความรู้ความคิดทางสติปัญญาที่สามารถใช้ได้ แต่ต้องระมัดระวังในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีหลายคนและใช้คำถามคนละชนิดคนละเรื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการเปรียบเทียบคะแนน

การสนทนากลุ่ม Focus Group

1. ความหมายของการสนทนากลุ่ม Focus Group
 อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การร่วมพูดคุยกันอย่างสนิสนมระหว่างผู้นำการสนทนาและผู้ร่วมสนทนา หรือระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informants) การสนทนากลุ่มควรมีสมาชิกในวงสนทนา 7-8 คน เพื่อให้มีการโต้แย้งได้พอเหมาะ ผู้นำการสนทนาต้องกำหนดประเด็นคำถามล่วงหน้า โดยมีคำถามหลักหรือคำถามประเด็นหลักของการศึกษา การเตรียมประเด็นคำถาม คำถามทุกข้อต้อง

ประกอบด้วยตัวแปร นำตัวแปรมาสร้างคำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน คำถามแต่ละข้อ ต้องตั้งสมมุติฐานย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล

รัตน์ บัวสนธ์ (2551) ได้ให้ความหมายว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยคัดเลือกมา สนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มจัดเป็นการรวบรวมข้อมูล ที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์รายบุคคล(individual interview) กล่าวคือ นักวิจัยสามารถที่จะทำการสังเกตพฤติกรรมอากัปกริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และในขณะเดียวกัน นักวิจัยก็อาจจะทำการซักถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งในประเด็นใด ๆ ที่สงสัยก็ได้

วรรณิ แกมเกตุ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)แบบหนึ่ง เป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ร่วมสนทนา มารวมเป็นกลุ่มอย่างเจาะจง ตามคุณสมบัติที่นักวิจัยกำหนด แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา ได้ตอบ ถกปัญหา อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนคติกันอย่างกว้างขวางในประเด็นต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็น สำหรับตอบคำถามวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

จากการศึกษาความหมายของการสนทนากลุ่ม Focus Group สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การร่วมสนทนาโต้ตอบ พูดคุยกันอย่างสนิทสนม แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยการผสมผสานเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลมาในเชิงเหตุผล

2. องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดสนทนากลุ่ม

เพ็ญพักตร์ อุทิศ (2547) ได้อธิบายเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion : FGD) ไว้ดังนี้

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Personnel)
 - 1.1 รู้ถึงความต้องการ หรือ เป้าหมายของโครงการเป็นอย่างดี
 - 1.2 มีบุคลิกภาพดี
 - 1.3 มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ อ่อนโยน มีอารมณ์ขัน
 - 1.4 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้
 - 1.5 สามารถพูด หรือ ใช้ภาษาท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารได้ดี
2. ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator / Facilitator)
 - 2.1 สร้างบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง
 - 2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม

- 2.3 ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและยินยอมให้มีการบันทึกข้อมูล
- 2.4 ควบคุมประเด็น และ จังหวะของการสนทนา และ เวลา
- 2.5 ทำตัวเหมือน ผู้เรียนรู้ (เป็นผู้ฟังที่ดี ไม่แสดงความคิดเห็น) ให้ผู้สนทนาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
- 2.6 ยืดหยุ่น เปิดใจ อดทนต่อการรบกวน/ไม่ร่วมมือ
- 2.7 ระมัดระวังน้ำเสียง และ ท่าที
- 2.8 สังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมสนทนา
3. ผู้จัดบันทึกการสนทนา (Notetaker/ Recorder)
 - 3.1 วาดแผนผังการนั่งของผู้ร่วมสนทนาทุกคน พร้อมมีหมายเลขและชื่อกำกับไว้ เพื่อประโยชน์ในการจดบันทึก และ การสังเกตพฤติกรรม
 - 3.2 จดบันทึกการสนทนา โดยการสังเกต และตั้งใจฟัง พร้อมบันทึกตามความเป็นจริง (ถ้อยคำ ปฏิกริยา)
 - 3.3 ถอดเทปการสนทนาด้วยตนเอง
 - 3.4 ข้อควรระวัง ต้องไม่ร่วมสนทนาด้วย
4. ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant/ Caretaker)

จัดเตรียมอุปกรณ์สนามให้พร้อม จัดสถานที่และความพร้อมในการสนทนากลุ่ม คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียง และ เปลี่ยนเทปขณะที่ทำการสนทนา อำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนา และ ผู้จัดบันทึก ดูแลบริการเครื่องดื่มและของขบเคี้ยวแก่ผู้ร่วมสนทนาพร้อมทั้ง อำนวยความสะดวกทั่ว ๆ ไป
5. แนวทางในการสนทนากลุ่ม (Group Discussion Guide)

เป็นแนวคำถามที่ใช้ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยควรมีประมาณ 6-10 คำถาม เป็นคำถามปลายเปิด เช่น “คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องของจิตวิญญาณ” “คุณรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับ...” “คุณได้ข้อมูลเกี่ยวกับ...มาอย่างไร”
6. อุปกรณ์สนาม (Field Instruments)

เครื่องบันทึกเสียง และ อุปกรณ์ ควรมีสำรองเพื่อป้องกันการผิดพลาด สมุดบันทึก และ ดินสอ
7. แบบฟอร์มคัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมสนทนา (Screening Form)

ต้องคัดเลือกให้ได้ผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Homogeneous) หรือ อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น เพศ อายุ อาชีพ เชื้อชาติ สถานภาพสมรส
8. สิ่งเสริมสร้างบรรยากาศ (Refreshment & Snack)
9. ของสมนาคุณแก่ผู้เข้าร่วมสนทนา (Remuneration)

10. สถานที่และระยะเวลา (Location and Time)

3. ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม สามารถนำมาใช้ในช่วงเริ่มต้นระหว่างการศึกษา เพื่อประเมินกิจกรรมหรือพัฒนาการดำเนินการวิจัย หรือหลังการวิจัยที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นสมบูรณ์ มีนักวิจัยหลายท่านให้คำอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

ชาย โปธิสิตา (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดสนทนากลุ่มมีขั้นตอนการดำเนินการอยู่ 9 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนสัมพันธ์กับกิจกรรมอื่น ถ้ามีการปรับหรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ก็อาจมีความจำเป็นที่จะต้องปรับกิจกรรมในขั้นตอนอื่นตามไปด้วย ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหาการวิจัยหรือประเด็นที่จะอภิปรายผล
2. กำหนดกรอบการเลือกตัวอย่าง
3. กำหนดผู้ดำเนินการวิจัย
4. สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
5. เลือกกลุ่มตัวอย่างหรือกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ
6. จัดการสนทนากลุ่ม
7. จัดระเบียบข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. เขียนรายงาน

นงนภัส คู่วรัญญู เทียงกมล (2551) ได้สรุปขั้นตอน การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การเตรียมการประชุมอภิปรายกลุ่ม (Preparing for session)
 - 1.1 ระบุวัตถุประสงค์
 - 1.2 พัฒนาคำถามที่เหมาะสมประมาณ 6 คำถาม อย่างระมัดระวัง
 - 1.3 วางแผนการประชุม
2. การพัฒนาคำถาม พัฒนาประมาณ 5-6 คำถาม (Developing Question)
3. การวางแผนการประชุม ประกอบด้วย (Planning the session)
 - 3.1 การจัดตารางวางแผนการประชุม
 - 3.2 เตรียมอาหารว่าง ดำเนินการประชุม
 - 3.3 ความเท่าเทียมกันของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็นโดยคำนึงถึงกฎพื้นฐาน (Ground Rules) คือ รักษาการเน้นประเด็นที่ต้องการ รักษาแรงขับเคลื่อนมุ่งสู่ประเด็นที่ต้องการ ทำให้เข้าใจคำถามตรงประเด็นที่ตั้งไว้
- 3.4 ระเบียบวาระการประชุม

- 3.5 จำนวนสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม
- 3.6 วางแผนบันทึกการประชุม
4. การอำนวยความสะดวกระหว่างการประชุม (Facilitating the session)
 - 4.1 เป้าหมายหลักของการอำนวยความสะดวก
 - 4.2 แนะนำผู้ดำเนินการประชุม
 - 4.3 อธิบายวิธีการที่จะใช้ในการบันทึกการประชุม
 - 4.4 ดำเนินการตามวาระการประชุม
 - 4.5 ข้อควรระมัดระวังในการใช้คำถามก่อนที่จะกล่าวและเคารพการประชุม
 - 4.6 การสรุปประเด็นอภิปรายต้องชัดเจนและสมาชิกแก้ไขเพิ่มเติมได้
 - 4.7 สมาชิกในกลุ่มการประชุมต้องเคารพในศักดิ์ศรี ความคิดเห็นสมาชิกอื่น
5. สิ่งที่ต้องดำเนินการหลังการสนทนากลุ่ม
 - 5.1 ตรวจสอบการบันทึกเทป (ถ้ามี)
 - 5.2 จัดบันทึกเพิ่มเติมเพื่อความกระจ่างชัด
 - 5.3 เขียนการสังเกตที่ได้ระหว่างการประชุม

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้อธิบายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย งานวิจัยเชิงคุณภาพที่จะใช้การสนทนากลุ่มดำเนินการวิจัยนั้น ก็จะเป็นปรากฏ การต่าง ๆ ของสภาพการณ์ ที่มีไข่มุมคำตอบได้ในเชิงตัวเลขปริมาณต่าง ๆ หรือปัญหาที่ต้องการ คำตอบในเชิงถูกหรือผิด แต่ควรเป็นปัญหาที่ต้องการความคิดเห็นอย่างหลากหลายที่ยังไม่มีข้อสรุปมาก่อน
2. สร้างกรอบความคิดและประเด็นการสนทนา การสร้างกรอบความคิดและประเด็นการสนทนาจะต้องจัดทำขึ้นให้สอดคล้อง กับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางหาคำตอบให้กับปัญหาวิจัย
3. กำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างควรเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเป้าหมาย
4. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง นัดหมาย นัดเวลา สถานที่ และการเดินทางมาเข้าร่วมสนทนา การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ควรแจ้งวัตถุประสงค์ที่คัดเลือกให้ทราบ และสอบถามความสมัครใจ ยินยอมเข้าร่วมสนทนาด้วย เมื่อบุคคลเหล่านี้ให้ความยินยอมแล้ว จึงนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะให้มีการสนทนาพูดคุยกัน ตลอดจนสอบถามความสะดวก ในการเดินทางไปยังสถานที่จัดการสนทนา เพื่ออำนวยความสะดวกต่อไป
5. ดำเนินการสนทนาตามลำดับกรอบความคิดและประเด็นการสนทนา ควรแจ้งวัตถุประสงค์การจัดการสนทนากลุ่มครั้งนี้ รวมถึงอธิบายถึงลักษณะ การพูดคุย และขออนุญาตบันทึก

เทพหรือวีดีโอการสนทนาตามความจำเป็น ต่อจากนั้นก็เริ่มดำเนินการ สนทนา จนสิ้นสุดกระบวนการ นักวิจัยอาจมอบสิ่งของหรือเงินค่าตอบแทนให้แก่การเสียสละเวลาของผู้ร่วมสนทนาตามความเหมาะสม

6. ถอดเทปบันทึกและวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่ได้ การสนทนากลุ่มควรถอดเทปการสนทนาโดยเร็ว เพราะนักวิจัยยังสามารถจดจำคำพูดและอากัปกริยาของผู้พูดแต่ละคนได้เป็นอย่างดี แล้วจึงนำข้อมูลคำพูดและส่วนที่เป็นบันทึก แทรกเกี่ยวกับพฤติกรรมและอากัปกริยาของผู้ร่วมสนทนาไปทำการวิเคราะห์ตีความเพื่อตอบวัตถุประสงค์วิจัยตามลำดับกรอบความคิดและประเด็นการสนทนา

7. เขียนรายงานวิจัย การเขียนรายงานวิจัยเป็นการนำข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัด รูปเล่มนำเสนอตามลำดับ โดยเริ่มตั้งแต่ความเป็นมา ปัญหาของการวิจัย จนกระทั่งการสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

4. ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

4.1 ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทักษะคิด ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม

4.2 ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ๆ

4.3 ใช้ในการกำหนดคำถามต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถาม

4.4 ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ

5. ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

5.1 ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลาสั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด

5.2 มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ

5.3 นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ สามารถใช้เสริมกับการวิจัยแบบอื่นก็ได้

5.4 ข้อมูลที่ได้เป็นการผ่านการถกเถียงโต้ตอบกันเองของกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความหลากหลายของข้อมูล

5.5 ข้อมูลการสนทนากลุ่มแต่ละครั้งทำให้ได้ประเด็นคำถามใหม่ๆ หรือสมมติฐานใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาต่อ

5.6 ปฏิบัติการของผู้ร่วมวงสนทนาต่อประเด็นที่สนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมวงสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน

5.7 บรรยากาศเป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยทำให้การสนทนาของกลุ่มเป็นไปอย่าง มีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียด

5.8 ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสนทนาตามไปด้วย คอยควบคุมเกม และสร้างบรรยากาศให้ราบรื่นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

6. ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

6.1 ผู้ดำเนินการสนทนาที่ไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง จะทำให้การดำเนินกลุ่มไม่ราบรื่น

6.2 แนวทางการสนทนากลุ่มที่เรียบเรียงไม่ดี ไม่มีลำดับ มีความซับซ้อน จะทำให้การสนทนามอง สับสน ในที่สุดผู้ร่วมสนทนาก็จะคร่ำครึที่จะออกความคิดเห็น

6.3 ผู้ร่วมวงสนทนาไม่มีลักษณะร่วมคล้ายกัน หรือวัฒนธรรมเดียวกัน และสามารถข่มกันได้ การสนทนาจึงจะไม่ราบรื่น บรรยากาศกลุ่มเสีย หรือมีคนไม่พูดมากขึ้น

6.4 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไม่สามารถให้ภาพพฤติกรรมจริง ซึ่งได้จากการสังเกต เพราะสิ่งที่คิดหรือพูดออกมาอาจไม่ใช่สิ่งที่ทำ

6.5 ข้อมูลจากกลุ่มแต่ละกลุ่มไม่สามารถเป็นตัวแทนของสังคมหรือวัฒนธรรมที่ผู้ร่วมสนทนาดำเนินชีวิตอยู่ได้ ใช้อธิบายได้เฉพาะกับบริบทของกลุ่มนั้น ๆ เท่านั้น

6.6 ไม่เหมาะที่จะใช้ในหัวข้อสนทนาที่เป็นเรื่องส่วนตัวมาก ๆ

6.7 การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียบเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วาง โดยอาจจะเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่ายหรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผลตั้งนั้นควรจะต้องมีการทดสอบ (Pretest)

6.8 การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนา จะต้องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) ไม่ข่มซึ่งกันและกัน (รัตนะ บัวสนธิ, 2551)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีรายละเอียดดังนี้

ชานนท์ เศรษฐแสงศรี (2555) ได้ศึกษาระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าครูมีความ

ต้องการจำเป็นสมรรถนะในการพัฒนาจำนวน 8 สมรรถนะคือ 1) สมรรถนะด้านการประมวลรายวิชา มาทำแผนการจัดการเรียนรู้รายภาคและตลอดภาค 2) สมรรถนะการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน 3) สมรรถนะการเลือกใช้พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการประเมินผล 5) สมรรถนะการวัดและประเมินผลได้ตามสภาพเป็นจริง 6) สมรรถนะการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรหลักหลักสูตร 7) สมรรถนะการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้และ 8) สมรรถนะการทำแผนการจัดการเรียนรู้ผลการศึกษาระบบการพัฒนา สมรรถนะด้านปัญหาในปัจจุบันพบว่า 1) ไม่มีการสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจากครู 2) สถานที่พัฒนาครูโดยใช้โรงแรมทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและครูต้องเดินทางไปอบรมไกลๆ 3) จำนวนผู้ เข้าอบรมครั้งละมาก ๆ 4) วิทยากรไม่ทราบสภาพความต้องการของครู 5) ครูไม่มีการจัดประมวล รายวิชา 6) ครูมีการออกแบบการเรียนรู้แต่ไม่หลากหลาย 7) ขาดระบบการเผยแพร่ให้เพื่อนครูได้ ศึกษา 8) ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ทำให้ผู้เรียนเบื่อการเรียน 9) มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีแต่ใช้อย่างไม่คุ้มค่าในการลงทุน 10) ไม่ปรากฏหลักฐานการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนรู้ 11) ไม่มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละสาระการ เรียนรู้ 12) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ครูไม่ได้จัดทำด้วยตนเองและ 13) ขาดระบบ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

ลภัสสรดา นรินยา (2555) ได้ศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานสารบรรณของมหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่าแนวทางในการพัฒนา สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านงานสารบรรณของมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีแนวทางใน การพัฒนาและวิธีการแก้ไขดังนี้ 1) แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรด้าน งานสารบรรณของมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่เสนอแนวทางว่าควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านการเขียนหนังสือการสร้างเอกสารการเก็บเอกสารและการทำลายเอกสารอบรมปัญหาที่เกิด ขึ้นกับงานสารบรรณอบรมการบริการโดยหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยควรเพิ่มความรู้จากผู้มีความรู้ หรือจากอินเทอร์เน็ตควรมีการพัฒนางานจริยธรรมเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความรู้อบรมการปฏิบัติตนในการ ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมควรพัฒนาและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันควรอบรมการเข้าใจและให้ ความสำคัญกับนิสิตหรือบุคคลที่มาติดต่ออบรมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติกฎระเบียบข้อบังคับและขั้นตอน การปฏิบัติงานควรทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหาวิธีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนพร้อมทั้งอบรมการคิด วิเคราะห์งาน 2) ข้อเสนอแนะการแก้ไขสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านงานสารบรรณของ มหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่เสนอให้มีการกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานเล็งเห็นถึง ความสำคัญของระบบงานสารบรรณและเข้าใช้ระบบบ่อยครั้งเห็นความสำคัญของการให้บริการด้วย ใจและเป็นมิตรใส่ใจในการให้บริการผู้เชี่ยวชาญงานที่มีประสบการณ์ทำงานสารบรรณควรให้

คำแนะนำกับพนักงานที่มาปฏิบัติงานใหม่ทุกคนต้องมีจริยธรรมในการทำงานเล็งเห็นความสำคัญของหน่วยงานมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวสร้างความสำคัญของการทำงานเป็นทีมสอบถามความต้องการของผู้มาติดต่อและให้ความรู้อย่างถูกต้องกับคนมาติดต่ออย่างเท่าเทียมกันการพิมพ์หนังสือราชการต้องตรวจสอบความถูกต้องเสียก่อนก่อนที่จะเสนอผู้บริหารในการทำงานตามขั้นตอนทุกครั้งนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาทำการวิเคราะห์และหาวิธีการแก้ไขปัญหา

ธนานันต์ ดียิ่ง (2556) ทำการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน และเพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม(Mixed Method) ซึ่งเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน โดยมีขั้นตอนในการวิจัยและพัฒนาขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี ความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรม เป็นการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และการนิเทศติดตามผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนโดยทดลองใช้ ดำเนินการเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ขั้นทดลองใช้กับกลุ่มทดลองนอกร่อง ระยะที่ 2 ขั้นทดลองใช้กลุ่มทดลองใช้จริง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจงขั้นตอน ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน เพื่อให้เป็นโปรแกรมฉบับสมบูรณ์และมีคุณภาพผลการวิจัยพบว่า

1. โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบขององค์ประกอบ คือ 1) หลักการของโปรแกรม 2) จุดหมายของโปรแกรม 3) สมรรถนะที่ต้องการจะเกิดขึ้นตามจุดหมายของโปรแกรม 4) สารที่ใช้พัฒนา 5) กิจกรรมที่ใช้พัฒนา และ 6) แนวทางการประเมินผลตามโปรแกรม โดยโปรแกรมดังกล่าวผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยใช้เกณฑ์ Joint Committee พบว่าโปรแกรมมีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความสมเหตุสมผล และมีความถูกต้องแม่นยำ อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการศึกษาการใช้โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ปรากฏดังต่อไปนี้

2.1. ผลการประเมินสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ครูที่เข้ารับการพัฒนาผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 90 ของคะแนนเต็มทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองนำร่องมีผลการประเมิน ร้อยละ 90 กลุ่มทดลองใช้จริง มีผลการประเมิน ร้อยละ 90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ถือว่าผ่านเกณฑ์ทั้งสองกลุ่ม ด้านทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลในชั้นเรียนทั้งในระหว่างการอบรมพัฒนาและระหว่างการนิเทศติดตามผล คือ ครูกลุ่มทดลองนำร่องมีผลการประเมินระหว่างการอบรมพัฒนาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.61) ผลการประเมินระหว่างการนิเทศติดตามอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) และกลุ่มทดลองใช้จริงมีผลการประเมินระหว่างการอบรมพัฒนาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.63) ผลการประเมิน ระหว่างการนิเทศติดตามอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) และด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนที่เป็นผลที่ได้จากการนิเทศติดตาม พบว่า ครูกลุ่มทดลองนำร่องมีความสามารถในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และกลุ่มทดลองใช้จริงมีความสามารถในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่เข้ารับการพัฒนาที่มีต่อโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน พบว่า ผลของกลุ่มทดลองนำร่องมีผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และกลุ่มทดลองใช้จริงมีผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ลัดดาวลัย สืบจิต (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จำนวน 53 ตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพมีจำนวน 20 ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือความรักและศรัทธาในวิชาชีพรองลงมาได้แก่มีวินัยและยอมรับผิดชอบในวิชาชีพส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุดคือความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีคะแนนเท่ากัน 2) องค์ประกอบหลักด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการมีจำนวน 21 ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนรองลงมาได้แก่การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคมที่เหมาะสมกับความเป็นครูส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุดคือการจัดทำแผนผู้เรียนและองค์ความรู้ 3) องค์ประกอบหลักด้านประสิทธิผลส่วนบุคคลมีจำนวน 12 ตัวบ่งชี้ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์รองลงมาได้แก่ความสามารถในการทำความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่างส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุดคือการศึกษาตนเองให้มี

ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารและทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเร่งการเรียนรู้และขยายโอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

นฤมล มีเพียร (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่า 1) การศึกษาระดับของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีระดับความคิดเห็นในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายตัวแปรพบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความรับผิดชอบภาวะผู้นำส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ อัตมโนทัศน์ส่วนสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 อยู่ในระดับสูง 2) ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีสมรรถนะด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาข้อ 23 ผู้บริหารมีการวางแผนและดำเนินการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาข้อ 26 ผู้บริหารช่วยเหลือและแนะนำครูในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาข้อ 20 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินด้านต่าง ๆ ไปพัฒนานักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ 3) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกด้านและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัจฉณพร ทิรัญอมรกุล (2556) ได้ศึกษามาตรฐานสมรรถนะ

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่ามาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 22 ตัวบ่งชี้ 72 ตัวบ่งชี้ย่อยดังนี้ 1) ด้านการวิเคราะห์บริบทอาเซียนประกอบการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประวัติและโครงสร้างอาเซียนการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอาเซียนการศึกษาวิเคราะห์ 3 เสาหลักอาเซียนและความเข้าใจทิศทางการศึกษาไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน 2) ด้านการสร้างความรู้รอบรู้ประกอบด้วยความเข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบของภาษาอังกฤษการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษและความสามารถในการสื่อสาร 3) ด้านการ

ออกแบบการเรียนรู้ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนการเลือกวิธีสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมการกำหนดการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยวิเคราะห์ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคลการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษาอังกฤษและการมีวินัยเชิงบวกเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน 5) ด้านการสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีประกอบด้วยออกแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 6) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษการบริหารจัดการกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาอังกฤษส่งเสริมภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม 7) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียนประกอบด้วยมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนผลการประเมินความเหมาะสมความสอดคล้องขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

สรุปได้ว่ามาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างองค์ประกอบที่เหมาะสม

มะลิวัน สมศรี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 พบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน และการวิเคราะห์การสังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีคะแนนมากที่สุดคือด้านการพัฒนาผู้เรียนและด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนส่วนความต้องการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนและด้านที่มีคะแนนต่ำสุดคือด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ผลการสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 พบว่าคู่มือมีความเป็นประโยชน์ความเหมาะสมความสอดคล้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ดอกรัก แสนผล (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า 1. สมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประกอบด้วย 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียนมี 3 ตัวชี้วัด 2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสาร

ประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มี 2 ตัวชี้วัด 3) การกำกับดูแลชั้นเรียน มี 2 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบัน
สมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะครูด้านการ
จัดการชั้นเรียนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3. แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียน
สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 คือ มี
การจัดสภาพห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ มีการจัด
แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ครูมีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีสื่อ
การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนรายบุคคล ครูมีการฝึกอบรมและ
การเข้าร่วมสัมมนา การประชุมหารือกับครูอื่น การประเมินตนเองจากการปฏิบัติงาน การศึกษาดูงาน
ที่เกี่ยวข้อง การเยี่ยมชมการสอนของครูคนอื่น ๆ และการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันการ
ช่วยเหลือเพื่อนครู

วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่า

1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 6 ด้านและตัวชี้วัดจำนวน 39
ตัวชี้วัด 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รองลงมา
คือด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านสื่อและ
นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสร้างและ
พัฒนาหลักสูตรผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รองลงมาคือด้าน
การบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้าน
สื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการ
จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 พบว่า
โดยรวมมีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
เช่นเดียวกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีรายละเอียดดังนี้

John (2009) ได้ศึกษาแนวทางทฤษฎีการเทียบเคียงสมรรถนะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการทบทวนทฤษฎีของการเทียบเคียงสมรรถนะและระบุองค์ประกอบหรือวิธีการในการนำไปใช้ตั้งแต่มีการเริ่มต้นใช้เป็นครั้งแรกระเบียบวิธีการวิจัยศึกษาเฉพาะเรื่องที่ถูกนำไปใช้และวิธีการดำเนินงานของการเทียบเคียงสมรรถนะซึ่งผลการวิจัยพบว่าผลการเทียบเคียงสมรรถนะยังอยู่ภายใต้การพิจารณาทฤษฎีและมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมจะมุ่งเน้นไปที่การเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อค้นหาเทคโนโลยีใหม่ให้กับองค์กรเพื่อให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศซึ่งข้อจำกัดของการวิจัยคือรากฐานทางด้านทฤษฎีสำหรับการเทียบเคียงสมรรถนะควรจะสอดคล้องกับกระบวนการที่องค์กรในปัจจุบันสำหรับแนวทางการพัฒนาคือควรพัฒนาทฤษฎีการเทียบเคียงสมรรถนะตามรูปแบบตัวอย่างที่ได้มาจากความคิดเห็นนั้นคือควรมีการพัฒนาตั้งแต่รากฐานทฤษฎีที่เข้มงวดมากขึ้นเพื่อการดำเนินการเทียบเคียงสมรรถนะในอนาคตจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นในองค์กรธุรกิจสู่ความเป็นเลิศโดยให้ความสำคัญกับแนวคิดที่ประกอบกับการเทียบเคียงสมรรถนะอาทิหลักแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดทฤษฎีองค์กร เป็นต้น

Raji (2009) ได้ศึกษาแผนผังสมรรถนะครูในการศึกษาปีที่สามโดยรายงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะครูมีความสำคัญมากในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในระดับสูงอย่างไรก็ตามในประเทศอินเดียการพัฒนาสมรรถนะและแผนผังยังคงเป็นกระบวนการที่ไม่ได้รับความสนใจวิทยาลัยหญิงแห่งรัฐบาลบาราห์ดีเตสะถานที่เป็นสถานที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ประเมินสมรรถนะส่วนบุคคล (E_q) และสมรรถนะทางการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 110 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่าระดับของE_qอยู่ในระดับดีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับ 3 ซึ่งสูงกว่าระดับที่ต้องการปัญหาที่พบแบ่งออกเป็น 3 ปัญหา โดยปัญหาที่มีความสำคัญสูงสุดคือปัญหาการสอนของครูรองลงมาคือการใช้คอมพิวเตอร์และทันต่อความรู้ในรายวิชาส่วนข้อที่มีความสำคัญทำที่สุดคือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

Hamdan and other (2010) ได้ศึกษาการทดสอบสมรรถนะการสอนของครูชาวมาเลเซียในโรงเรียนเป้าหมายหลักของการวิจัยคือเพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนและบุคลิกลักษณะเด่นของครู 309 คนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในเมือง

ยะโฮร์บารูห์ขอบเขตของสมรรถนะที่ศึกษาประกอบด้วยทักษะการสอนการให้ความสำคัญกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ทักษะการสอนประสิทธิผลความเป็นมืออาชีพและการบริหารจัดการ

ในชั้นเรียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือศึกษาลักษณะเด่นของสมรรถนะการสอนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนและความสำเร็จของสถานศึกษาและข้อมูลภูมิหลังระหว่างครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากอำเภอต่าง ๆ ของเมืองยะโฮร์บารูห์ป ประเทศมาเลเซีย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นแบบพรรณนาโดยใช้การอธิบายปรากฏการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้กับประชากรจำนวนมากประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเมืองยะโฮร์บารูห์จำนวน 309 คนเครื่องมือที่ใช้การวิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งทำการทดลองตลอด 4 สัปดาห์ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2008/2009 แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนประกอบด้วยตอน A เป็นข้อมูลทางสถิติมีทั้งหมด 6 ตัวแปรได้แก่อายุ เพศเชื้อชาติประสบการณ์ในการสอนคุณวุฒิและวิชาที่สอนตอน B เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูมีทั้งหมด 45 ข้อซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อประเมินลักษณะสมรรถนะของครู 4 ด้านได้แก่ทักษะการให้ความสำคัญกับโรงเรียนนักเรียนและตัวเองทักษะของสมรรถนะแบ่งเป็นความรู้ในรายวิชาความมั่นใจในการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียนการทันต่อข้อมูลข่าวสารการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการสอน

Hendry (2010) ได้ศึกษาวิธีการสร้างสรรค์การเทียบเคียงสมรรถนะสำหรับการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีโคเปนเบิร์ก ประเทศสวีเดน ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีการบูรณาการอย่างสร้างสรรค์ของทั้งผลการปฏิบัติงานของคู่แข่งการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้าพร้อมกับการปฏิสัมพันธ์ของลูกค้าเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ (FD) การออกแบบวิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์วิธีการสร้างสรรค์ของการเทียบเคียงสมรรถนะที่มีในกลุ่มตัวอย่างพบว่ากระบวนการวิเคราะห์แต่ละระดับอาจจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่เพียงแต่วิธีการที่เอาข้อมูลจากการใช้การประเมินการตัดสินใจของลูกค้าในช่วงระยะเวลาใน QDF เท่านั้นแต่ยังอยู่ในส่วนการแข่งขันการเทียบเคียงสมรรถนะซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบเชิงปริมาณที่เป็นไปได้ที่จะใช้เวลามากในการเปลี่ยนลำดับความสำคัญของ AHP และควรรวมไว้ในกระบวนการทำการตัดสินใจในขั้นตอนของ QDF ข้อจำกัดของงานวิจัยงานวิจัยนี้อาจต้องใช้เวลาและความพยายามในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมันจะช่วยให้ข้อมูลของ QDF มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้สิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการเฉพาะเจาะจงลูกค้าความหมายในทางปฏิบัติการดำเนินการ QDF อาจพบว่าเป็นวิธีการที่เป็นระบบมากขึ้นอย่างต่อเนื่องการประเมินประสิทธิภาพในปัจจุบันการระบุพื้นที่สำหรับการปรับปรุงและการตั้งเป้าหมายสูงสุดสำหรับอนาคตความคิดริเริ่มหรือคุณค่าของงานวิจัยนี้มีสองประเด็นคือประเด็นแรกคือการอธิบายเทคนิคการพยากรณ์ที่ราบเรียบตามรูปแบบแนวโน้มของ AHP-based การประเมินค่าความสำคัญและข้อมูล

เปรียบเทียบที่มีการแข่งขันประการที่สองคือจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภัยคุกคามตามรูปแบบถ่วงน้ำหนักในการแข่งขันซึ่งทำหน้าที่เป็นระบบมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูที่ครอบคลุมและชัดเจนเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมีเพียงการพัฒนาในภาพรวมเท่านั้นซึ่งสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังนั้นครูจึงควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนให้ครบทุกด้านตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและกรอบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสมรรถนะทั้งหมดที่กล่าวมามีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงประกอบด้วยสมรรถนะด้านการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียนแต่การที่จะพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพที่ระบุขั้นตอนวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อง่ายต่อการนำไปใช้ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาโดยเรียงลำดับความสำคัญให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของครูผู้สอนให้มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ครั้งนี้เป็นการวิจัย
และพัฒนาซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

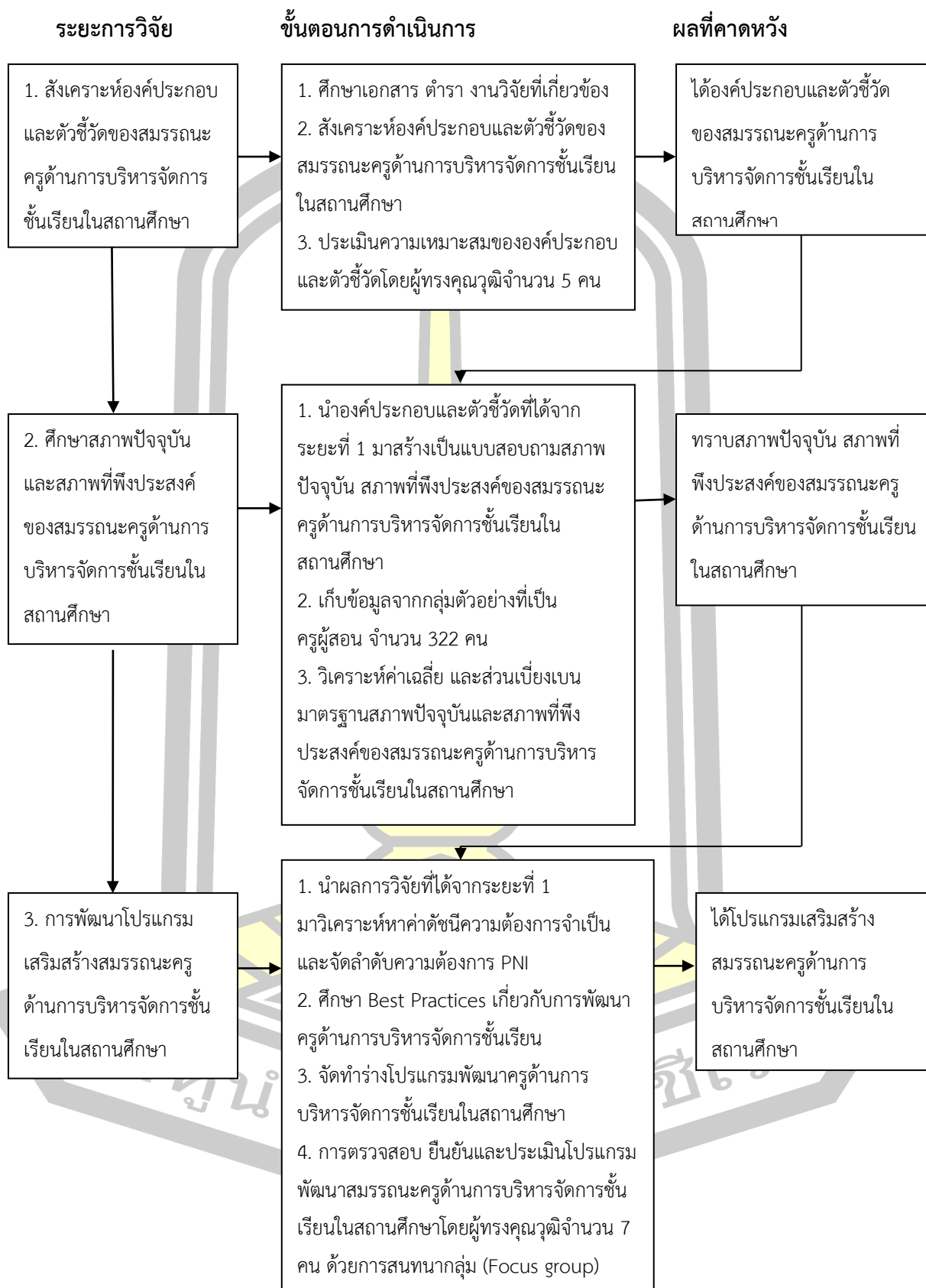
ระยะที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหาร
จัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 7

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ
ดังภาพประกอบ 6

พหุ ประถมศึกษา

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1.1 สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ได้แก่ Jones and Jones (1990) ; Cole and Chan (1994) ; Kauchak and Eggen (1998) ; Burden (2003) ; Johson และคณะ (2005) ; Carla (2008) ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549) ; ฆนัท ธาตุทอง(2552) ; คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2555) ; สันติ บุญภิรมย์ (2557) ; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2557) และ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2557)มาจัดหมวดหมู่เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน และ 27 ตัวชี้วัด คือ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มี 4 ตัวชี้วัด 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มี 6 ตัวชี้วัด 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ตัวชี้วัด

จากการพิจารณาระดับความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ของผู้ทรงคุณวุฒิได้องค์ประกอบจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่

2.1.1 ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน

2.1.2 ครูที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่าจำนวน 2 คน

2.1.3 ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปสาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จำนวน 1 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประกอบไปด้วย

1. นางญดาภักดิ์ กัลปดี ศึกษาานิเทศก์ ศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ปริญญาเอก (กศ.ด.) สาขาบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นางนันทินานันท์ ธนัทโรจนกุล ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. นางวรภรณ์ เปลี่ยมไธสง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดปลักแรต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. นายบำรุง ฉาไธสง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนดอนมัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. นายกฤษฎา แก้วสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเจียรนวนนท์อุทิศ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบประเมินหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะ และ
ประเด็นการปรับปรุงองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน
สถานศึกษา

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาโดยการสังเคราะห์
องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี
และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน Jones and Jones (1990) ;
Cole and Chan (1994) ; Kauchak and Eggen (1998) ; Burden (2003) ; Johson และคณะ
(2005) ; Carla (2008) ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549)
; ฆนัท ธาตุทอง(2552) ; คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2555) ; สันติ บุญภิรมย์ (2557) ;
ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2557) และ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2557)
นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของภาษาและความถูกต้องของข้อความ

3.2.2 นำแบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาเสนอต่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน
สถานศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึง
ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินความสอดคล้อง
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ
ชั้นเรียนในสถานศึกษา

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบประเมินความสอดคล้องความ
เหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน
ในสถานศึกษาส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คนด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาคืน
จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

5. การจัดทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพิจารณาระดับความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดนั้น ๆ ใช้ได้แล้วสรุปเพื่อรวบรวมองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1.1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ที่ได้จากการสังเคราะห์และยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิในระยะที่ 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน และ 27 ตัวชี้วัด คือ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มี 4 ตัวชี้วัด 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มี 6 ตัวชี้วัด 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ตัวชี้วัด มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ซึ่งแบบสอบถามปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ที่สร้างขึ้น

1.2 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.4 นำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยการคำนวณ PNI_{modified} (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 7 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,100 คน ดังตาราง 3

ตาราง 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

ที่	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ประชากร (ครูผู้สอน)
1	โนนแดง	20	164
2	ประทาย	56	437
3	เมืองยาง	16	145
4	พิมาย	22	196
5	ชุมพวง	55	652
6	ลำทะเมนชัย	45	506
	รวม	228	2,100

ที่มา : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 (2560 : 11)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 322 คน โดยมีขั้นตอนกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คนโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

2.2.1 ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เป็นโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

2.2.1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบร้อยละจากจำนวนครูในแต่ละโรงเรียนที่จับ สลากได้

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
โรงเรียน (โรงเรียน)	ครูผู้สอน (คน)	โรงเรียน (โรงเรียน)	ครูผู้สอน (คน)
228	2,100	140	322

ที่มา : สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (2559)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมาเขต 7 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตาม
วิธีการของ Likert โดยแต่ละข้อคำถามมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก

3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อย

1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

3.2.2 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์รายข้อที่มีค่าเท่ากับ 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าข้อนั้น ๆ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษาผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ทำหน้าพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษาโดยผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือจำนวน 5 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้ 1) ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแลด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนแก่ครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปจำนวน 2 คน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน 3) ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปจำนวน 1 คนดังรายนามต่อไปนี้

1. นางชญาภา สุระสิทธิ์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จังหวัดนครราชสีมา ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นางสาวณภากาศ แสงศิริ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นายประเสริฐ หนีทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนประทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. นายบุญธรรม ยมนัดต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนช่องแมวพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. นายกฤษฏา แก้วสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเจียรนวนนท์อุทิศ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปริญญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาการใช้ภาษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและความถูกต้องเหมาะสมและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะให้คะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะให้คะแนน 0

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะให้คะแนน -1

3.2.3 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือตรวจพิจารณาความสอดคล้องแล้วมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการพิจารณาโดยพิจารณาและคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out)

3.2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 32 คน

3.2.6 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านและโดยรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

3.2.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามจัดส่งถึงครูผู้สอน โดยการเก็บข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

4.2.1 ไปแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง จำนวน 150 ฉบับ ได้รับกลับครบทุกฉบับ

4.2.2 ฝากไว้ที่กล่องรับหนังสือของแต่ละโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 ฉบับ และประสานงานด้วยการใช้โทรศัพท์กำกับติดตามแล้วให้นำส่งคืนผู้วิจัยด้วยวิธีการฝากไว้ที่กล่องรับหนังสือ ได้รับกลับจำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.30

4.2.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่เหลือด้วยตนเองเพิ่มเติมจนครบร้อยละ 100

4.2.4 รวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 การจัดทำข้อมูลดำเนินการดังนี้

5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับมาตรวจให้คะแนนตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

5.2.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ

5.2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการดำเนินการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ค่าเฉลี่ยเกณฑ์ให้คะแนนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก

3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อย

1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมายสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษากรณีเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Form) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อหาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่มีลำดับความสำคัญสำหรับนำไปออกแบบสัมภาษณ์

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย มีสูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธานี, 2546)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธานี, 2546)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง จากสูตรการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธานี, 2546)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวน

S_i^2 แทน ความแปรปรวนทั้งฉบับ

K แทน จำนวนข้อคำถามทั้งหมดในแบบสอบถาม

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขั้นตอนที่ 1

1.1 นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่คาดหวัง

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่เป็นจริง

1.2 ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษา จากสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการบริหารจัดการชั้นเรียนหรือเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยม ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการสอบ O-NET สูงกว่าระดับชาติ ปีการศึกษา 2559

1.2.2 เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 ในระดับดีขึ้นไป ทุกด้านและเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

1.2.3 เป็นโรงเรียนที่ส่งเสริม ครูผู้สอน บุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพตามสนามการแข่งขันต่าง ๆ และครูได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

1.3 การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 3 คนและครูผู้สอนที่ได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3 คน รวมจำนวน 9 คน เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 โรงเรียนจากโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับด้านจัดการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ประกอบด้วย

2.1 โรงเรียนปราสาทหินนางรำ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.2 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๘๒ (โคกทองเจริญ) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.3 โรงเรียนชุมชนประทาย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งใช้คำถามที่ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา

- 2) สร้างเป็นข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์
- 3) นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์สำนวนภาษาและปรับปรุงตามคำแนะนำ
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ(ชุดเดิม) ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ได้โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้น
- 5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิและเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกและกล้องถ่ายภาพ Digital โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ เค้าโครงวิทยานิพนธ์และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้การสัมภาษณ์
- 4.3 ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อขออนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์
- 4.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่นัดหมาย
5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียงเรียงจัดระเบียบข้อมูลจัดกลุ่มเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย
 - 5.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2

- 2.1 นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา และจัดทำคู่มือการดำเนินการตามแนวทาง
- 2.2 การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 7 คนโดยการเลือกแบบเจาะจงดังรายนามต่อไปนี้

1. นางปิ่นมุก สมน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองพลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. นายเสกสรร วรรณสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนภิบาลโคกกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. นายธนรัตน์ วัลย์ศรี ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนช่องแมวพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. นางสาวสุภาพร คำพิมาย ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเมืองยาง “คุรุราษฎร์อุทิศ” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

5. นางชุกเกษม ญาณประดับ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมชนประทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

6. นางสาวพานิชย์ โชฬิมาศ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองหลักสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

7. นางรัตนา ซื่อสัตย์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดบ้านตำแย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3 จัดพิมพ์โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา และจัดทำคู่มือการดำเนินการตามแนวทางฉบับจริง เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับและ

แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้นโดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบโปรแกรมแล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็น

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของโปรแกรม

2.2.2 กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็นทุกประเด็น

2.2.3 นำไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.2.4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถามดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินความเหมาะสมโดยผู้วิจัยดำเนินการและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ในการตอบแบบประเมินจากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีระดับความคิดเห็น 5 ระดับคือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อยและเหมาะสมน้อยที่สุดโดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดย
พิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไปคือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ระยะที่ 3 วิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการพัฒนาโปรแกรมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ข้อ	องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1	ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน						
	1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
	2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
	4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
	5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
	โดยรวม	4.57	0.52	มากที่สุด	4.49	0.51	มาก
2	ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน						
	1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.43	0.50	มาก
	2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน	4.80	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.49	มากที่สุด
	4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	4.80	0.49	มากที่สุด	4.80	0.49	มากที่สุด
	6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน สถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
	โดยรวม	4.83	0.34	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด
3	ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและ เอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา						
	1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของ นักเรียนเป็นรายบุคคล	4.80	0.49	มากที่สุด	4.43	0.50	มาก
	2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสาร ประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและ ครบถ้วน	4.80 4.71	0.4 0.49	มากที่สุด มากที่สุด	4.80 4.43	0.49 0.50	มากที่สุด มาก
	3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสาร ประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการ พัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ						
	โดยรวม	4.76	0.49	มากที่สุด	4.56	0.51	มากที่สุด
4	ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ระหว่างครูกับนักเรียน						
	1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มี รากฐานบนความเข้าใจ	4.80	0.49	มากที่สุด	4.80	0.49	มากที่สุด
	2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการ ยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า	4.71 4.57	0.49 0.53	มากที่สุด มากที่สุด	4.71 4.43	0.49 0.50	มากที่สุด มาก
	3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย						
	4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่ เหมาะสมในชั้นเรียน	4.80 4.71	0.49 0.49	มากที่สุด มากที่สุด	4.80 4.57	0.53 0.53	มากที่สุด มากที่สุด
	5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน						

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน สถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
6.	มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรม ชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม	4.80	0.49	มากที่สุด	4.80	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.73	0.50	มากที่สุด	4.69	0.51	มากที่สุด
5	ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน						
	1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
	3. ครูอำนวยความสะดวกในการการ ดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.20	0.98	มาก
	4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.96	มาก
	5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.82	0.39	มากที่สุด	4.58	0.57	มากที่สุด
	โดยรวมทุกองค์ประกอบ	4.74	0.45	มากที่สุด	4.59	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 5 ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับองค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสม

โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และมีความเป็นไปได้โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$)

ระยะที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 322 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	122	37.89
	หญิง	200	62.11
	รวม	322	100
2	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาตรี	182	56.52
	ปริญญาโท	139	43.17
	ปริญญาเอก	1	0.31
	รวม	322	100
3	ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง		
	ต่ำกว่า 5 ปี	79	24.53
	5-10 ปี	98	30.44
	11-15 ปี	78	24.22
	15 ปีขึ้นไป	67	20.81
	รวม	322	100

จากตาราง 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.33 ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.52 เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.44

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน

องค์ประกอบสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	3.77	0.68	มาก	4.61	0.67	มากที่สุด
2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	3.84	0.65	มาก	4.65	0.61	มากที่สุด
3. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	3.74	0.71	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	3.71	0.78	มาก	4.63	0.60	มากที่สุด
5. ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.90	0.65	มาก	4.67	0.61	มากที่สุด
รวม	3.80	0.69	มาก	4.63	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 7 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.75	0.68	มาก	4.63	0.67	มากที่สุด
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.74	0.67	มาก	4.62	0.64	มากที่สุด
3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครูกับผู้เรียน	3.90	0.64	มาก	4.61	0.69	มากที่สุด
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียน	3.86	0.69	มาก	4.63	0.67	มากที่สุด
5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก ในในห้องเรียนให้พร้อมใช้และ ปลอดภัยอยู่เสมอ	3.60	0.74	มาก	4.58	0.69	มากที่สุด
รวม	3.77	0.68	มาก	4.61	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 8 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน

ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน	3.85	0.67	มาก	4.61	0.67	มากที่สุด
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน	3.88	0.62	มาก	4.68	0.57	มากที่สุด
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม	3.99	0.60	มาก	4.65	0.63	มากที่สุด
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ	3.96	0.64	มาก	4.66	0.59	มากที่สุด
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	3.93	0.66	มาก	4.70	0.60	มากที่สุด
6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	3.82	0.66	มาก	4.60	0.62	มากที่สุด
7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา	3.50	0.70	ปานกลาง	4.65	0.58	มากที่สุด
รวม	3.84	0.65	มาก	4.65	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 9 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านมีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.75	0.60	มาก	4.53	0.71	มากที่สุด
2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน	3.81	0.67	มาก	4.51	0.74	มากที่สุด
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	3.76	0.70	มาก	4.55	0.69	มากที่สุด
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ	3.62	0.85	มาก	4.58	0.66	มากที่สุด
รวม	3.74	0.71	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด

จากตาราง 10 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ระหว่างครูกับนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ	3.72	0.73	มาก	4.58	0.67	มากที่สุด
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า	3.70	0.79	มาก	4.60	0.63	มากที่สุด
3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย	3.69	0.82	มาก	4.62	0.61	มากที่สุด
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน	3.71	0.78	มาก	4.63	0.59	มากที่สุด
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน	3.73	0.78	มาก	4.68	0.55	มากที่สุด
6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม	3.73	0.79	มาก	4.65	0.56	มากที่สุด
รวม	3.71	0.78	มาก	4.63	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 11 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	0.63	มาก	4.71	0.57	มากที่สุด
2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.92	0.64	มาก	4.65	0.61	มากที่สุด
3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน	3.93	0.69	มาก	4.68	0.58	มากที่สุด
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน	3.84	0.65	มาก	4.64	0.68	มากที่สุด
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.84	0.66	มาก	4.66	0.62	มากที่สุด
รวม	3.90	0.65	มาก	4.67	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 12 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ระยะที่ 3 ผลพัฒนาโปรแกรมโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Need Index : PNI) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังตาราง 13-18

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องกรจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ/ความ จำเป็น
1. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	3.77	4.61	0.22	2
2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	3.84	4.65	0.21	3
3. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	3.74	4.54	0.21	3
4. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	3.71	4.63	0.25	1
5. ด้านความสะอาดกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.90	4.67	0.20	4

จากตาราง 13 ลำดับความต้องกรจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการ
จำเป็นปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการจัดบรรยากาศที่
ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการ/ ความจำเป็น
1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.75	4.63	0.23	3
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.74	4.62	0.24	2
3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู กับผู้เรียน	3.90	4.61	0.18	5
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้เรียนกับผู้เรียน	3.86	4.63	0.20	4
5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก ในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ	3.60	4.58	0.27	1

จากตาราง 14 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของ
ผู้เรียน เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีการตรวจสอบสิ่ง
อำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ มีการจัดสภาพแวดล้อมนอก
ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการ
มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการ
ปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน

ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ/ความ จำเป็น
1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ กำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน	3.85	4.61	0.20	3
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจใน ชั้นเรียน	3.88	4.68	0.21	2
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่าง ทำกิจกรรม	3.99	4.65	0.17	5
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เป็นระยะๆ	3.96	4.66	0.18	4
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้มากที่สุด	3.93	4.70	0.20	3
6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสม กับความสนใจของผู้เรียน	3.82	4.60	0.20	3
7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้น เรียนและนำผลการประเมินการกำกับ ดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนา	3.50	4.65	0.33	1

จากตาราง 15 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจาก
มากไปหาน้อย คือ มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้น
เรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน มีการให้ผู้เรียนมีส่วน
ร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด การ

กำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการ/ความจำเป็น
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.75	4.53	0.22	2
2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน	3.81	4.51	0.18	4
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	3.76	4.55	0.21	3
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ	3.62	4.58	0.27	1

จากตาราง 16 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการ
ปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก
ระหว่างครูกับนักเรียน

ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ระหว่างครูกับนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการ/ความ จำเป็น
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มี รากฐานบนความเข้าใจ	3.72	4.58	0.23	3
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการ ยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า	3.70	4.60	0.24	2
3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอ ปลาย	3.69	4.62	0.25	1
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่ เหมาะสมในชั้นเรียน	3.71	4.63	0.25	1
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน	3.73	4.68	0.25	1
6. มีการให้รางวัลหรือแสดง พฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่ เหมาะสม	3.73	4.65	0.25	1

จากตาราง 17 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน เรียงลำดับจากดัชนี
ความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย มีการ
บรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน มีการให้รางวัลหรือแสดง
พฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมี
ค่า มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ และค่าเฉลี่ยดัชนีความต้องการปรับปรุง และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความต้องการ/ความจำเป็น
1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	4.71	0.20	2
2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.92	4.65	0.19	3
3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน	3.93	4.68	0.19	3
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน	3.84	4.64	0.21	1
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.84	4.66	0.21	1

จากตาราง 18 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย คือ มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวปฏิบัติด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาในองค์กรที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผลการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ด้านสมรรถนะครูในสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา โดยนำผลการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ไปสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับหัวข้อการสัมภาษณ์ตามลำดับความสำคัญจำเป็นเพื่อศึกษาสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 2) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 3) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 4) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สรุปได้แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ดังนี้

1. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

ครูควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดจนเกินไป มีการพูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และมีการสร้างข้อตกลงภายในห้องเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคลทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้รู้ถึงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน พูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไข และพัฒนา

“...ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูในเรื่องของพฤติกรรม ความประพฤติของเด็กแต่ละบุคคลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนแล้วนำผลมาปรับใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมของผู้เรียน และยังเป็นการติดตามเด็กที่มีปัญหา...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการประเมินผลและกำกับติดตามผล ให้ครูได้เรียนรู้จากเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคลทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้รู้ถึงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน พูดคุยกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไข และพัฒนา...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การสอนของเพื่อนครู และให้ครูได้นำผลการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์ และมีการสอนเสริมผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศภายในโรงเรียน แบบ P-C-L (P =Peer Supervisor กัลยาณมิตรนิเทศ C = Clinical Supervisor การนิเทศแบบคลินิก และ L = Lesson study การนิเทศแบบศึกษาชั้นเรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดให้มีการนำเสนอผลงานที่ได้สะสมไว้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม ซึ่งผู้สอน และ ผู้เรียนควรวางแผนร่วมกันในการคัดเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุดเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก ระหว่างครูกับนักเรียน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศภายในโรงเรียน แบบ P-C-L ทุกเดือนโดย ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการครูประชุมปรึกษาหารือ เมื่อเด็กมีปัญหา และให้ครูทุกคนมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อให้รู้จักผู้เรียนและสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...พยายามสร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดจนเกินไป พูดคุยกับผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ประกอบด้วย

1. มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมีการประเมินผลและกำกับติดตามผล
2. บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคล
3. สร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียดจนเกินไป พูดคุยกับ

ผู้เรียนที่มีปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา

2. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

การครูประชุมปรึกษาหารือ คำแนะนำด้านการจัดบรรยากาศ ให้ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนครู เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียน มีการตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง จัดทำแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทุกวัน มีการบันทึกงาน และการนำเสนองาน

“...มีเจ้าหน้าที่ดูแลตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ลงทุนด้านเทคโนโลยี...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการฝึกปฏิบัติตามภารกิจงาน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน จัดตกแต่งห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายใน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากบรรยากาศภายนอก...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดทำแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทุกวัน มีการบันทึกงาน และการนำเสนอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศภายในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ทั้งการนิเทศจากผู้บริหาร และหัวหน้างานต่างๆ...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่ช่วยน้องจับกลุ่มทำงานเพื่อให้เด็กได้ช่วยเหลือกัน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศภายในโรงเรียน แบบ P-C-L (P =Peer Supervisor กัลยาณมิตร นิเทศ C = Clinical Supervisor การนิเทศแบบคลินิก และ L = Lesson study การนิเทศแบบศึกษาชั้นเรียน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการครูประชุมปรึกษาหารือ คำแนะนำด้านการจัดบรรยากาศให้ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนครู เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กนักเรียน จัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้เด็กได้รับความสนุกสนานมีความสุขกับการเรียนและความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ
 2. มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ
 3. มีการครูประชุมปรึกษาหารือ คำนะนำด้านการจัดบรรยากาศ ให้ความรู้ใหม่ ๆ
 4. จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง จับกลุ่มทำงานเพื่อให้เด็กได้ช่วยเหลือกัน
3. ด้านการกำกับ ดูแล ชั้นเรียน

มีการจัดทำกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ สำหรับผู้เรียนให้ชัดเจน ติดตามการทำกิจกรรมในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อเป็นการสร้างระเบียบ วินัย ความรับผิดชอบให้กับนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูแก้ปัญหาโดยการตักเตือน แนะนำให้ คำปรึกษา สร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนได้รับรู้

“...ไม่ให้ครูลงโทษผู้เรียนด้วยการตี ไม่มีการด่านักเรียน พูดด้วยถ้อยคำสุภาพ ลงโทษนักเรียนด้วยการทำงานที่สร้างสรรค์...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดการเลือกและแต่งตั้งประธานนักเรียน หัวหน้ากลุ่ม เพื่อดูแลเพื่อนในชั้น ใน กลุ่ม มีบัญชีการทำความดีและบัญชีความผิด...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ได้มีการจัดทำกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัย ความรับผิดชอบให้กับนักเรียน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศภายในโรงเรียน แบบ P-C-L ทุกเดือนโดย ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้ประเมิน...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกำหนดเขตรับผิดชอบทำในตอนเช้าเพื่อให้เด็กมีการประเมินตนเอง...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การกำกับดูแลห้องเรียนมีการกำหนดกฎ กติกา จัดโต๊ะเรียนเป็นกลุ่ม ใครทำผิด กฎกติกาจะมีชื่อในทะเบียนและถูกลงโทษ เช่น เก็บขยะ ล้างถาด...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนส่งเสริมให้ครูแก้ปัญหาโดยการตักเตือน แนะนำให้คำปรึกษา สร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนได้รับรู้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ได้มีการจัดทำกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัย ความรับผิดชอบให้กับนักเรียนทั้งโรงเรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการติดประกาศ ติดป้าย ข้อตกลง กฎระเบียบของห้องให้นักเรียน มีการแต่งตั้ง เวิร์ประจำวันสำหรับนักเรียน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป การกำกับ ดูแล ชั้นเรียน ประกอบด้วย

1. มีการนิเทศภายในโรงเรียน
2. การจัดทำกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัย

ความรับผิดชอบให้กับนักเรียน

4. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

มีการจัดทำข้อมูลเอกสารประจำชั้นเรียนจัดทำครบและเป็นปัจจุบัน ทำตามขั้นตอน เอกสารสารสนเทศ มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครูประจำชั้นทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน มีการนิเทศการจัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และส่งครูเข้ารับการอบรมการทำข้อมูลสารสนเทศ เอกสารประจำชั้น

“...มีแผนปฏิบัติการ SAR แผนพัฒนาการศึกษา มีหลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลเอกสาร ประจำชั้นเรียนจัดทำครบและเป็นปัจจุบัน ทำตามขั้นตอนเอกสารสารสนเทศ มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ได้มีการจัดทำข้อมูลเอกสารและเอกสารประจำชั้นอย่างเป็นระบบ และมีการจัดทำ ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน กำหนด เป้าหมาย วิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายบุคคลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ประเมินผลการทำงานของครูผู้สอน ด้านเอกสารประจำชั้น เพื่อให้ครูจัดทำได้อย่าง ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพและมี ประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดให้ครูประจำชั้นทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูล สารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สำรวจรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในภาคเรียน/ปีที่ผ่านมา...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศการจัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และส่งครูเข้ารับการอบรมการทำข้อมูลสารสนเทศ เอกสารประจำชั้น...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ได้มีการจัดทำข้อมูลเอกสารและเอกสารประจำชั้นอย่างเป็นระบบ ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลและจัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา ประกอบด้วย

1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน
2. สำรวจรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในภาคเรียน/ปีที่ผ่านมา
3. มีการจัดให้ครูประจำชั้นทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน
5. ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้ง ในด้านพัฒนาการของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมในแต่ละช่วงวัย ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างมากกับ ความสามารถในการเรียนรู้ และมีการวางแผนการสอน และจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

“...ให้ครูเข้ารับการอบรม การจัดทำสื่อ การจัดเตรียมแผน การวางแผนการจัดการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน รวมถึงการจัดสื่อที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้เรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...วางแผนการสอน และจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 1, วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้ง ในด้านพัฒนาการของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมในแต่ละช่วงวัย ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างมากกับ ความสามารถในการเรียนรู้...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศติดตามการจัดทำสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...วางแผนการสอนล่วงหน้าเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดกิจกรรม และจัดทำสื่อให้เพียงพอและเหมาะสมกับผู้เรียน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 2, วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูการออกแบบสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกให้การจัดการเรียนการสอน เพราะองค์ประกอบการเรียนการสอนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบการเรียนการสอน คือ สื่อ การเรียนการสอน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายชนิด...”

(ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดหาสื่อการเรียนการสอนต้องมีความสะดวกใช้และสอดคล้องกับความสามารถของผู้ใช้ สื่อการเรียนรู้อาจเป็นสื่อสมัยใหม่ที่ผู้ใช้อาจไม่มีความชำนาญในการใช้ดีพอ...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดการเรียนการสอนโดยตามแผนที่เตรียมไว้ และจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนมาใช้...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นโรงเรียนที่ 3, วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนต้องมีความสะดวกใช้และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน
2. มีการจัดการเรียนการสอนโดยตามแผนที่เตรียมไว้
3. วางแผนการสอน และจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ตอนที่ 3 การศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาคู่สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษา Best Practices จัดทำร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน พิจารณาก่อนล่วงหน้า แล้วดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ห้องประชุมเกษอินทเกษ โรงเรียนชุมชนประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 2 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา(ฉบับร่าง 1)

1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างแท้จริงเนื่องด้วยชั้นเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน หรืออาจเรียกว่า “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” (Individual Difference) ชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการดีเป็นความสามารถของผู้สอนที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอนและหมายรวมถึง ผู้เรียนมีความสุขในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน ความสุขของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สุดท้ายอดปรารถนาของผู้สอน และผู้รับผิดชอบทางการศึกษาต้องพยายามจัดให้มีขึ้นโดยทั่วกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นองค์รวมของการบูรณาการความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน พร้อมทั้งก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มาโรงเรียนทุกวันอย่างมีความสุข (สันติ บุญภิรมย์, 2557)

การเสริมสร้างสมรรถนะของครู หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของครู อันเป็นความสามารถและคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในตัวให้ปรากฏออกมาเป็นที่ประจักษ์แก่นักเรียนและต่อสังคม การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครู ต้องอาศัยสมรรถภาพที่เป็นคุณลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ครูต้องนำความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ และสุขภาพอนามัยที่ดี สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์สมรรถนะ ทั้งสอง คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. 2552)

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นสมรรถนะด้านหนึ่งในสมรรถนะครู ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในด้าน

การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา และการกำกับดูแลชั้นเรียน

สาเหตุสำคัญที่ต้องพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมากที่สุดจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ครูได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียน และพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน ส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมากขึ้นอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาในหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ให้สถานศึกษามีศักยภาพที่จะผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันและมีการแข่งขันกันอย่างสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของตนเองทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 3.1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 3.2 การกำกับดูแลชั้นเรียน
- 3.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
- 3.4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน
- 3.5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนามาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่

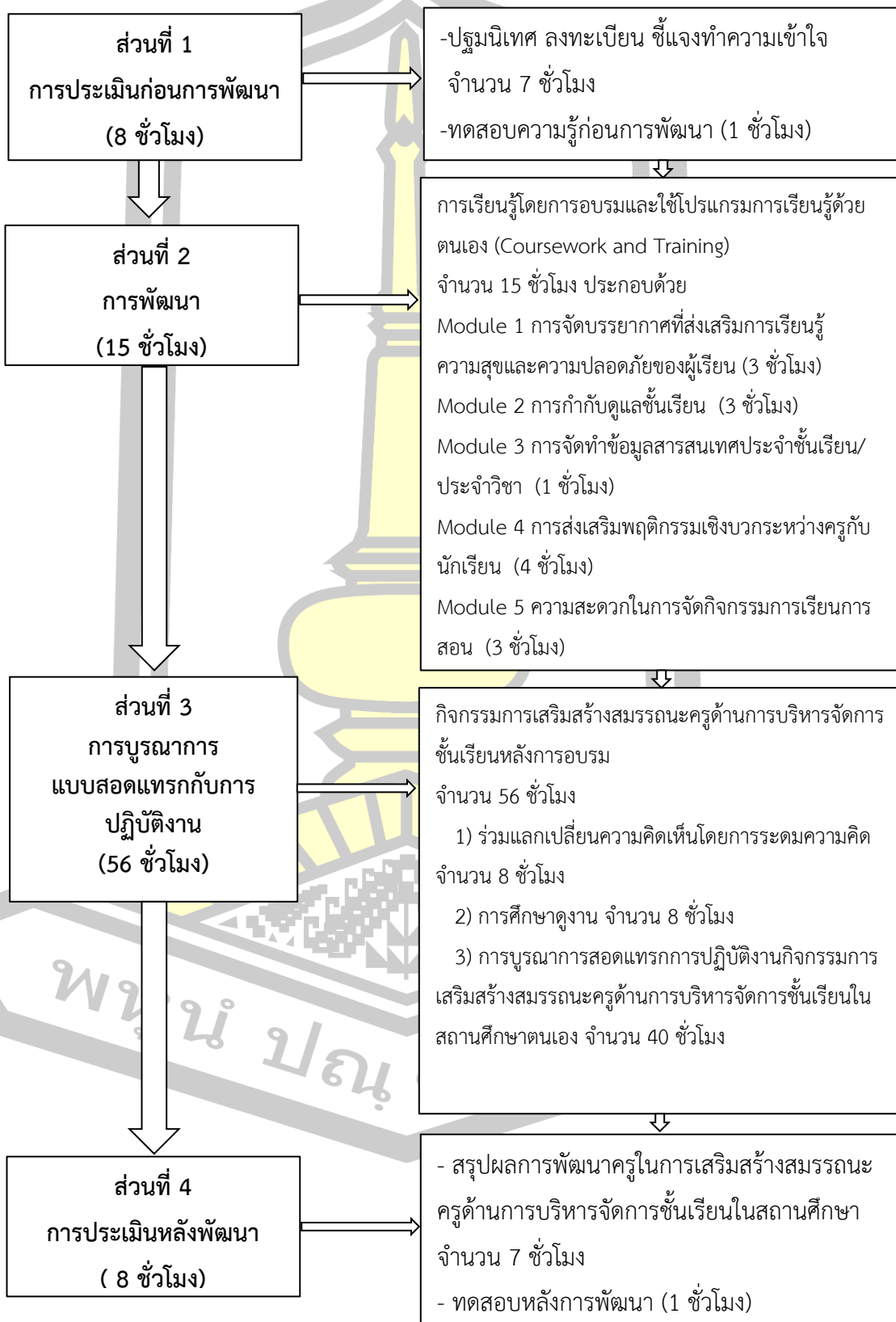
- 4.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- 4.2 การเรียนรู้จากการทำงาน
- 4.3 การฝึกอบรม
- 4.4 การศึกษาดูงาน

5. โครงสร้างของโปรแกรม

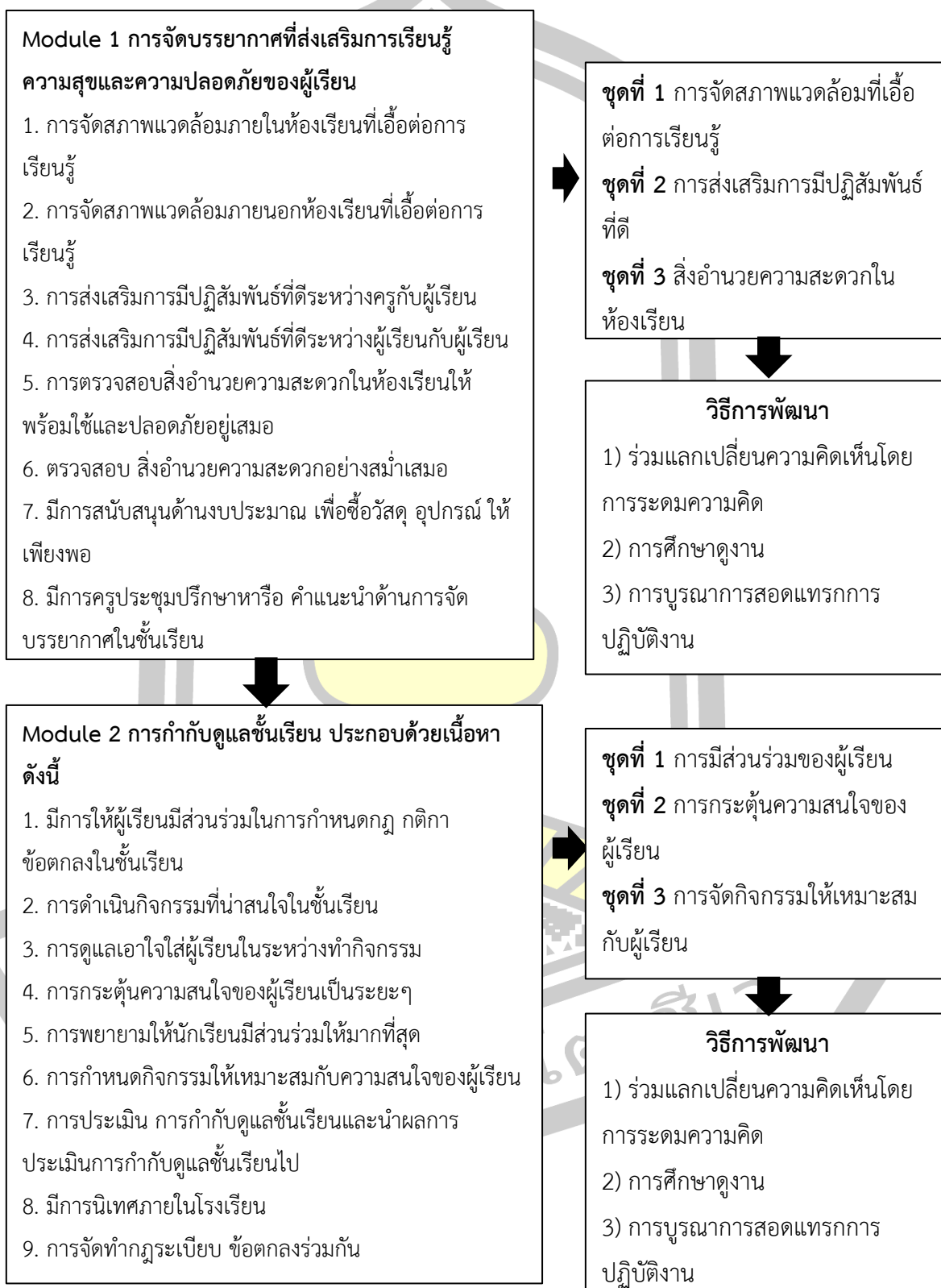
โครงสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 15 ชั่วโมง ได้แก่ Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

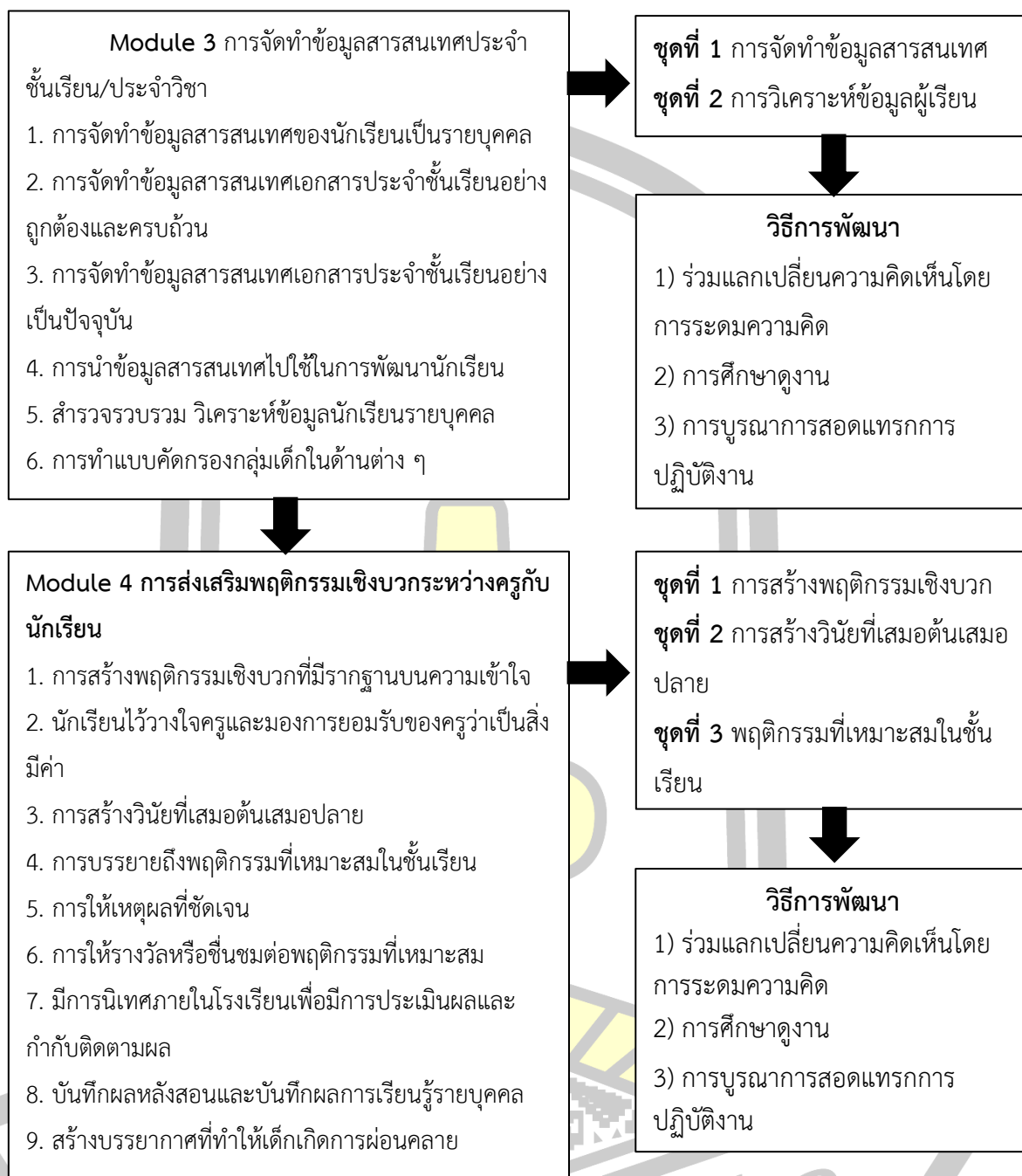

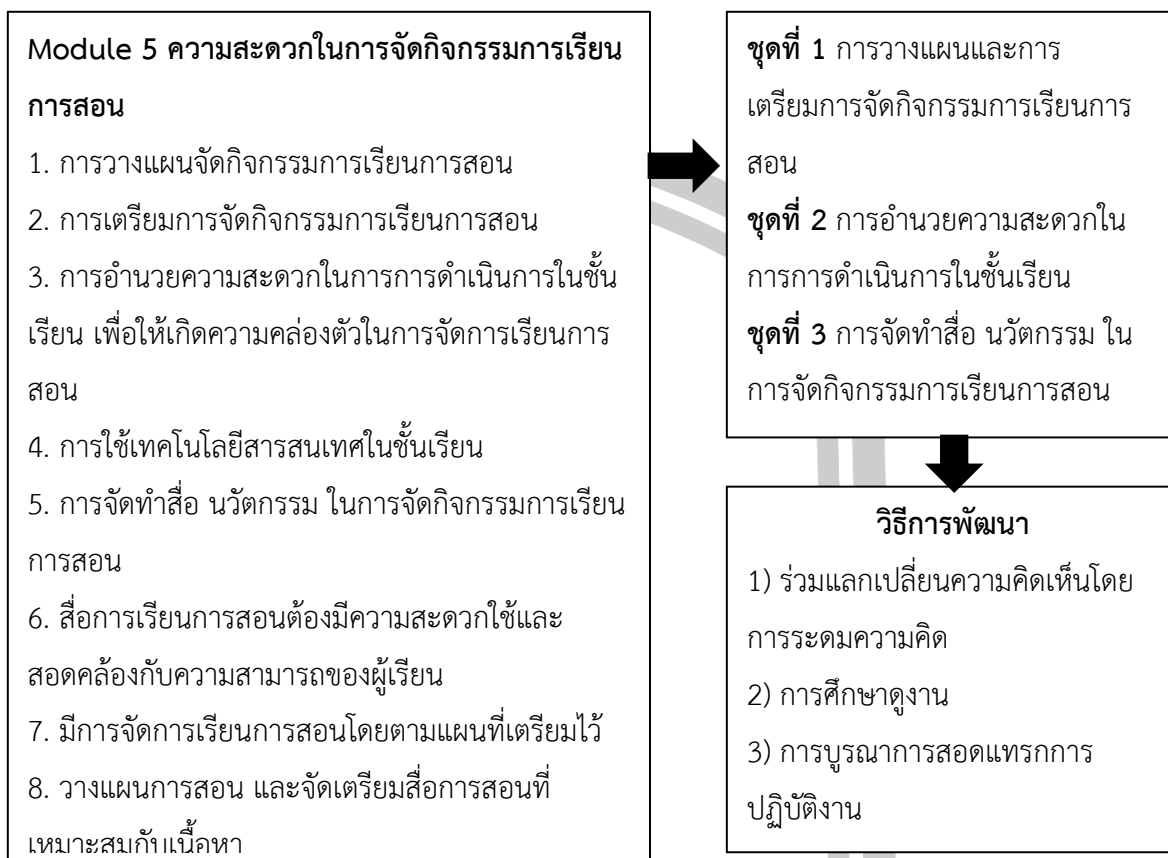
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (87 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

6. เนื้อหา

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	3
Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน (3 ชั่วโมง)	3
Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	2
Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	4
Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3
ประเมินผลก่อน หลังการอบรม	2
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	17

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 การศึกษาดูงาน
- 7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

8. เทคนิคและเครื่องมือ

การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม วัสดุทัศน สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่น ๆ หรือตามที่วิทยากรขอร้อง โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ผลการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษามีความเหมาะสม หากครูผู้สอนในโรงเรียนได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมดังกล่าวแล้ว ครูผู้สอนจะเกิดทักษะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพตรงตามองค์ประกอบทั้ง 5 ได้ แต่โปรแกรมการพัฒนานี้ควรได้รับการปรับปรุงเล็กน้อยคือ ควรจัดทำเป็นชุดฝึกอบรม 5 ชุด หรือ พัฒนาทั้ง 5 ด้านอย่างละเอียด จะทำให้สะดวกกว่า เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมสำหรับครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมโปรแกรมนี้ ทั้งนี้การนำโปรแกรมดังกล่าวไปใช้อาจเลือกไปใช้ทีละชุดจนครบทั้ง 5 ชุด และในการพัฒนาตามโปรแกรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการพัฒนาที่ระบุไว้ในโปรแกรมชุดนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นควรเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปปฏิบัติ หรือหน่วยงานราชการอื่น เช่น มหาวิทยาลัย สำนักงาน

พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา หรือ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนที่มีความพร้อมเข้ารับการพัฒนาเป็นอันดับแรก นอกจากนี้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้จัดทำเป็นโปรแกรมการพัฒนาแบบออนไลน์ เพื่อเป็นแหล่งความรู้แก่ครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่อื่นที่สนใจ หรือต้องการที่จะพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารจัดการชั้นเรียน ทั้งนี้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความรู้สึก และความคิดเห็น รายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 19 การตรวจสอบยืนยันโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบของโปรแกรม	บันทึกการสนทนา	ผลการแก้ไข
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม	ที่มาและความสำคัญมีความเหมาะสม ให้คงไว้ดังเดิม	-
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	วัตถุประสงค์มีความเหมาะสม ให้คงไว้ดังเดิม	-
3. เป้าหมาย	เป้าหมายมีความเหมาะสม ให้คงไว้ดังเดิม	-
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา	รูปแบบและวิธีการพัฒนามีความเหมาะสม ให้คงไว้ดังเดิม	-
5. โครงสร้างของโปรแกรม	โครงสร้างของโปรแกรมมีความเหมาะสม ให้คงไว้ดังเดิม	-

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	บันทึกการสนทนา	ผลการแก้ไข
<p>6. เนื้อหา</p> <p>Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน 4. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน 5. การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ 6. ตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ 7. มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ 8. มีการประชุมปรึกษาหารือ คำแนะนำด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน 	<p>- เนื้อหาใน Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีความเหมาะสม ควรรวมตัวชี้วัดที่ 5 และ 6 เข้าด้วยกัน เพราะเป็นเนื้อหาเดียวกัน</p>	<p>Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน 4. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน 5. การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ 6. มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ 7. มีการประชุมปรึกษาหารือ คำแนะนำด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
<p>Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน 2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน 3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม 	<p>- เนื้อหาใน Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน มีความเหมาะสม ควรรวมตัวชี้วัดที่ 1 และ 9 เข้าด้วยกัน เพราะเป็นเนื้อหาเดียวกัน</p>	<p>Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน 2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	บันทึกการสนทนา	ผลการแก้ไข
<p>4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ</p> <p>5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด</p> <p>6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน</p> <p>7. การประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุง</p> <p>8. มีการนิเทศภายในโรงเรียน</p> <p>9. การจัดทำกฎระเบียบ ข้อตกลง ร่วมกัน</p> <p>Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา</p> <p>1. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน</p> <p>3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน</p> <p>4. การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียน</p> <p>5. สรุปรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล</p> <p>6. การทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ</p>	<p>เนื้อหาใน Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มีความเหมาะสมทุกตัวชี้วัด</p>	<p>3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม</p> <p>4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ</p> <p>5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด</p> <p>6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน</p> <p>7. การประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุง</p> <p>8. มีการนิเทศภายในโรงเรียน</p> <p>Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา</p> <p>1. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน</p> <p>3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน</p> <p>4. การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียน</p> <p>5. สรุปรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล</p>

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	บันทึกการสนทนา	ผลการแก้ไข
<p>Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ 2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า 3. การสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย 4. การบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน 5. การให้เหตุผลที่ชัดเจน 6. การให้รางวัลหรือชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม 7. มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมีการประเมินผลและกำกับติดตามผล 8. บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคล 9. สร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลายเรียน 	<p>เนื้อหาใน Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มีความเหมาะสมทุกตัวชี้วัด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. การทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 1. การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ 2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า 3. การสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย 4. การบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน 5. การให้เหตุผลที่ชัดเจน 6. การให้รางวัลหรือชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม 7. มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมีการประเมินผลและกำกับติดตามผล
<p>Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 	<p>- เนื้อหาใน Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมครบตัวชี้วัดที่ 7 และ 8</p>	<ol style="list-style-type: none"> 8. บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคล 9. สร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลายเรียน Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรม	บันทึกการสนทนา	ผลการแก้ไข
3. การอำนวยความสะดวกในการการ ดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชั้น เรียน 5. การจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน 6. สื่อการเรียนการสอนต้องมีความ สะดวกใช้และสอดคล้องกับ ความสามารถของผู้เรียน 7. มีการจัดการเรียนการสอนโดยตาม แผนที่เตรียมไว้ 8. วางแผนการสอน และจัดเตรียมสื่อ การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	เพราะเป็นเนื้อหา เดียวกันกับตัวชี้วัดที่ 1 และ 2	3. การอำนวยความสะดวกในการ การดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้ เกิดความคล่องตัวในการจัดการ เรียนการสอน 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน ชั้นเรียน 5. การจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6. สื่อการเรียนการสอนต้องมีความ สะดวกใช้และสอดคล้องกับ ความสามารถของผู้เรียน
7.แนวการจัดกิจกรรม	แนวการจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสม ให้ คงไว้ดังเดิม	-
8. เทคนิคและเครื่องมือ	เทคนิคและเครื่องมือมี ความเหมาะสม ให้ คงไว้ดังเดิม	-
9. การประเมินผล	การประเมินผลมีความ เหมาะสม ให้คงไว้ ดังเดิม	-

ผู้วิจัยได้นำผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ไปปรับปรุงแก้ไขโปรแกรม
ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา(ฉบับร่าง2)

ร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา(ฉบับร่าง2)

1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริงเนื่องด้วยชั้นเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน หรืออาจเรียกว่า “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” (Individual Difference) ชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการดีเป็นความสามารถของผู้สอนที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอนและหมายรวมถึง ผู้เรียนมีความสุขในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน ความสุขของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สุดยอดปรารถนาของผู้สอน และผู้รับผิดชอบทางการศึกษาต้องพยายามจัดให้มีขึ้นโดยทั่วกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นองค์รวมของการบูรณาการความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน พร้อมทั้งก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มาโรงเรียนทุกวันอย่างมีความสุข (สันติ บุญภิรมย์. 2557 : 113)

การเสริมสร้างสมรรถนะของครู หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของครู อันเป็นความสามารถและคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในตัวให้ปรากฏออกมาเป็นที่ประจักษ์แก่นักเรียนและต่อสังคม การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครู ต้องอาศัยสมรรถภาพที่เป็นคุณลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ครูต้องนำความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ และสุขภาพอนามัยที่ดี สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์สมรรถนะ ทั้งสอง คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. 2552)

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นสมรรถนะด้านหนึ่งในสมรรถนะครู ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา และการกำกับดูแลชั้นเรียน

สาเหตุสำคัญที่ต้องพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมากที่สุดจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ครูได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียน และพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน ส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมากขึ้นอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาในหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ให้สถานศึกษามีศักยภาพที่จะผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันและมีการแข่งขันกันอย่างสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของตนเองทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 3.1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 3.2 การกำกับดูแลชั้นเรียน
- 3.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
- 3.4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน
- 3.5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

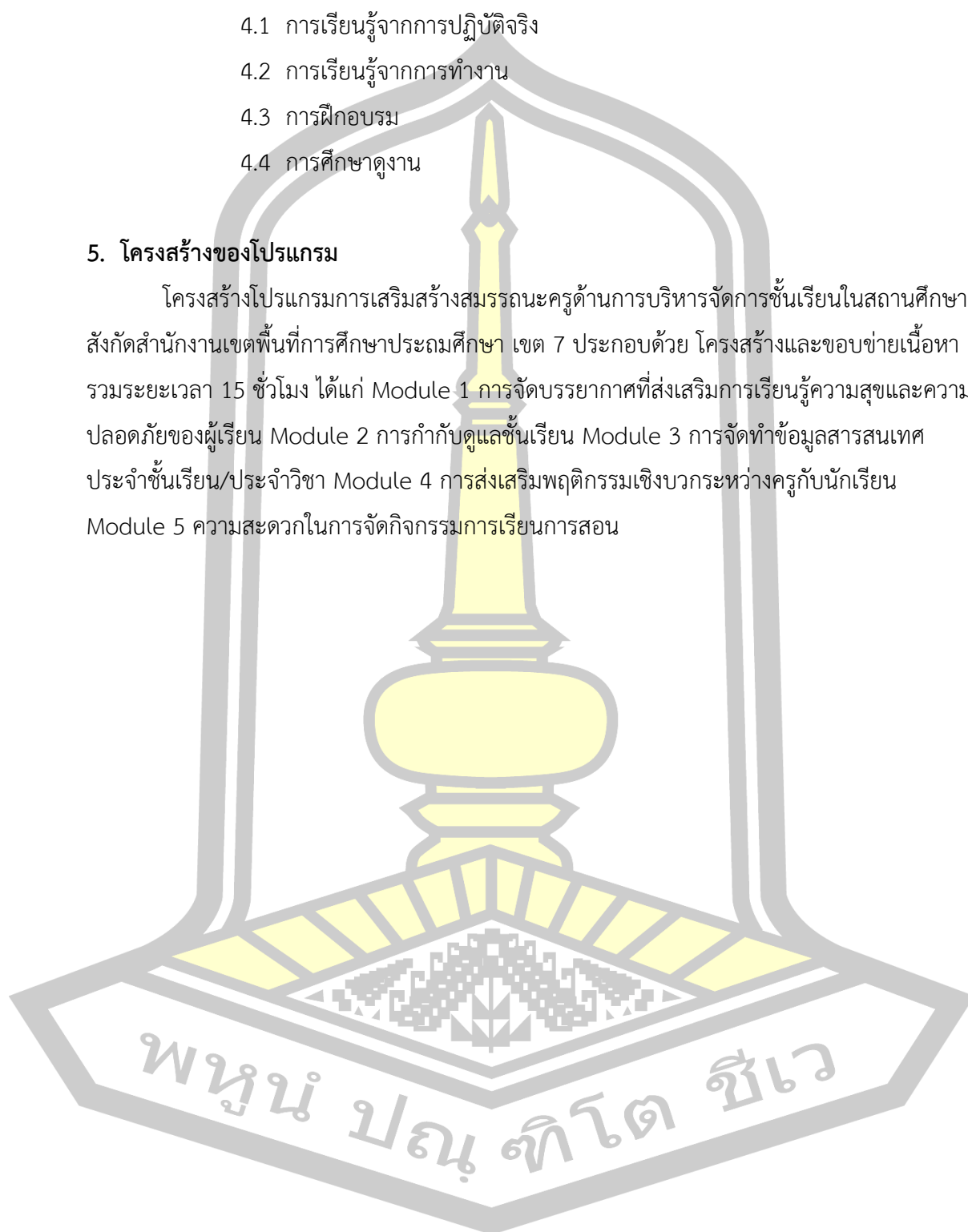
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่

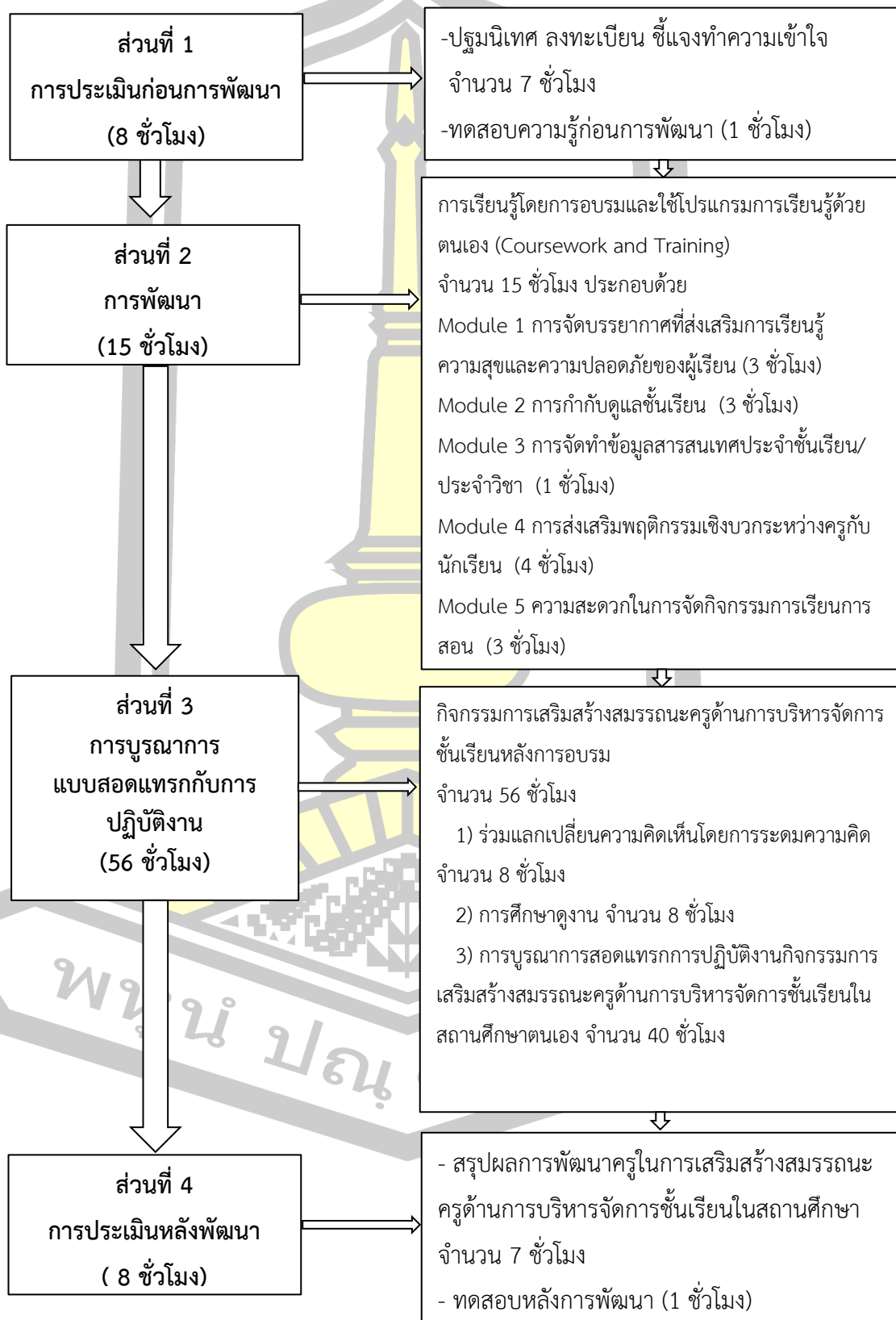
- 4.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- 4.2 การเรียนรู้จากการทำงาน
- 4.3 การฝึกอบรม
- 4.4 การศึกษาดูงาน

5. โครงสร้างของโปรแกรม

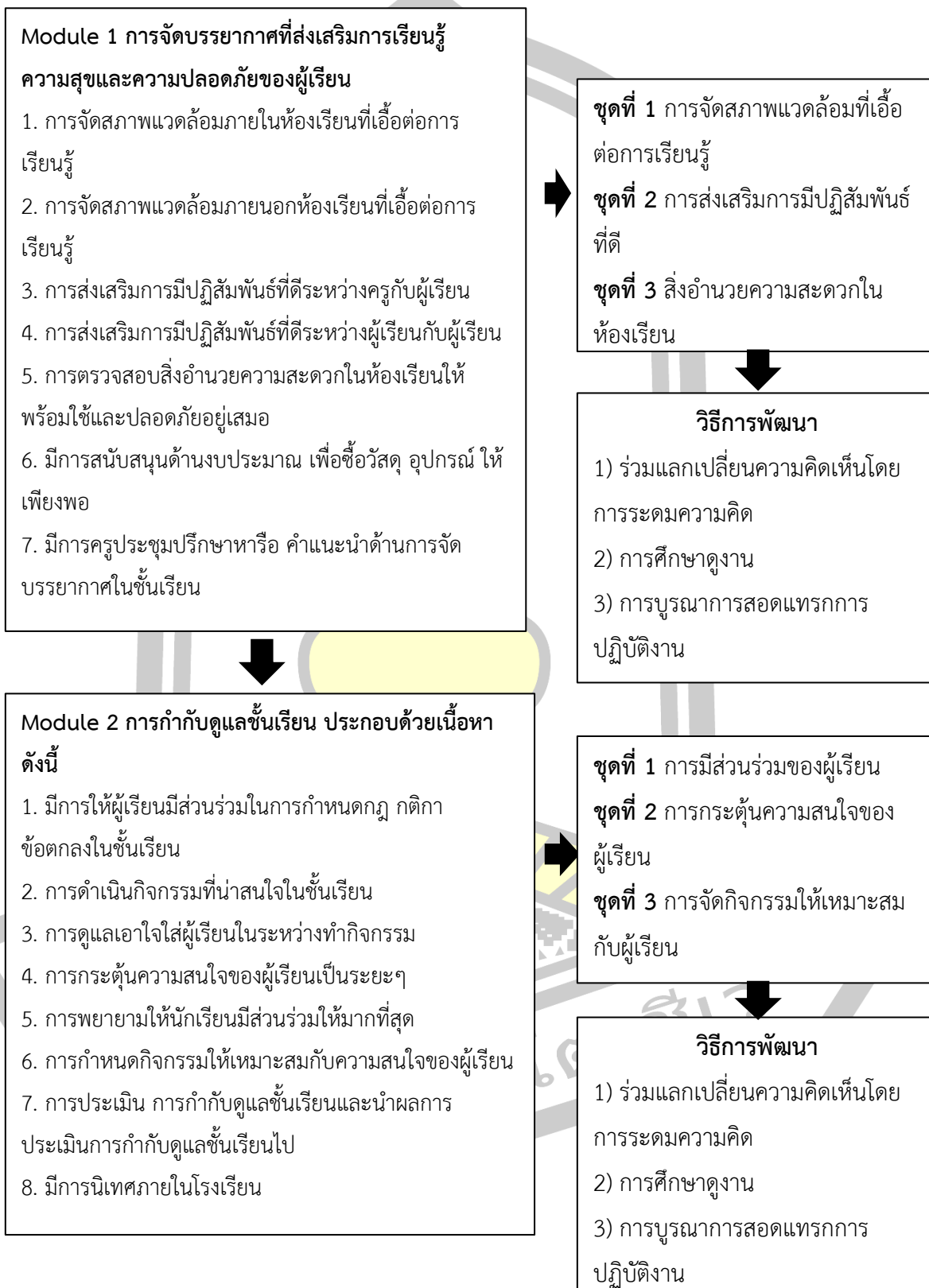
โครงสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 15 ชั่วโมง ได้แก่ Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

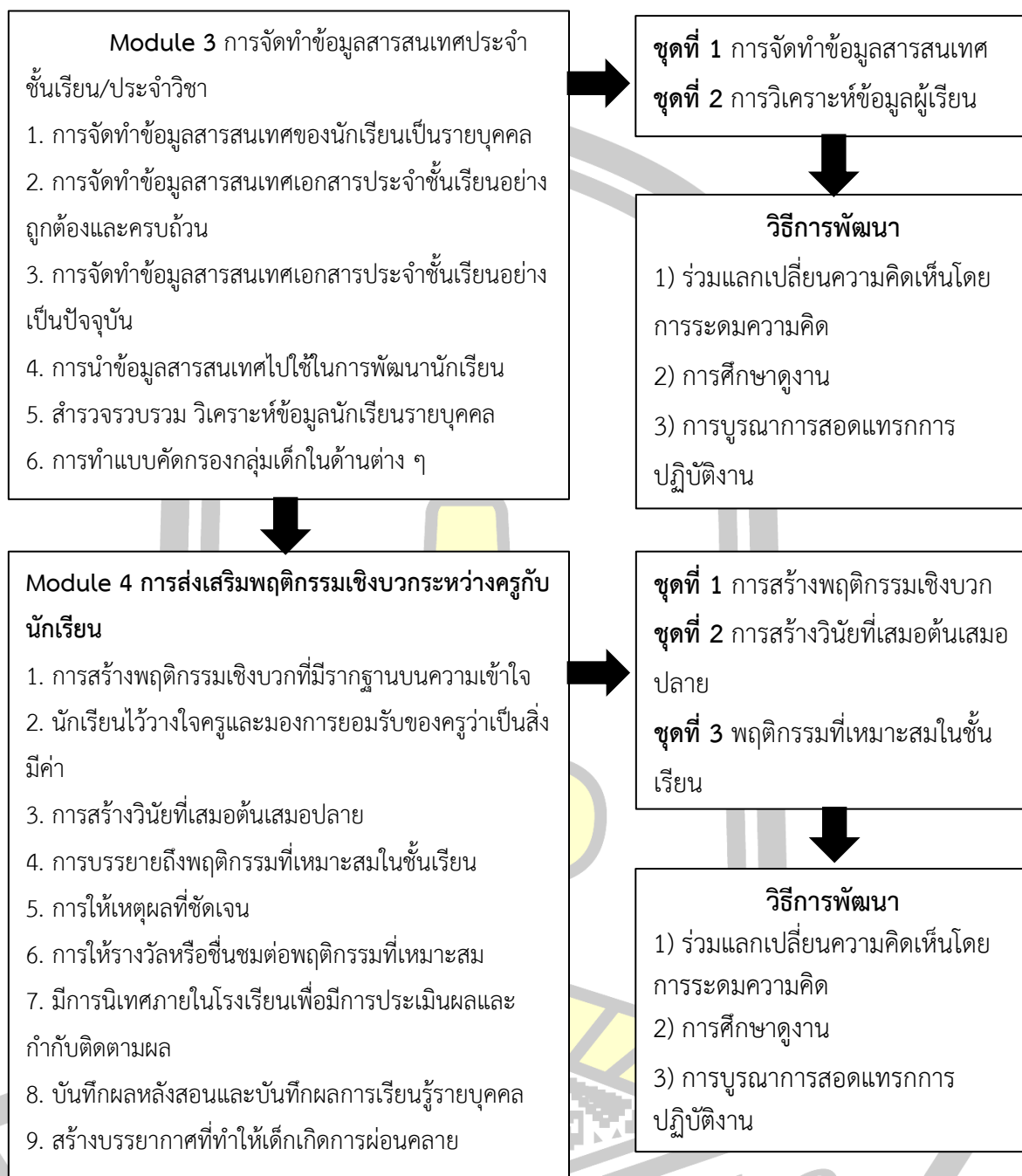

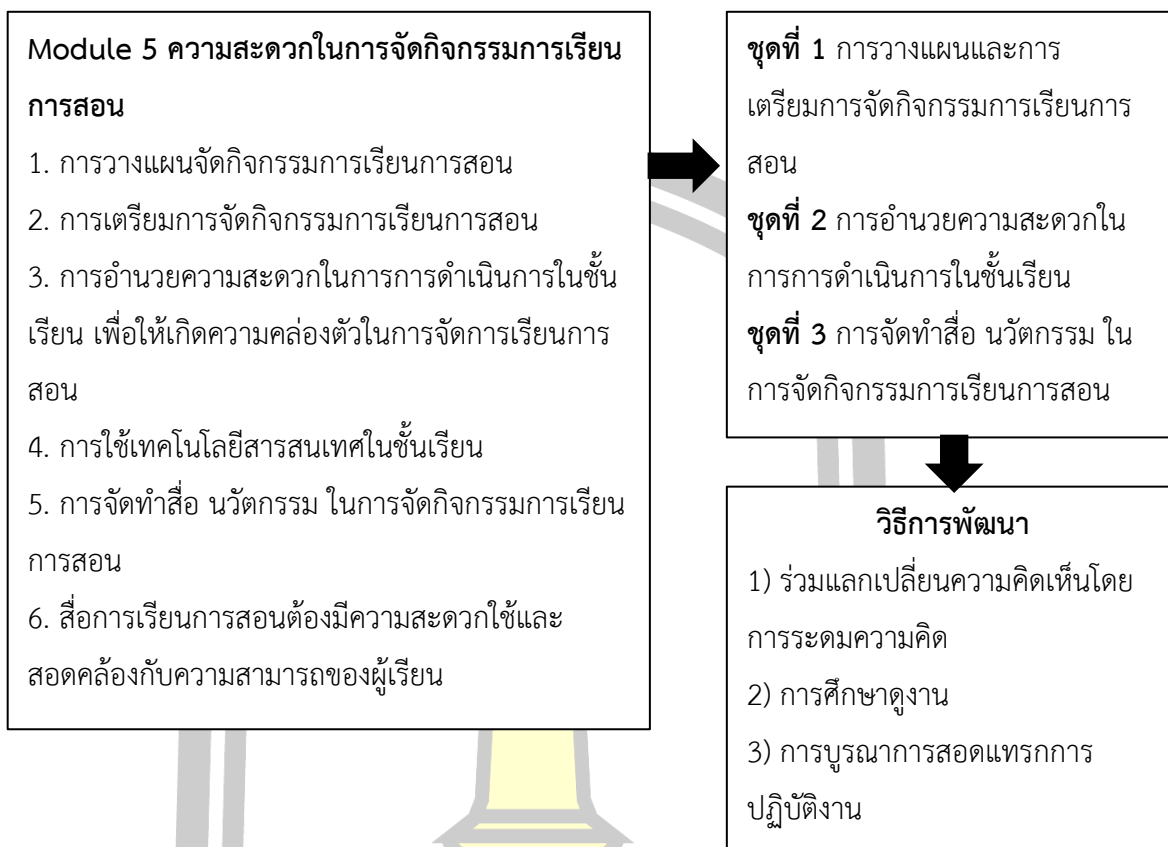
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (87 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

6. เนื้อหา

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	3
Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน (3 ชั่วโมง)	3
Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	2
Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	4
Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3
ประเมินผลก่อน หลังการอบรม	2
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	17

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 การศึกษาดูงาน
- 7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

8. เทคนิคและเครื่องมือ

การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม วัสดุทัศน สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่น ๆ หรือตามที่วิทยากรขอร้อง โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หลังจากนั้นดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยมีประเด็นสำคัญสำหรับใช้ในการประเมินโปรแกรม คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม เพื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม เป้าหมาย รูปแบบและวิธีการพัฒนา โครงสร้างของโปรแกรม เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรม เทคนิคและเครื่องมือ และการประเมินผล ดังตาราง 20

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้าง
สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม						
1.1 ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
1.2 ความจำเป็นในการพัฒนา สมรรถนะครู	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
1.3 ความสำคัญกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาจุดมุ่งหมายของโปรแกรม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.67	0.52	มากที่สุด	4.66	0.50	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม						
2.1 มีความชัดเจน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
2.2 มีความครอบคลุม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.79	0.44	มากที่สุด	4.50	0.53	มากที่สุด
3. เป้าหมาย						
3.1 มีความชัดเจน	4.71	0.76	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3.2 มีความครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
รวม	4.79	0.57	มากที่สุด	4.64	0.64	มากที่สุด
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา						
4.1 การเตรียมความพร้อม	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
4.3 การปฏิบัติจริงโดยเชื่อมโยงการ การใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนและ การส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
รวม	4.62	0.69	มากที่สุด	4.43	0.60	มาก
5. โครงสร้างของโปรแกรม						
5.1 ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนพัฒนา	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
5.2 ส่วนที่ 2 การพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
5.3 ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกการปฏิบัติงาน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
5.4 ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา	4.57	4.57	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.68	0.61	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
6. เนื้อหา						
6.1 Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
6.2 Module 2 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
6.3 Module 3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
6.4 Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
6.5 Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.71	0.53	มากที่สุด	4.48	0.63	มาก
7. แนวการจัดกิจกรรม						
7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต	4.57	0.79	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
7.4 การระดมสมอง	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7.5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
รวม	4.61	0.65	มากที่สุด	4.47	0.59	มาก
8. เทคนิคและเครื่องมือ						
8.1 เอกสารประกอบโปรแกรม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
8.2 ใบกิจกรรม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
8.3 ทดสอบความเข้าใจ	4.57	0.79	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
8.4 แบบประเมิน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
รวม	4.75	0.51	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
9. การประเมินผล						
9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตาม กำหนด	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจ ในการศึกษด้วยตนเอง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
9.4 ประเมินการซักถาม และการให้ ข้อคิดเห็น	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
9.5 ประเมินการรายงานอบรม และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.68	0.59	มากที่สุด	4.54	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.57	มากที่สุด	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 20 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ทั้ง 9 ส่วน ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมทุกส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ และ 25 ตัวชี้วัด คือ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มี 5 ตัวชี้วัด 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา มี 4 ตัวชี้วัด 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน มี 6 ตัวชี้วัด 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มี 5 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของ

โปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล และขอบข่ายเนื้อหา แบ่งออก 5 Module ได้แก่ 1. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และ 5. ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 5) ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สุขภาพและความปลอดภัยของผู้เรียน เป็นการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนต้องมีลักษณะทางกายภาพที่อำนวยความสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างความสนใจใฝ่รู้และศรัทธาต่อการเรียน นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน ความรักและศรัทธาที่ครูและนักเรียนมีต่อกัน การเรียนที่รื่นรมย์ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนได้ดี (สุนทร วิวัฒน์, 2530)

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีมิตรต่อกันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2531)

1.2 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน

เป็นการที่ครูจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกาข้อตกลงในชั้นเรียน มีวิธีการ และกำหนดการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบวินัย ดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างเรียน และมีการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ, 2549)

1.3 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

การทำข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการจัดการในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างฉับไวทันต่อเหตุการณ์ ถ้าหน่วยงานใดมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ดีการที่จะได้รับความสำเร็จสูงสุดในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้ไม่ยากนัก การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเอกสาร ประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ (กรรมสามัญศึกษา, 2538)

1.4 ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

การสร้างพฤติกรรมเชิงบวก เป็นกระบวนการ 4 ขั้นตอน ที่แสดงให้เห็นการรับรู้และให้รางวัลพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในลักษณะต่อไปนี้

1. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน
3. ขอให้นักเรียนแสดงอาการรับรู้
4. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม

ครูที่ใช้การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกจะให้เกียรติ เกื้อกูล คำจูงใจ และให้กำลังใจ นักเรียน จะเข้าใจว่า ทำไมเด็กถึงมีพฤติกรรมบางอย่าง หรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูจะเข้าใจ เด็กมองตัวเองอย่างไร ซึ่งอาจเป็นเหตุผลของการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ การสร้างพฤติกรรมเชิง บวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึก ทำให้นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของ ครูว่าเป็นสิ่งมีค่า และการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็จะลดลง (สมบัติ ตาปัญญา, 2549)

1.5 ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นการวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีและสื่อ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และช่วยให้การ เรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการ

ดำเนินการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) การเตรียมการ 2) การวางแผนจัดการ 3) การดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน (สันติ บุญภิรมย์, 2557)

ครู คือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้อีก (สิริพร ศรีสมวงษ์, 2549)

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา โดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน 2) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 3) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 4) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 5) ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับ สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัด จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 2) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 3) ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 4) ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะกระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานในการพัฒนาเด็กนักเรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นบุคลากรของชาติที่มีความรู้ ความสามารถในการปรับตัว ช่วยเหลือตนเอง และมีทักษะชีวิตที่ดีมีความสุขเป็นที่พึงของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้ จึงทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชาทางครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติในการพัฒนาผู้เรียนวิชาชีพครูออกไปเป็นบุคลากรทางการศึกษา สรุปได้ว่าครูควรมีสมรรถนะความเป็นมืออาชีพ ด้วยการเรียนรู้ให้ครอบคลุมในหมวดวิชาต่าง ๆ ได้แก่ วิชาศึกษาทั่วไป เช่น คุณธรรม จริยธรรม สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น วิชาชีพครูเช่น ความรู้วิชาชีพครู การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบและการจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา และวิชาเฉพาะด้าน เช่น วิชาเอกการประถมศึกษา หรือ ภาษาไทยที่ต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชา และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2553) ที่ให้กรอบแนวคิดสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ว่า ประกอบด้วยการบริหารจัดการห้องเรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัย ภาษาและเทคโนโลยี การสร้างและพัฒนาหลักสูตรความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และความเป็นครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Hamdan

และคณะ (2010) ที่ทำการวิจัยเรื่องการทดสอบสมรรถนะการสอนของครูชาวมาเลเซียในโรงเรียน และพบว่าสมรรถนะการสอนของครูโดยรวมและด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดการกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล และขอบข่ายเนื้อหาแบ่งออก 5 Module ได้แก่ 1. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน 2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน 3. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา 4. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน และ 5. ความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน โดยมีแนวการจัดการกิจกรรมคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การระดมสมอง การศึกษาดูงาน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรมทดสอบความเข้าใจ และแบบประเมิน ส่วนการประเมินผล ประกอบด้วยประเมินตนเองก่อน ระหว่างและหลังการพัฒนา ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น ประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และโปรแกรมฯ ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง ของโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด การที่ผลปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยยึดตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2550) ที่ให้ความหมายของโปรแกรมว่า หมายถึงระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งในการพัฒนาโปรแกรมครั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ของครูในด้านการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นอกจากนี้ยังดำเนินการสร้างโปรแกรมตามแนวคิดของ Barr และ Keating (1990) ที่อธิบายขั้นต่าง ๆ ของการสร้างโปรแกรมว่า เริ่มด้วยขั้นการประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินความต้องการ ขั้นที่ 2 ขั้นการวางแผนด้วยการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการ

ประเมินผล ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 4 ประเมินหลังการปฏิบัติ จึงเห็นว่าโปรแกรมสร้างขึ้นตามแนวคิดที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยยังได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมและขอข่ายเนื้อหาของโปรแกรมตามแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้องค์ประกอบทั้งหมด 9 ส่วน จึงได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมที่ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของโปรแกรมวัตถุประสงค์ของโปรแกรม เป้าหมาย รูปแบบและวิธีการพัฒนา โครงสร้างของโปรแกรม เนื้อหา แนวการจัดกิจกรรม เทคนิคและเครื่องมือ และการประเมินผล (Kanaya, 2005; ปริญา มีสุข, 2552) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธนानันต์ ดียิ่ง (2556) ที่ได้ศึกษาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนประกอบด้วย 1) หลักการของโปรแกรม 2) จุดหมายของโปรแกรม 3) สมรรถนะที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรม 4) สารที่ใช้พัฒนา 5) กิจกรรมที่ใช้พัฒนา และ 6) แนวทางการประเมินผลตามโปรแกรม โดยโปรแกรมได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่า เป็นโปรแกรมที่มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความสมเหตุสมผล และมีความถูกต้องแม่นยำ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

1.2 ด้านสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการสูงสุดคือ ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบายการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและเป็นแนวทางในการดำเนินงานในด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนทั้ง 5 ด้าน ไปใช้ในการบริหารงาน ด้านพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดการฝึกอบรมและการเข้าร่วมสัมมนา จัดประชุม เพื่อให้ครูผู้สอนมีคุณภาพตามสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

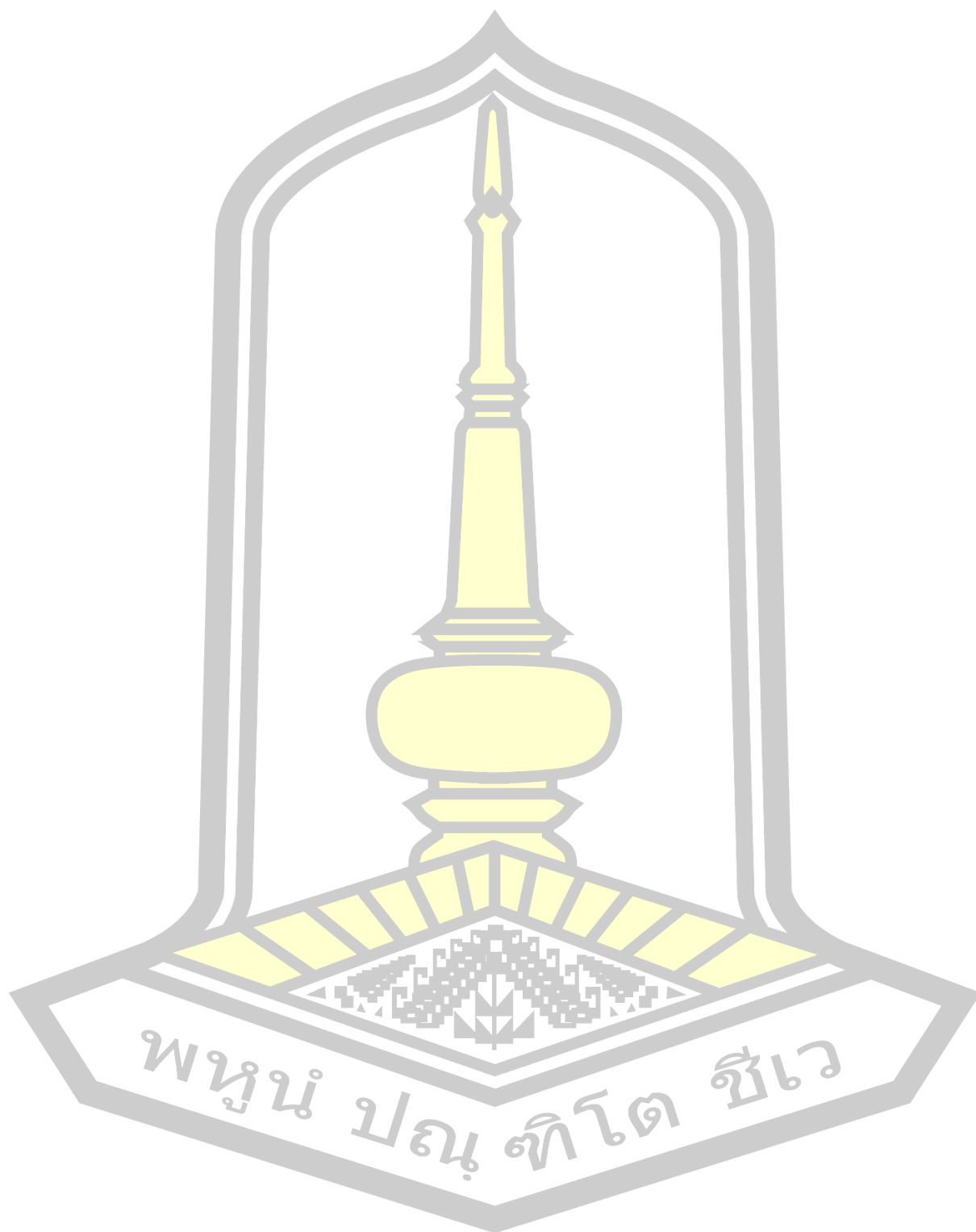
2.1 ควรทำการศึกษาและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งอื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2538). ข้อมูลสารสนเทศ. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติ การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2544). การใช้เทคนิคฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- คมสอน วงษ์รักษา. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัด
เรียงลำดับ ความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมสันที ขจรปัญญาไพศาล. (2555). การพัฒนาวิสัยทัศน์ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. Retrieved from
http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html
- ฉันท ชาติทอง. (2552). การจัดการชั้นเรียน ห้องเรียนแห่งความสุข. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิระประภา อัครบวร. (2549). สร้างคนสร้างผลงาน. กรุงเทพฯ: ก.พลการพิมพ์.
- เจนจิรา คงสุข. (2540). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการ
ทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการ
แก้ปัญหา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานนท์ เศรษฐแสงศรี. (2555). ระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาย โปธิสิตา. (2547). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหาคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร.
กรุงเทพฯ: วี.พรินท์.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอชอาร์ เซ็นเตอร์.

ดอกรัก แสนผล. (2559). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4.*

วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธนานันต์ ดียิ่ง. (2556). *โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

นงนภัส คู่รัญญา เทียงกมล. (2551). *การวิจัยเชิงบูรณาการแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

นฤมล มีเพียร. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

นิคม แก้วสา. (2548). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนบ้านเพชรละคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.*

นิตยา ทับพุ่ม. (2544). *ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*

บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). *การบริหารการศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.*

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*

บุญรัตน์ ไตทอง. (n.d.). *หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.*

ปรัชญา เวสารัชช์. (2552). *หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.*

ปริญญา มีสุข. (2552). *ผลการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

พรรณี ชูทัย. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.*

พิมพ์นัธ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

เพ็ญพักตร์ อุทิศ. (2547). *แนวคิดและเทคนิคการสนทนากลุ่ม. Retrieved July 5, 2018, from www.krirk.ac.th2faculty/Communication.../research04.html.*

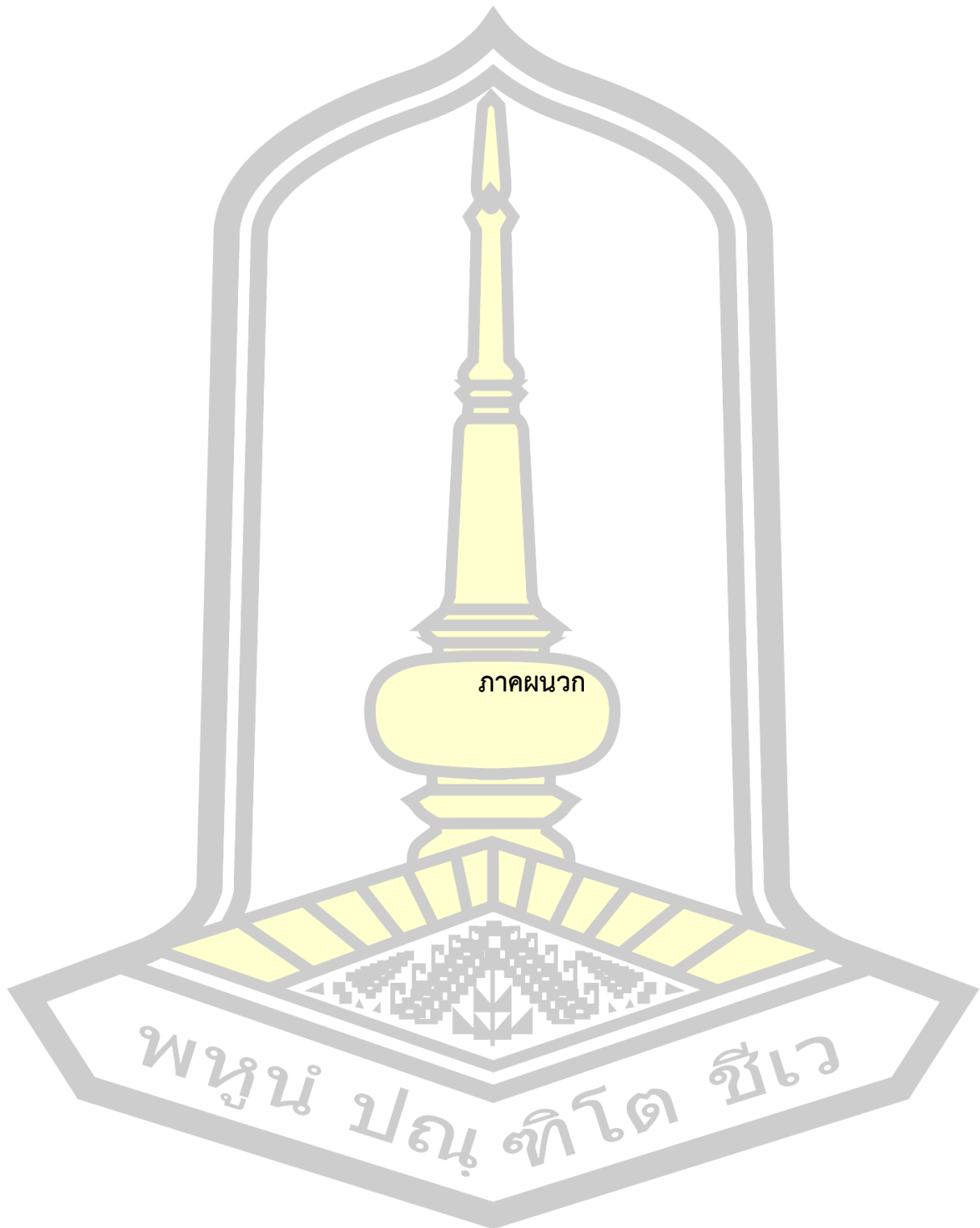
ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). *โรงเรียนผลิตภาพ : สัตตทัศน์เพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

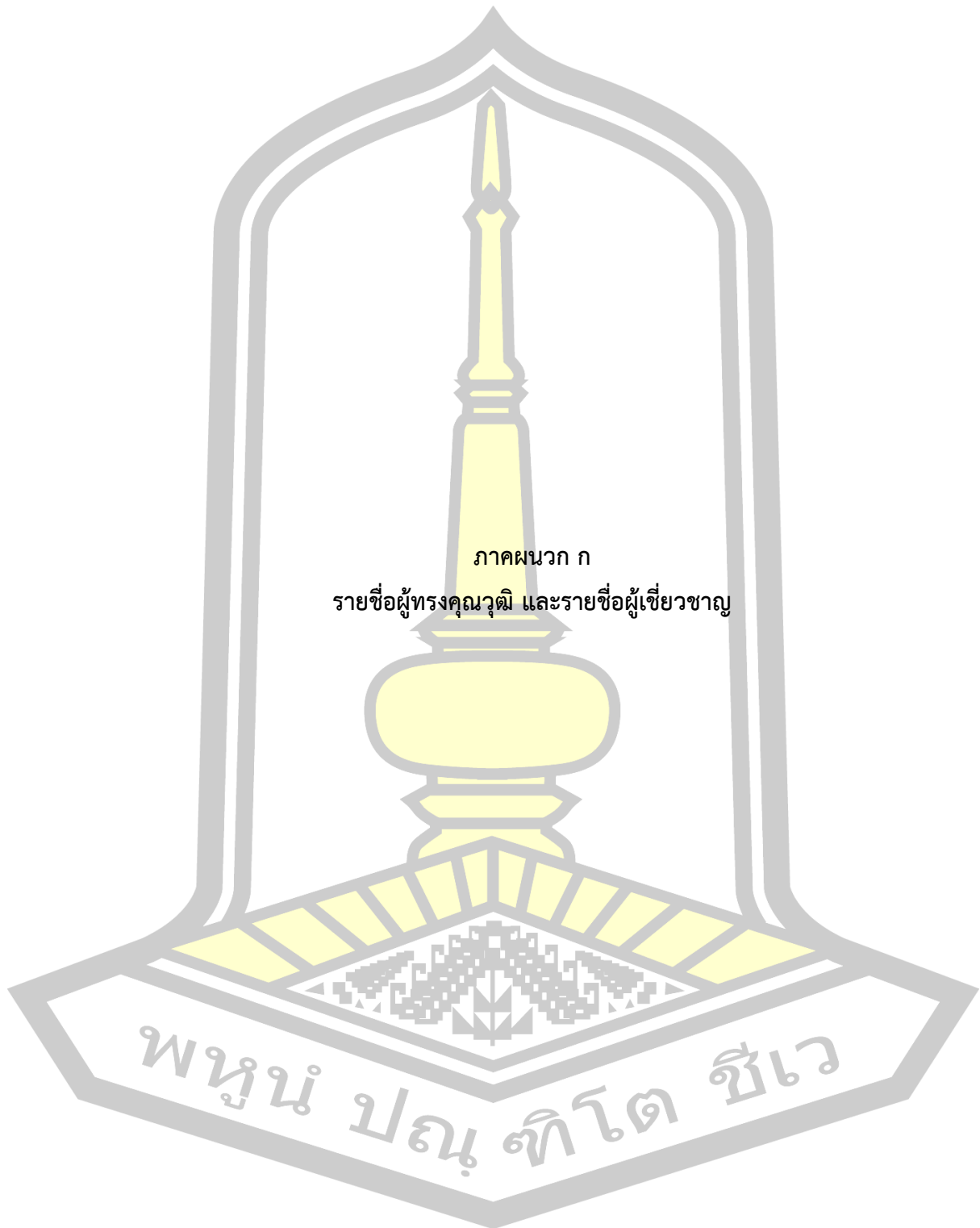
- ภควรรณ โทมา. (2555). การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน. Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/349329>
- มะลิวัน สมศรี. (2558). การพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). ปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์. วารสารการศึกษาปฐมวัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *ปรัชญาวิจัย (Philosophy of Research)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัสสรดา นรินยา. (2555). สมรรถนะการปฏิบัติงานของ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานสารบรรณของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลัดดาวัลย์ สีบจิต. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เลิศดาว กลิ่นศรีสุข. (2550). ความหมายของการบริหารการศึกษา. Retrieved January 25, 2018, from <http://www.gotoknow.org/posts/403387>
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรวิวรรณ ไชยแสนทา. (2550). การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน สำหรับครูประจำชั้นระดับปฐมวัยศึกษา โรงเรียนวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร ศรีสะอ้านและคณะ. (2548). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร. Retrieved January 27, 2018, from http://www.members.thai.net/intira/article_theorymgr01.html
- วีระชัย ศรีวงษ์รัตน์. (2559). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร ชันดิธรางกูร. (2551). การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน. วารสารครุศาสตร์.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. (2549). หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา. วารสารครุศาสตร์.
- สมนึก ภัททิยานี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- สมบัติ ตาปัญญา. (2549). รายงานการสำรวจทัศนคติต่อการสร้างวินัยเชิงบวกและพฤติกรรมในการสร้างวินัยของครูต่อนักเรียน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2554). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). การบริหารจัดการในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: ทริปป็ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2559*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2549). *กฎหมายและหนังสือเวียน ก.ค.ศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2553). รายงานเรื่องต้นแบบสมรรถนะของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิริพร ศรีสมวงศ์. (2549). *การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัลล์มีซึญแผนกประถม*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). หลักการบริหารและทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น Needs Assessment Research*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- हररषषष सुषकषष. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัจฉนพร หิรัญอมรกุล. (2556). มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อานนท์ คักดีรววิชัย. (2547). *แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์วารสาร.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2547). *Career Development in Practice*. กรุงเทพฯ: เอชอาร์เซ็นเตอร์.
- อินทรีรา บุญยาพร. (2542). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อุ้นตา นพคุณ. (2548). กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2547). *วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: เอส เอ็น กรุ๊ป.
- Al, C. and et. (1971). *Education Administration*. New York: University of Michigan.
- Barr, M.J. and L.A, K. (1990). *Developing Effective Student Services Programs : Systematic Approaches for Practitioners*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Boone, E. J. (1992). *Developing Programs in Adult Education*. Prospect Heights: Waveland.
- Boyatzis, R. E. (1982). *The Competent Manager*. New York: McGraw-Hill.
- Burden, P. R. (2003). *Classroom Management : Creating a Successful Learning Community*. 2nd ed. New York: Wiley.
- Carla, M. (2008). "CMC in Language Teacher Education : Learning With and Through Instructional Conversations," *Innovation in Language Learning and Teaching*.
- Chen, H. (1990). *Theory Driven Evaluation*. Newbery Park, CA.: Sage Publications.
- Cole, P. G. and L. K. S. C. (1994). *Teaching Principles and Practice*. Sydney: Prentice Hall of Australia.
- Eggen, K. D. P. and P. D. (2015). Classroom Management. Retrieved from [http://www.kruinter.com/file/97020140815231437-\[kruinter.com\].pdf](http://www.kruinter.com/file/97020140815231437-[kruinter.com].pdf)
- Embracing Diversity. (2006). *Positive discipline*. Bangkok: UNESCO Bangkok.

- Evertson, C. M. and C. S. W. (2006). *Handbook of Classroom Management*. Mahwah, New Jersey.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: MC Graw-Hill.
- Hamdan, A.R., M. G. N. and L. H. L. T. (2010). *Teaching Competency Testing Among Malaysian School Teachers*. European Journal of School Sciences.
- Hendry, R. (2010). *Dynamic Benchmarking Methodology for Quality Function Deployment*. Benchmarking: An International Journal.
- Houle, C. (1996). *The Design of Education*. Sanfrancisco: Jossey-Bass Publishers.
- Jere, B. (2004). Classroom Management. Retrieved July 28, 2015, from [http://www.kruinter.com/file/%0A97020140815231437-\[kruinter.com\].pdf%0A](http://www.kruinter.com/file/%0A97020140815231437-[kruinter.com].pdf%0A)
- Johnson, D. and others. (2005). *For the uninitiated : How to succeed in classroom Management*. Kappa Delta Pi Record.
- Jones, V. F. and L. S. J. (1990). *Comprehensive Classroom Management Motivating and Managing Students*. 3rd ed. Poostion: Allyn and Bacon.
- Kanaya, T. and C. M. (2005). *Facilitating Communities of Practice in Teacher Professional Development*. Denmark: e-Learning Lab, Aalborg University.
- Knowles, S. M. (1980). *Self-directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. New York: Follett.
- Moriarty, J. P. (2009). *En Route to A Theory of Benchmarking*. Benchmarking: An International Journal.
- Raji, V. . (2009). *Competency Mapping of Teachers in Tertiary Education*. Mba-Hrm Roll: Register.
- Reviere, R., Berkowitz, S., Carter, C.C. & Ferguson, C. G. (1996). *Needs assessment: A creative and practical guide for social scientists*. Washington, D.C.: Taylor & Francis.
- Rogers, C. R. (2000). *Freedom to Learn for the 80s*. Ohio: Merrill.
- Rush, G.M. and Moore, D. M. (1991). *Effects of Restrictive Training and Cognitive Style*. Educational Psychology.
- Witkin, B.R. and Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting needs assessments. A practical guide*. ThousandOsk, CA: Sage Publication. Inc.

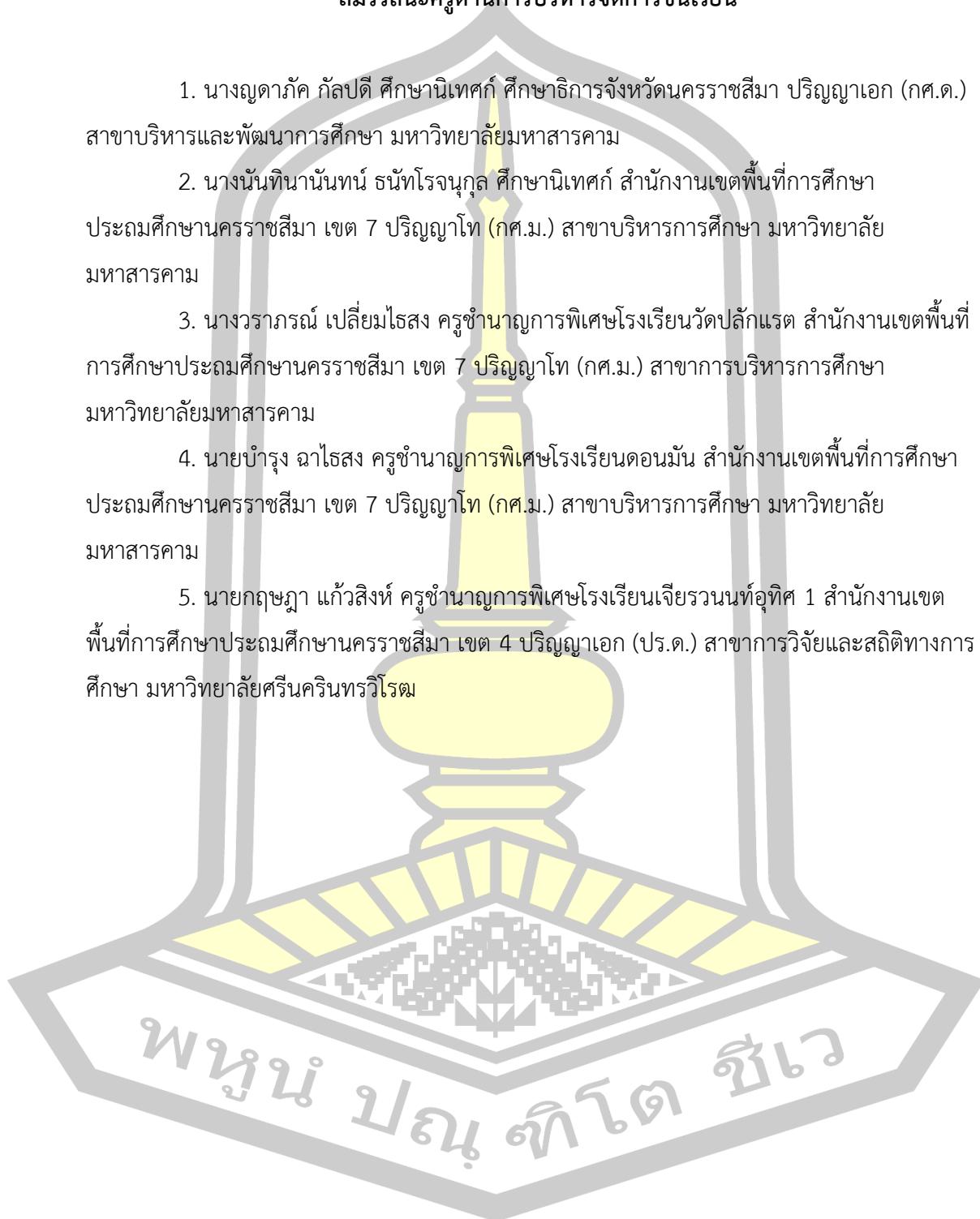

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พูนัน ปณ ทิโต ชีเว

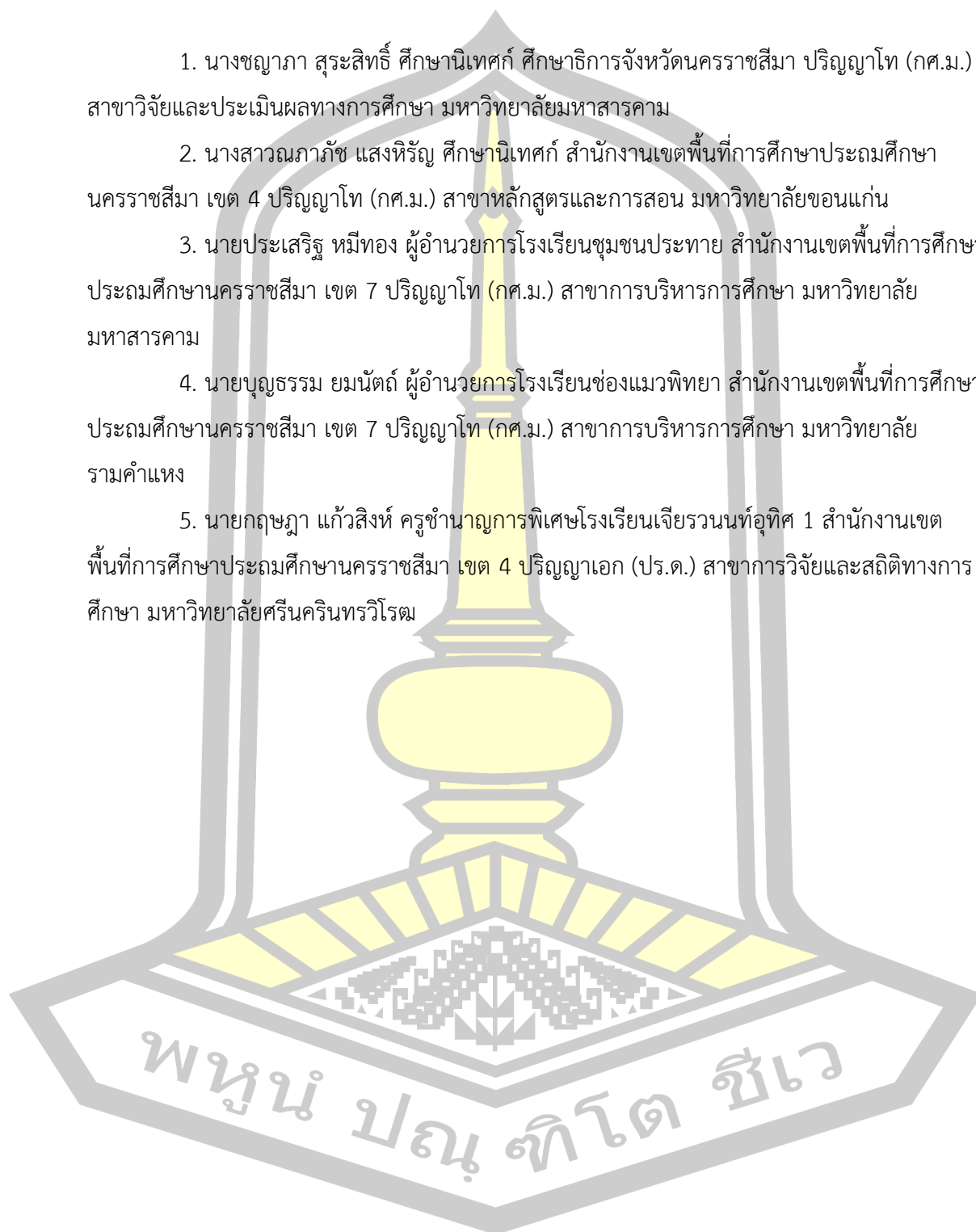
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

1. นางยุดาภัก์ กัลปดี ศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ปรินญาเอก (กศ.ด.)
สาขาบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นางนันทินานันท์ ธนัทโรจนกุล ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปรินญาโท (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
3. นางวราภรณ์ เปลี่ยมไธสง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดปลักแรต สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปรินญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. นายบำรุง ฉาไธสง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนดอนม่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปรินญาโท (กศ.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
5. นายกฤษฎา แก้วสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเจียรนวนนโททิศ 1 สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปรินญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นางชฎาภา สุระสิทธิ์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จังหวัดนครราชสีมา ปริญาโท (กศ.ม.) สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. นางสาวณภักษ์ แสงหิรัญ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปริญาโท (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นายประเสริฐ หมี่ทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนประทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาสารคาม
4. นายบุญธรรม ยมนัดต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนช่องแมวพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย รามคำแหง
5. นายกฤษฎา แก้วสิงห์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเจียรนวนนท์อุทิศ 1 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ปริญาเอก (ปร.ด.) สาขาการวิจัยและสถิติทางการ ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู
 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1. นางปิ่นมุก สมน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองพลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม
2. นายเสกสรร วรรณสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนภิบาลโคกกลาง สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. นายธนรัตน์ มาลัยศรี ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนช่องแมวพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. นางสาวสุภาพร คำพิมาย ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนเมืองยาง “คุรุราษฎร์อุทิศ”
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและ
 การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
5. นางชูเกษม ญาณประดับ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมชนประทาย สำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
6. นางสาวพานิชย์ โชติพิมาย ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองหลักสามัคคี สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
7. นางรัตนา ซื่อสัตย์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดบ้านด้าย สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการ
 บริหารการศึกษา

แบบประเมิน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง

การศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยจึงสร้างแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

1. โปรดพิจารณาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาซึ่งแยกออกเป็น 5 ด้าน ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อ โดยเนื้อหาแต่ละข้อของแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย

1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

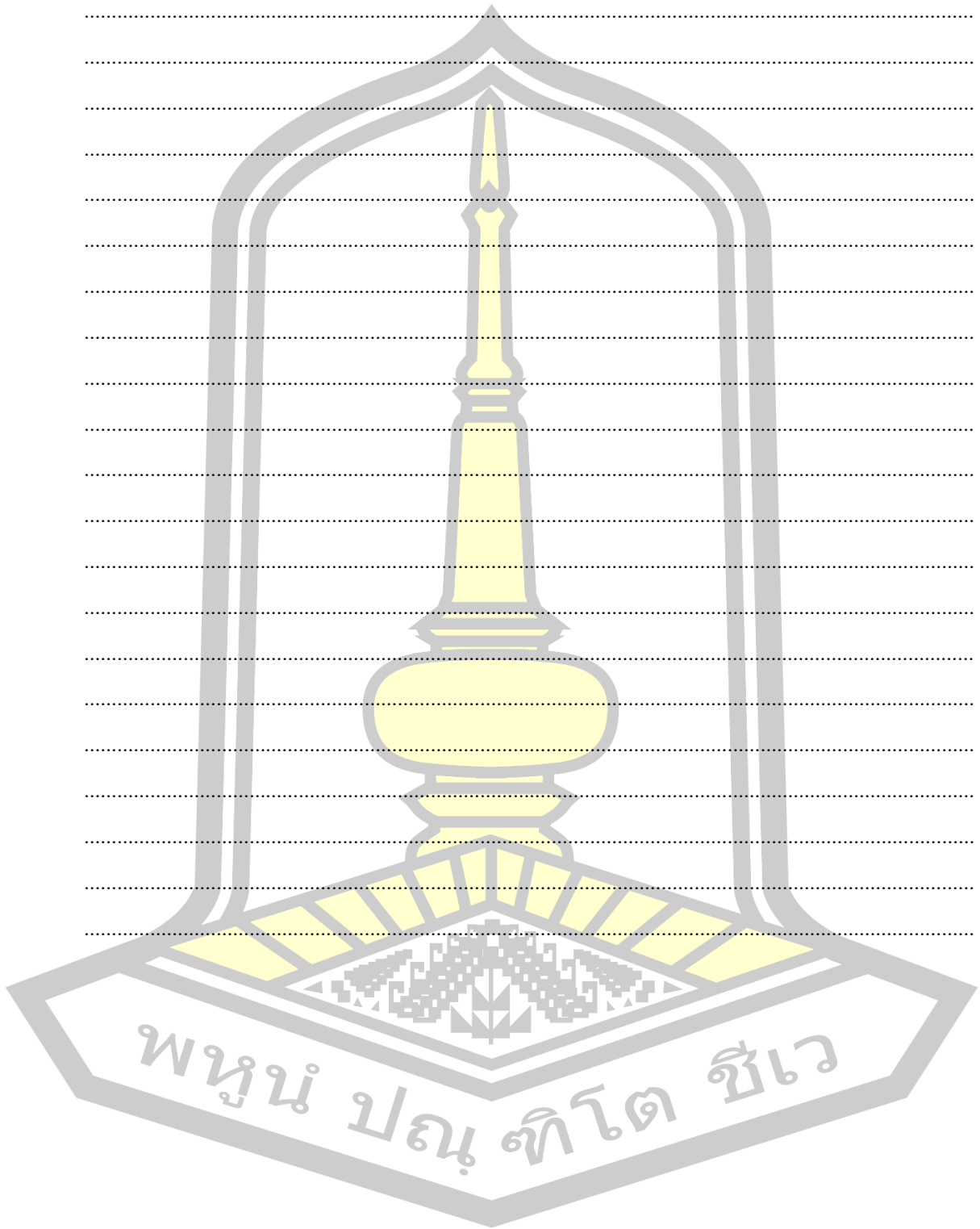
3. หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมท้ายแบบประเมิน

พูน ปรน ทิโต ชีเว

องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4		5	4	5	4		5	
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียน อย่างเป็นปัจจุบัน										
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ เต็มตามศักยภาพ										
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน										
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ										
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่ง มีค่า										
3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย										
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม										
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน										
6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่ เหมาะสม										
ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
1. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
2. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										
3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน										
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน										
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน										

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective

Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

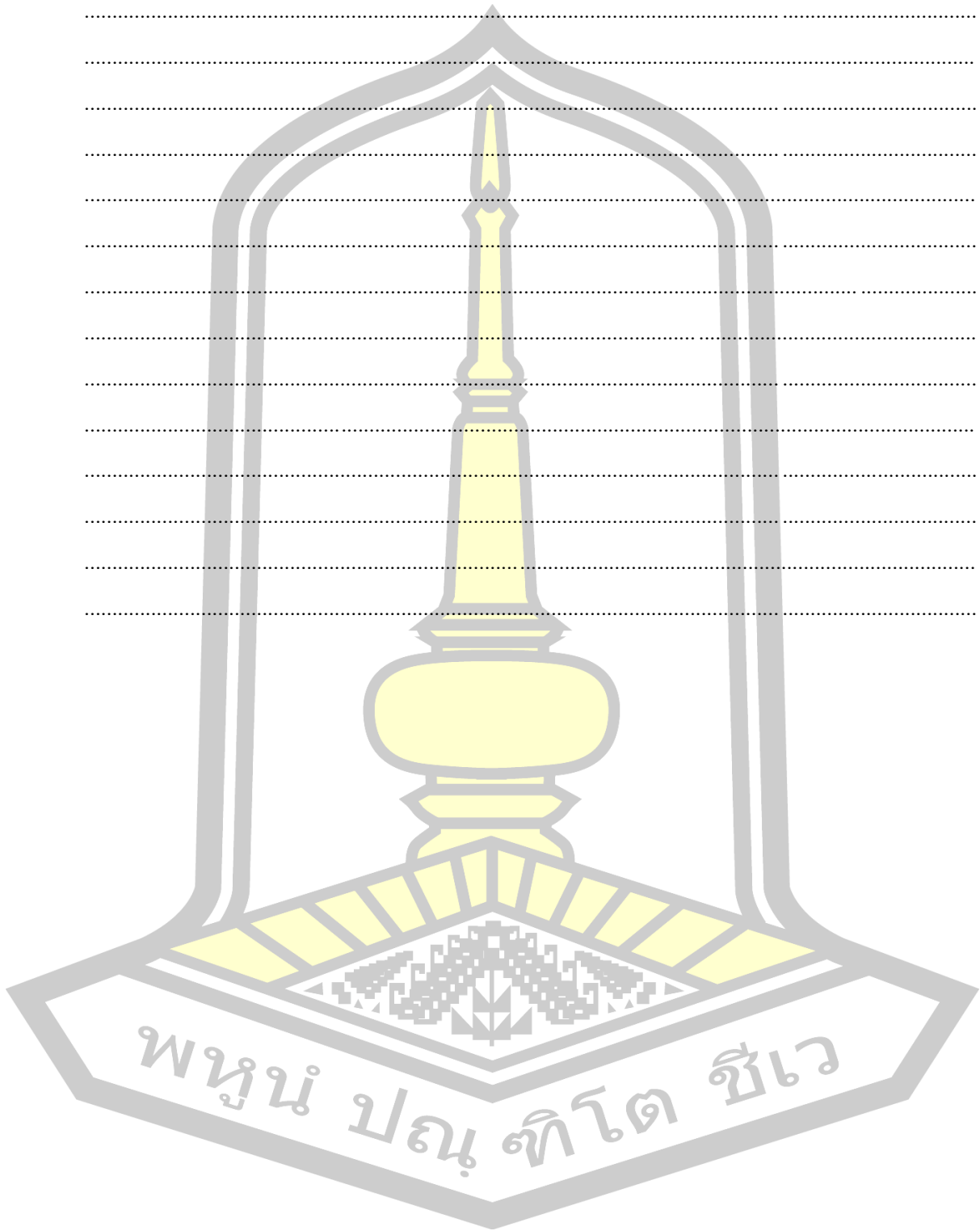
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
	+1	0	-1	
ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน				
1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้				
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้				
3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน				
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน				
5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ				
ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน				
1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน				
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน				
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม				
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ				
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด				
6. การกำหนดกิจกรรมให้พอดีกับความสนใจของผู้เรียน				
7. มีการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา				

เนื้อหา	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็น
	+1	0	-1	
ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา				
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล				
2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน				
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน				
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ				
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน				
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ				
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า				
3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย				
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม				
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน				
6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม				
ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
1. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
2. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน				
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน				
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง

- 1.แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
- 2.แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
- 3.ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ตามความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง
- 4.ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับสถานศึกษาต่อไป
- 5.ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

(นางนิภาภรณ์ ช้ายโพธิ์กลาง)

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพส่วนตัวของท่านให้ครบ

ทุกข้อ

1.เพศ

() ชาย

() หญิง

2.วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

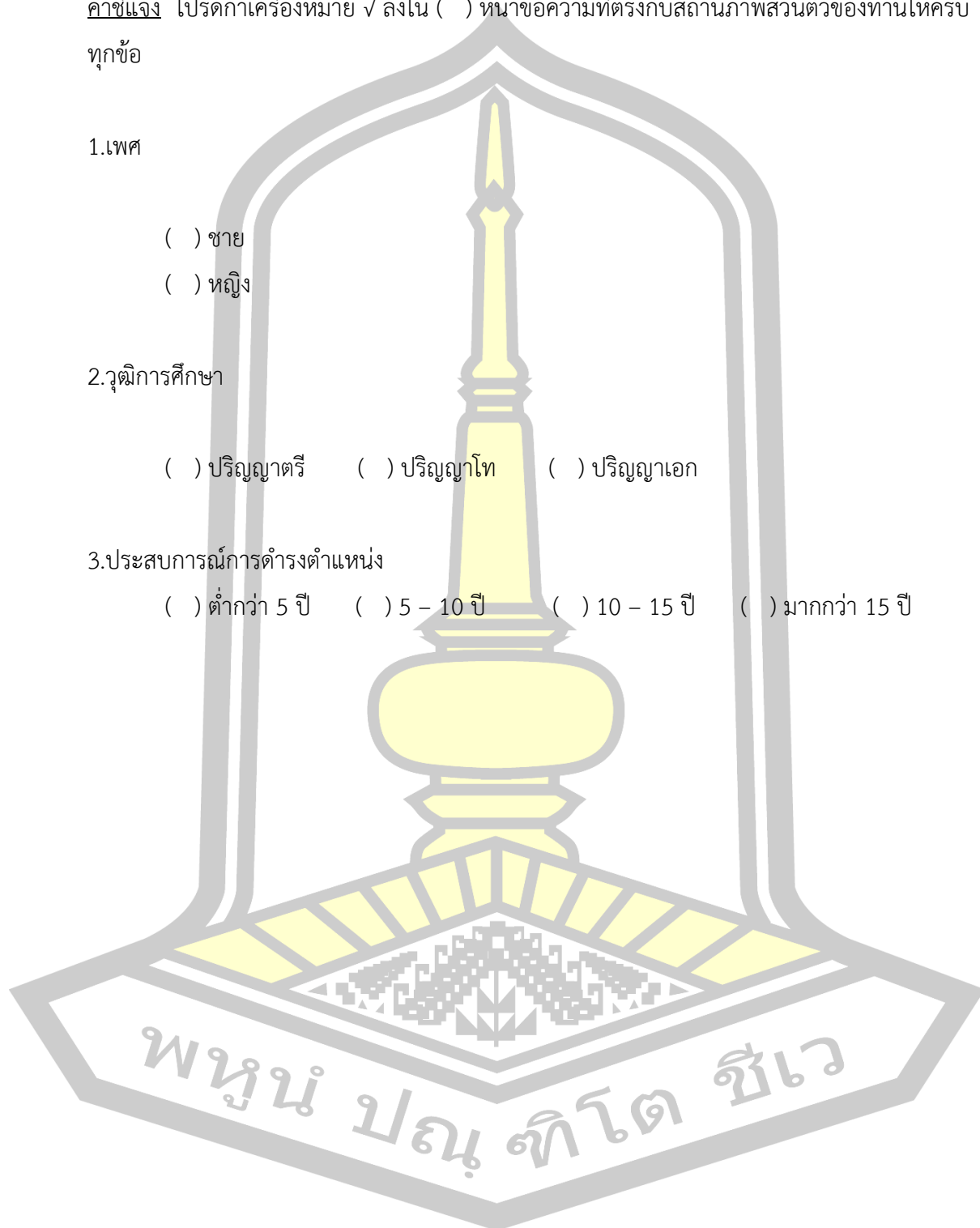
3.ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง

() ต่ำกว่า 5 ปี

() 5 - 10 ปี

() 10 - 15 ปี

() มากกว่า 15 ปี

ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะครู
 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 นครราชสีมา เขต 7

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน								
1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน								
1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา								
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน								
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. มีการสร้างวินัยที่สมอดันเสมอปลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน								
1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
3. ครูอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง : 1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติดีเลิศ (Best Practice) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกับสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนประจำชั้น
3. ขอความกรุณาท่านได้แสดงความคิดเห็น และกรณารบุงข้อความคิดเห็นให้ครบทุกข้อทุกประเด็น โดยพิจารณาจากสภาพจริงของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นของท่าน

4. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์จากท่าน

5. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้อย่างดีจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น โดยจะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านหรือการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่และสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นางนิภาภรณ์ ชัยโพธิ์กลาง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ - สกุล.....
- 1.2 สถานภาพ () ผู้บริหารสถานศึกษา () หัวหน้างานบริหารวิชาการ () ครูผู้สอนประจำชั้น
- 1.3 วันที่..... เดือน พ.ศ. ตั้งแต่เวลา ถึง
- 1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

ท่านมีวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาของท่านในด้านต่าง ๆ
ต่อไปนี้อย่างไร

1. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

1.1 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการมีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ
เพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ในสถานศึกษาของท่านมีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียนหรือไม่ และมี
วิธีการในการสร้างวินัยของผู้เรียนที่สอดต้นสอดปลายอย่างไร

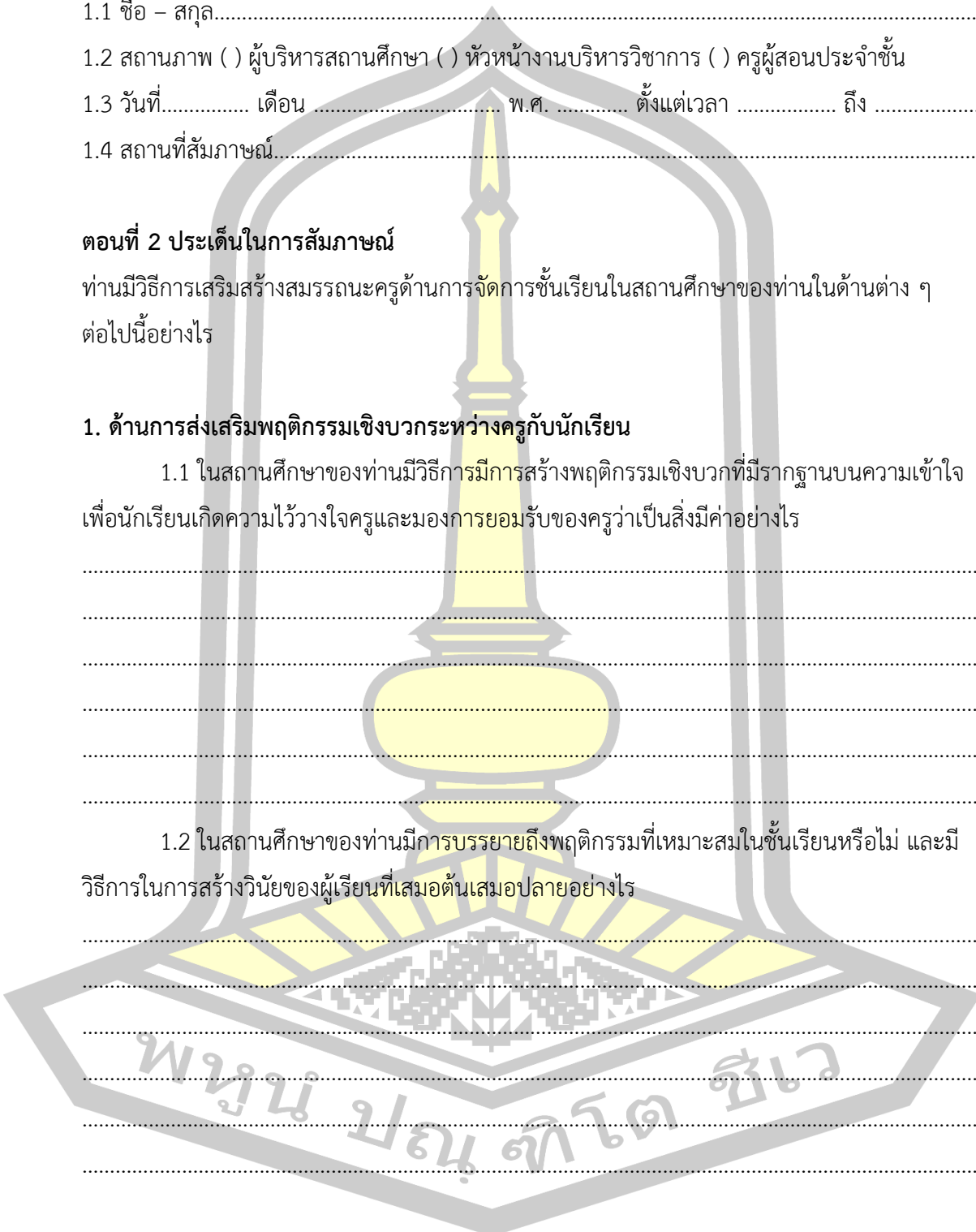
.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

2.1 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 สถานศึกษาของท่านมีวิธีการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 สถานศึกษาของท่านมีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการกำกับ ดูแล ชั้นเรียน

3.1 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ กติกา ข้อตกลง
ในชั้นเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการในการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนที่น่าสนใจ เหมาะสม
กับผู้เรียน พร้อมทั้งกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการมีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการ
ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

4.1 ในสถานศึกษาของท่านมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่าง
ถูกต้องและครบถ้วน และเป็นปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 ในสถานศึกษาของท่านมีวิธีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.1 ในสถานศึกษาของท่านมีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 ในสถานศึกษาของท่านครุมีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

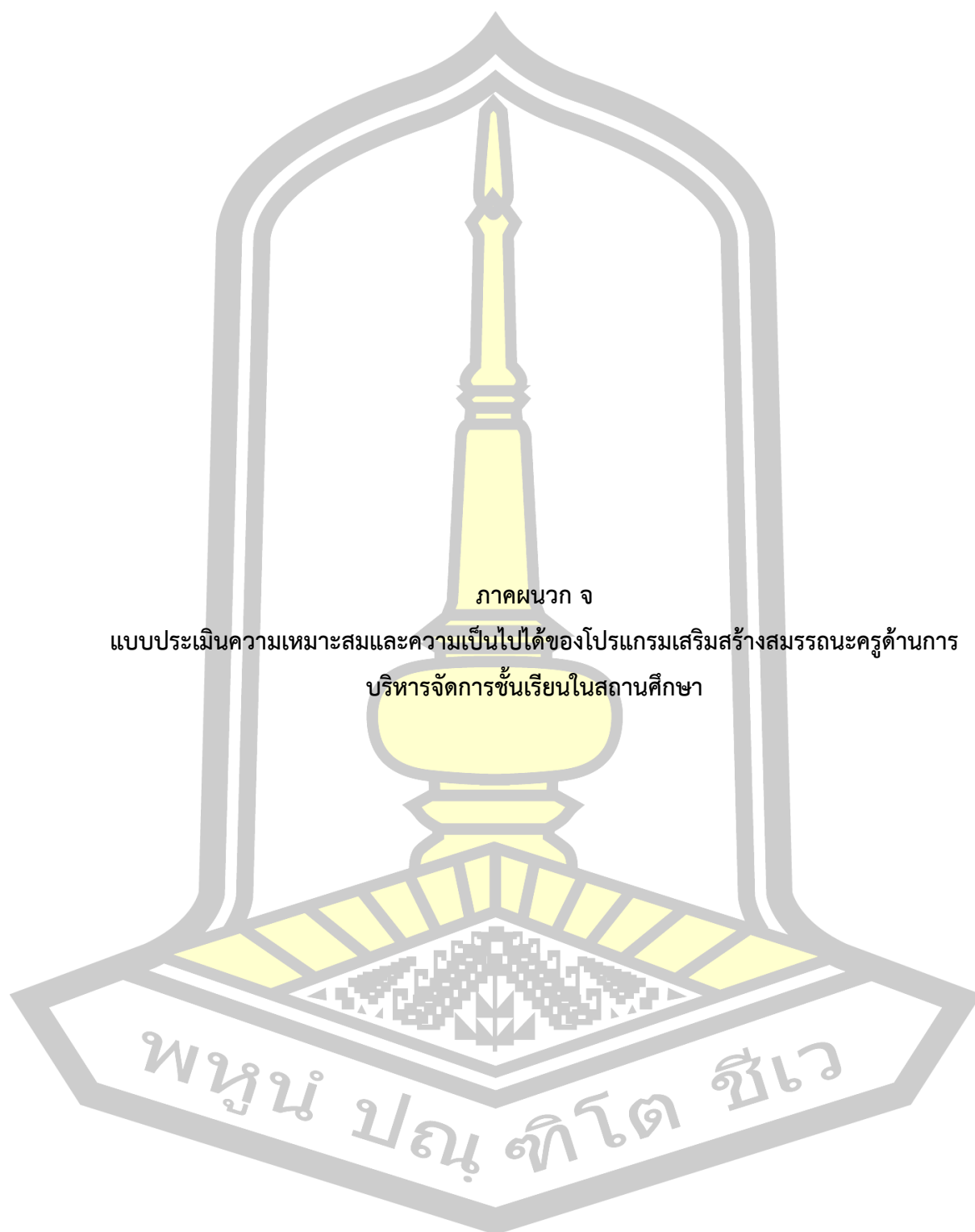
.....

ลงชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

พจนานุกรม ศัพท์ โศก คติ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง

การวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแล้วและเพื่อประเมินคุณภาพของโปรแกรมว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ในระดับใด จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

1. โปรดพิจารณาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อ โดยเนื้อหาแต่ละข้อของแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย

1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

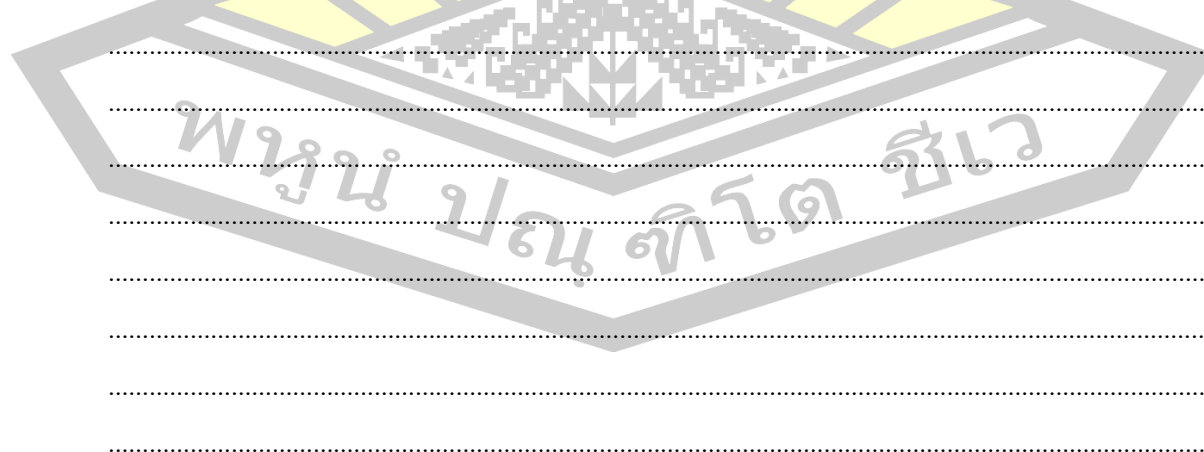
3. หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมแนบท้ายแบบประเมิน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

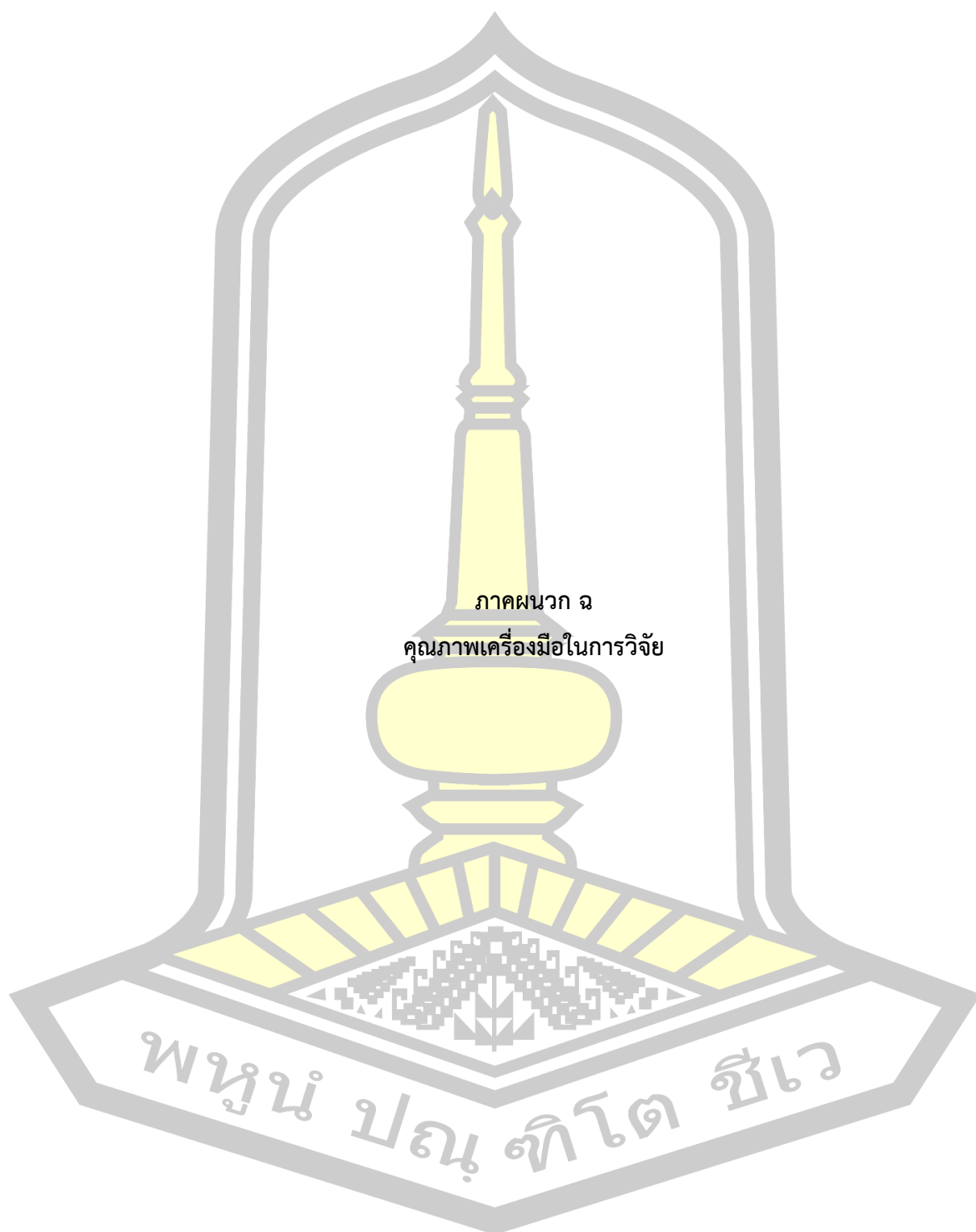
รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. โครงสร้างของโปรแกรม										
5.1 ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนพัฒนา										
5.2 ส่วนที่ 2 การพัฒนา										
5.3 ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรก การปฏิบัติงาน										
5.4 ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา										
รวม										
6. เนื้อหา										
6.1 ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้										
6.2 ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ										
6.3 ชุดที่ 3 การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้										
รวม										
7. แนวการจัดกิจกรรม										
7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง										
7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต										
7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม										
7.4 การระดมสมอง										
7.5 การศึกษาดูงาน										
7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง										
รวม										

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. เทคนิคและเครื่องมือ										
8.1 เอกสารประกอบโปรแกรม										
8.2 ใบกิจกรรม										
8.3 ทดสอบความเข้าใจ										
8.4 แบบประเมิน										
รวม										
9. การประเมินผล										
9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลัง การพัฒนา										
9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด										
9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจใน การศึกษด้วยตนเอง										
9.4 ประเมินการซักถาม และการให้ ข้อคิดเห็น										
9.5 ประเมินการรายงานอบรม และการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน										
รวม										
โดยรวม										

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

พจนานุกรม ศาสนา วิชา

ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน								
1. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
5. มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน								
1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. มีการประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา								
1. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
2. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน								
1. มีการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. มีการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
4. มีการบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. มีการให้เหตุผลที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. มีการให้รางวัลหรือแสดงพฤติกรรมชื่น ชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน								
1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
3. ครูอำนวยความสะดวกในการการ ดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. มีเทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
5. มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

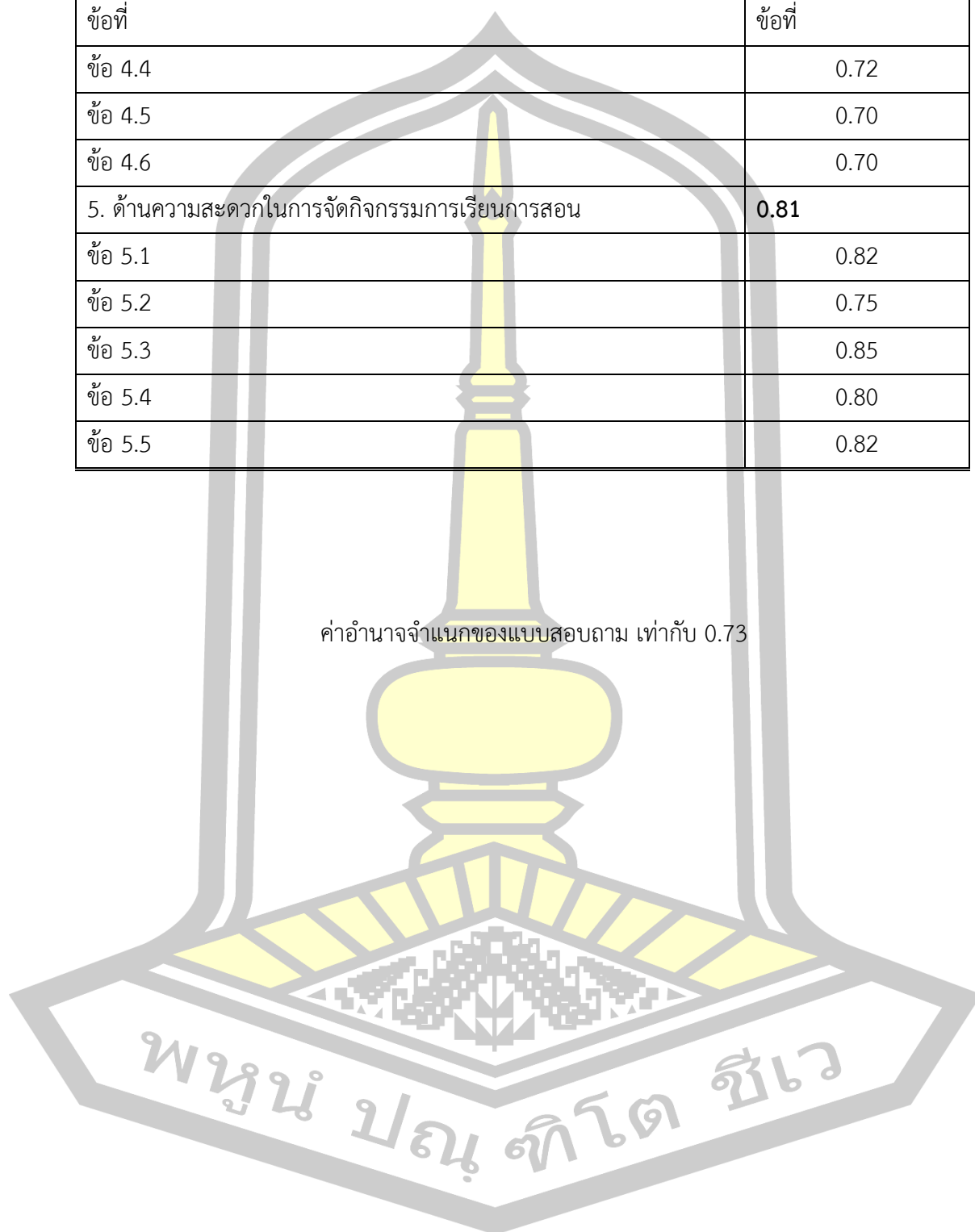
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์	
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.65
ข้อ 1.1	0.55
ข้อ 1.2	0.59
ข้อ 1.3	0.68
ข้อ 1.4	0.68
ข้อ 1.5	0.75
2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	0.77
ข้อ 2.1	0.68
ข้อ 2.2	0.85
ข้อ 2.3	0.75
ข้อ 2.4	0.76
ข้อ 2.5	0.80
ข้อ 2.6	0.82
ข้อ 2.7	0.70
3. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.71
ข้อ 3.1	0.65
ข้อ 3.2	0.72
ข้อ 3.3	0.70
ข้อ 3.4	0.75
4. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	0.72
ข้อ 4.1	0.77
ข้อ 4.2	0.68
ข้อ 4.3	0.75

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์	
ข้อที่	ข้อที่
ข้อ 4.4	0.72
ข้อ 4.5	0.70
ข้อ 4.6	0.70
5. ด้านความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.81
ข้อ 5.1	0.82
ข้อ 5.2	0.75
ข้อ 5.3	0.85
ข้อ 5.4	0.80
ข้อ 5.5	0.82

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.73

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

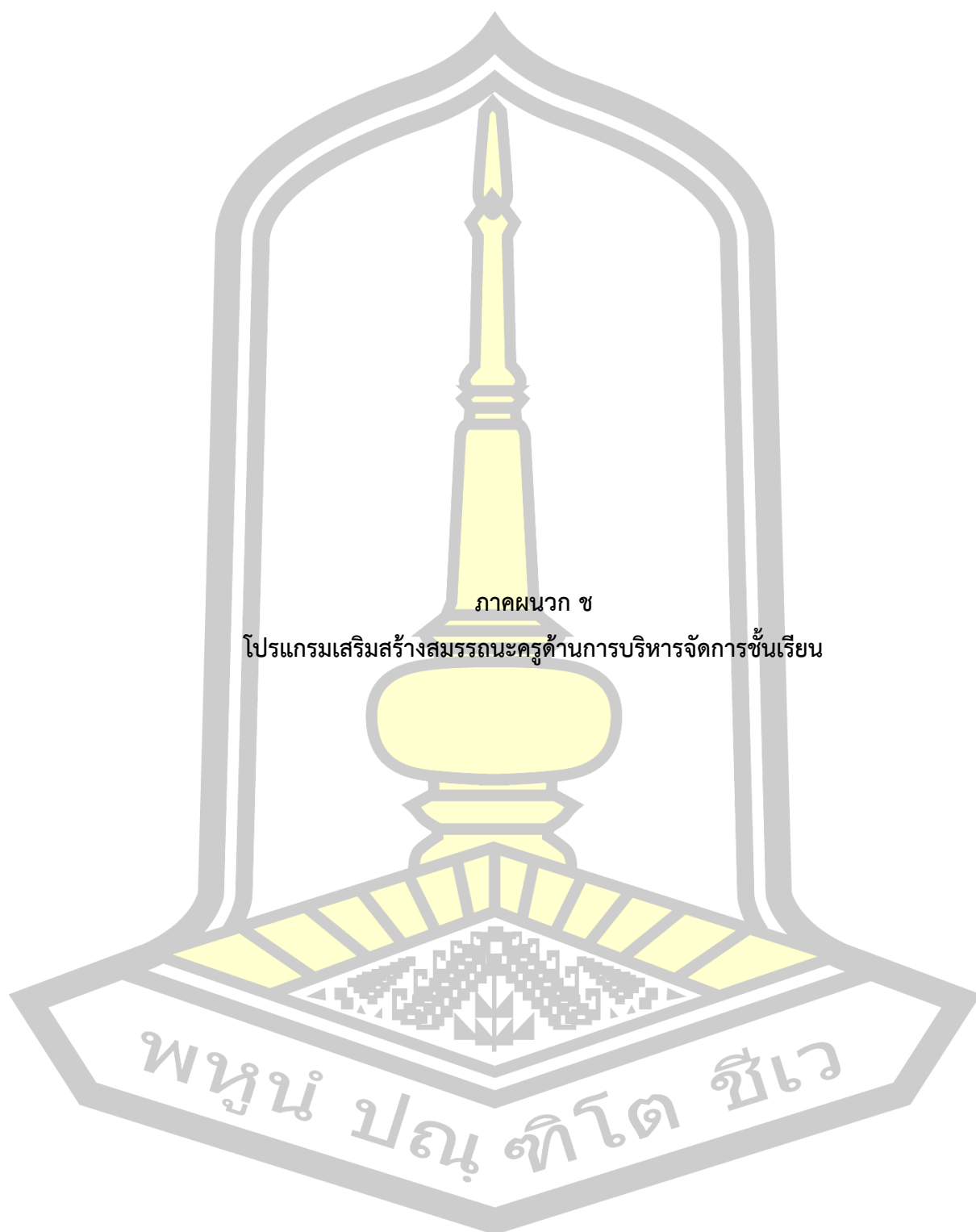
(Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบราค

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้น

เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7

สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์	
1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.65	1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.83
2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	0.72	2. ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน	0.90
3. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.70	3. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	0.79
4. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	0.80	4. ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	0.87
5. ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.83	5. ด้านความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.90
รวม	0.74	รวม	0.86

พูน ปณ ทิโต ชีเว

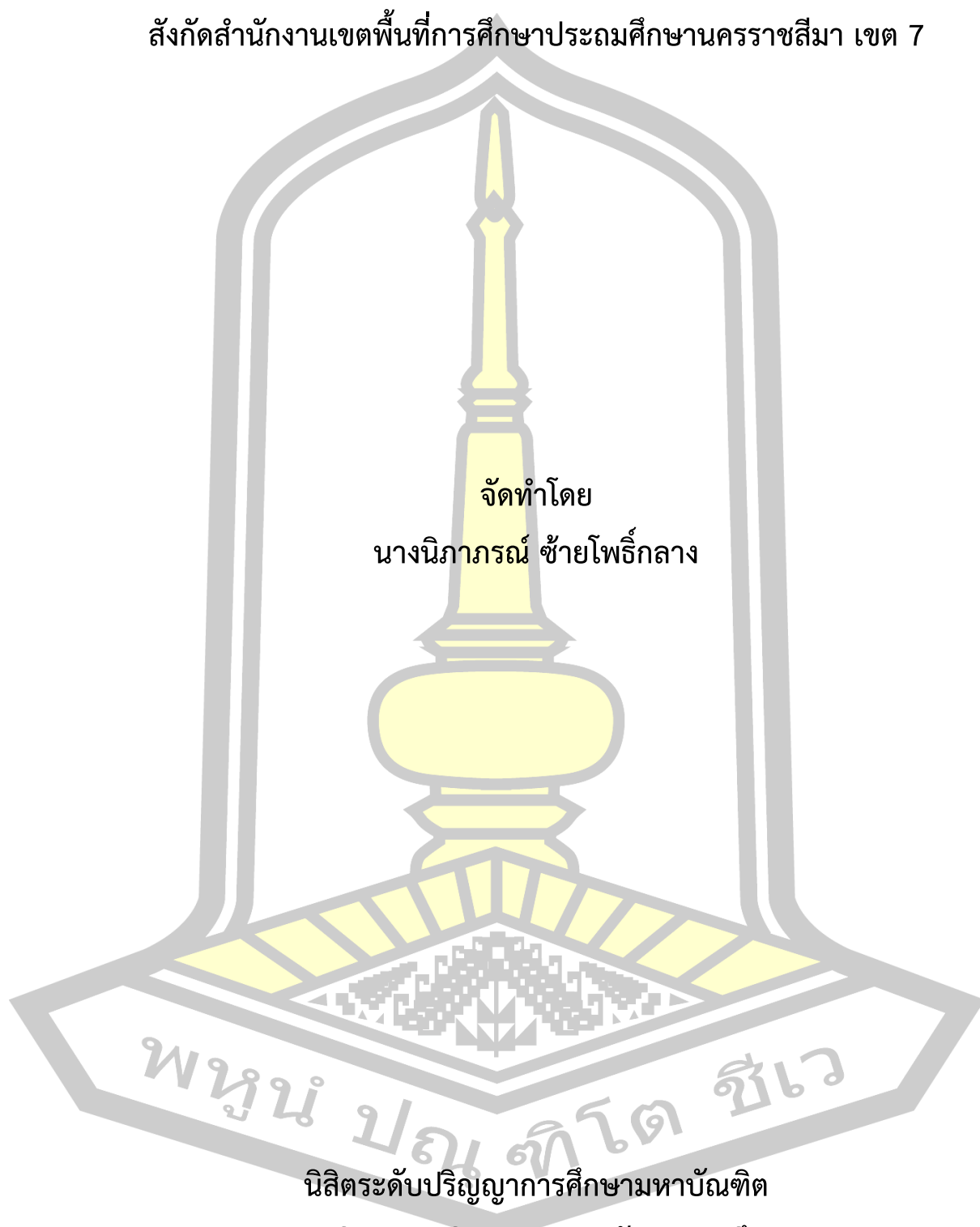

ภาคผนวก ช

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

จัดทำโดย
นางนิภาภรณ์ ชัยโพธิ์กลาง

นิสิตระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตนเอง และฝึกปฏิบัติเพื่อเกิดทักษะในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

เอกสารโปรแกรมชุดนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก

อาจารย์ ดร.สิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงจนสำเร็จ ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ณ ที่นี้

ผู้วิจัยหวังว่าโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิภาพรณ์ ชัยโพธิ์กลาง

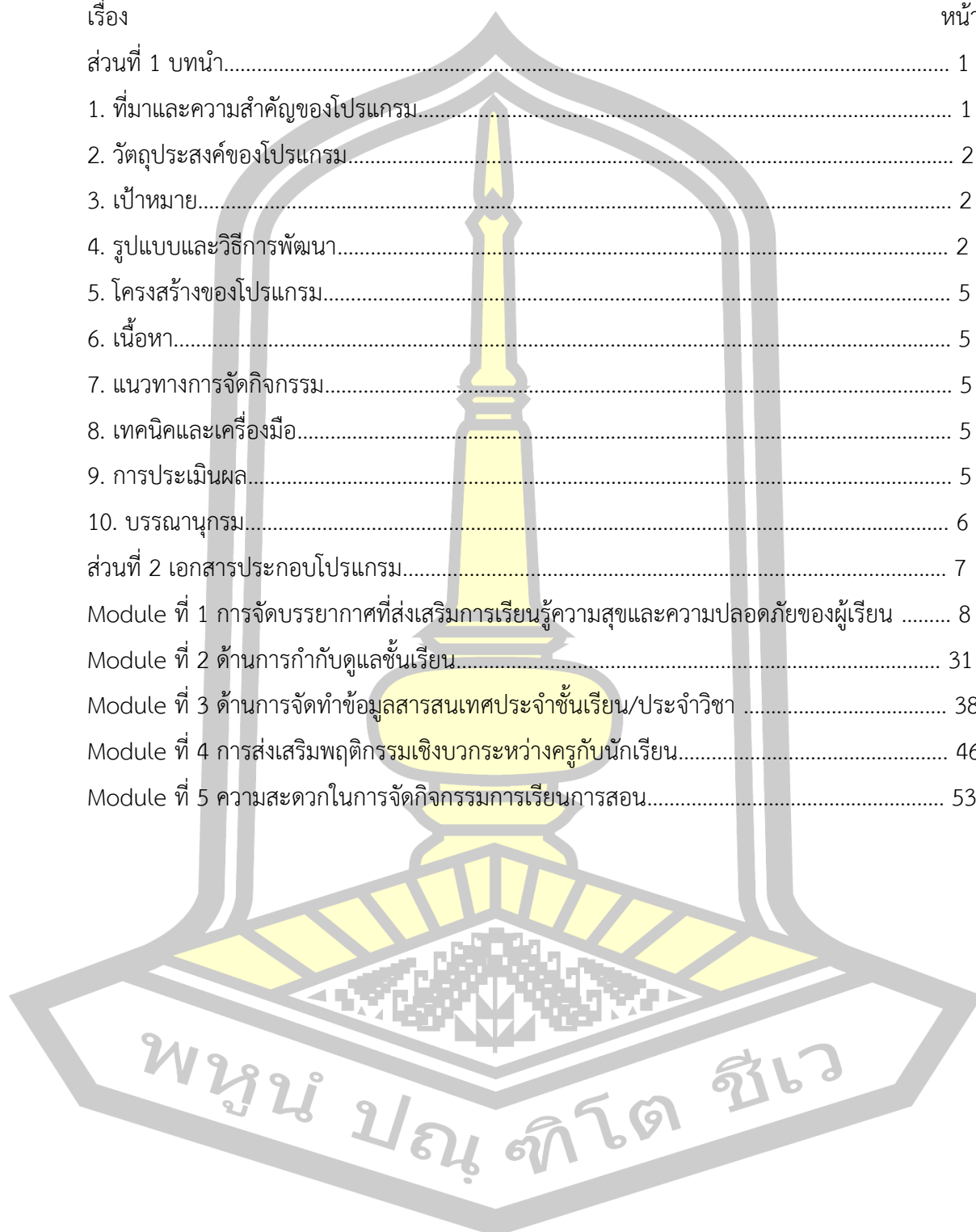
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พหุ ปรุ ทิโต ชีเว

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	1
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม.....	1
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม.....	2
3. เป้าหมาย.....	2
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา.....	2
5. โครงสร้างของโปรแกรม.....	5
6. เนื้อหา.....	5
7. แนวทางการจัดกิจกรรม.....	5
8. เทคนิคและเครื่องมือ.....	5
9. การประเมินผล.....	5
10. บรรณานุกรม.....	6
ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบโปรแกรม.....	7
Module ที่ 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	8
Module ที่ 2 ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน.....	31
Module ที่ 3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	38
Module ที่ 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน.....	46
Module ที่ 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	53

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริงเนื่องด้วยชั้นเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน หรืออาจเรียกว่า “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” (Individual Difference) ชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการดีเป็นความสามารถของผู้สอนที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอนและหมายรวมถึง ผู้เรียนมีความสุขในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน ความสุขของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สุดยอดปรารถนาของผู้สอน และผู้รับผิดชอบทางการศึกษาต้องพยายามจัดให้มีขึ้นโดยทั่วกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นองค์รวมของการบูรณาการความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน พร้อมทั้งก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มาโรงเรียนทุกวันอย่างมีความสุข (สันติ บุญภิรมย์. 2557 : 113)

การเสริมสร้างสมรรถนะของครู หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของครู อันเป็นความสามารถและคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในตัวให้ปรากฏออกมาเป็นที่ประจักษ์แก่นักเรียนและต่อสังคม การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครู ต้องอาศัยสมรรถภาพที่เป็นคุณลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ครูต้องนำความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ และสุขภาพอนามัยที่ดี สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลหรือเป็นไปตามเกณฑ์สมรรถนะ ทั้งสอง คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. 2552)

การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นสมรรถนะด้านหนึ่งในสมรรถนะครู ดังนั้น ครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา และการกำกับดูแลชั้นเรียน

สาเหตุสำคัญที่ต้องพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมากที่สุดจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ครูได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการชั้นเรียน และพัฒนาตนเองให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน ส่งเสริมประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีมากขึ้นอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาในหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ให้สถานศึกษามีศักยภาพที่จะผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถอยู่ร่วมกันและมีการแข่งขันกันอย่างสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของตนเองทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 3.1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 3.2 การกำกับดูแลชั้นเรียน
- 3.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา
- 3.4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน
- 3.5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่

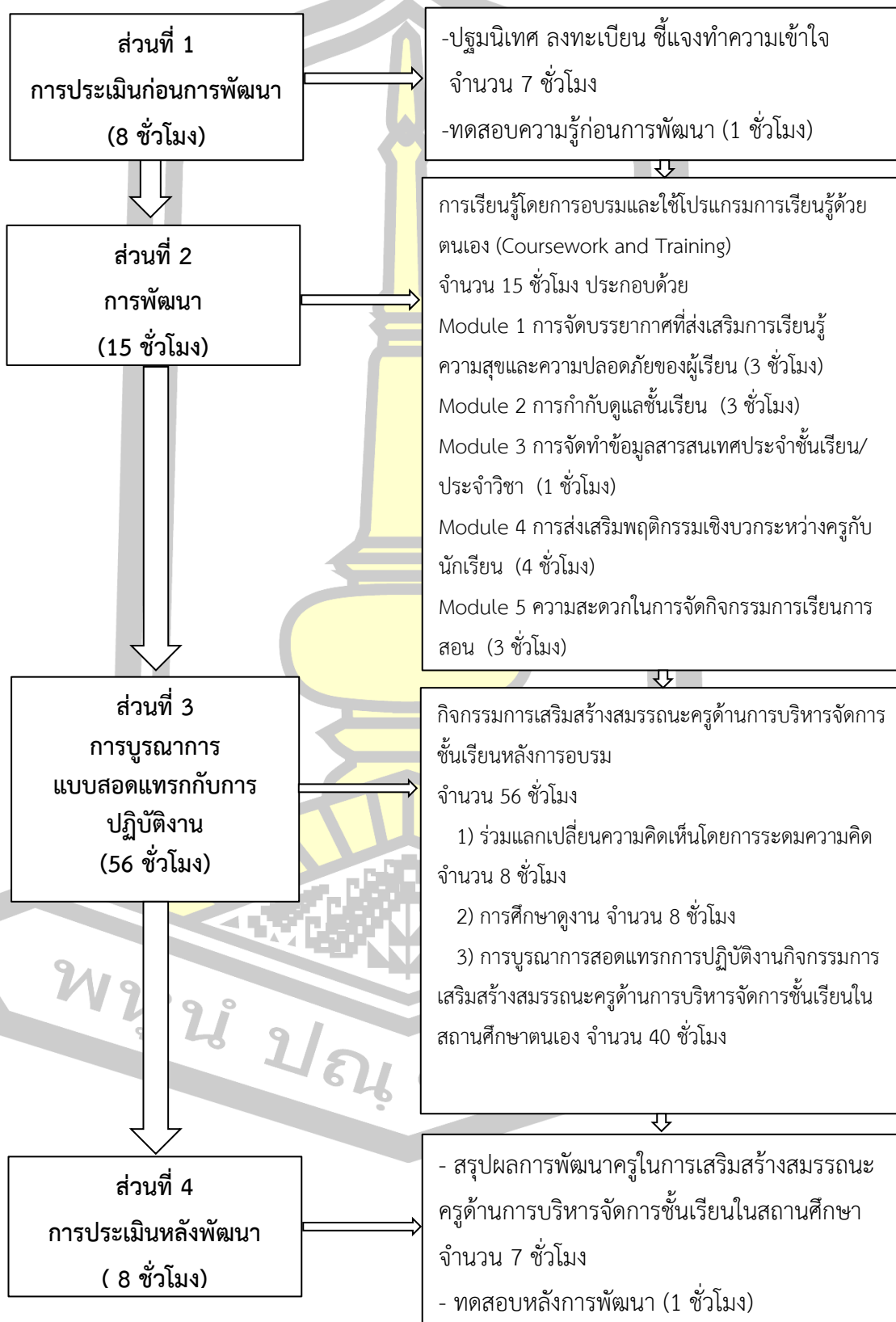
- 4.1 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
- 4.2 การเรียนรู้จากการทำงาน
- 4.3 การฝึกอบรม
- 4.4 การศึกษาดูงาน

5. โครงสร้างของโปรแกรม

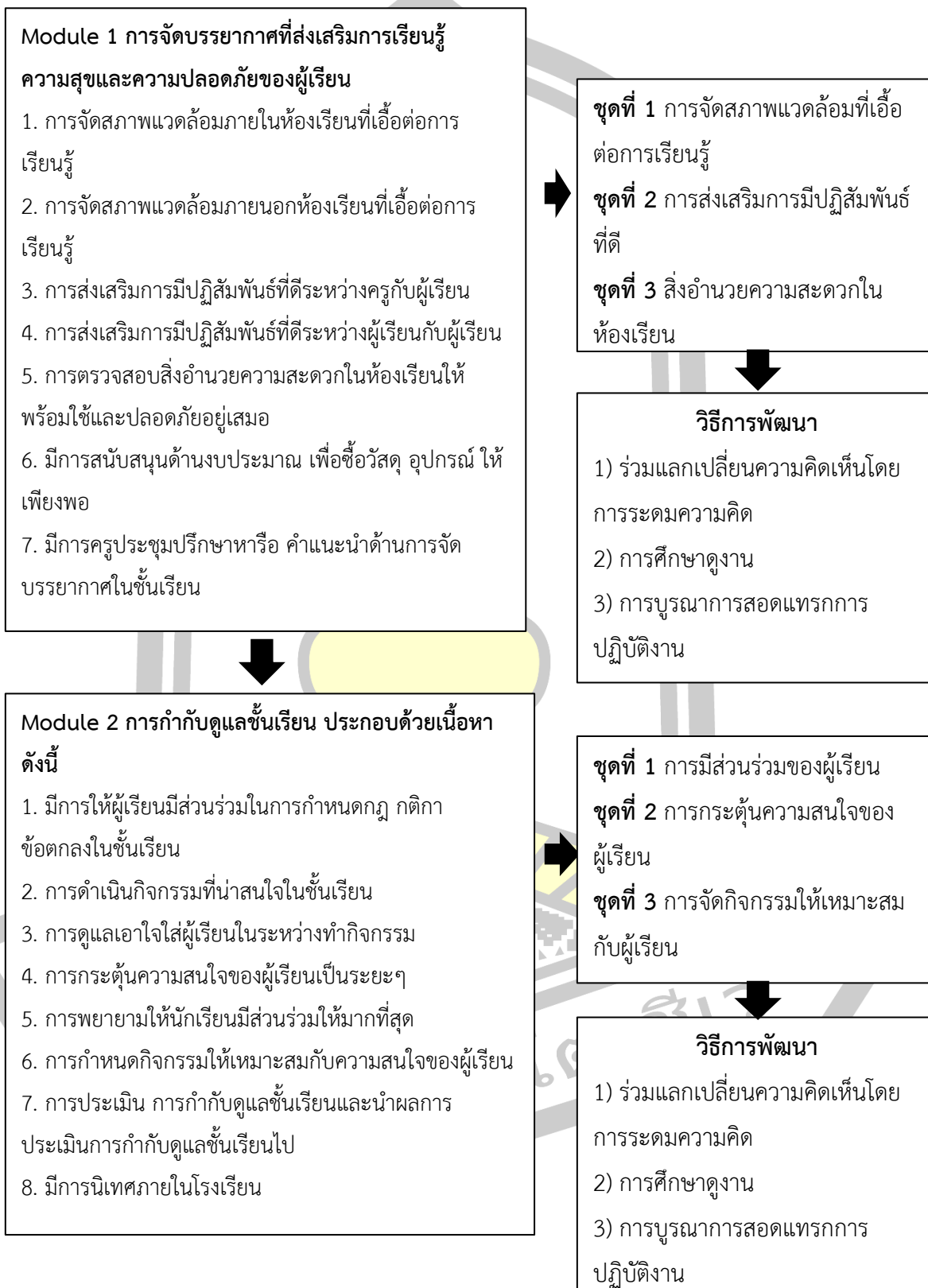
โครงสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 15 ชั่วโมง ได้แก่ Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

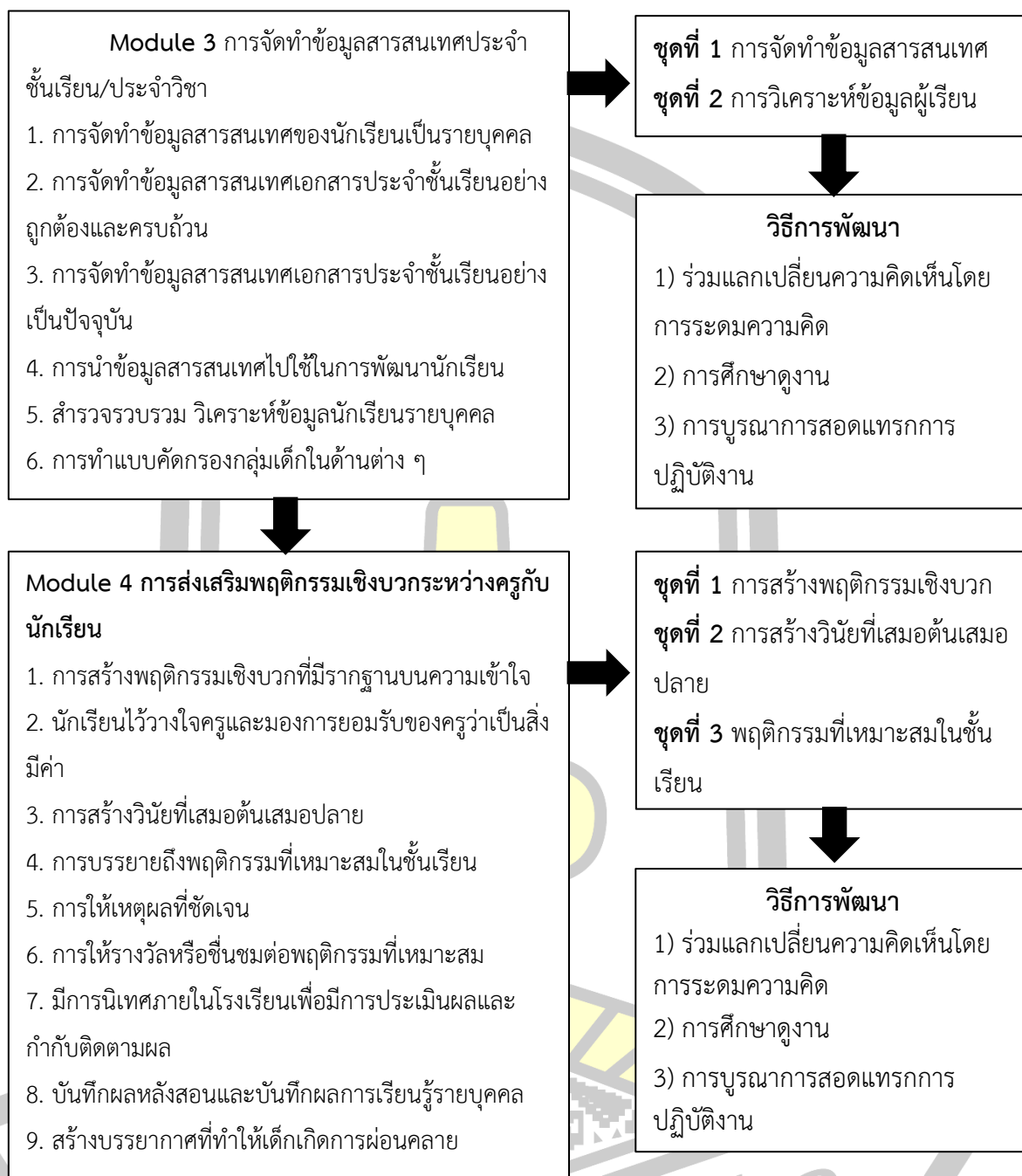

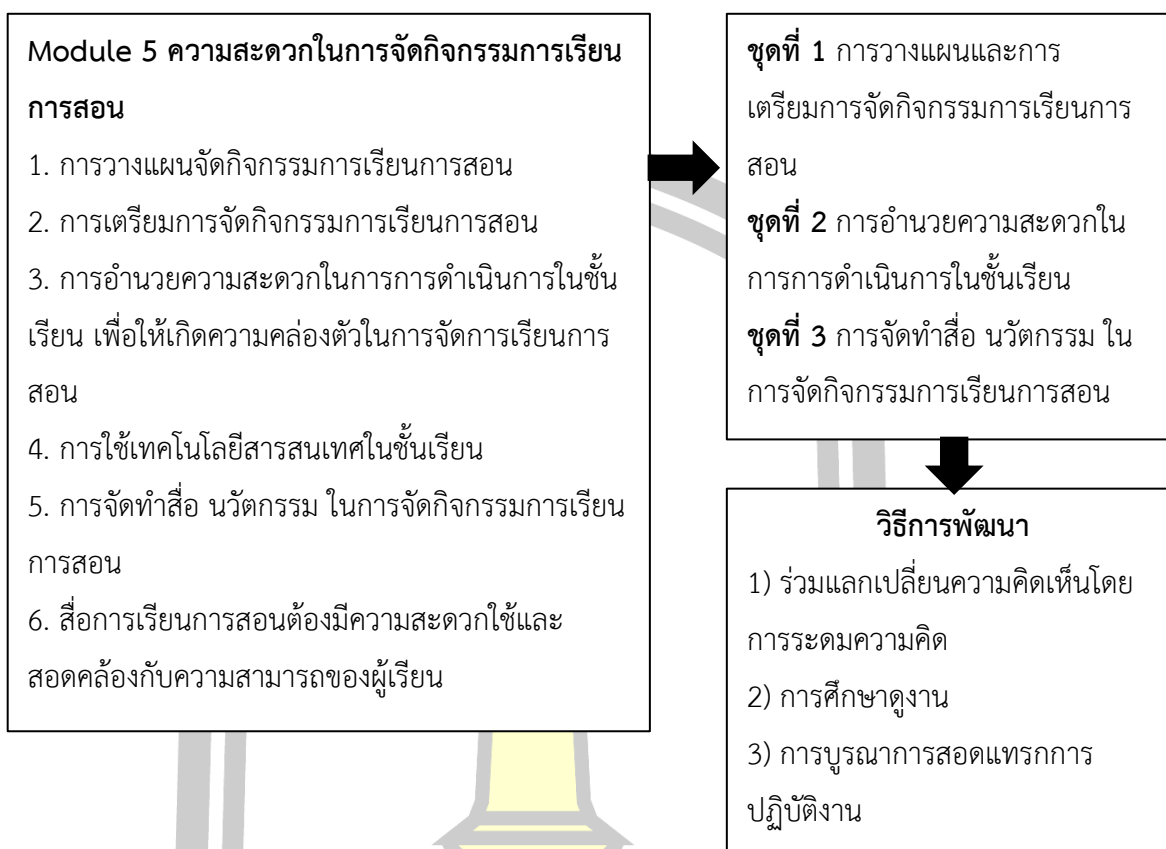
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 (87 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

6. เนื้อหา

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	3
Module 2 การกำกับดูแลชั้นเรียน (3 ชั่วโมง)	3
Module 3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	2
Module 4 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน	4
Module 5 ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3
ประเมินผลก่อน หลังการอบรม	2
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	17

7. แนวการจัดกิจกรรม

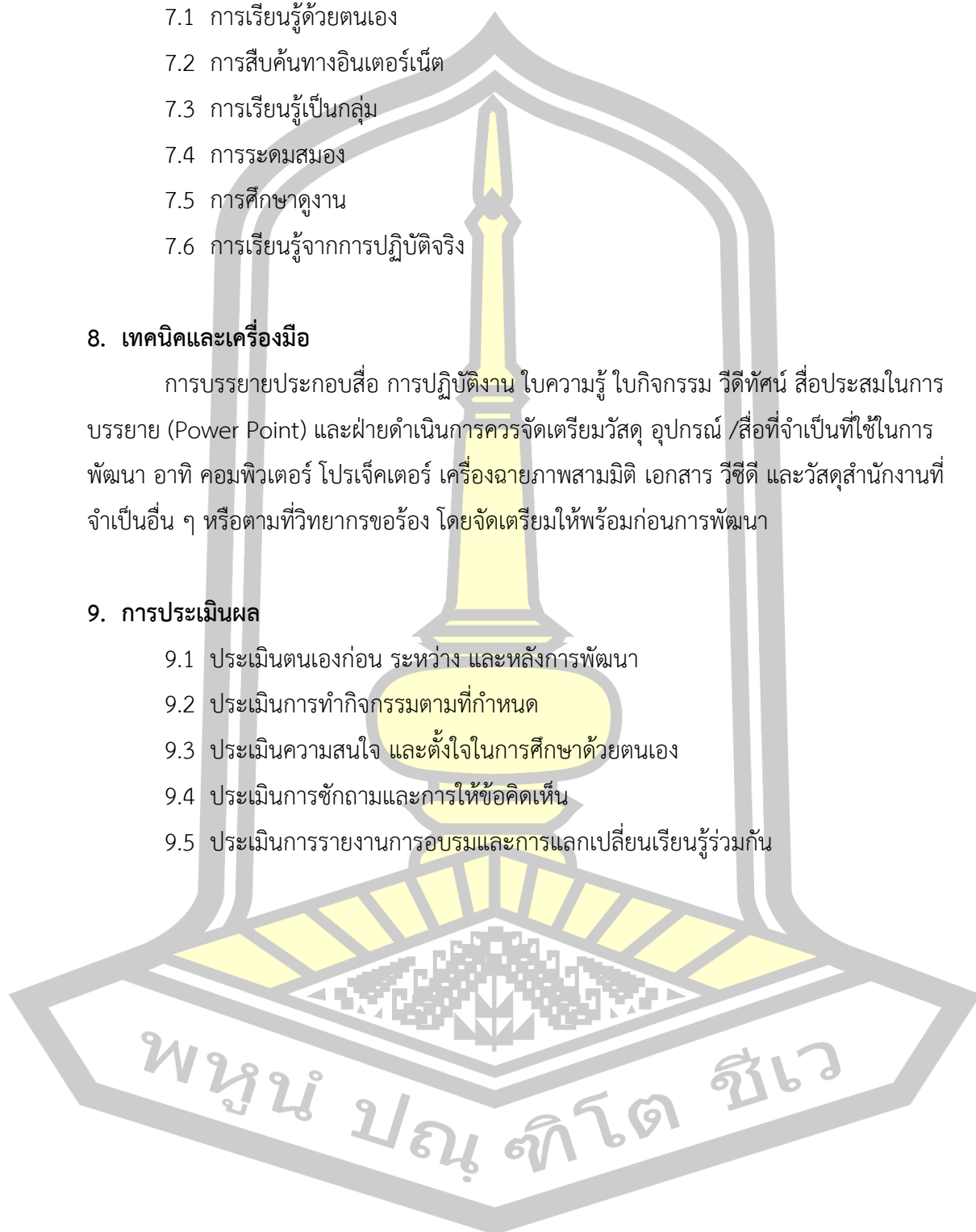
- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 การศึกษาดูงาน
- 7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

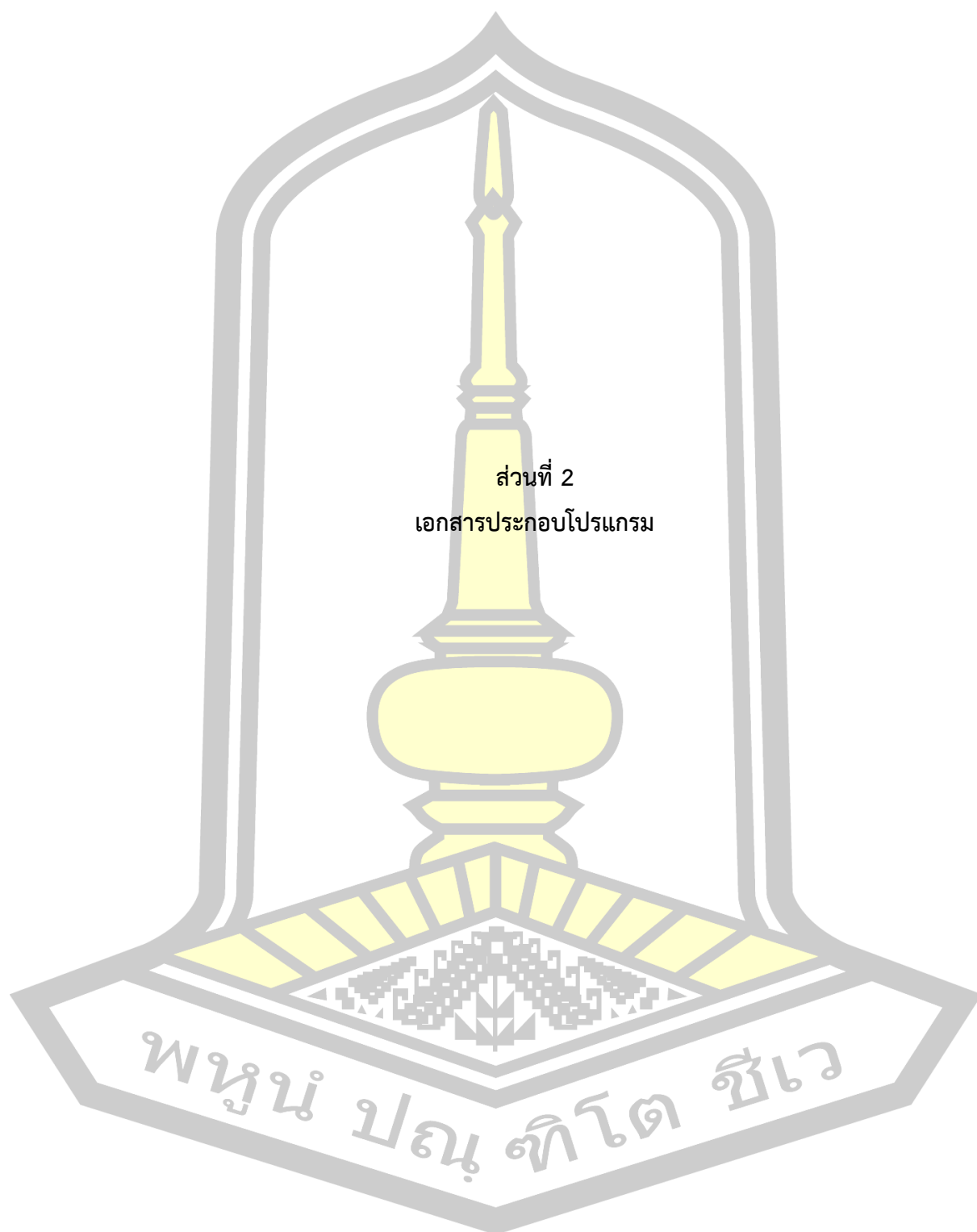
8. เทคนิคและเครื่องมือ

การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม วิดีทัศน์ สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่น ๆ หรือตามที่วิทยากรขอร้อง โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ส่วนที่ 2
เอกสารประกอบโปรแกรม

พหุ ประถม ทิโต ชีวะ

Module 1

การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน (จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน มีการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

เนื้อหาสาระ

1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน
4. การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
5. การตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ
6. มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ
7. มีการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดนำด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 1
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้

ความหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531:ค) ได้ค้นพบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ฉันท์มิตรต่อกันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกรักนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยแท้จริง ดังนั้น การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งประมวลได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่คับแคบจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม
2. ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาด ที่จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว
3. ช่วยส่งเสริมสภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ใกล้กระดานดำมากเกินไป มีขนาดโต๊ะและเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย รูปร่างของนักเรียนนักศึกษา ฯลฯ
4. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน
5. ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ
6. ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนักเรียน ให้ความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน และเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ในที่สุด

บรรยากาศที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้เป็นจริง บรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย(Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ
2. บรรยากาศที่มีอิสระ(Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สีกังเครียด

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ(Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น(Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม(Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใจการควบคุม ไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ(Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดีขึ้นไป ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่า การพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนิ่งถึง แต่สิ่งที่ล้มเหลวจะมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้การเรียนรู้อย่างดีขึ้นไป บรรยากาศทั้ง 6 ลักษณะนี้ มีผลต่อความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียน ผู้สอนควรสร้างให้เกิดในชั้นเรียน

ลักษณะของชั้นเรียนที่ดี

เพื่อให้การจัดชั้นเรียนที่ถูกต้องตามหลักการ ผู้สอนควรได้ทราบถึงลักษณะของชั้นเรียนที่ดีสรุปได้ดังนี้

1. ชั้นเรียนที่ดีควรมีสื่อสันทันตาดี สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ถูกสุขลักษณะ
2. จัดโต๊ะเก้าอี้และสิ่งของที่อยู่ในชั้นเรียนให้อำนวยต่อการเรียนการสอน และกิจกรรมประเภทต่าง ๆ
3. ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีอิสระเสรีภาพ และมีวินัยในการดูแลตนเอง
4. ใช้ประโยชน์ชั้นเรียนให้คุ้มค่า ครูอาจตัดแปลงให้เป็นห้องประชุม ห้องฉายภาพยนตร์ และอื่น ๆ
5. จัดเตรียมชั้นเรียนให้มีความพร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น การทำงานกลุ่ม การสาธิตการแสดงบทบาทสมมุติ
6. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น ให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน

รูปแบบการจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนจัดได้หลายรูปแบบ โดยจัดให้เหมาะสมกับบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ขนาดของห้องเรียน เป็นต้น ครูควรได้ปรับเปลี่ยน

รูปแบบของการจัดโต๊ะ เก้าอี้ มุมวิชาการ และมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้น่าสนใจไม่ซ้ำซากจำเจ ไม่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉงในการเรียนดีขึ้น การจัดชั้นเรียนถ้าแบ่งตามวิธีการสอนจะได้ 2 แบบ คือ แบบธรรมดา และแบบนวัตกรรม

1. ชั้นเรียนแบบธรรมดา ชั้นเรียนแบบธรรมดาเป็นชั้นเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้นำการเรียนรู้ โดยมีผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้จากครู การจัดชั้นเรียนแบบนี้จะมีโต๊ะครูอยู่หน้าชั้นเรียน และมีโต๊ะเรียนวางเรียงกันเป็นแถว โดยหันหน้าเข้าหาครูแสดงดังรูป

1.1 ลักษณะการจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนแบบธรรมดานี้ โต๊ะเรียนของนักเรียน อาจเป็นโต๊ะเดี่ยวหรือโต๊ะคู่ก็ได้ ผนังห้องเรียนอาจจะมีกระดานป้ายนิเทศ หรือสื่อการสอนเช่น แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ติดไว้ ซึ่งสื่อการสอนเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยนัก การตกแต่งผนังห้องเรียนจะแตกต่างกันออกไปตามแต่สถานที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองอาจจะมีการตกแต่งมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลออกไปตามชนบท เพราะหาสื่อการสอนได้ยากกว่า บางห้องเรียนอาจจะมีมุมความสนใจ แต่ก็ไม่ได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

1.2 บทบาทของครูและนักเรียน บทบาทของครูและนักเรียนในชั้นเรียนแบบธรรมดานี้ ครูจะเป็นผู้รอบรู้ในด้านต่าง ๆ ใช้วิธีการสอนแบบป้อนความรู้ให้แก่นักเรียนโดยการบรรยาย และอธิบายให้นักเรียนฟังอยู่ตลอดเวลา ครูจะเป็นผู้แสดงกิจกรรมต่าง ๆ เอง แม้กระทั่งการทดลองอย่างง่าย ๆ ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ยิบจับ หรือตะตองสื่อการสอนที่ครูนำมาแสดง นักเรียนจึงต้องฟังครู ไม่มีโอกาสได้พูด หรือทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อค้นหาคำตอบใด ๆ สื่อการสอนที่ใช้ส่วนมาก ได้แก่ ขอลูก กระดานดำ และแบบเรียน

2. ชั้นเรียนแบบนวัตกรรม ชั้นเรียนแบบนวัตกรรม เป็นชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการแบบสอนใหม่ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบโพร์แมท แบบสตอรีไลน์ แบบโครงงาน เป็นต้น ซึ่งทำให้นักเรียนจะมีอิสระในการเรียน อาจเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา การจัดชั้นเรียนจึงมีรูปแบบการจัดโต๊ะเก้าอี้ในลักษณะต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเรียงแถวหันหน้าเข้าหาครู เช่น จัดเป็นรูปตัวที ตัวยู วงกลม หรือจัดเป็นกลุ่ม

2.1 ลักษณะการจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนแบบนวัตกรรมนี้ โต๊ะครูไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้น อาจเคลื่อนย้ายไปตามมุมต่าง ๆ การจัดโต๊ะนักเรียนจะเปลี่ยนรูปแบบไปตามลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่นิยมจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดศูนย์สนใจ มีสื่อการสอนในรูปของชุดการสอน หรือเครื่องช่วยสอนต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง หรือศึกษาร่วมกับเพื่อน มีการตกแต่งผนังห้องและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำลังเรียน

2.2 บทบาทของครูและนักเรียน การจัดชั้นเรียนแบบนี้ครูจะเป็นผู้กำกับและแนะแนวนักเรียนเป็นผู้แสดงบทบาท ครูจะพูดน้อยลง ให้นักเรียนได้คิด ได้ถาม ได้แก้ปัญหา และได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนอาจจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อประสม เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม ชุดการสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ดังนั้น การจัดชั้นเรียนแบบนี้จึงเป็นการจัดชั้นเรียนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนสามารถเรียนรู้ได้ตนเอง

ประเภทของบรรยากาศการเรียนรู้

บรรยากาศการเรียนรู้สามารถจำแนกออกได้ดังนี้

1. บรรยากาศทางจิตวิทยา เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าลักษณะบรรยากาศทางจิตวิทยาเป็นไปในทางบวก ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกรอบอุ้มใจ ผ่อนคลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย และมีผลทำให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ ทำให้เป็นผู้ที่รักและใฝ่ในการเรียนรู้
2. บรรยากาศทางกายภาพ เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพของผู้เรียน การจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ตอบสนองผู้เรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก และดำเนินกิจกรรมด้วยความราบรื่น ส่งผลให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี ไม่ติดขัดไม่รู้สึกว่ายาก ทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนและเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น มีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. บรรยากาศทางสังคม เป็นบรรยากาศที่เกิดจากผลการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มที่อยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกัน การมีบรรยากาศทางสังคมที่เป็นมิตรต่อกัน จะทำให้ผู้เรียนรู้สึก อบอุ่นใจเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันและกัน มีการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตร ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นเป้าหมายประการหนึ่งของการจัดการศึกษา

การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

จากประเภทของบรรยากาศที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ครูซึ่งเป็นผู้บุคคลสำคัญที่จะก่อให้เกิดบรรยากาศดังกล่าวได้ จึงมีแนวทางที่จะส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. บรรยากาศทางจิตวิทยา

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเริ่มต้นจากสิ่งใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด คือ ความรู้สึกภายใน ทั้งนี้จะต้องไม่มีบรรยากาศของความกลัว ความหวาดระแวง ความดูหมิ่นเหยียดหยาม ตีตีสอน บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องให้อิสระแก่ผู้เรียน

โดยเฉพาะอิสรภาพจากความหวาดกลัว ซึ่งจากความเห็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศทางจิตวิทยาที่มีผลต่อความรู้สึก และการกระทำของผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 การสร้างบรรยากาศที่ทำหายกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากรู้อเห็น อยากรู้อแก้ปัญห อยากรู้อแสวงหาคำตอบ ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรู้สึ้อว่าตนเองมีความสามารถที่จะแก้ปัญหหรือทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ และให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนได้ลงมือทำหรือตอบสนอ รววมทั้งการยกตัวอย่างความสำเร็จ หรือสิ่งทีผู้เรียนเคยทำมาก่อนทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในความสามารถ และเกิดความภูมิใจทำให้ไม่มีความกลัวทีจะทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

1.2 การสร้างบรรยากาศทีอบอุ่น ปลอดภัย มีความเป็นมิตร ปราศจากความหวาดกลัวทีจะแสดงออก ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวจะทำให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทีจะทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าผลทีได้นั้นจะเป็นไปตามทีคิดหรือไม่ก็ตาม การสร้างบรรยากาศดังกล่าวสามารถทำได้โดยครูทำหน้าทีในการช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดความราบรื่นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยอาจเข้าไปช่วยเป็นผู้อร่วมคิดในการทำปัญหาทียากให้่ง่ายหรือลดความซับซ้อนลง แต่ยังคงให้เด็กได้ใช้ความสามารถของเขาในการเรียนรู้ โดยมีครูสนับสนุนเสริมแรง และให้คำปรึกษาจากครู

1.3 บรรยากาศทีเป็นอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง บรรยากาศดังกล่าวนี้ จะทำให้เด็กพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ลดการพึ่งพิงผู้ออื่น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง กล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นา และกล้าทีจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ บรรยากาศทีเป็นอิสระนี้ทำได้โดยครูให้โอกาส และสนับสนุนให้เด็กได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ครูเป็นเพียงผู้อให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น ขณะเดียวกันต้องให้โอกาสแก่เด็กแต่ละคนในการทีจะเลือกวิธีการเรียนรู้ทีเหมาะสมกับตน และให้เวลาอย่างพอเพียงตามความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้และใช้เวลาในการเรียนรู้ทีแตกต่างกัน แต่แม้ว่าเด็กจะได้รับอิสระดังกล่าว ครูก็ต้อสอนให้เด็กคำนึงถึงการอยู่ร่วมกัน ความเป็นอิสระของแต่ละคนจะต้องไม่รบกวนหรือทำให้ผู้ออื่นมีความสะดวกน้อยลง

1.4 บรรยากาศทีให้ได้รับความสำเร็จและเรียนรู้ผลทีเกิดจากการทำสิ่งต่าง ๆ บรรยากาศดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ทีมีกำลังใจเข้มแข็ง มีความมั่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการทำสิ่งต่าง ๆ และยอมรับผลจากการกระทำทีทั้งความสำเร็จ และผลทีไม่เป็นไปตามทีคาดหวังไว้ ครูสามารถสร้างบรรยากาศดังกล่าวได้โดยการให้เด็กกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนทีจะทำกิจกรรมต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติตามทีวางแผนไว้ ให้เวลาอย่างเพียงพอทีจะทำตามแผนงาน ครูคอยสนับสนุนให้กำลังใจ คอยแก้ปัญหเมื่อเด็กต้องการ ให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับหลังการปฏิบัติ ให้การเสริมแรงชื่นชมยินดีต่อผลสำเร็จ แต่ถ้าหากผลไม่เป็นไปตามทีคาดหวัง

ไว้ ก็อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการหาความรู้จากความล้มเหลว ให้กำลังใจและให้ทดลองแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ต่างออกไป

1.5 บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน โดยการเริ่มจากการที่ครูยอมรับผู้เรียนให้ความสำคัญต่อการคิดและการกระทำของผู้เรียน รับฟังและให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มให้ได้รับความสำเร็จจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดการยอมรับระหว่างเด็กกับเพื่อน และเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากครู เห็นความสำคัญของกลุ่ม บรรยากาศดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ ได้รับประสบการณ์ทางบวกในการพัฒนาตนเอง เกิดการ นับถือระหว่างกัน ทำให้เกิดความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น สามารถที่จะคิด เลือกลงและตัดสินใจเข้าใจถึงความสามารถของตนเอง ยอมรับผลการกระทำทั้งที่สำเร็จและทำความเข้าใจได้เมื่อทำผิดหรือล้มเหลว รู้จักนำอุปสรรคหรือความล้มเหลวมาเป็นประสบการณ์การเรียนรู้และแนวทางแก้ปัญหา เนื่องจากเชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้หลากหลายวิธีเพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ

1.6 บรรยากาศแห่งความใกล้ชิด สนับสนุนและมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เนื่องจากเด็กทุกคนต้องการความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยทางจิตใจ ต้องการการเอาใจใส่ และความรักใคร่ การจัดให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกัน ได้เล่น ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยขจัดหรือลดความขัดแย้งลงให้มากที่สุด หรือไม่ให้เกิดขึ้นเลย การสอนให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักการให้อภัย และช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดความรู้สึกรักใคร่ กลมเกลียวกัน นอกจากนี้ครูต้องแสดงความรู้สึกที่ดีต่อผู้เรียน แสดงให้ผู้เรียนรับรู้ว่าเป็นที่ยอมรับของครู ทั้งการคิดและการกระทำ การแสดงออกของครู ได้แก่ การแสดงท่าทีที่แสดงถึงการเอาใจใส่ทางบวกต่อผู้เรียนอย่างจริงใจที่สอดคล้องกับการแสดงออกทางบวกของผู้เรียน เช่น การสัมผัสทางกาย การมอง การสบตา การใช้คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง การได้รับการเอาใจใส่ดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการของครู มีความสำคัญเป็นคนหนึ่งที่มีความหมาย ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และต่อผู้อื่น บรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างรักใคร่ ทำให้เกิดความสุขในการทำสิ่งต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

2. การจัดบรรยากาศทางกายภาพ

เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งความรู้ที่เกื้อกูลต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเน้นความสะดวกสบาย สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ มีเครื่องมือและแหล่งความรู้ สอดคล้องกับกิจกรรมและความต้องการสำหรับการจัดบรรยากาศทางกายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

2.1 การจัดสถานที่และบริเวณในห้องเรียนที่อำนวยความสะดวกและตอบสนองการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการกำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องเล่น ที่เด็กต้องการใช้อย่าง

เป็นระบบสะดวกในการนำมาใช้ การทำความสะอาดและการจัดเก็บจัดบริเวณการทำกิจกรรมที่สะดวกต่อการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม มีบริเวณที่ว่างพอที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ สามารถเตรียมย้ายไปสู่การทำกิจกรรมอื่นได้โดยไม่รบกวนทำกิจกรรมของผู้อื่น มีการจัดบริเวณสำหรับการจัดแสดงหรือเก็บผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมของเด็ก

2.2 การจัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและแสดงผลการเรียนรู้ผ่านการแสดงออกและจากผลงาน ดังนั้นจะต้องจัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ การมีสื่อ วัสดุอย่างหลากหลาย พอเพียง สะดวกในการนำมาใช้ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้

2.3 การจัดแหล่งความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ที่ผู้เรียนเลือกเรียน และแหล่งความรู้ที่จัดประจำไว้ เพื่อตอบสนองความสนใจที่หลากหลาย การจัดแหล่งความรู้ควรคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและใช้ได้อย่างสะดวก ขณะเดียวกันแหล่งความรู้ก็ต้องน่าสนใจ เป็นเครื่องเร้ากระตุ้น สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากสืบเสาะ ค้นหา และลงมือ

3. บรรยากาศทางสังคม

เป็นบรรยากาศที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงที่จะเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย การเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่ การเรียนรู้ด้านความรู้ และการเรียนรู้ทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนมีความรู้ และสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่นมีความสุข สำหรับการจัดบรรยากาศทางสังคมที่สนับสนุนการเรียนรู้ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

3.1 การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีความเท่าเทียมกัน โดยครูต้องกำหนดให้มีอิทธิพลในท้องถิ่นน้อยที่สุด สร้างระบบการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียนด้วยกัน ฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2 การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ โดยจัดกิจกรรมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เล่น ทำงานและเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ครูคอยปรับปรุงการใช้ภาษา มารยาทและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เด็กสามารถทำงานกับกลุ่มเพื่อนได้อย่างดี เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งต่าง ๆ ในบรรยากาศร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งแม้จะมีการแข่งขันกันบ้าง แต่ควรเป็นการแข่งขันกันอย่างเป็นมิตร ได้มีโอกาสได้รับผลแห่งการทำงานร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งด้านความคิด

และการกระทำอันส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไป

3.3 สร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันทั้งครูกับผู้เรียน ในหมู่ผู้เรียนด้วยกัน และกับบุคคลอื่น ๆ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เริ่มต้นด้วยการสื่อสารที่ดี ซึ่งการสื่อสารระหว่างกันนั้นสามารถทำได้ทั้งการใช้วาจา ภาษาท่าทาง และการปฏิบัติต่อกัน ครูมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อกันด้วยดี ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ครูมีหน้าที่ในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และจะต้องเป็นแบบฉบับของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น

3.4 สร้างบรรยากาศที่ไม่กดดัน โดยลดกิจกรรมที่ต้องมีการแข่งขัน เพื่อให้เกิดผลแพ้ ชนะหรือการเป็นที่หนึ่งเหนือผู้อื่น ให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงออกเท่าเทียมกันและได้รับการยกย่องเหมือนกัน สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ ควรประเมินผลที่แสดงถึงพัฒนาการแห่งความเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ให้ผู้เรียนได้รู้ผลของการกระทำของตนเอง และมีการพัฒนาตนเองโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น

ปัญหาในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้

1. ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ไม่มีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการตกแต่งห้องเรียนในแต่ละครั้งอาจจะต้องอาศัยงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ตกแต่งต่าง ๆ
2. ขาดความร่วมมือของบุคลากรและผู้เรียน ในบางห้องเรียนครูผู้สอนและนักเรียนเกิดความขัดแย้งและมองไม่เห็นความสำคัญของการจัดการบริหารชั้นเรียน
3. ครูไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ ครูบางท่านมีภาระการสอนในหลายชั้นเรียน ทำให้ไม่มีเวลาในการปรับปรุงหรือตกแต่งภายในห้องเรียน อีกทั้งขาดประสบการณ์ในการจัดการบริหารห้องเรียน
4. ผู้บริหารไม่สนับสนุน ผู้บริหารในบางโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและขาดความเข้าใจในการจัดการบริหารชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเอง ได้ในอนาคต การจัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งการจัดตกแต่งในห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยา เป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้เหมาะสม นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้ การมีนิสัยรักการเรียนรู้ การเป็นคนดี และการมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่งบุคคลสำคัญที่จะสร้าง

บรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้เกิดขึ้นได้ คือ ครูผู้นำทางการเรียนรู้ที่เน้นเองการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นเกิดจากการเรียนรู้ที่ครบวงจร ซึ่งได้แก่การให้ผู้เรียนเลือกเรื่องที่จะเรียนและวิธีการเรียน จากนั้นจึงลงมือปฏิบัติตามที่ได้คิดไว้โดยการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มแล้วสรุปความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ยังเกิดจากการสนับสนุนจากปัจจัยเอื้อสามประการคือ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของวัยหรือพัฒนาการได้แก่ การเรียนรู้โดยการเคลื่อนไหวและการกระทำ ปัจจัยเอื้อประการต่อมาคือบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่สร้างความรู้สึกมีความสุข ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด ปลอดภัยและได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ส่วนปัจจัยเอื้อที่สามคือการดูแลสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของครูในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้สร้างความรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กับครู และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเรียนรู้ท่ามกลางบรรยากาศที่มีความสุข ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกผ่อนคลายไม่กดดัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

การจัดการชั้นเรียนด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ

สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพเป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติได้แก่ ต้นไม้ พืชภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ จะส่งผลต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทาง และมีแสงสว่างเพียงพอ กระจกหน้าต่างมีขนาดเหมาะสม โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ประกอบด้วยห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ แสงสว่าง สี เสียง อุณหภูมิ เหล่านี้เป็นต้น

1. ห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ห้อง พื้นห้อง ผนัง ประตู หน้าต่าง ขนาดและพื้นที่ว่างภายในห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ กระจกหน้าต่าง อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกันดอกไม้ ภาพวาด เป็นต้น
2. แสงสว่าง ได้แก่แสงธรรมชาติจากดวงอาทิตย์ และแสงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นแสงจากหลอดไฟประดิษฐ์
3. เสียง ได้แก่ เสียงบรรยายของผู้สอน เสียงการสนทนาระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน เสียงจากเครื่องขยายเสียง เหล่านี้จะต้องมีระดับความดังที่พอเหมาะ

4. อุณหภูมิ ได้แก่ ระดับความชื้นของอากาศ การถ่ายเทของอากาศ การระบายอากาศ โดยธรรมชาติและการ ระบายอากาศจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ได้แก่ พัดลม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ แหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น แหล่งวิทยบริการ ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงฝึกงาน ห้องสมุด ศูนย์วัฒนธรรม ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมี ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ การเรียน และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากใน ห้องเรียน

การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ

การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ เป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมตลอดไปถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวาง หนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ฯลฯ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้เกิดความสบายตา สบายใจ แก่ผู้พบ เห็น ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดแล้ว การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน

- ให้มีขนาดเหมาะสมกับรูปร่างและวัยของนักเรียน
 - ให้มีช่องว่างระหว่างแถวที่นักเรียนจะลุกนั่งได้สะดวก และทำกิจกรรมได้คล่องตัว
 - ให้มีความสะดวกต่อการทำความสะอาดและเคลื่อนย้ายเปลี่ยนรูปแบบที่นั่งเรียน
 - ให้มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น อาจเปลี่ยนเป็นรูปตัวที ตัวยู รูปครึ่งวงกลม หรือ เข้ากลุ่มเป็นวงกลมได้ อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
 - ให้นักเรียนที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานดำได้ชัดเจน
 - แถวหน้าของโต๊ะเรียนควรอยู่ห่างจากกระดานดำพอสมควร ไม่น้อยกว่า 3 เมตร
- ไม่ควรจัดโต๊ะติดกระดานดำมากเกินไป ทำให้นักเรียนต้องแหงนมองกระดานดำ และหายใจเอาฝุ่น ขอล็กเข้าไปมาก ทำให้เสียสุขภาพ

2. การจัดโต๊ะครู

- ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจจัดไว้หน้าห้อง ข้างห้อง หรือหลังห้องก็ได้ งานวิจัยบาง เรื่องเสนอแนะให้จัดโต๊ะครูไว้ด้านหลังห้องเพื่อให้มองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การจัด โต๊ะครูนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนด้วย

- ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งบนโต๊ะและในลิ้นชักโต๊ะ เพื่อสะดวกต่อการ ทำงานของครู และการวางสมุดงานของนักเรียน ตลอดจนเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยความเป็นระเบียบ เรียบร้อยแก่นักเรียน

3. การจัดป้ายนิเทศ

ป้ายนิเทศ ไว้ที่ฝาผนังของห้องเรียน ส่วนใหญ่จะติดไว้ที่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้าง ครูควรใช้ป้ายนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดย

- จัดตกแต่งออกแบบให้สวยงาม น่าดู สร้างความสนใจให้แก่นักเรียน
- จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียน อาจใช้ติดสรุปบทเรียน ทบทวนบทเรียน หรือเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน
- จัดให้ใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนและควรรู้
- จัดติดผลงานของนักเรียนและแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน จะเป็นการให้แรงจูงใจที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง

4. การจัดสภาพห้องเรียน ต้องให้ถูกสุขลักษณะกล่าวคือ

- มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหน้าต่างพอเพียง และมีประตูเข้าออกได้สะดวก
- มีแสงสว่างพอเหมาะ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจน เพื่อเป็นการถนอมสายตา ควรใช้ไฟฟ้าช่วย ถ้ามีแสงสว่างน้อยเกินไป
- ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียง กลิ่น ควัน ฝุ่น ฯลฯ
- มีความสะอาด โดยฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบช่วยกันเก็บกวาด เช็ดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด และฝึกการทำงานร่วมกัน

5. การจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้แก่

- มุมหนังสือ ควรมีไว้เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านคล่อง ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรหาหนังสือหลาย ๆ ประเภท ที่มีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาให้อ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อย ๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อสะดวกต่อการหยิบอ่าน
- มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ควรจัดไว้ที่น่าสนใจ ช่วยเสริมความรู้ ทบทวนความรู้ เช่น มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา มุมความรู้ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ
- มุมแสดงผลงานของนักเรียน ครูควรติดบนป้ายนิเทศ แขนงหรือจัดวางไว้บนโต๊ะ เพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไป อีกทั้งยังสามารถแก้ไขพัฒนาผลงานของนักเรียนให้ดีขึ้นโดยลำดับได้อีกด้วย
- ตู้เก็บสื่อการเรียนการสอน เช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก กระดาษ สี กาว ฯลฯ ควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ อุปกรณ์ชิ้นใดที่เก่าเกินไปหรือไม่ใช้แล้วไม่ควรเก็บไว้ในตู้ให้ดูรุงรัง

- การประดับตกแต่งห้องเรียน ครูส่วนใหญ่มักนิยมประดับตกแต่งห้องเรียนด้วยสิ่งต่าง ๆ เช่น ม่าน มู่ลี่ ภาพ ดอกไม้ คำขวัญ สุภาพบุรุษ ควรตกแต่งพอเหมาะไม่ให้ดูรุงรัง สีสนที่สีไม่ควรฉูดฉาด หรือใช้สีสะท้อนแสง อาจทำให้นักเรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียน ควรคำนึงถึงหลักความเรียบง่าย เป็นระเบียบ ประหยัด มุ่งประโยชน์ และสวยงาม

- มุมเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด ตลอดจนชั้นวางเครื่องมือเครื่องใช้ของนักเรียน เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน แก้วน้ำ กล่องอาหาร ปิ่นโต ฯลฯ ควรจัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบ และหมั่นเช็ดถูให้สะอาดเสมอ

ลักษณะของการจัดชั้นเรียนทางกายภาพที่ดี

จากงานวิจัยในปัจจุบันพบว่าการจัดชั้นเรียนทางกายภาพที่ดีนั้นจะสะท้อนลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการจัดที่ว่างในชั้นเรียนอย่างชัดเจน เพื่อใช้อเนกประสงค์และเพื่อให้นักเรียนมั่นใจในการใช้ที่ว่างของตน ตัวอย่างเช่น ชั้นเรียนจะประกอบด้วยพื้นที่ทั้งในส่วนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างพลุกพล่านได้แก่ บริเวณที่มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน และที่ว่างส่วนตัวที่นักเรียนจะทำงานได้โดยลำพัง เช่น โต๊ะในแถวของนักเรียนแต่ละคน เป็นต้น
2. ในชั้นเรียนที่มีนักเรียนมีปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมอาจแก้ปัญหาได้ด้วยการแยกออกมายุ่งในที่ว่างมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสงบ มีสมาธิในการทำงานได้อย่างอิสระตามลำพัง
3. มีที่ว่างส่วนตัวของนักเรียนแต่ละคน และมีพื้นที่ของนักเรียนทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงควรจัดสถานที่เฉพาะเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับครู และอาจจะมีที่ว่างสำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ
4. ลักษณะที่นั่งของนักเรียนเป็นแถวเพื่อสะดวกในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาการ ในขณะที่การจัดที่นั่งแบบกลุ่ม จะทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
5. การจัดชั้นเรียนในบริเวณที่จำกัดและมีการใช้อย่างหนาแน่น เช่น บริเวณที่เหลาดินสอ ที่วางถังขยะหลังห้อง หรือบริเวณที่มีการเรียนการสอน ตลอดจนส่วนที่ทำให้นักเรียนถูกรบกวนโดยง่าย ครูควรจัดให้นักเรียนนั่งห่างออกไป
6. ครูและนักเรียนทั้งชั้นควรมองเห็นกันและกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ลักษณะของการเคลื่อนไหวในชั้นเรียนนั้น ควรให้ครูมีโอกาสใกล้ชิดนักเรียนได้มากที่สุด
7. ควรจำกัดสิ่งรบกวนทางการมองเห็นและการได้ยินที่จะมารบกวนความสนใจ และพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลต่อการดำเนินในชั้นเรียน

8. การจัดที่ว่างสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรให้ที่นั่งอยู่ใกล้กับครูจะทำให้เกิดผลดี เพราะการทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้ครูสามารถจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนเท่านั้น หากแต่ยังจะช่วยครูให้สามารถพูดส่งเสริมนักเรียนในทางบวก โดยอนุโลมหรือยินยอมทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาบ้าง

9. การจัดชั้นเรียนทางกายภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อยจะมีประโยชน์และทำให้เกิดพลังเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามสภาพทางกายภาพในชั้นเรียนควรเปลี่ยนแปลงได้ตามลักษณะทางวัฒนธรรม และทางภาษาของนักเรียน ซึ่งควรจะเป็นไปตามความต้องการเฉพาะของนักเรียน

การจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยา

การจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยา หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับความรู้สึก เจตคติและพฤติกรรมของนักเรียน มีความอบอุ่น ความสบายใจ ความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน มีความกล้า มีความอิสระ ในการแสดงออก อย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน โดยปราศจากความกลัว ความวิตกกังวล มีบรรยากาศของการเรียนรู้สร้างสรรค์ไร้ความสนใจ ให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสุข ซึ่งนักเรียนจะเกิดบรรยากาศความรู้สึกอย่างนี้ก็ต้องขึ้นกับครูเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละชั้นเรียนจะขึ้นอยู่กับแนวคิด หรือความเชื่อในการจัดการศึกษาของครูหรือของสังคมในแต่ละยุคสมัย ว่ามุ่งให้นักเรียนมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนอย่างไร เช่น ต้องการให้ห้องเรียนเงียบสงบ เพื่อให้นักเรียนทุกคนตั้งใจเรียน และมุ่งอยู่กับการทำงานตรงหน้าให้สำเร็จ ซึ่งบางครั้งห้องเรียนสงบเรียบร้อยอาจทำให้นักเรียนบางคนไม่มีความสุขและอาจเกิดปัญหาการหนีโรงเรียน เป็นต้น หรือครูบางคนอาจมุ่งให้นักเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการทำงานในลักษณะ ของการร่วมมือกันภายในกลุ่ม หรือแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มห้องเรียน ลักษณะเช่นนี้ย่อมมีความคลื่อนไหวมีเสียงพูดคุยกันดังพอสมควร จึงแตกต่างจากห้องเรียนประเภทแรก ดังนั้นการตัดสินใจว่าจะดำเนินการจัดการชั้นเรียนอย่างไรมัน ครูมีอาชีพควรสำรวจหรือพิจารณาความเชื่อของตนเองว่ามุ่งให้นักเรียนอยู่ในชั้นเรียนด้วยความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม และการเรียนรู้ในรูปแบบใด และมีแนวทางการดำเนินการในชั้นเรียนของตนอย่างไร

แนวคิดการจัดการชั้นเรียนของคุณ

ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย จากการสังเกตชั้นเรียน เปรียบเทียบพฤติกรรมของการจัดชั้นเรียนบันทึกภาพกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีการจัดการที่ดี ทั้งที่มองเห็นได้ เช่น ความมีระเบียบเรียบร้อยสวยงาม หรือมีการวางแผนที่ดี การแบ่ง

สัดส่วนของการใช้ประโยชน์ของชั้นเรียนอย่างชัดเจนการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หยิบใช้ได้อย่างสะดวก มีการเคลื่อนที่อย่างเป็นระเบียบ ส่วนการจัดการชั้นเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ ห้องเรียนที่ครูต้องคอยวุ่นวายกับการจัดระบบชั้นเรียนหรือการเรียนของนักเรียนถูกรบกวนตลอดเวลาหรือชั้นเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของการสอนที่เน้นเนื้อหาทางวิชาการ ในตอนแรกคุณนิ วิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับ ความสามารถของครู ในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เข้าขัดขวางการดำเนินงานในชั้นเรียน ผลการวิเคราะห์ ไม่พบปัจจัยที่มี ความแตกต่างชัดเจนระหว่างครูที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านวิธีการตอบสนองต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ อย่างไรก็ตามจากวิจัย คุณนิได้วิเคราะห์ติดตามผลและพบว่าครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นแสดงออกถึงพฤติกรรมที่สำคัญดังนี้

1. Withitness ครูจะต้องตระหนักและรับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกส่วนของห้องเรียนอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในขณะที่ครูทำงานกับนักเรียนกลุ่มย่อยหรือรายบุคคลและแสดงให้เห็นถึงการติดตามพฤติกรรมของนักเรียน โดยการเข้าไปมีส่วนแก้ไขสถานการณ์ในทันทีและอย่างเหมาะสมเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น นับเป็นพฤติกรรมสำคัญที่ครูจะสามารถจัดการกับสิ่งผิดปกติที่กำลังจะเกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยการสังเกตและเข้าไปอยู่ระหว่างความขัดแย้งนั้นได้ก่อน แม้จนกระทั่งเหตุการณ์ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ครูก็จะสามารถแก้ไขปัญหาค้นหาได้ทันที

2. Overlapping เป็นการจัดการที่ครูสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรับผิดชอบต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคนในขณะเดียวกันก็ยังคงสนับสนุนดูแลการทำงานของนักเรียนเป็นกลุ่มโดยการใช้สายตาในการสื่อสารหรือใช้การใกล้ชิดทางกายเพื่อดึงความสนใจของนักเรียนให้กลับมาอยู่กับบทเรียนในขณะที่ครูยังคงดำเนินการสอนไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่สะดุดหรือขัดจังหวะแต่อย่างใด

3. Signal continuity and momentum during lessons เป็นการส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนกิจกรรมในระหว่างบทเรียน การสอนที่มีการเตรียมการอย่างดีและการดำเนินการสอนตามบทเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญนั้น ครูจะมีความตั้งใจในการจัดการเรียนเนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่องมากกว่าการบังคับให้เกิดการแข่งขัน ครูจึงมีทักษะในการส่งสัญญาณให้นักเรียนที่กำลังแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์(เช่นการเดินเข้าไปยืนใกล้ๆ นักเรียนที่ไม่สนใจบทเรียน หรือถามนักเรียนคนนั้นในเรื่องที่ครูกำลังสอนอยู่)เพื่อดึงความสนใจของเด็กให้กลับมาอยู่กับบทเรียนโดยไม่รบกวนนักเรียนคนอื่นที่กำลังตั้งใจเรียน นอกจากนี้ครูจะสามารถเปลี่ยนหัวข้อเรื่องที่สอนหรือเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนในระหว่างบทเรียนด้วยความราบรื่นและต่อเนื่องโดยไม่สะดุด

4. Challenge and variety in assignment เป็นการมอบหมายงานที่หลากหลาย ทำทายเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจบทเรียนได้แก่ การมอบหมายงานในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม

โดยมีความยากง่ายพอเหมาะ คือง่ายพอที่จะแน่ใจว่านักเรียนจะได้ใช้ความพยายามในการทำงานและควรเป็นสิ่งใหม่หรือยากพอที่จะท้าทายความสามารถของนักเรียนโดยมีความหลากหลายเพื่อที่จะทำให้นักเรียนสนใจตลอดเวลา คุณิน เชื่อว่าครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ใช่เป็นเพียงเพราะความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้น หากแต่เพราะเป็นความสามารถในการป้องกันเกิดปัญหาตั้งแต่แรกนอกจากนี้ ครูเหล่านี้ยังเน้นการสร้างห้องเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการเตรียมการสอนและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและการให้นักเรียนทำงานตามที่ครูกำหนดให้ดีที่สุด การจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยาเป็นการจัดการชั้นเรียนที่มีความเข้าใจ การเรียนรู้การส่งเสริมในจิตใจของนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้าใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน รวมถึงจัดสิ่งต่างที่เป็นสิ่งรบกวนออก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องจัดการสิ่งเหล่านี้เพื่อให้สมกับการเป็นครูมืออาชีพ ซึ่งการจัดการชั้นเรียนทางด้านจิตวิทยาประกอบด้วย

1. บทบาทในการเป็นผู้นำของครู

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในชั้นเรียน เป็นผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีสภาพน่าเรียนรู้ อบอุ่น หรือว่าดีใจครียดมากแล้ว โดยครูต้องทราบความคาดหวังที่นักเรียนมีต่อครู และครูมีต่อนักเรียน โดยครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การทำความเคารพการพูดการจา การตรงต่อเวลา เป็นต้นบทบาทในการเป็นผู้นำของครูแต่ละประเภทจะมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนและยิ่งไปกว่านั้นอาจมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่นหรือต่อตนเองอีกด้วยใครกเคอร์ แบ่งประเภทของลักษณะของบุคลิกภาพและบทบาทในการเป็นผู้นำของครูออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 ครูประเภทเผด็จการ

ถ้าครูเข้มงวด นักเรียนจะหงุดหงิด

ถ้าครูหน้าเนื่อคิววมวด นักเรียนจะรู้สึกเครียด

ถ้าครูฉุนเฉียว นักเรียนจะอึดอัด

ถ้าครูบ่นบ่น นักเรียนจะกลัว

ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ

ถ้าครูใช้น้ำเสียงดุดัน นักเรียนจะหวาดกลัว

ครูที่มีลักษณะเผด็จการ (autocratic teacher) ครูที่มีลักษณะเช่นนี้เชื่อว่าตนเองมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการใด ๆ ในชั้นเรียนตั้งแต่การจัดการจัดตกแต่งห้องเรียนทางกายภาพเพื่อการจัดระเบียบในชั้นเรียน การจัดตารางเรียนที่ไม่ยืดหยุ่น จากความคิด เช่น นี้ ครูจึงมีความรับผิดชอบที่จะกำหนดกฎระเบียบทั้งหมดของชั้นเรียนซึ่งรวมถึงการกำหนดบทลงโทษแก่นักเรียนที่ประพฤติผิด

กฎด้วยตัวของครูเองทั้งหมด ครูที่มีลักษณะเช่นนี้มี ความเชื่อว่าตนเองมีความรู้เป็นสำคัญทั้งในด้าน การบรรยาย การแสดงความคิดเห็นและการกำหนดงานให้นักเรียนทำ นักเรียนมีหน้าที่เชื่อฟังและทำ ตามกฎระเบียบและงานที่ครูกำหนดให้ทำ

1.2 ครูประเภทปล่อยปละเลย

ถ้าครูท้อถอย นักเรียนจะท้อแท้
 ถ้าครูเฉยเมย นักเรียนจะเฉื่อยชา
 ถ้าครูเซื่องช้า นักเรียนจะหงอยเหงา
 ถ้าครูใช้น้ำเสียงราบเรียบ นักเรียนจะไม่สนใจฟัง
 ถ้าครูปล่อยปละละเลย นักเรียนจะขาดระเบียบวินัย
 ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ

ครูมีลักษณะปล่อยปละเลย(Permissive) ครูลักษณะนี้จะมีลักษณะโอนอ่อนผ่อนตาม และไม่มีพลัง ในชั้นเรียนอาจจะมีกฎระเบียบเพียงเล็กน้อยให้นักเรียนได้ปฏิบัติและไม่ได้ให้ความสนใจกับการที่นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอ การลงโทษของครูประเภทนี้มักจะให้อภัย ไม่ค่อยเอาจริงเอาจังกับนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบและดูเหมือนครูจะไม่มีอำนาจมากเพียงพอที่จะ ให้นักเรียนทำงานตามที่ครูกำหนด บรรยากาศในชั้นเรียนเช่นนี้จะทำให้นักเรียนรู้สึกสับสนเพราะ ไม่รู้ว่าครูต้องการให้นักเรียนทำอะไรหรือเป็นอย่างไรจึงเป็นที่พึงประสงค์ของครูลักษณะครูประเภทนี้ จะทำให้ชั้นเรียนขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพราะนักเรียนแต่ละคนก็จะทำในสิ่งที่ตนเองพึง พอใจที่ครูก็ไม่ได้ว่าอะไร

1.3 ครูประเภทประชาธิปไตย

ถ้าครูแสดงความเป็นมิตร นักเรียนจะอบอุ่นใจ
 ถ้าครูยิ้มแย้ม นักเรียนจะแจ่มใส
 ถ้าครูมีอารมณ์ขัน นักเรียนจะเรียนสนุก
 ถ้าครูกระตือรือร้น นักเรียนจะกระปรี้กระเปร่า
 ถ้าครูมีน้ำเสียงนุ่มนวล นักเรียนจะสุภาพอ่อนน้อม
 ถ้าครูแต่งตัวเรียบร้อย นักเรียนจะเคารพ
 ถ้าครูให้ความเมตตาปรานี นักเรียนจะมีจิตใจอ่อนโยน
 ถ้าครูให้ความยุติธรรม นักเรียนจะศรัทธา

ครูที่มีลักษณะประชาธิปไตย(Democratic Style) ครูที่เป็นประชาธิปไตยจะมี ลักษณะของความเป็นเผด็จการหรือปล่อยปละละเลย แต่จะมีความมั่นคง มีเหตุผลเกี่ยวกับความ คาดหวังของตนที่มีค่าการเรียนรู้และการแสดงพฤติกรรมของเด็ก ครูจะใช้การอภิปรายร่วมกับ นักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบของชั้นเรียนรวมทั้งกำหนดโทษหากมีการ

ฝ่าฝืนกฎนอกจากนี้อาจร่วมกับนักเรียนในการทบทวนกฎระเบียบของชั้นเรียนได้อยู่เสมอหากมีความจำเป็นเพื่อให้กฎระเบียบเหล่านั้นมีความเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติ ครูที่เป็นประชาธิปไตยจะเป็นผู้ที่พร้อมที่จะตัดสินใจปัญหาใด ๆ แต่ก็ยอมรับความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียน ผลของการเป็นครูประชาธิปไตยจะเป็นการสร้างพลังของความเชื่อมั่นและความรู้สึกของการเป็นเจ้าของชั้นเรียนให้กับนักเรียนในทำนองเดียวกันก็จะทำให้ครูรู้สึกถึงบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนนั้น

ครูที่กล่าวมาทั้ง 3 ประเภทข้างต้น เป็นบทบาทในการเป็นผู้นำของครู เพราะฉะนั้นในยุคการศึกษาปัจจุบัน ครูที่สมควรเป็นผู้นำคือ ครูที่มีลักษณะประชาธิปไตย เพราะจะเป็นการสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความมั่นใจในตัวเองและเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเรียนรู้ระบบประชาธิปไตยของชาติด้วย

2. พฤติกรรม เทคนิค ทักษะการสอนของครู

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนครูผู้สอนต้องมีเทคนิค วิธีการในการถ่ายทอดที่น่าสนใจ หลากหลาย มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ควรสอนแบบเดียวกัน นานเกินไปเพราะจะทำให้เด็กเบื่อ เช่นการสอนบรรยาย ควรมีการสอดแทรกกิจกรรมการทดลอง การอภิปราย การแบ่งกลุ่มทำงานเพื่อเพิ่มความสนใจของเด็กต่อการเรียนรู้และให้นักเรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งพฤติกรรมของครูควรเป็นลักษณะดังต่อไปนี้

- ตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น ใช้วาจาใช้ท่าทาง ให้รางวัล และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ครูควรเริ่มแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม
- เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน แสดงให้นักเรียนเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้
- ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การให้ทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ใช้ความรู้ความคิดความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและได้ผลงานนำมาสู่ความภาคภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานให้กลุ่มทำนั้น ครูควรคำนึงถึงความง่ายของงาน ความรู้และความสามารถของนักเรียนในกลุ่ม เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึกทางบวกให้แก่นักเรียน งานใดที่ครูเห็นว่ายาก ครูควรเข้าไปดูแลกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหาในกลุ่มของตน ครูจะต้องมีความอดทนที่จะไม่รีบชี้แนะ หรือบอกวิธีการแก้ปัญหาตรง ๆ ต้องฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ แบบจนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

- ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรคิดค้นคว้าและแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้จัดการเรียนการสอน วิธีการสอนควรเป็นวิธีที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือนักเรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เช่น วิธีการสอนแบบทดลอง แบบแก้ปัญหา แบบแสดงบทบาทสมมติ แบบสืบสวนสอบสวน แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม แบบอภิปราย แบบศูนย์การเรียน ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ การจะใช้วิธีสอนแบบใดนั้นครูต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญา และวัยของนักเรียน

3. เทคนิคการปกครองชั้นเรียน

เทคนิคหรือวิธีการที่ครูใช้ปกครองชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา กล่าวคือ ถ้าครูปกครองชั้นเรียนด้วยความยุติธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย ใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ ยินดีปฏิบัติ นักเรียนก็จะอยู่ในห้องเรียนอย่างมีความสุข เกิดความรู้สึกอบอุ่นพอใจและสบายใจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าครูโหด ไม่ยุติธรรม เลือกที่รักมักที่ชัง ปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ นักเรียนจะเกิดความรู้สึกไม่ศรัทธาครู ไม่เห็นคุณค่าของระเบียบกฎเกณฑ์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่อยากมาโรงเรียนในที่สุด ดังนั้นเทคนิควิธีการปกครองชั้นเรียนของครูจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาด้วย ซึ่งครูควรยึดหลักดังต่อไปนี้

3.1 หลักประชาธิปไตย ครูควรให้ความสำคัญต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน ให้ความเสมอภาคให้อิสระ ให้ออกาสแก่ทุกคนในการแสดงความคิดเห็น ขณะเดียวกันครูต้องใจกว้าง ยินดีรับฟังความเห็นของทุกคน และควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้อำนาจการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

3.2 หลักความยุติธรรม ครูควรปกครองโดยใช้หลักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคน โดยทั่วถึง นักเรียนจะเคารพศรัทธาครู และยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบของครู ยินดีปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของครู ตลอดจนไม่สร้างปัญหาในชั้นเรียน

3.3 หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

เมตตา หมายถึง ความรักและเอ็นดู ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข

กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

มุทิตา หมายถึง ความยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นได้ดีลาภยศ สุข สรรเสริญ

อุเบกขา หมายถึง ความเที่ยงธรรม การวางตัวเป็นกลาง การวางใจเฉย

ถ้าครูทุกคนยึดหลักพรหมวิหาร 4 ในการปกครองชั้นเรียน นอกจากจะทำให้ นักเรียนมีความเคารพศรัทธาครู และมีความสุขในการเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนด้วย

3.4 หลักความใกล้ชิด การที่ครูแสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา วิธีการแสดงความสนใจนักเรียนทำได้หลายวิธี ซึ่งประกอบด้วย

1. ครูจะต้องรู้จักนักเรียนในชั้นทุกคน รู้จักชื่อจริง ชื่อเล่น ความสนใจของเด็กแต่ละคนเป็นต้นว่า งานอดิเรก มีพี่น้องกี่คน จุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียนแต่ละคน
2. ครูจะต้องแสดงความสนใจในสารทุกข์สุกดิบของเด็กแต่ละคน เช่น หมั่นถามความเป็นไปของพี่น้อง ความคืบหน้าของการสะสมแต้ม คือ ไม่เพียงรู้แต่ว่าเด็กเป็นอะไรในข้อ 1 แต่รู้ข่าวคราวเคลื่อนไหวของสิ่งเหล่านั้นด้วย
3. ครูจะมอบเวลาของตนเพื่อเด็ก เวลาที่นอกเหนือจากงานสอน ได้แก่ เวลาเย็น หลังเลิกเรียน ช่วงพักระหว่างการเรียน เพื่อช่วยเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ว่าต้องการขอคำปรึกษา ต้องการขอคำแนะนำในการหารายได้พิเศษ ครูจะต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กได้ตลอดเวลา
4. ครูจะต้องใกล้ชิด สัมผัสทั้งร่างกายและจิตใจ คำสั่งสอนและการกระทำของครูจะต้องสอดคล้องกัน เป็นต้นว่า ถ้าครูจะอบรมสั่งสอนเด็กเรื่องความซื่อสัตย์ ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์ด้วยเช่นกัน กายสัมผัสก็เป็นสิ่งจำเป็น การจับต้องตัวบ้าง จะเป็นสื่อทำให้เด็กรู้สึกถึงความใกล้ชิดสนิทสนม

ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน หมายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง 2 คนหรือบุคคล 2 ฝ่าย โดยต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครูถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนการสอนในชั้นแรก ในการเจอกันครั้งแรกของครูกับนักเรียนบุคลิกภาพของครูจะส่งผลต่อความรู้สึกของนักเรียน ถ้าครูมีความอบอุ่น เป็นกันเอง มีความเป็นมิตร เด็กก็จะไว้วางใจ และมีความรู้สึกกับครู แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าครูดูไม่เป็นมิตร ไม่มีความอบอุ่น เข้มงวดนักเรียนก็จะไม่มีความรู้สึกที่ดีกับครู รู้สึกเบื่อหน่าย ไม่มีจิตใจในการเรียนรู้อวิชานั้น และอาจเป็นปัญหาในเวลาต่อมาคือเด็กทำให้ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนเป็นไปในทางที่ไม่ดีไม่มาโรงเรียน ไม่เข้าเรียน และผลการเรียนวิชานั้นอาจตกต่ำ ซึ่งปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมี 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

4.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ครูให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีอิสระ และมีความสบายใจในการทำกิจกรรม บรรยากาศภายในห้องเรียนก็จะไม่ตึงเครียด เป็นบรรยากาศที่

รณรงค์ นำเรียน นำสอน ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบควรดำเนินการ ดังนี้

1. เริ่มสร้างความสัมพันธ์
2. สร้างสัดส่วนของคำพูดทางบวกและทางลบอย่างสม่ำเสมอ
3. สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจเกี่ยวกับความคาดหวังระดับสูงของตน
4. ร่วมกันควบคุมดูแลการแสดงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคาดหวัง
5. สร้างทางเลือกเพื่อนำไปสู่กฎกติกาในชั้นเรียน

4.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนบรรยากาศในห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น สร้างความรู้สึกที่ดีให้นักเรียนได้ถ้านักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือ มีความสมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ฯลฯ นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้นั้น ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนปกครองดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ส่งสอนอบรมบ่มนิสัย และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะค่อย ๆ ซึมซับและซบเอาสิ่งที่ดีงามไว้ปฏิบัติจนเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนที่พึงประสงค์ เมื่อนักเรียนทุกคนต่างเป็นคนดี เพราะมีครูดี ทุกคนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นส่วนสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศที่พึงปรารถนาขึ้นในห้องเรียน

4.3 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา หมายถึง การพูดจาร่วมกันในห้องเรียนระหว่างครูกับนักเรียน อาจเป็นการบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม การมอบหมายงาน การพูดของนักเรียน เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ครูควรใช้คำพูดที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งคำพูดเหล่านี้ควรเป็นน้ำเสียงที่ดูอบอุ่น ยอมรับ เห็นใจ เข้าใจ ถ้าเป็นการตั้งคำถามหรือถามนักเรียนควรเป็นคำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิด แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นและยังเป็นการเรียนรู้พฤติกรรมความรู้สึกของเด็กชั้นพื้นฐานว่าเด็กมีความรู้สึก เจตคติอย่างไรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง เช่น คำชมเมื่อนักเรียนทำงานได้ดี ทันทเวลา มาเรียนทุกวันโดยทั่วไปครูใช้การสื่อสารกับนักเรียนในสามด้าน คือ

1. เพื่อระบุความต้องการที่ครูต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. เพื่อแจ้งผลการกระทำของนักเรียน
3. เพื่อเสนอความคาดหวังทางบวกของนักเรียน

สำหรับการสื่อสารเราอาจไม่ใช่คำพูดเพียงอย่างเดียวก็ได้ เราอาจใช้การกระทำเป็นการสื่อสาร เช่น การเดินไปมาในห้องเรียน การสปรายตาดูนักเรียน ฯลฯ ซึ่งผลดีของการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาที่ดีต่อกัน สรุปได้ดังนี้

1. การแสดงออกทางวาจาด้วยดีระหว่างครูกับนักเรียน จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

2. ช่วยให้การเรียนได้ผลดี เพราะมีการสื่อความหมายที่ถูกต้อง เข้าใจกัน
3. ช่วยให้นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะรับวิชาการ หรือทำความเข้าใจบทเรียนและกล้าแสดงความคิดเห็นโดยไม่หวาดกลัวครู
4. ช่วยให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจในตัวครู มีเหตุผล
5. ช่วยแก้ปัญหาคำถามการเรียนการสอนในชั้นได้
6. ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดเจตคติ ความสนใจ ค่านิยม และผล การเรียนรู้ เป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้

การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาจากนั้นครูใช้อิทธิพลทางอ้อม(Indirect Influence) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมทางวาจาที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ครูชมเชยสนับสนุนให้กำลังใจ ครูยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ ฯลฯ โดยครูหลีกเลี่ยงการใช้อิทธิพลทางตรง(Direct Influence) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงฝ่ายเดียว เช่น ครูบรรยาย ครูสั่งการ ครูวิจารณ์ฝ่ายเดียว ดังนั้น ครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาโดยใช้อิทธิพลทางอ้อม เพื่อส่งผลดีต่อการเรียนการสอน

5. การสร้างกฎระเบียบร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับครู

เป็นสิ่งที่จำเป็นและเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการชั้นเรียนของครู ไม่ว่าจะกฎระเบียบเหล่านั้นจะกำหนดขึ้นมาจากครูเอง จากความร่วมมือกันระหว่างครูกับนักเรียนหรือจากนักเรียนที่สามารถกำหนดกติกาของการอยู่ร่วมกันขึ้นเองโดยการแนะนำการมีครูเป็นที่ปรึกษา ไม่ว่าจะแนวคิดในการจัดการชั้นเรียนจะเน้นที่อำนาจของครูหรือนั้นความรับผิดชอบของนักเรียน หรือแม้กระทั่งเน้นความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียนก็ตามเพราะด้วยความเชื่อที่ว่า การอยู่ร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติกติกาของการอยู่ร่วมกัน การเคารพสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความรับผิดชอบ ตลอดจนปฏิบัติตามกติกาที่ได้กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบในชั้นเรียน จะทำให้นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นปราศจากอุปสรรคด้วยศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ในตนเอง ทั้งยังเป็นการวางพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอีกด้วย แนวทางการปฏิบัติจริงในชั้นเรียนเกี่ยวกับการกำหนดกฎระเบียบที่เหมาะสมครูที่เป็นครูมืออาชีพพออาจดำเนินการได้ดังนี้

1. ในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา ครูอาจเริ่มต้นด้วยการกำหนดความคาดหวังของครูที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กทั้งในด้านการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนซึ่งความคาดหวังเหล่านี้อาจรวมถึงการแจ้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรซึ่งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้แล้วในหลักสูตร นอกจากนี้ครูอาจกำหนดความคาดหวังของครูที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็กทั้งในด้านการเรียนและการปฏิบัติ

กิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน ซึ่งความคาดหวังเหล่านี้อาจรวมถึงการแจ้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรซึ่งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้แล้วในหลักสูตร นอกจากนี้ครูอาจกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กเพิ่มเติมจากลักษณะเฉพาะของเด็กในแต่ละวัยที่เป็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

2. กำหนดกฎระเบียบของชั้นเรียนโดยระบุเป็นข้อ ๆ แนวทางในการกำหนดกฎระเบียบที่นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนจะต้องปฏิบัติตามนั้นครูอาจทำได้ดังนี้

2.1 เขียนด้วยข้อความที่สั้น กระชับ เข้าใจง่ายและครอบคลุม การกำหนดกฎระเบียบหากเขียนด้วยข้อความที่เข้าใจยากและซับซ้อนเกินไปทำให้เด็กเข้าใจสับสนหรือจดจำยากก็อาจทำให้เด็กไม่สนใจที่จะปฏิบัติตาม

2.2 ควรเป็นกฎระเบียบที่ครูเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นจริง ๆ และเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนของนักเรียน เช่น การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน การส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด

2.3 ควรเป็นกฎระเบียบที่ให้ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ต้องการจะบรรลุปเป้าหมายการเรียนรู้เพราะกฎกติกาในชั้นเรียนส่วนใหญ่กำหนดขึ้นเพื่อมุ่งให้นักเรียนได้สามารถพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์ การจัดการชั้นเรียนจึงเป็นการขจัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคที่จะรบกวนการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดโดยมีครูคอยดูแลช่วยเหลือ

2.4 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาปรับปรุง กฎระเบียบกติกาของห้องเรียน ครูอาจเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดกฎระเบียบของห้องเรียนในระยะแรกของการเรียนหรือระยะต้นปีการศึกษาแต่ในระยะเวลาต่อมาเมื่อนักเรียนและครูเริ่มคุ้นเคยวิถีเรียนและวิธีสอนของแต่ละฝ่ายแล้ว นักเรียนอาจมีบทบาทมากขึ้นในการปรับปรุงกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน เช่น การที่ครูกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าชั้นเรียนสายไว้แต่เมื่อพบว่านักเรียนในชั้นเรียนทุกคนไม่ได้ประพฤติดีกฎในข้อนี้เลยและทุกคนมีความกระตือรือร้นที่อยากจะเข้าห้องเรียนทุกครั้ง กฎระเบียบข้อนี้จึงไม่จำเป็นอีกต่อไปโดยอาจจะมีการเพิ่มเติมกฎระเบียบอื่นที่นักเรียนเห็นว่าจำเป็น เช่นการไม่แย่งกันพูด หรือพูดเสียงดังจนเกินไป เป็นต้น

2.5 กฎระเบียบที่ดีควรจะมีผลที่ตามมาของการไม่ปฏิบัติตามกฎซึ่งอาจเรียกว่า เป็นบทลงโทษ อาจเป็นเงื่อนไขหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างนักเรียนเช่น การให้ทำงานเพิ่ม การช่วยเหลือเพื่อนมากขึ้นโดยบทลงโทษที่กำหนดขึ้นควรเป็นที่ยอมรับของนักเรียนและอาจจะต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงบทลงโทษโดยใช้วิธีการใหม่ๆหากมีการผิดซ้ำอีกเพราะบางครั้งวิธีลงโทษที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอาจไม่ใช่เป็นการแก้ปัญหาหรือหยุดพฤติกรรมนั้นแต่กลับกลายเป็นการเสริมแรงทางบวกให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมที่มีปัญหานั้นเพิ่มมากขึ้นตัวอย่างเช่น ครูคาดโทษนักเรียนที่ทำผิดโดยเขียนชื่อนักเรียนไว้บนกระดานหรือการทำโทษหน้าชั้นเรียน วิธีการเช่นนี้อาจเป็นแรงเสริมให้

นักเรียนทำความผิดซ้ำอีกเพราะตนเองได้กลายเป็นจุดเด่นของชั้น แสดงให้เห็นว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของห้องแม้จะเป็นไปในทางลบก็ตาม เมื่อเป็นเช่นนี้ควรปรับเปลี่ยนวิธีการลงโทษไปเป็นวิธีอื่นที่จะทำให้นักเรียนรู้สึกผิดต่อการกระทำของตนและจะไม่ได้ออมรับหรือได้รับความสนใจจากกลุ่มเพื่อน ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่มีความประพฤติดี ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอสมควรได้รับการยกย่องชมเชยตามวาระโอกาสที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเสริมแรงให้เด็กเหล่านี้ได้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป

สรุป การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอนและเกิดความศรัทธาในครูผู้สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา โดยปรับบุคลิกภาพความเป็นครูให้เหมาะสมปรับพฤติกรรมการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งการสร้างการสร้างความร่วมมือกันของชั้นเรียนโดยที่ผู้เรียนยอมรับและปฏิบัติตาม เพื่อการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และนักเรียนมีเจตคติความรู้สึกรักนึกคิดที่ดีต่อครูต่อวิชา ต่อโรงเรียน และนักเรียนก็จะเรียนรู้อย่าง เก่ง ดี มีสุข

สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม

ได้แก่สภาพแวดล้อมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึงกฎ ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน องค์ประกอบของ สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม เช่น

- การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จากงานวิจัยพบว่า บรรยากาศในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- การสร้างแรงจูงใจ หากนักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียน จะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น แรงจูงใจจะมีทั้งภายนอกและ ภายใน สำหรับแรงจูงใจภายนอกนั้นผู้สอนสามารถกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ต้องการได้
- ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสำเร็จด้านวิชาการและพฤติกรรมของนักเรียนมีผลมาจากความสัมพันธ์ ที่มีระหว่างครูและนักเรียน กล่าวคือ คุณภาพของความสัมพันธ์ และการให้ความสนับสนุน ร่วมมือกันส่วนบุคคล ในชั้นเรียน มีผลต่อระดับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เนื่องมาจนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ และความ สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมด้านการเรียน

ดังนั้น จะเห็นว่าการจัดการบริหารชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตื่นตัวหรือร่าเริงในการเรียนและร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูเป็นผู้วางแผนและกระบวนการส่งเสริมทั้งทางด้านกายภาพ จิตวิทยา และสังคม โดยมีสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์(Maslow)ที่

กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานอย่างเป็นลำดับขั้น เริ่มตั้งแต่ขั้นความต้องการทางด้านร่างกาย ขั้นความต้องการความมั่นคง ขั้นความต้องการการยอมรับและยกย่องจากสังคมและขั้นความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ทำให้ต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทำให้ครูต้องเป็นผู้ช่างสังเกตว่านักเรียนมีความต้องการพื้นฐานในระดับใด และพยายามช่วยเหลือตอบสนองความต้องการของนักเรียน ให้ความเป็นอิสระและเสรี รวมทั้งจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และรู้จักตนเอง

Module 2

การกำกับดูแลชั้นเรียน

(จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง การกำกับดูแลชั้นเรียนแล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การกำกับดูแลชั้นเรียน หมายถึง การสร้างความสนใจในชั้นเรียน การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด การกำหนดกิจกรรมให้พอดีกับความสนใจของผู้เรียน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาข้อตกลงในชั้นเรียนแก้ปัญหา/พัฒนา นักเรียนด้านระเบียบวินัย โดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียนและมีการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในการกำกับดูแลชั้นเรียน

เนื้อหาสาระ

1. มีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน
2. การดำเนินกิจกรรมที่น่าสนใจในชั้นเรียน
3. การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรม
4. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ
5. การพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด
6. การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน
7. การประเมิน การกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนไป
8. มีการนิเทศภายในโรงเรียนการปรับปรุง

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2

4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 2
4. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ทดสอบความเข้าใจ

การกำกับดูแลชั้นเรียน

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับการกำกับดูแลชั้นเรียน เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้

หลักการกำกับดูแลชั้นเรียน

เนื่องจากชั้นเรียนมีความสำคัญ เปรียบเสมือนบ้านที่สองของนักเรียน นักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในชั้นเรียนประมาณวันละ 5-6 ชั่วโมง อิทธิพลของชั้นเรียนจึงมีมากพอที่จะปลูกฝังลักษณะของเด็กให้เป็นแบบที่ต้องการได้ เช่น ให้เป็นตัวของตัวเอง ให้สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี ให้ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

ให้มีความรับผิดชอบ ใ้รู้จักคิดวิเคราะห์ ดังนั้นเพื่อให้ชั้นเรียนมีคุณลักษณะนิสัยดังประสงค์ และมีความรู้สึกอบอุ่นสบายใจในการอยู่ในชั้นเรียนครูจึงควรคำนึงถึงหลักการจัดชั้นเรียน ดังต่อไปนี้

1. การจัดชั้นเรียนควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ชั้นเรียนควรเป็นห้องใหญ่หรือกว้างเพื่อสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้ จัดเป็นรูปต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ถ้าเป็นห้องเล็ก ๆ หลาย ๆ ห้องติดกัน ควรทำฝาเลื่อน เพื่อเหมาะแก่การทำให้ห้องกว้างขึ้น

2. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้าน โดยจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหรือหนังสืออ่านประกอบที่หน้าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรมควรติดอุปกรณ์รูปภาพและผลงานไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ควรจัดชั้นเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการเรียนของนักเรียนเป็นอันมาก ครูมีส่วนช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ได้ เช่น ให้นักเรียนจัดหรือติดอุปกรณ์ให้มีสีสวยงาม จัดกระถางต้นไม้ประดับชั้นเรียน จัดที่ว่างของชั้นเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมคอยให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือ ค้นคว้าแก้ปัญหา และครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ไม่ให้เครียด เป็นกันเองกับนักเรียน ให้นักเรียนรู้สึกมีความปลอดภัย สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน

4. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม ชั้นเรียนจะน่าอยู่ก็ตรงที่นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาด ตั้งแต่พื้นชั้นเรียน โต๊ะม้านั่ง ขอบประตูหน้าต่าง ขอบกระดานชอล์ก แปลงลบกระดาน ฝาผนังเพดาน ซอกมุมของห้อง ถึงขยะต้องล้างทุกวันเพื่อไม่ให้มีกลิ่นเหม็น และบริเวณที่ตั้งถึงขยะจะต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะเป็นแหล่งบ่อเกิดเชื้อโรค

5. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างความเป็นระเบียบ ทุกอย่างจัดให้เป็นระเบียบทั้งอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ เช่นการจัดโต๊ะ ชั้นวางของและหนังสือ แม้แต่การใช้สิ่งของก็ให้นักเรียนได้รู้จักหยิบใช้เก็บในที่เดิม จะให้นักเรียนเคยชินกับความเป็นระเบียบ

6. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตย โดยครูอาจจัดดังนี้

6.1 จัดให้นักเรียนเข้ากลุ่มทำงาน โดยให้มีการหมุนเวียนกลุ่มกันไป เพื่อให้ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6.2 จัดที่นั่งของนักเรียนให้สลับที่กันเสมอ เพื่อให้ทุกคนได้มีสิทธิที่จะนั่งในจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน

6.3 จัดโอกาสให้นักเรียนได้หมุนเวียนกันเป็นผู้นำกลุ่ม เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

7. ควรจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปัจจุบันเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ใช้กระบวนการสอนต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรจัดสภาพห้องให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดที่นั่งในรูปแบบต่าง ๆ อาจเป็นรูปตัวยู ตัวที หรือครึ่งวงกลม หรือจัดเป็นแถวตอนลึกให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาให้ผู้เรียนรู้สึกกล้าถามกล้าตอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เกิดความใคร่รู้ใคร่เรียน ซึ่งจะเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาดน พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม และเป็นคนเก่ง ดี มีความสุขได้ในที่สุด

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า หลักการจัดชั้นเรียน คือ การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ และการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และเพื่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

เทคนิคการกำกับดูแลชั้นเรียนของครู

เทคนิคหรือวิธีการที่ครูใช้ปกครองชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา กล่าวคือ ถ้าครูปกครองชั้นเรียนด้วยความยุติธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย ใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ ยินดีปฏิบัติ นักเรียนก็จะอยู่ในห้องเรียนอย่างมีความสุขเกิดความรู้สึกอบอุ่นพอใจและสบายใจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าครูโหด ไม่ยุติธรรม เลือกว่ารักมากกว่าซึ่ง ปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ นักเรียนจะเกิดความรู้สึกไม่ศรัทธาครู ไม่เห็นคุณค่าของระเบียบกฎเกณฑ์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่อยากมาโรงเรียนในที่สุด ดังนั้นเทคนิควิธีการปกครองชั้นเรียนของครูจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาด้วย

ในการปกครองชั้นเรียน ครูควรยึดหลักต่อไปนี้

1. หลักประชาธิปไตย ครูควรให้ความสำคัญต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน ให้ความเสมอภาคให้อิสระ ให้ออกสาแก่ทุกคนในการแสดงความคิดเห็น ขณะเดียวกันครูต้องใจกว้าง ยินดีรับฟังความเห็นของทุกคน

และควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนตามสิทธิหน้าที่ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

2. หลักความยุติธรรม ครูควรปกครองโดยใช้หลักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง นักเรียนจะเคารพศรัทธาครู และยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบของครู ยินดีปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของครู ตลอดจนไม่สร้างปัญหาในชั้นเรียน

3. หลักพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

เมตตา หมายถึง ความรักและเอ็นดู ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข

กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

มุทิตา หมายถึง ความยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นได้ลาภยศ สุข สรรเสริญ

อุเบกขา หมายถึง ความเที่ยงธรรม การวางตัวเป็นกลาง การวางใจเฉย

ถ้าครูทุกคนยึดหลักพรหมวิหาร 4 ในการปกครองชั้นเรียน นอกจากจะทำให้นักเรียนมีความเคารพศรัทธาครู และมีความสุขในการเรียนแล้วยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนด้วย

4. หลักความใกล้ชิด การที่ครูแสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา วิธีการแสดงความสนใจนักเรียนทำได้หลายวิธี จิตรา วสุวานิช (2531 : 135) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องรู้จักนักเรียนในชั้นทุกคน รู้จักชื่อจริง ชื่อเล่น ความสนใจของเด็กแต่ละคน เป็นต้นว่า งานอดิเรก มีพี่น้องกี่คน จุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียนแต่ละคน

2. ครูจะต้องแสดงความสนใจในสารทุกข์สุขดิบของเด็กแต่ละคน เช่น หมั่นถามความเป็นไปของพี่น้อง ความคืบหน้าของการสะสมแต้มปี คือ ไม่เพียงรู้แต่ว่าเด็กเป็นอะไรในข้อ 1

แต่รู้ข่าวคราวเคลื่อนไหวของสิ่งเหล่านั้นด้วย

3. ครูจะมอบเวลาของตนเพื่อเด็ก เวลาค้นนอกเหนือจากงานสอน ได้แก่ เวลาเย็น หลังเลิกเรียน ช่วงพักระหว่างการเรียน เพื่อช่วยเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษว่าต้องการขอ คำปรึกษา ต้องการขอคำแนะนำในการหารายได้พิเศษ ครูจะต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กได้ ตลอดเวลา

4. ครูจะต้องใกล้ชิด สัมผัสทั้งร่างกายและจิตใจ คำสั่งสอนและการกระทำของครู จะต้องสอดคล้องกัน เป็นต้นว่า ถ้าครูจะอบรมสั่งสอนเด็กเรื่องความซื่อสัตย์ ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็น คนซื่อสัตย์ด้วยเช่นกัน ภายสัมผัสก็เป็นสิ่งจำเป็น การจับต้องตัวบ้าง จะเป็นสื่อทำให้เด็กรู้สึกถึงความ ใกล้ชิดสนิทสนม

บทบาทหน้าที่ของครูในการกำกับดูแลชั้นเรียน

1. พิจารณาว่าตนเองเข้าใจเด็กดีแล้วหรือยัง ผู้เรียนจัดอยู่ในกลุ่มวัยใด
2. ครูที่ดีต้องอดทน อดกลั้น บางครั้งพฤติกรรมของผู้เรียนก็ทำให้ครูเหลืออด วาจาที่ ค่อนข้างก้าวร้าวเราพบได้จากผู้เรียน แต่บางครั้งก็ต้องอดทนอย่าลืมนว่าการที่ครูใช้อารมณ์โต้ตอบ ผู้เรียนก็เท่ากับเราลดวุฒิภาวะทางอารมณ์ให้เท่ากับเขา หากเราโต้ตอบด้วยความรุนแรงก็ย่อมได้ ความรุนแรงกลับมา
3. พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ทั้งวิชาการ และจิตวิทยาการเรียนการสอน ครู ควรหมั่น ติดตามข่าวสารรอบตัวอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์โลกปัจจุบันเพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัว เสริมสร้างบุคลิกภาพของครูให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ นอกจากนี้ครูยังต้องตามให้ทันวัยรุ่นว่าเขาสนใจ อะไรชอบอะไรเพื่อให้เด็กรู้สึกที่เราเป็นครูทันสมัย
4. หาเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆมาใช้ในห้องเรียน จริงอยู่ที่ว่าการสอนวิชาทฤษฎียัง จำเป็นต้องใช้การสอนแบบบรรยายอยู่ แต่การสอนแบบบรรยายก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อได้ง่าย ดังนั้นครูจึงควรมีเทคนิควิธีอื่นเข้ามาแทรกในการสอน เช่น เมื่อให้เนื้อหาไปประมาณ 20 - 30 นาที ครูควรเปลี่ยนมาใช้ในการถามตอบเพื่อทบทวนความเข้าใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีเทคนิคอื่นๆที่ช่วย สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอีก ได้แก่ การนำผู้เรียนออกไปเรียนนอกชั้นเรียน การใช้เกมหรือ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำบรรยากาศการเรียนให้เป็นเรื่องสนุกแม้เนื้อหาจะ เคร่งเครียด
5. ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายบางครั้งภาษาวิชาการก็เป็นเรื่องที่ไกลตัวทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ยากพาลเบื่อไม่สนใจเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีจะต้องเริ่มจากการเตรียมตัวของครู ครู ต้องมีการวางแผนการสอน ทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระและหาวิธีการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษา

ง่าย ๆ ประการหนึ่งคือพยายามนำเรื่องที่เป็นสถานการณ์ใกล้ตัว หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียนมาบูรณาการให้เข้ากับเนื้อหาวิชา เช่น ถ้าเรียนเรื่องระบบนิเวศเราก็ให้ผู้เรียนสำรวจระบบที่มีอยู่รอบโรงเรียน ถ้าสอนพุทธศาสนาก็อาจหยิบยกปัญหาของวัยรุ่นมาให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์ แล้วค่อยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เขาทีละนิด

6. สร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่ผู้เรียน เช่นการให้คำชม หรือให้คะแนนเสริมเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ขณะเดียวกันก็อาจเสริมแรงในทางลบโดยการกล่าวตักเตือน ตำหนิบ้างเมื่อเขาทำไม่ถูกต้อง แต่ต้องไม่ลืมว่าการตำหนิต้องทำโดยปราศจากอารมณ์

7. ให้ความยุติธรรมกับผู้เรียนอย่าสนใจเฉพาะคนที่เรียนเก่ง ครูควรมีความเมตตาที่จะถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ การทำให้ผู้ไม่รู้กลายเป็นผู้รู้นอกจากครูจะได้ความภูมิใจอันประมาณค่าไม่ได้แล้ว สิ่งที่มาคือคำชมและการยอมรับจากเด็ก

8. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การวางระเบียบปฏิบัติในการเรียน การกำหนดวิธีการวัดผล สิ่งใดที่เกิดจากการตัดสินใจของเขาเมื่อเกิดกรณีทำผิด หรือได้คะแนนน้อยเด็กจะยอมรับความผิดเพราะกฎเกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

9. แต่งตัวให้เหมาะสมกับความเป็นครูถ้าเป็นผู้หญิงก็อาจมีความสวยงามบ้างแต่อย่าลืมว่าท่านคือครูไม่ใช่ดารานะ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบทดสอบความเข้าใจ

จากเนื้อหาในชุดที่ 1 การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียนทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นสิ่งที่ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญและต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสิ่งสำคัญที่เป็นเป้าหมายรออยู่ คือ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงขอทบทวน วัดระดับความเข้าใจดังนี้

1. ครูที่มีทักษะในการกำกับดูแลชั้นเรียน ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การกำกับดูแลชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร จงยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

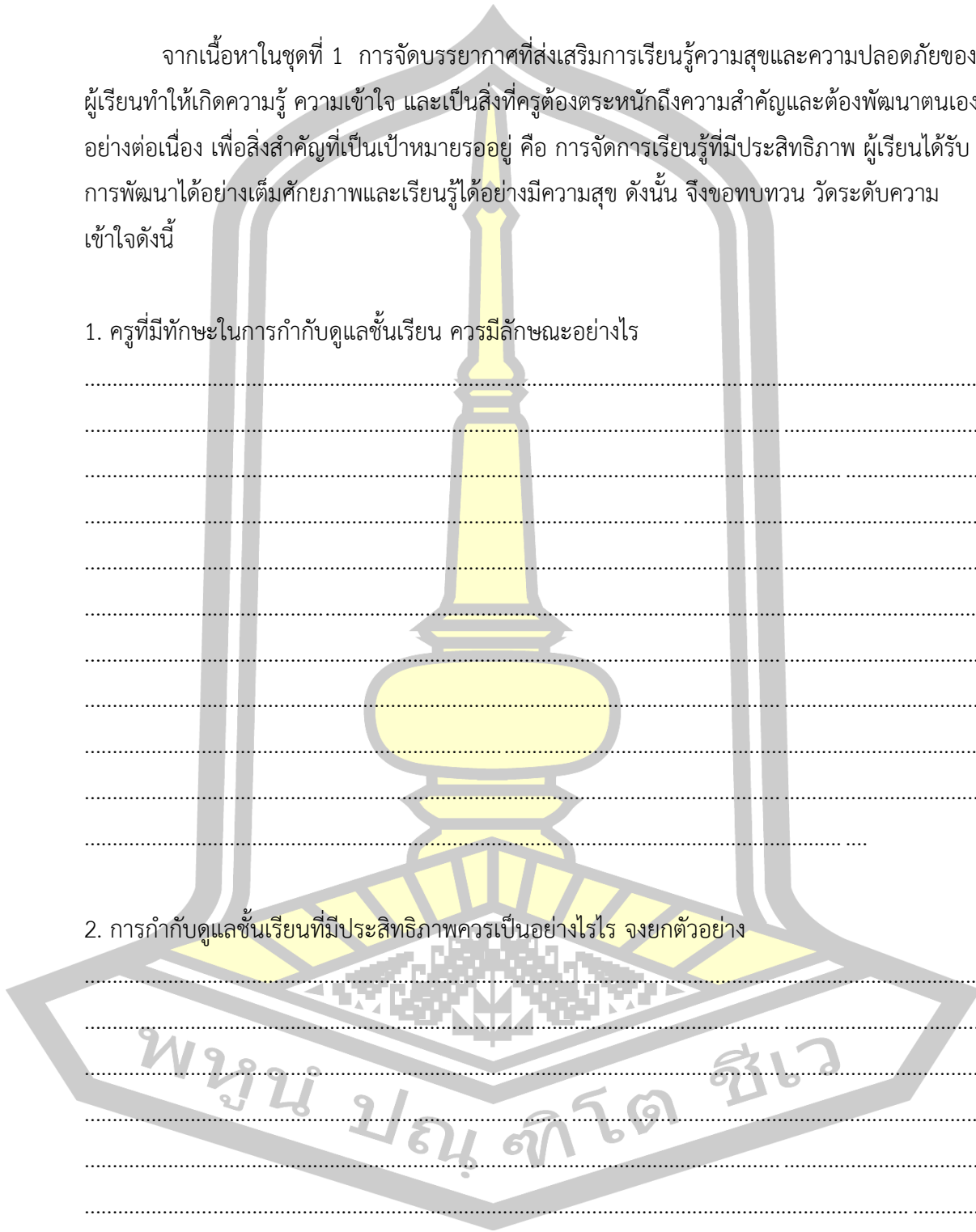
.....

.....

.....

.....

.....

Module 3

จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา (จำนวน 2 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/
ประจำวิชา
แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา หมายถึง การจัดทำข้อมูล
สารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล และเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน
และมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสาร
ประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา

เนื้อหาสาระ

1. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้องและครบถ้วน
3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน
4. การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนานักเรียน
5. สัมภาษณ์รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
6. การทำแบบคัดกรองกลุ่มเด็กในด้านต่าง ๆ

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามแบบทดสอบความเข้าใจ
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 3
4. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ทดสอบความเข้าใจ

จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ ประจำวิชา เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้

1. ความหมายของระบบข้อมูลสารสนเทศ

คำว่า “ข้อมูล” และ “สารสนเทศ” มีความหมายแตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์กัน มากกล่าวคือข้อมูล (Data) หมายถึง ตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ ที่ใช้แทนคน สิ่งของและความคิด ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เก็บรวบรวมไว้โดยไม่ผ่านการประเมิน การวิเคราะห์ ไม่สามารถนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจได้ทันที เช่น ชื่อ ที่อยู่ จำนวน ปริมาณ เป็นต้น

สารสนเทศ (Information) บางแห่งก็เรียกข้อสนเทศหรือสารนิเทศ หมายถึง การนำ ข้อมูลต่าง ๆ มาจัดกระทำ วิเคราะห์ หรือ ประมวล เพื่อให้มีความหมายหรือมีคุณค่าในการตัดสินใจ เช่น ผลจากการประเมินนักเรียน ผลจากการประเมินโรงเรียน เป็นต้น

ตัวอย่างเรามีข้อมูลจำนวนนักเรียน จำนวนครูในโรงเรียน เมื่อนำมาจัดกระทำให้อยู่ ในรูปของสารสนเทศเราอาจจะได้จำนวนนักเรียน จำแนกตามเพศ ชั้น หรืออัตราส่วนครูต่อนักเรียน ฯลฯ จากความหมายดังกล่าว โรงเรียนทุกโรงเรียนจึงต้องมีทั้งข้อมูลและสารสนเทศ ความสัมพันธ์นี้ จะเห็นชัดในแผนภูมิต่อไปนี้

ฉะนั้น ระบบข้อมูลและสารสนเทศก็คือระบบการเก็บและการจัดกระทำกับข้อมูลเพื่อให้ ผู้ใช้ได้รับประโยชน์สูงสุด ในความหมายนี้จะเห็นว่าทุกโรงเรียนจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลและ สารสนเทศเพื่อประกอบการบริหารและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

2. ประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษานั้น เป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา อย่างมีหลักและเหตุผลของผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ดังนี้

1. สำหรับผู้บริหารระดับสูง ข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารและวางแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการควบคุมติดตามและประเมินผลของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่ได้จัดทำไปแล้ว
2. ผู้บริหารระดับกลางและระดับปฏิบัติจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในการควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามแผนหรือเป้าหมาย
3. ผู้บริหารระดับห้องเรียน (ครู) จะใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอนในทุก ๆ ทาง เป็นการควบคุมการปฏิบัติงานในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ
4. สำหรับบุคคลทั่ว ๆ ไป เช่น นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักการศึกษา จะมีประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานทางวิชาการ ช่วยในการการตัดสินใจที่มีเหตุผล หรือเพื่อแสวงหาความรู้ ทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

3. คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่ดี

ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับใช้ประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ควรจะมีคุณสมบัติสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. มีความเป็นปัจจุบัน คือต้องทันต่อการใช้ประโยชน์ ไม่ช้าจนไม่สามารถใช้บอกสถานการณ์ หรือแนวโน้มของการเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ได้ และไม่ช้าจนนำมาเป็นแนวทางวางแผนปรับปรุงงานไม่ได้ ควรจะมีการเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสม
2. ตรงต่อความต้องการ ข้อมูลและสารสนเทศชุดหนึ่งอาจมีคุณค่าต่อการใช้งานหนึ่งแต่ไม่ตรงต่อความต้องการของอีกงานหนึ่ง ก็ไม่ควรจะนำมาใช้ในงานนั้นต่อไป
3. มีความถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะหากข้อมูลและสารสนเทศมีความเป็นปัจจุบันและตรงต่อความต้องการ หากขาดความถูกต้องแล้ว การนำไปใช้ประโยชน์ก็อาจจะกลายเป็นโทษ เพราะทำให้มีการตัดสินใจที่ผิดพลาด ฉะนั้นในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นตลอดจนการประมวลผลจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มาก

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ(MIS)

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System) หรือ MIS คือ ระบบที่ให้สารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะรวมทั้ง

สารสนเทศภายในและภายนอก สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ่งที่คาดว่าจะเป็นในอนาคต นอกจากนี้ระบบเอ็มไอเอสจะต้อง ให้สารสนเทศ ในช่วงเวลาที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการวางแผนการควบคุม และการปฏิบัติการขององค์กรได้อย่างถูกต้อง

สารสนเทศเพื่อการจัดการ(Management Information System)

- ระบบสารสนเทศ
- ข้อมูลสารสนเทศ
- ลักษณะสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
- ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศในองค์กร
- องค์ประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

ระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System) คือ ขบวนการประมวลผลข่าวสารที่มีอยู่ ให้อยู่ในรูปของข่าวสารที่เป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นข้อสรุปที่ใช้สนับสนุนการตัดสินใจของบุคคลระดับบริหาร ขบวนการที่ทำให้เกิดข่าวสารสารสนเทศนี้ เรียกว่า การประมวลผลสารสนเทศ (Information Processing) และเรียกรูปแบบการประมวลผลสารสนเทศด้วยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT)เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผน จัดการ และใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ

1. ระบบประมวลผล ความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย ทำให้การจัดการและการประมวลผลข้อมูลด้วยมือ ไม่สะดวก ช้า และอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์กรจึงต้องทำการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดการข้อมูล เพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น
2. ระบบสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและประมวลผล ตลอดจนการใช้ ข้อมูลในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารข้อมูลระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกัน ให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดการข้อมูล ปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจด้านการ

จัดการข้อมูล (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะ ในการจัดรูปแบบและการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเทคโนโลยีทุกรูปแบบที่นำมาประยุกต์ ในการประมวลผล การจัดเก็บ การสื่อสาร และการส่งผ่านสารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ระบบทางกายภาพ ประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร และระบบเครือข่าย ขณะที่ระบบนามธรรมเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ด้านสารสนเทศ ทั้งภายในและภายนอกระบบ ให้สามารถดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูล และสารสนเทศ

ข้อมูล (Data) คือ ข้อเท็จจริงหรือสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ อาจเป็นตัวเลขหรือข้อความที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน หรือที่ได้จากหน่วยงานอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้ทันที จะนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการประมวลผลแล้ว สารสนเทศ (Information) นั่นคือ ข้อมูลที่ได้ผ่านกระบวนการประมวลผลแล้ว อาจใช้วิธีง่าย ๆ เช่น หาค่าเฉลี่ย หรือใช้เทคนิคขั้นสูง เช่นการวิจัยดำเนินงาน เป็นต้น เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพข้อมูลทั่วไปให้อยู่ในรูปแบบที่มีความสัมพันธ์ หรือมีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหรือตอบปัญหาต่าง ๆ ได้ สารสนเทศ ประกอบด้วยข้อมูล เอกสาร เสียง หรือรูปภาพต่าง ๆ แต่จัดเนื้อเรื่องให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สารสนเทศไม่ใช่ว่าจำกัดเฉพาะเพียงตัวเลขเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

คุณสมบัติของข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจำเป็นต้องมีความพยายามและตั้งใจดำเนินการ หรือกล่าวได้ว่าการได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์ องค์การจำเป็นต้องลงทุน ทั้งในด้านตัวข้อมูล เครื่องจักร และอุปกรณ์ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรขึ้นมารองรับ เพื่อให้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการระบบข้อมูลจึงต้องคำนึงถึงปัญหาเหล่านี้ และพยายามมองปัญหาแบบที่เป็นจริง สามารถดำเนินการได้ ให้ประสิทธิผลคุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ดี ข้อมูลจะต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ความถูกต้อง หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วข้อมูลเหล่านั้นเชื่อถือไม่ได้จะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก ผู้ใช้ไม่กล้าอ้างอิง หรือนำเอาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นเหตุให้การตัดสินใจของผู้บริหารขาดความแม่นยำ และอาจมีโอกาสมิผิดพลาดได้ โครงสร้างข้อมูลที่ออกแบบต้องคำนึงถึงกรรมวิธีการดำเนินงานเพื่อให้ได้ความถูกต้องแม่นยำมากที่สุด โดยปกติความผิดพลาดของสารสนเทศส่วนใหญ่ มาจากข้อมูลที่ไม่มีความถูกต้องซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากคนหรือเครื่องจักร การออกแบบระบบจึงต้องคำนึงถึงในเรื่องนี้

2. ความรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน การได้มาของข้อมูลจำเป็นต้องให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ มีการตอบสนองต่อผู้ใช้ได้เร็ว ดีความหมายสารสนเทศได้ทันต่อเหตุการณ์หรือความต้องการ มีการออกแบบระบบการเรียนค้น และรายงานตามผู้ใช้

3. ความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์ของสารสนเทศขึ้นกับการรวบรวมข้อมูลและวิธีการทางปฏิบัติด้วย ในการดำเนินการจัดทำสารสนเทศต้องสำรวจและสอบถามความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในระดับหนึ่งที่เหมาะสม

4. ความชัดเจนและกะทัดรัด การจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากจะต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมากจึงจำเป็นต้องออกแบบโครงสร้างข้อมูลให้กะทัดรัดสื่อความหมายได้ มีการใช้รหัสหรือย่อข้อมูลให้เหมาะสมเพื่อที่จะจัดเก็บเข้าไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

5. ความสอดคล้อง ความต้องการเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของหน่วยงานและองค์การ ทัศนภาพการใช้ข้อมูล ความลึกหรือความกว้างของขอบเขตของข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการ

การทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ

การทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินการเริ่มตั้งแต่การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล การดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้กลายเป็นสารสนเทศและการดูแลรักษา สารสนเทศเพื่อการใช้งาน

1. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล ควรประกอบด้วย

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีจำนวนมาก และต้องเก็บให้ได้อย่างทันเวลา เช่น ข้อมูลการลงทะเบียนเรียนของนักเรียน ข้อมูลประวัติบุคลากร ปัจจุบันมีเทคโนโลยีช่วยในการจัดเก็บอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การป้อนข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ การอ่านข้อมูลจากรหัสแท่ง การตรวจใบลงทะเบียนที่มีการฝนดินสอดำในตำแหน่งต่าง ๆ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นกัน

1.2 การตรวจสอบข้อมูล เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจำเป็นต้องมีการตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ข้อมูลที่เก็บเข้าในระบบจะต้องมีความเชื่อถือได้ หากพบที่ผิดพลาดต้องแก้ไข การตรวจสอบข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การใช้ผู้ป้อนข้อมูลสองคนป้อนข้อมูลชุดเดียวกันเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วเปรียบเทียบกัน

2. การดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้กลายเป็นสารสนเทศ อาจประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.1 การจัดแบ่งข้อมูล ข้อมูลที่จัดเก็บจะต้องมีการแบ่งแยกกลุ่ม เพื่อเตรียมไว้สำหรับการใช้งาน การแบ่งแยกกลุ่มมีวิธีการ ที่ชัดเจน เช่น ข้อมูลในโรงเรียนมีการแบ่งเป็นแฟ้มประวัติ

นักเรียน และแฟ้มลงทะเบียน สมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองมีการแบ่ง หมวดหมู่สินค้า และบริการ เพื่อความสะดวกในการค้นหา

2.2 การจัดเรียงข้อมูล เมื่อจัดแบ่งกลุ่มเป็นแฟ้มแล้ว ควรมีการจัดเรียงข้อมูลตามลำดับ ตัวเลข หรือตัวอักษร หรือเพื่อให้เรียก ใช้งานได้ง่ายประหยัดเวลา ตัวอย่างการจัดเรียงข้อมูล เช่นการจัดเรียงบัตรข้อมูลผู้แต่งหนังสือในตู้บัตรรายการของห้องสมุด ตามลำดับตัวอักษร การจัดเรียงชื่อคนในสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ ทำให้ค้นหาได้ง่าย

2.3 การสรุปผล บางครั้งข้อมูลที่จัดเก็บมีเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการสรุปผลหรือสร้างรายงานย่อ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่สรุปได้นี้อาจสื่อความหมายได้ดีกว่า เช่นสถิติจำนวนนักเรียนแยกตามชั้นเรียนแต่ละชั้น

2.4 การคำนวณ ข้อมูลที่เก็บมีเป็นจำนวนมากข้อมูลบางส่วนเป็นข้อมูลตัวเลขที่สามารถนำไปคำนวณเพื่อหาผลลัพธ์บางอย่างได้ ดังนั้นการสร้างสารสนเทศจากข้อมูลจึงอาศัยการคำนวณข้อมูลที่เก็บไว้ด้วย

3. การดูแลรักษาสารสนเทศเพื่อการใช้งาน ประกอบด้วย

3.1 การเก็บรักษาข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลหมายถึงการนำข้อมูลมาบันทึกเก็บไว้ในสื่อบันทึกต่าง ๆ เช่น แผ่นบันทึกข้อมูลนอกจากนี้ยังรวมถึงการดูแล และทำสำเนาข้อมูล เพื่อให้ใช้งานต่อไปในอนาคตได้

3.2 การค้นหาข้อมูล ข้อมูลที่จัดเก็บไว้มีจุดประสงค์ที่จะเรียกใช้งานได้ต่อไปการค้นหาข้อมูลจะต้องค้นได้ถูกต้องแม่นยำรวดเร็ว จึงมีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วยในการทำงาน ทำให้การเรียกค้นกระทำ得快ทันเวลา

3.3 การทำสำเนาข้อมูล การทำสำเนาเพื่อที่จะนำข้อมูลเก็บรักษาไว้ หรือนำไปแจกจ่ายในภายหลัง จึงควรจัดเก็บข้อมูลให้ง่ายต่อการทำสำเนา หรือนำไปใช้อีกครั้งใดโดยง่าย

3.4 การสื่อสาร ข้อมูลต้องกระจายหรือส่งต่อไปยังผู้ใช้งานที่ห่างไกลได้ง่าย การสื่อสารข้อมูลจึงเป็นเรื่องสำคัญและมีบทบาทที่สำคัญยิ่งจะทำให้การส่งข่าวสารไปยังผู้ใช้ทำได้รวดเร็วและทันเวลา

Module 4

ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

(จำนวน 4 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียนแล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึก ทำให้นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า และการสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย พฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็จะลดลง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

เนื้อหาสาระ

1. การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกที่มีรากฐานบนความเข้าใจ
2. นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งมีค่า
3. การสร้างวินัยที่เสมอต้นเสมอปลาย
4. การบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน
5. การให้เหตุผลที่ชัดเจน
6. การให้รางวัลหรือชื่นชมต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม
7. มีการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมีการประเมินผลและกำกับติดตามผล
8. บันทึกผลหลังสอนและบันทึกผลการเรียนรู้รายบุคคล
9. สร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กเกิดการผ่อนคลาย

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามแบบทดสอบความเข้าใจ
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 4
4. เครื่องฉายอินเตอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ทดสอบความเข้าใจ

ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้

ครูถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญสำหรับนักเรียนนอกเหนือจากผู้ปกครอง ทุกศาสนาและทุกวัฒนธรรมสอนให้นักเรียนควรที่จะเคารพครูและพยายามที่จะเรียนรู้จากครูไม่เพียงแต่ด้านวิชาการเท่านั้นแต่รวมถึงคุณค่าของชีวิตด้วย ครูมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างบุคลิกภาพ สร้างความสัมพันธ์ให้กับนักเรียน และพัฒนานักเรียนด้านวิชาการควบคู่ไปกับการเจริญเติบโต

ในทางบวกความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนควรให้กำลังใจและส่งเสริมนักเรียนในการเรียนรู้ รู้สึกอิสระในการที่จะถามเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ นักเรียนต้องการที่จะได้คำตอบหรือวิธีการที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นคำตอบที่นักเรียนพูดออกมาจะไม่มีคำตอบที่ผิดเพราะจะทำให้สัทความคิด การสื่อสารของความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

สิ่งจำเป็น 2 ประเด็นหลักที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปในทางบวก ประเด็นที่หนึ่ง ระดับของนักเรียนในชั้นเรียนเป็นอุปสรรคที่สำคัญนักเรียนบางคนตั้งใจเรียนและมีสมาธิในการเรียน แต่ยังมีครูบางคนที่ยังกังวลเป็นห่วง ซึ่งเป็นธรรมชาติของนักเรียนและเป็นการยากที่เราจะหาวิธีการ ให้นักเรียนและดึงสมาธินักเรียนให้อยู่ในชั้นเรียน เพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ครูต้องมองข้ามอุปสรรคเหล่านี้ไปให้ได้และดูแลนักเรียนเป็นพิเศษ และครูควรมีความเมตตา ความเข้มงวดในการดูแลนักเรียน นี้คือ 2 สาเหตุที่จะก่อให้เกิดความวุ่นวาย นี้คือความรับผิดชอบของครูที่จะสังเกตนักเรียนเป็น

รายบุคคลในชั้นเรียน เพื่อที่จะดูความก้าวหน้าและตรวจสอบติดตามนักเรียน ใส่ใจนักเรียนตามระดับของนักเรียนในชั้นเรียน

อีกประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเวลา ขณะที่นักเรียนอยู่ระดับประถมศึกษาครูจะดูแลและแสดงออกกับนักเรียนเหมือนเป็นแม่ของนักเรียน ชี้แนะทุกสิ่งทุกอย่างให้กับนักเรียน และในช่วงมัธยมศึกษาครูจะต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมากในการที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน สำเร็จบรรลุในการที่จะสอนให้นักเรียนให้รู้จักคุณค่าที่แท้จริงของชีวิต และนี่คือสิ่งที่ครูต้องประสบในการสอน ในระดับนี้ครูจะเปลี่ยนแปลงจากครูที่เป็นผู้สอนที่รับผิดชอบสอนนักเรียนเพียงอย่างเดียวสอนนักเรียนมากกว่าสอนเนื้อหาในตำรา สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่เข้มแข็ง มีความจำเป็นอย่างมากที่ครูต้องเข้าใจนักเรียน เข้าใจศึกษาถึงพื้นฐานและวัฒนธรรมที่แตกต่างของนักเรียนในชั้นเรียน

สิ่งจำเป็นที่เพิ่มขึ้นของครูควรแก้ไขและส่งเสริมนักเรียน ครูควรพัฒนาระดับความเข้าใจ ได้รับความรู้สึกของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญให้นักเรียนตระหนักและเคารพตนเอง นี่เป็นผลสะท้อนที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ โดยภาพรวมขนาดของชั้นเรียนก็เป็นส่วนหนึ่ง ถ้าชั้นเรียนมีขนาดใหญ่ก็เป็นการยากที่จะศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นผู้บริหารควรจัดชั้นเรียนให้มีขนาดเล็ก เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่เด่นชัด การแข่งขันที่มีมากขึ้นในสังคมก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปรับปรุงความสัมพันธ์ของแต่ละคน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นสูงสุดที่เหมาะสมในการพัฒนาเยาวชนให้เจริญเติบโตและมีการศึกษา มีความรับผิดชอบ และเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม

ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน

ปฏิสัมพันธ์ (interaction) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล 2 คน หรือบุคคล 2 ฝ่าย โดยต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (ประดินันท์ อุปรมย์. 2523 : 133) ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมี 3 ลักษณะ ได้แก่

4.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ครูให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีอิสระ และมีความสบายใจในการทำกิจกรรม บรรยากาศภายในห้องเรียนก็จะไม่ตึงเครียด เป็นบรรยากาศที่รื่นรมย์ น่าเรียน น่าสอน ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

4.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บรรยากาศในห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น สร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนได้ถ้าเด็กนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือ มีความ

สมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ฯลฯ นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้นั้น ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปกครองดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง สั่งสอนอบรมบ่มนิสัย และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะค่อย ๆ ซึมซับทราบและซบเอาสิ่งที่ดีงามไว้ปฏิบัติจนเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนที่พึงประสงค์ เมื่อนักเรียนทุกคนต่างเป็นคนดี เพราะมีครูดี ทุกคนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นส่วนสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศที่พึงปรารถนาขึ้นในห้องเรียน

4.3 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา หมายถึง การพูดจาร่วมกันในระดับเรียนระหว่างครูกับนักเรียน อาจเป็นการบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม การมอบหมายงาน การพูดของนักเรียน เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเช่นกัน พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2532 : 14) ได้กล่าวถึงผลดีของการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาที่ดีต่อกันไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การแสดงออกทางวาจาด้วยดีระหว่างครูกับนักเรียน จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน
2. ช่วยให้การเรียนได้ผลดี เพราะมีการสื่อความหมายที่ถูกต้อง เข้าใจกัน
3. ช่วยให้นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะรับวิชาการ หรือทำความเข้าใจบทเรียนและกล้าแสดงความคิดเห็นโดยไม่หวาดกลัวครู
4. ช่วยให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจในตัวครู มีเหตุผล
5. ช่วยแก้ปัญหาคำถามการเรียนการสอนในชั้นได้
6. ช่วยสร้างบรรยากาศที่อื้ออานวยให้เกิดเจตคติ ความสนใจ ค่านิยม และผลการเรียนรู้ เป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้

การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจานั้นควรใช้อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Influence) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมทางวาจาที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ครูชมเชยสนับสนุนให้กำลังใจ ครูยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ ฯลฯ โดยครูหลีกเลี่ยงการใช้อิทธิพลทางตรง (Direct Influence) ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงฝ่ายเดียว เช่น ครูบรรยาย ครูสั่งการ ครูวิจารณ์ฝ่ายเดียว ฯลฯ ดังนั้น ครูควรสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาโดยใช้อิทธิพลทางอ้อม เพื่อส่งผลดีต่อการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอนและเกิดความศรัทธาในครูผู้สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา โดยปรับบุคลิกภาพความเป็นครูให้เหมาะสม ปรับพฤติกรรมการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียน และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

“หัวใจของการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็ก”

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กสำคัญอย่างไร ?

- เป็นหัวใจของการศึกษา — > เป็นปัจจัยพื้นฐานในการเรียนของเด็ก
- ทำให้เด็กรู้สึกที่โรงเรียนเป็นที่ที่มีความอบอุ่นและปลอดภัย ส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ดีของเด็กทางด้านอารมณ์ สังคม และการเรียน

เราจะรู้ได้อย่างไรว่าความสัมพันธ์ที่มีอยู่นั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่ ?

จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า เราสามารถประเมินคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กได้จากการสังเกตปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน โดยในคาบเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีนั้น จะสังเกตได้ว่า มีบรรยากาศการเรียนที่เป็นมิตรทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส

ครูผู้สอนมีความไวต่อปฏิภริยาของเด็กและให้การตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

(เช่น ครูสามารถสังเกตได้ในระหว่างการสอนว่านักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไร เช่นมีคนไม่เข้าใจในบทเรียน ตามไม่ทัน กังวล หรือดูเศร้า โดยนอกจากจะสังเกตได้แล้ว ครูยังเข้าใจและสามารถให้การตอบสนองต่อเด็กได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย) ครูใส่ใจต่อความคิดเห็นของเด็กแต่ละคนถมาถึงความคิดเห็นหรือมุมมองของนักเรียนในระหว่างคาบเรียนด้วย

ครูจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กได้อย่างไร ?

- สิ่งที่สำคัญในการทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีคือการได้ใช้เวลาที่ดีร่วมกัน เช่น การกินข้าวกลางวันร่วมกันในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนร่วมกัน ครูจัดช่วงเวลาในการให้คำปรึกษาแก่เด็ก เมื่อเด็กต้องการเป็นรายบุคคล
 - ครูได้สื่อสารความตั้งใจอันดีไปให้กับเด็ก ผ่านการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ครูสามารถแสดงออกถึงความเอาใจใส่ ได้ด้วยการสังเกต หรือสอบถามทุกข์สุขของเด็กเป็นระยะ, แสดงการยอมรับในตัวเด็กด้วยการฟังความคิดเห็นของเด็กอย่างตั้งใจ, หรือแสดงให้เด็กเห็นว่าครูเป็นที่พึ่งให้แก่เขาได้โดยการรับฟังปัญหาและช่วยกันคิดวิธีแก้ไขร่วมกัน เป็นต้น
 - ครูมีวิธีการในการตอบสนองต่อเด็กที่เหมาะสม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก
- ครูมีความไวต่ออารมณ์ของเด็ก รู้จักและเข้าใจเด็กรายบุคคล มีวิธีการตอบสนองต่อเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสม เช่น ให้ความเวลาในการปรับตัวกับเด็กที่ขี้กังวล วางระบบระเบียบที่ชัดเจนให้กับเด็กสมาธิสั้น เป็นต้น เน้นการให้คำชม ให้รางวัลกับพฤติกรรมที่ดีของเด็กมากกว่าการลงโทษ

แบบทดสอบความเข้าใจ

จากเนื้อหาในชุดที่ 1 การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเป็นสิ่งที่ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญและต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสิ่งสำคัญที่เป็นเป้าหมายรออยู่ คือ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงขอทบทวน วัดระดับความเข้าใจดังนี้

1. ครูที่มีทักษะในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกระหว่างครูกับนักเรียน ที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร จงยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พจนานุกรม ศัพท์ โด สิว

Module 5

ความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้ว
จึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

ความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างสิ่งแวดล้อมของ
ห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งวิธีการสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียน เพื่อรักษา
สภาพบรรยากาศในห้องเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความ
ร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความตระหนักในความสะอาดในการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน

เนื้อหาสาระ

1. การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การอำนวยความสะดวกในการดำเนินการในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการ
จัดการเรียนการสอน
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชั้นเรียน
5. การจัดทำสื่อ นวัตกรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอนต้องมีความสะอาดใช้และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามแบบทดสอบความเข้าใจ
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 5
4. เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ทดสอบความเข้าใจ

ความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน มีดังนี้

สมิทและราแกน ได้เสนอหลักในการพิจารณาว่า ควรใช้ลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียนหรือผู้สอนเป็นบทบาทนำในการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ลักษณะของผู้เรียน บริบทการเรียนรู้และงานเพื่อการเรียนรู้ โดยพิจารณาที่ตัวแปรดังนี้

1. ลักษณะของผู้เรียน ถ้าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เท่ากัน พบว่าผู้เรียนที่มีลักษณะต่อไปนี้ ได้แก่ ระดับความรู้เดิม ความถนัดทางการเรียน กลวิธีการเรียนรู้ และความใส่ใจในการเรียนรู้ ถ้ามีมาก ควรใช้วิธีที่ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ แต่ถ้าผู้เรียนมีลักษณะต่อไปนี้คือ มีความวิตกกังวลมาก มีลักษณะ ฟุ้งฟายปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว เช่น การช่วยเหลือจากผู้อื่น ควรใช้วิธี ที่ผู้สอนมีบทบาทนำในการเรียนการสอน

2. บริบทการเรียนรู้ ถ้าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เท่ากันพบว่า หากเวลาสำหรับการเรียนรู้ มีจำกัด เป้าหมายการเรียนรู้มุ่งที่ผลสัมฤทธิ์มากกว่าวิธีการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนคาดหวังให้มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ควรใช้วิธีที่ผู้สอนมีบทบาทชี้แนะในการเรียนการสอน แต่หากเป้าหมาย การเรียนรู้คือวิธีการเรียนรู้ ควรใช้วิธีที่ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทนำในการเรียนรู้

3. ภาระงานเพื่อการเรียนรู้ ถ้าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เท่ากันพบว่า หากเป็นภาระงานที่ เน้นการพัฒนาทักษะทางปัญญาระดับสูงหรือทักษะการแก้ปัญหา ควรให้ผู้เรียนมีบทบาท หากปัญหา มีความซับซ้อนมากผู้สอนควรเข้าไปมีบทบาทชี้แนะช่วยเหลือ หากงานที่มอบหมายอาจทำให้เกิด อันตรายแก่ร่างกาย กระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึก หรือต้องใช้สมรรถภาพระดับสูงจำเป็นต้องให้

ผู้สอน เข้าไปมีบทบาทชี้แนะในการเรียนการสอน อย่างไรก็ดี การจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทนำให้มากที่สุด ยกเว้นหากมีข้อจำกัดดังที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง

การออกแบบสื่อการเรียนการสอน องค์ประกอบการเรียนการสอนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบการเรียนการสอน คือ สื่อ การเรียนการสอน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายชนิด ครูไม่จำเป็นต้องสร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ เพียงแต่ต้องรู้จักพิจารณา คัดเลือก ปรับปรุง และออกแบบการใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียนและ บริบทในการเรียนการสอน

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

ไฮนิช โมเลนดา รัสเซล และชมาลดีโน ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน คือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้เป็นตัวกลางหรือเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน

นิเวศ และคณะ ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการส่งผ่านความรู้จากครูไปยังผู้เรียน โดยเครื่องมือต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ และสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือของการ เรียนรู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน อีกทั้งช่วยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิด การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการ กระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

นิยามของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกันโดยเห็นว่าสื่อการเรียน การสอนคือเครื่องมือในการเรียนรู้ ที่เป็นตัวกลางที่ใช้ส่งผ่านความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้จากครูสู่ ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนมากขึ้น นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนใน ปัจจุบันยังได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน สามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 7-9)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น สื่อ สิ่งพิมพ์นั้นมีประโยชน์คือสะดวกในการพกพา สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แบบเรียน ตำรา เป็นสื่อที่เป็นรากฐาน สำคัญของการเรียนรู้ เพราะมีกระบวนการในการผลิตอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นที่เชื่อถือและ

ยอมรับให้เป็น แหล่งข้อมูลความรู้ที่สำคัญ ในปัจจุบันได้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีมาใช้แทนสื่อสิ่งพิมพ์มากขึ้น เช่น หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (e-book) แต่การใช้ประโยชน์ยังต่างกัน

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) สไลด์ แถบบันทึกเสียง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการนำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับ ในปัจจุบันคือสื่อคอมพิวเตอร์ เนื่องจากสื่อคอมพิวเตอร์สามารถตอบสนองความต้องการ การเรียนรู้ของ ผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างรวดเร็วและค่อนข้างมีประสิทธิภาพ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน ต้องใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถหาความรู้ผ่าน อินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็วและเรียนรู้ด้วยตัวเองนอกห้องเรียน

3. สื่ออื่น ๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียน การสอน ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าวข้างต้น ได้แก่

3.1 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่ อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยาการหรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม เป็นต้น จะเห็นว่าสื่อในกลุ่มนี้ได้รวมเอาสิ่งที่เรียกว่าแหล่งเรียนรู้และ บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาไว้ด้วยกัน การนำสื่อธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นทำให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ เกิดการจดจำได้เป็นอย่างดี เช่น เมื่อครูสอนเรื่องธรรมชาติ ครูอาจนำ ตัวอย่างใบไม้ ดอกไม้ ก้อนหิน มาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจับ ต้องได้จึงช่วยเพิ่มความ เข้าใจต่อเนื้อหาของเรื่องที่สอนได้อย่างชัดเจน

3.2 สื่อกิจกรรมหรือกระบวนการ หมายถึง สื่อที่อยู่ในรูปแบบของการนำเสนอ ซึ่ง ต้องอาศัยกิจกรรมหรือกระบวนการเป็นตัวกลางในการ นำเสนอความรู้และประสบการณ์ ดังนั้นจึง เรียกสื่อ ประเภทนี้ว่า สื่อประเภทวิธีการ (method) เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต กิจกรรมการแก้ปัญหา การเล่นเกม การฝึกฝน การนำเสนองาน และการเรียนเสริม นอกเวลา ครูสามารถใช้สื่อกิจกรรมแต่ละประเภทมาใช้ร่วมกันได้ในหนึ่งคาบเรียน ตามความเหมาะสม ของเนื้อหา ของบทเรียน และขนาดของกลุ่มผู้เรียน เช่นกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก และผู้เรียนกล้าโต้ตอบ กับครู การใช้สื่อกิจกรรมแบบร่วมมือและแก้ปัญหา นั้นค่อนข้างเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในลักษณะนี้ สำหรับ กิจกรรมประเภทที่ครูเป็นผู้นำเสนอความรู้ และสาธิตความรู้ต่าง ๆ เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนที่มี ขนาด ใหญ่ เป็นต้น

3.3 สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง สื่อรูปธรรมที่ผู้เรียนสามารถจับต้องได้ และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน สื่อเหล่านี้เป็นตัวกลางที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่และให้

ประสบการณ์การเรียนรู้ต่อผู้เรียน ตัวอย่างของสื่อวัสดุ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ สถิติ กราฟ เป็นต้น สื่อที่เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์ในการปลูกต้นไม้ เครื่องครัว อุปกรณ์การกีฬา เป็นต้น กระบวนการออกแบบสื่อการเรียนการสอน

การออกแบบสื่อการเรียนการสอน

มีกระบวนการในการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สื่อการเรียนการสอน การวิเคราะห์สื่อการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าไปตัดสินใจในการออกแบบสื่อ เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนมีหลากหลายประเภท การวิเคราะห์สื่อจะช่วยให้ครูทราบว่าสื่อประเภทใดที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของนักเรียนต่อบทเรียนได้ดีที่สุด และมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ การวิเคราะห์สื่อจะช่วยให้ครูหรือผู้ออกแบบ ตัดสินใจเกี่ยวกับสื่อว่า ควรเลือกใช้สื่อที่มีอยู่ หรือปรับปรุงสื่อที่มีอยู่อย่างไร หรือจำเป็นต้องสร้างสื่อขึ้น ใหม่ หลักการที่ควรนำมาใช้ในการพิจารณาสื่อการเรียนการสอน ได้แก่

1.1 สื่อการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะสื่อแต่ละประเภทมีประสิทธิภาพในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น การใช้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเหมาะสำหรับจุดประสงค์การเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อซ่อมเสริม หรือส่งเสริมความสามารถเฉพาะบุคคล การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เหมาะสำหรับ การศึกษาค้นคว้า การใช้สื่อของจริงในธรรมชาติ เหมาะสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาที่เป็นสิ่งแวดล้อมใน ธรรมชาติ เป็นต้น ผู้สอนจึงต้องรู้จักคุณสมบัติของสื่อและเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่สอน

1.2 สื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้ง ในด้านพัฒนาการของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมในแต่ละช่วงวัย ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างมากกับ ความสามารถในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันในด้านของวิธีการเรียนรู้ เช่น ผู้เรียนบางคน ชอบการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ บางคนชอบการเรียนรู้ผ่านการบอกเล่าและอธิบาย บางคนชอบ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น ผู้สอนจึงควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเลือกสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย และวิธีการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

1.3 สื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับวิธีสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ เนื่องจากวิธีสอน และรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบมีลักษณะเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดประสงค์ การเรียนรู้เฉพาะที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องอาศัยสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีสอนหรือ รูปแบบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เช่น การใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ใน

การสอน ด้วยวิธีการสอนแบบทดลอง การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) สำหรับการฝึกฝน การเรียน ทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งใช้โทรทัศน์และวิทยุเป็นอุปกรณ์เพื่อการศึกษา เหมาะสำหรับการ เรียนด้วย ตนเอง เป็นต้น

1.4 สื่อการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับสภาพของการนำไปใช้และค่าใช้จ่าย มี สื่อ หลายชนิดที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกันได้ ผู้สอน สามารถเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพของการนำไปใช้และค่าใช้จ่าย ตัวอย่าง เช่น การน าผู้เรียนไป เรียนรู้ในสถานที่จริง เป็น การสร้างประสบการณ์ตรงซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด แต่ถ้ามีข้อจำกัดด้าน ค่าใช้จ่ายและด้านความปลอดภัย ในการเดินทาง ก็ควรพิจารณานำสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่ให้ผล การเรียนรู้ไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น เลือกใช้สื่อ ภาพยนตร์ หรือ การน าเสนอด้วยแผ่นภาพเลื่อน (power point) แทนการเดินทางไปยังสถานที่จริง เป็นต้น

1.5 สื่อการเรียนการสอนต้องมีความสะดวกใช้และสอดคล้องกับความสามารถของ ผู้ใช้ สื่อการเรียนรู้อาจชนิดเป็นสื่อสมัยใหม่ที่ผู้ใช้อาจไม่มีความชำนาญในการใช้ดีพอ เช่น สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้จะต้องศึกษาและใช้สื่อ นั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ หรือขอความร่วมมือจาก ผู้เชี่ยวชาญ สื่อบางชนิด เช่น สื่อที่เป็นภาพยนตร์ สไลด์มัลติวิชั่น มีความยุ่งยากในการจัดหา และต้อง อาศัยทักษะและเทคนิคการ ใช้ อาจจำเป็นต้องเลือกใช้สื่อชนิดอื่นที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่นเดียวกันแทนได้ นอกจากนี้ สื่อบาง ชนิดต้องใช้เวลามากในการเตรียมและจัดทำ ซึ่งอาจให้ผลไม่ คุ่มค่ากับเวลาที่เสียไป เช่น การนำเสนอ บทเรียนด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ แทนการ สร้างบทเรียน CAI ซึ่งมีกระบวนการสร้าง ยุ่งยากมากกว่า อย่างไรก็ตามในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าสื่อ นั้น แม้มีวิธีการจัดทำที่ยุ่งยาก แต่ให้ผลการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงก็สมควรจัดทำและเผยแพร่ให้มี การใช้อย่างคุ้มค่า

1.6 สื่อการเรียนการสอนต้องทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนการสอน ที่ นำมาใช้ นั้นควรทำหน้าที่ได้อย่างคุ้มค่า คุ้มเวลาและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน สื่อการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสื่อที่มีลักษณะดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สามารถสร้างความเข้าใจ เนื้อหา สารให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยไม่เสียเวลามาก จาก หลักการเลือกสื่อที่กล่าวมานี้จะเห็นว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนจะช่วย ให้ครู สามารถคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในการเลือกสื่อควรคำนึงถึงความสนใจและ ความต้องการของผู้เรียน คำนึงถึงค่าใช้จ่าย ความสะดวกในการใช้และความคุ้มค่าในการทำหน้าที่ ของสื่อ

2. การออกแบบสื่อการเรียนการสอน การออกแบบสื่อการเรียนการสอนต้องคำนึงถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ครูจึงต้องตอบคำถามสี่ข้อดังต่อไปนี้ที่ครู ต้อง ตอบให้ได้เพื่อการออกแบบสื่อที่มีประสิทธิภาพ

- 2.1 สื่อการเรียนการสอนที่เลือกมานั้นสามารถใช้ได้จริงในห้องเรียนหรือไม่
 - 2.2 การใช้สื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับโครงสร้างเนื้อหาที่วางแผนไว้หรือไม่
 - 2.3 สื่อการเรียนการสอนที่จะใช้มีความสมบูรณ์เพียงพอหรือไม่ ยังมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาบางส่วนให้สมบูรณ์มากขึ้นหรือไม่
 - 2.4 สื่อการเรียนการสอนนี้จะให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีต่อผู้เรียนอย่างเต็มที่หรือไม่ หากคำตอบของคำถามทั้งสี่ข้อนี้เป็นไปในทางบวกก็แสดงว่าสื่อการเรียนการสอนที่ครูจะใช้ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพและสามารถเสริมสร้างความรู้ที่ครบครันให้แก่ผู้เรียน
3. การประเมินสื่อการเรียนการสอน ภายหลังจากนำสื่อไปใช้ ควรมีการประเมินว่าสื่อการเรียนการสอนที่ใช้นั้นตอบสนองจุดมุ่งหมายในการใช้สื่อครบถ้วนหรือไม่ โดยใช้คำถามต่อไปนี้เป็นแนวทางในการตรวจสอบ
- 3.1 สื่อการเรียนการสอนตอบสนองจุดมุ่งหมายการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูหรือไม่
 - 3.2 สื่อที่ใช้มีคุณภาพดีหรือไม่
 - 3.3 สื่อที่ใช้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนเข้าใจในเนื้อหาและมีผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังหรือไม่ คำถามข้างต้นสามารถนำไปใช้ในการประเมินสื่อโดยทั่วไป สำหรับการประเมินสื่อการเรียนการสอนที่เป็นการสร้างขึ้นใหม่ มีขั้นตอนและกระบวนการประเมินสื่อการเรียนการสอน แบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และการประเมินผลสรุป (summative evaluation) การประเมินความก้าวหน้า เป็นการประเมินในระหว่างการนำสื่อการเรียนการสอนที่ ออกแบบไปทดลองใช้ จุดมุ่งหมายเพื่อประเมินสื่อการเรียนการสอนว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของบทเรียนหรือไม่ คุณภาพทางเทคนิคของสื่อ และความสามารถทางการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเมื่อใช้สื่อเป็นอย่างไร ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาจะเป็นผู้ประเมินความ สอดคล้องของบทเรียนกับ ประเภทของสื่อที่ใช้ และคุณภาพทางเทคนิคของสื่อ ส่วนผู้เรียนจะเป็นผู้ ประเมินตัวสื่อว่ามีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นหรือไม่ การประเมินโดยผู้เรียน สามารถทำได้จากการสอบถาม นักเรียนรายบุคคล หรือประเมินแบบกลุ่มย่อย ครูยังสามารถประเมิน จากการตอบสนองของนักเรียนต่อ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้และผลการเรียนของนักเรียนหลังจากที่มี การนำสื่อการเรียนการสอนเข้ามาใช้ ผลการประเมินนี้้นำไปใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้มากขึ้น

การประเมินผลสรุป เป็นการประเมินภายหลังจากการนำสื่อการเรียนการสอนที่ออกแบบ และพัฒนาแล้วไปใช้กับผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการประเมินสรุป เป็นการประเมินประสิทธิภาพและ ความน่าสนใจของสื่อ ผู้เชี่ยวชาญและครูจะเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อเพื่อหาข้อบกพร่องของ

สื่อ การเรียนการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป ส่วนนักเรียนจะเป็นผู้ประเมินว่าสื่อ ดึงดูดความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด

กระบวนการในการออกแบบการเรียนการสอน ทั้ง 3 ขั้น คือการวิเคราะห์ การออกแบบ และการประเมินผล เป็นขั้นตอนที่นำไปใช้ได้กับการออกแบบสื่อการเรียนการสอนที่สร้างใหม่ สำหรับครู ในโรงเรียนอาจน กระบวนการดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะกับการคัดเลือกสื่อที่มีอยู่แล้วมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน

การวัดประเมินผลการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วย กระบวนการย่อย ได้แก่ การวัดผล (measurement) และการประเมินผล(assessment) ทั้งการวัดผลและประเมินผลมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ในทางการศึกษาจึงมักใช้คำว่า “การวัดประเมินผล”ในการออกแบบ การเรียนการสอนซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผล การเรียนรู้นั้น การวัดประเมินผลในที่นี้ จึงหมายถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้ (assessment of learning) ซึ่งเป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐาน ข้อมูลเชิงประจักษ์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการ เรียนรู้เพื่อตัดสินคุณค่าในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแสดงถึงมาตรฐานทางวิชาการในเชิงสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สารสนเทศดังกล่าวนำไปใช้ในการกำหนดระดับคะแนนให้ ผู้เรียนรวมทั้งใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายของการวัดประเมินผลการเรียนรู้

การวัดประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ทำให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำสารสนเทศไปใช้วางแผนแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม
3. ประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการเรียน การสอน
4. ประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของหลักสูตร
5. ประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของผู้สอน
6. สื่อสารให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการของการวัดประเมินผลการเรียนรู้

การวัดประเมินผลการเรียนรู้มีหลักการที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. การวัดประเมินผล ผู้เรียนควรเป็นกระบวนการที่กระทำต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการ
ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก
2. ควรใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดหลายด้าน เพราะ
การศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติ
และค่านิยม กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ดังนั้นในการวัดประเมินผลผู้เรียนควรให้ครอบคลุมผลการ
เรียนรู้ทุกด้าน และใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งในสถานการณ์ที่แตกต่างกันเพื่อช่วยให้ได้
ข้อมูลที่สมบูรณ์ ครบถ้วนพอเพียงต่อการประเมินเพื่อตัดสินผู้เรียน
3. ควรเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด
4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย
ไม่ใช่ เฉพาะแต่ผู้สอนเท่านั้น แต่ควรรวมถึงผู้ปกครอง เพื่อนร่วมชั้น และตัวผู้เรียนเอง เพราะจะช่วย
ให้ รับทราบข้อมูลจากมุมมองที่แตกต่าง และหลากหลายจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
จึงย่อม ดีกว่าข้อมูลจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว
5. การประเมินตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการวัดประเมินผล ช่วยให้ผู้เรียนมี
ความ รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาตนเอง
6. การวัดประเมินผลและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันการ
ประเมินผลต้องมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
ผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน

การวัดผลการเรียนรู้

การวัดผล หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับผลงาน(product) ที่เกิดจาก
การเรียนรู้และการปฏิบัติงาน (performance) ของผู้เรียน โดยอาศัยเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล เช่น
แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ ชิ้นงานของผู้เรียน แบบรายงานตนเอง เป็นต้น การวัดผลการเรียนรู้ต้อง
คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. คุณลักษณะสำคัญของเครื่องมือ เครื่องมือการวัดผลที่ดีควรมีลักษณะ 3 ประการ คือ
ความตรง (validity) ความเชื่อมั่น (reliability) และการนำไปใช้ (practicality)

- 1.1 ความตรง (validity) เป็นคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการ
วัดได้ ถูกต้อง แม่นยำไม่ผิดพลาด ความตรงมีหลายประเภท ได้แก่

- 1.1.1 ความตรงตามจุดประสงค์ของการวัด(objective-validity) หมายถึง
คุณภาพ ของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ของการวัดและครอบคลุมจุดประสงค์ของ
การวัดที่ระบุไว้

1.1.2 ความตรงตามเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงและครอบคลุมขอบเขตของสิ่งที่ต้องการวัด

1.1.3 ความตรงตามเกณฑ์ (criterion validity) หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือในการทนายความสามารถของผู้เรียนว่ามีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติในระดับที่เกณฑ์กำหนดไว้ เพียงใด เครื่องมือวัดผลบางชนิดต้องการความตรงตามเกณฑ์ เช่น แบบวัดความถนัดของผู้เรียนซึ่งใช้ในการวัดความสามารถในการเรียนรู้สาระในวิชาชีพเฉพาะทางที่จะเรียนในมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องมี ความตรงตามเกณฑ์เพื่อใช้ทำนายความสำเร็จหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยได้จริงหรือไม่

1.1.4 ความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (construct validity) หมายถึง ความสามารถ ของเครื่องมือที่สามารถวัดคุณลักษณะของพฤติกรรมที่ได้อธิบายไว้หรือเป็นไปตามสมมติฐานหรือภาวะสันนิษฐานที่กำหนดไว้ ภาวะสันนิษฐาน หมายถึงลักษณะเฉพาะที่สันนิษฐานจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น แบบวัดความสามารถในการอ่าน สามารถวัดได้ครอบคลุม ตัวบ่งชี้หรือลักษณะเฉพาะที่แสดงพฤติกรรมหรือความสามารถในการอ่านได้อย่างครอบคลุมเพียงใด

เครื่องมือวัดที่มีคุณลักษณะด้านความตรงจะทำให้สามารถวัดข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้อย่างมั่นใจ

2. ความเชื่อมั่น (reliability) เป็นคุณภาพของเครื่องมือในการวัดในสิ่งเดียวกันได้ผลอย่างเดียวกัน หรือความคงเส้นคงวาของผลที่ได้จากการวัด ไม่ว่าจะทำการวัดเมื่อใดก็ตาม ความเที่ยงของเครื่องมือจะทำให้ข้อมูลที่ได้จากการวัดสามารถนำไปใช้ประมาณความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้

3. การนำไปใช้ (practicality) เป็นคุณภาพของเครื่องมือที่พิจารณาจากค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้ตลอดจนความสะดวกในการใช้ การพัฒนาเครื่องมือวัดผลให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรและเวลา หากต้องใช้เครื่องมือหลากหลายประเภทเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้านยิ่งต้องอาศัย ทรัพยากรและเวลามากยิ่งขึ้น ดังนั้นการรู้จักตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ ต้องการวัดให้สอดคล้องกับทรัพยากรและเวลาที่มีอยู่จำกัดย่อมจะเหมาะสมมากกว่า ดังนั้นประเด็น การ น ไปใช้จึงเป็นสิ่งที่หนึ่งที่น่าออกแบงการเรียนการสอนควรคำนึงถึง

ข้อมูลที่ได้จากการวัด สามารถแบ่งตามลักษณะของข้อมูลออกเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ข้อมูลเชิงปริมาณมักจะกำหนดเป็นจำนวนและตัวเลข เช่น มาลีทำแบบทดสอบคณิตศาสตร์ ได้ 8 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ญัฐ วิ่งได้ระยะทาง 100 เมตร ใน เวลา 15 วินาที ข้อมูลเชิงคุณลักษณะมักจะกำหนดในรูปของข้อมูลเชิงบรรยายสภาพ เช่น มาลี

แบ่งปันของ เล่นและเครื่องเขียนให้กับเพื่อนในห้องเรียน ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวัดดังกล่าวยังไม่มี ความหมายในเชิงการประเมินผล

2. ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมีหลากหลาย ประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแบบการเรียนการสอนควรพิจารณาเลือกใช้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และสิ่งที่ ต้องการ วัด ดังนี้

1. ตัวอย่างชิ้นงาน (work samples) ตัวอย่างชิ้นงานเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ของผู้เรียนในสภาพการเรียนการสอนปกติ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะเป็นหลักฐาน ร่องรอยที่บ่งชี้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริง ผู้สอนสามารถใช้ชิ้นงานของผู้เรียนวัดทั้งด้านผลผลิต (product) และการปฏิบัติงาน (performance) ตัวอย่างที่เป็นผลผลิต ได้แก่ ผลงานเขียนต่าง ๆ รายงานการทำโครงงาน การสร้างแบบจำลอง ผลงานประดิษฐ์คิดค้น และงานสร้างสรรค์ในงานศิลปะ ต่าง ๆ เป็นต้น ตัวอย่างที่เป็นการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสดง การทดลอง การแข่งขัน การเล่นเกม การสื่อสาร เป็นต้น จุดเด่นของการใช้ชิ้นงานเหล่านี้ในการประเมินผล คือ สะท้อนสภาพความเป็นจริง ให้ใกล้เคียงกับสภาพปกติ ผู้เรียนไม่รู้สึกเครียดและกดดัน ดังนั้นจึงเป็นข้อมูลที่สามารถวัด ความสามารถที่แท้จริง หรือพฤติกรรมที่แสดงออกที่ใกล้เคียงความจริงได้ดีกว่า เราสามารถใช้ ข้อมูลจากชิ้นงานในวิชาต่าง ๆ เช่น ผลงานการแต่งกลอน การเขียนจดหมาย การเรียงความ การแต่ง เรื่องสั้น ในวิชาภาษาไทย ผลงานการประดิษฐ์ การปั้น การวาด การเล่นเกม การแสดงละคร การ ฟ้อนรำในวิชาทัศนศิลป์ ผลงานจากโครงงานต่าง ๆ ในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา เป็นต้น

2. แบบทดสอบปากเปล่า (oral test) เป็นเครื่องมือที่มักใช้ร่วมกับการใช้แบบทดสอบ ที่ใช้การเขียน เช่น การทดสอบปากเปล่าภายหลังการสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่าจะเป็นหนทางที่ ผู้เรียน สามารถชี้แจงให้ความกระจ่างชัดในสิ่งที่ตนเองเขียนไว้ในแบบทดสอบได้ดีขึ้น ผู้สอนสามารถ เลือกใช้การ ทดสอบปากเปล่าแทนการสอบข้อเขียนหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกใช้วิธีการนี้ ใน กรณีที่ผู้เรียน ไม่มีทักษะการเขียนแต่มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน เช่น การทดสอบในเด็กระดับ อนุบาล เพื่อให้ได้ คะแนนที่วัดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงไม่ใช่ทักษะการเขียนของผู้เรียน การใช้ แบบทดสอบปากเปล่า ต้องสอบเป็นรายบุคคลจึงใช้เวลามากและอาจมีข้อโต้แย้งในด้านความเชื่อมั่น ของการวัด จึงควรกำหนด เกณฑ์ที่ชัดเจนในการให้คะแนน

3. แบบสังเกตอย่างมีระบบ (systematic-observation) โดยปกติผู้สอนใช้วิธีการ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนและ พฤติกรรมการเรียน แต่การสังเกตที่ผู้สอนท าไม่ใช่วิธีการสังเกตอย่างเป็นระบบในมุมมองของการวัดผล ดังนั้นผู้สอนควรกำหนด

เกณฑ์ในการสังเกตอย่างมีจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อสังเกตผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และบันทึก ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน เช่น ต้องการประเมินผลกระบวนการท างานกลุ่มของผู้เรียน ในขณะที่ทำ

โครงการ ผู้สอนกำหนดสิ่งที่ต้องการสังเกตในการท างานกลุ่มประกอบด้วย การวางแผนงาน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม การท างานที่ได้รับมอบหมายตามแผนที่กำหนดไว้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก จากนั้นครูสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน และระยะเวลาในการสังเกต โดยข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การบันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ การบรรยายพฤติกรรมที่สังเกตเห็น ข้อมูลที่รวบรวมได้นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมการท างานกลุ่มของผู้เรียนอย่างยิ่ง

4. แบบสัมภาษณ์ (interviews) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลซึ่งใช้ในการวัดผลทั้งใน ด้านผลการเรียนรู้ (product) และการปฏิบัติงาน (performance) แบบสัมภาษณ์ที่ใช้โดยทั่วไปแบ่งได้ เป็น แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้สอนควรใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามประเด็นที่สนใจ การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกจะช่วยให้ได้รายละเอียดข้อเท็จจริงจากผู้เรียนซึ่งไม่สามารถพบได้จากการสังเกต

5. แบบสอบถาม (questionnaires) เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับการรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียน กลุ่มใหญ่ ใช้สำหรับการวัดความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้เรียน หรือการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนในบาง สถานการณ์ เช่น การวัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น การสร้างแบบสอบถามให้มีคุณภาพต้องกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมสิ่งที่จะวัด กำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมตามกรอบโครงสร้างอย่างชัดเจน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกใช้สถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

6. แบบตรวจสอบรายการและแบบจัดลำดับ (checklists and rating scales) เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนและจัดลำดับความถี่หรือคุณภาพของการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

7. แบบตรวจสอบรายการ (checklists) เป็นแบบประเมินที่ประกอบด้วยรายการพฤติกรรม ของผู้เรียนที่ต้องการบันทึกหรือรวบรวม ดังนั้นในการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการสิ่งแรกที่ต้องพิจารณา คือ การกำหนดพฤติกรรมที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง พิจารณาว่าความครอบคลุมและความพอเพียง ของพฤติกรรมที่กำหนดนั้นสามารถวัดพฤติกรรมที่ต้องการได้จริงหรือไม่ ตัวอย่าง ได้แก่ แบบวัดความ ร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบวัดกระบวนการปฏิบัติการ ทดลองวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

8. แบบจัดอันดับ (rating scales) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดด้านเจตคติ แต่ก็มีผู้ประยุกต์ ไปใช้ในการวัดด้านความรู้ และด้านทักษะพอ ๆ กับการวัดด้านเจตคติ ลักษณะสำคัญของแบบทดสอบ แบบจัดอันดับคือ มีการจัดช่วงการแสดงพฤติกรรมออกเป็นหลายระดับให้เลือก การ

สร้างแบบทดสอบ แบบจัดอันดับสามารถสร้างได้ง่าย ไม่มีความยุ่งยาก และเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้สนองจุดประสงค์ได้ หลายประการจึงเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย

9. แบบรายงานตนเอง (self-reports) เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้รวบรวมและนำเสนอข้อมูลการประเมินตนเองทั้งในด้านความคิดเห็นและกระบวนการทำงาน ซึ่งช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของผู้เรียนได้ชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น แบบรายงานตนเองสามารถจัดทำในรูปแบบบันทึกรายวันหรือ บันทึกเหตุการณ์สำคัญ (diaries or log) บันทึกตามลำดับพฤติกรรมของผู้เรียน (self-report scale) เป็นแบบบันทึกซึ่งผู้เรียนเป็นผู้เลือกพฤติกรรมหรือทัศนคติที่ตรงกับผู้เรียนในการบันทึก

10. แบบประเมินการปฏิบัติเชิงคุณภาพ (rubric) เป็นเครื่องมือการประเมินประเภทเกณฑ์ ใช้สำหรับประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานและผลงานของผู้เรียนเพื่อบอกระดับคุณภาพการประเมิน รูปแบบนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการประเมินหลายองค์ประกอบ เช่น การประเมินการ รายงานผลโครงการงานของนักเรียน มีองค์ประกอบที่ต้องการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา การจัดแสดง ผลงาน และการรายงาน เกณฑ์ในการประเมินมีระดับคุณภาพหลายระดับ ตั้งแต่ระดับดีมากไปจนถึง ระดับปรับปรุง ในแต่ละระดับคุณภาพจะมีคำบรรยายที่ละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะขององค์ประกอบที่ ต้องการประเมิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์คุณภาพของสิ่งที่ประเมิน การตัดสินใจว่าจะเลือกเครื่องมือแบบใดในการวัดผลการเรียน ผู้ออกแบบการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ความคุ้มค่าทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย

การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผล หมายถึง การตีความข้อมูลที่ได้จากการวัด เช่น ในการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ของผู้เรียนคนหนึ่งได้คะแนนร้อยละ 69 ถ้าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในห้องคือร้อยละ 82 ก็แสดงว่า ผู้เรียนคนนี้ทำคะแนนได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย หากคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มได้ร้อยละ 44 ก็แสดงว่า ผู้เรียนคนนี้ อยู่ในระดับดีเยี่ยม จะเห็นว่าโดยตัวของคะแนนเองไม่ได้มีความหมายอะไร หรือแสดง ความหมาย น้อยมาก จนกว่าจะนำคะแนนนั้นมาตีความโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์อะไรสักอย่างซึ่งเป็นที่รับรู้หรือ ยอมรับกัน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งได้ 2 เกณฑ์ คือ

1. อิงกลุ่ม (norm-referenced assessment) หมายถึง การประเมินผลของบุคคลโดยเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่เรียนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทำได้โดยการน าคะแนนของผู้เรียนรายบุคคลเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มซึ่งใช้เครื่องมือวัดชุดเดียวกัน เพื่อพิจารณาว่าบุคคลนั้นอยู่ในระดับใดของกลุ่ม กลุ่มที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบหรือกลุ่มอ้างอิง เรียกว่ากลุ่มปกติวิสัย (norm

group) อาจจะเป็นกลุ่มภายใน เช่น ผู้เรียนในชั้นเดียวกัน หรือกลุ่มภายนอก เช่น กลุ่มปกติวิสัยของแบบทดสอบ มาตรฐาน เป็นต้น โดยปกติคะแนนที่ผู้เรียนแต่ละคน ได้รับจะแสดงในรูปของคะแนนดิบ เกรด ร้อยละ เปอร์เซนต์ไทล์ เป็นต้น เมื่อนำคะแนนที่ผู้เรียนแต่ละ คนได้รับมาไปเปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่ม ซึ่งได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (mean) ค่ากลาง (median) หรือ ฐานนิยม (modal score) จะทำให้คะแนนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับมีความหมายมากขึ้น เพราะสามารถ ตีความหมายของคะแนนที่ผู้เรียนได้รับ

2. อิงเกณฑ์ (criteria-referenced assessment) หมายถึง การตัดสินผลการวัดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทำได้โดยการนำคะแนนที่ผู้เรียนได้รับเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความสำเร็จของงานซึ่งกำหนดขึ้น เช่น ผู้เรียนคนหนึ่งสอบวิชาเรียงความได้ร้อยละ 61 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป อาจจะไม่น่าพอใจมากนัก เพราะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 61 อยู่ในระดับ C ระดับที่น่าพอใจ สำหรับการเขียนเรียงความควรเป็น C+ ขึ้นไป หรือได้คะแนน ตั้งแต่ร้อยละ 65 เป็นต้น การอิงเกณฑ์เป็นการประเมินผลที่นิยมใช้กับการเรียนแบบรอบรู้ (mastery learning) เช่น ในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียน (programmed instruction) หรือโมดูล (module) ซึ่ง ผู้เรียนจำเป็นต้องผ่านเกณฑ์ประเมินในแต่ละขั้นที่กำหนดไว้ จึงจะสามารถข้ามไปเรียนบทเรียนชุดต่อไป ได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีความรู้ที่เพียงพอเป็นฐานการเรียนในเรื่องต่อไปหรือการเรียน ในระดับที่สูงขึ้นให้ประสบความสำเร็จได้ การประเมินการเรียนรู้ที่เป็นแนวคิดใหม่ที่นอกเหนือจากการประเมินที่กล่าวแล้ว คือแนวคิดที่ เห็นว่าการเรียนการสอนและการสอบต้องอยู่ในกระบวนการที่สัมพันธ์เชื่อมโยงไปด้วยกัน ดังนั้นจึงได้มี วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียกว่า การประเมินตามสภาพจริง และการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) สแวนสัน นอร์แมน และ ลินน์ เป็นผู้ที่เสนอคำว่า การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) ซึ่งมีความหมาย เหมือนกับการประเมินการปฏิบัติ (performance assessment) การ ประเมินตามสภาพจริง สามารถประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือ กิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียน

ปฏิบัติจะเป็นงานในสถานการณ์จริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง (real life) ข้อมูลที่วัดได้จากผู้เรียนควรครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติ (performance) กระบวนการ (process) และ ผลผลิต (products)

ข้อมูลดังกล่าวสามารถดำเนินการแบบบูรณาการควบคู่กันไปดังนี้

1. การประเมินการแสดงออกและกระบวนการ (performance and process) สามารถ ดำเนินการโดยการสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล และสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มจาก

พฤติกรรมที่ แสดงออกในขณะที่ผู้เรียนทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นประกอบด้วย การสังเกตสีหน้า ท่าทางในการแสดงออก การพูดโต้ตอบ พัฒนาการทางด้านภาษา ความเข้าใจ เรื่องราวในเรื่องที่เรียน เป็นต้น สำหรับการประเมินกระบวนการ (process) จะต้องสังเกตควบคู่กับการแสดงออก โดยผู้สอน สังเกตการเคลื่อนไหวกิริยาท่าทาง ความร่วมมือ ความคล่องแคล่ว ความอดทน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือ ต่าง ๆ ในระหว่างการเรียน การปฏิบัติงาน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ เป็นต้น

2. การประเมินกระบวนการและผลผลิต (process and products) ผลผลิตของผู้เรียนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินตามสภาพจริง ผลผลิตของผู้เรียนจะเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งได้จากข้อมูลของผู้เรียนจากการสำรวจ ค้นพบ ค้นคว้า ทดลองและการแก้ปัญหา สำหรับจุดเน้นของการประเมินสภาพจริงจะไม่สิ้นสุดที่ผลผลิตเท่านั้น แต่จะ เน้นที่กระบวนการที่มีผลต่อผลผลิตที่ได้ด้วย เทคนิควิธีการที่นิยมใช้ในการประเมินผลผลิต คือการ ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

2. การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (portfolio assessment) เป็นวิธีการประเมินที่ช่วย ส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริงมีความสมบูรณ์ สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนมากขึ้น โดย การให้ผู้เรียนเก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริงทั้งในชั้นเรียนหรือในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาจัดแสดงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นความ พยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียนและการวางแผนดำเนินงาน วิธีนี้จะช่วยผู้สอนให้สามารถประเมินจากแฟ้มสะสมงานที่สมบูรณ์แทนการประเมินจากการ ปฏิบัติจริงได้

การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงานมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของแฟ้มสะสมงานจากวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมงานว่าต้องการสะท้อนสิ่งใดเกี่ยวกับความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจพิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามสาระการเรียนรู้ที่สะท้อนได้จากการให้ผู้เรียนจัดทำแฟ้มสะสมงาน

2. กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมผลงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำแฟ้มสะสมงาน

3. กำหนดให้วิธีการประเมินงานเพื่อพัฒนาชิ้นงานซึ่งส่งผลถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถสูงสุด ทั้งนี้ครูอาจจัดทำเกณฑ์การให้คะแนนเชิงคุณภาพหลายมิติ (rubrics) สำหรับให้ผู้เรียนนำไปใช้เป็นข้อชี้แนะในการพัฒนางาน

4. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนางานโดยการมีส่วนร่วมในการประเมินจากทุกฝ่าย แล้วนำข้อมูลที่สอดคล้องกันไปเป็นสารสนเทศหลักในการให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) สำหรับให้ผู้เรียนใช้ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5. จัดให้มีการนำเสนอผลงานที่ได้สะสมไว้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม ซึ่งผู้สอนและ ผู้เรียน ควรวางแผนร่วมกันในการคัดเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุด ทั้งนี้ การนำเสนอชิ้นงานแต่ละชิ้นควรมี หลักฐาน การพัฒนางานและการประเมินผลงานด้วยตนเอง เกณฑ์การประเมินผลงานประกอบไว้ด้วย ใน การ ใช้วิธีการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน ผู้สอนควรคำนึงด้วยว่าแฟ้มสะสมงานมีหลายประเภท การ เลือกลงใช้แฟ้มสะสมงานประเภทใด ควรคำนึงถึงรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาแฟ้มสะสมงานให้ เหมาะสม เพื่อให้แฟ้มสะสมงานช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วย

แฟ้มสะสมงานซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับผู้เรียนสามารถทำได้ 2 แบบ คือ

1. แฟ้มผลงานที่นำเสนอผลงานที่ดีที่สุด
2. แฟ้มผลงานแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของผู้เรียน การประเมินผลตามสภาพจริง และการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงานจึงมีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดใหม่ในการจัดการเรียนรู้ ที่คำนึงถึงการเรียนรู้ในสภาพจริง บริบทจริง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางนิภาภรณ์ ชัยโพธิ์กลาง
วันเกิด	วันที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 116 หมู่ 2 บ้านขุนละคร ตำบลหนองหลัก อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30270
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30180 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชุมพวงศึกษา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2552 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว

